

Spis treści

1. WSTĘP - OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA	3
2. DEMOGRAFIA I STAN BEZROBOCIA.....	10
2.1. DEMOGRAFIA.....	10
2.2. REJESTR DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TERENIE MIASTA SUCHA BESKIDZKA.....	18
2.3. STAN I STRUKTURA BEZROBOCIA	22
3. REALIZOWANE INWESTYCJE	23
3.1. INWESTYCJE	23
3.2. PLANOWANIE PRZESTRZENNE.....	35
4. STAN FINANSÓW MIASTA.....	37
4.1. BUDŻET MIASTA W 2023 ROKU	37
4.2. STAN ZADŁUŻENIA MIASTA.....	47
5. GOSPODARKA KOMUNALNA I MAJĄTEK GMINY	48
5.1. GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI	48
5.2. INFRASTRUKTURA DROGOWA	59
5.3. OŚWIETLENIE ULICZNE	67
5.4. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA.....	69
6. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA.....	71
6.1. OCHRONA PORZĄDKU PUBLICZNEGO	71
6.2. OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	74
7. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO	79
7.1. GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI	79
7.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	83
7.3. OCHRONA POWIETRZA.....	90
7.4. UTRZYMANIE CZYSTOŚCI I PORZĄDKU	96
8. OŚWIATA I WYCHOWANIE	98
8.1. INFORMACJE OGÓLNE I OBWODY SZKOLNE.....	98
8.2. OBIEKTY SZKOLNE I LICZBA UCZNIÓW	100
8.3. ZATRUDNIENIE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH	103
8.4. WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY	105
8.5. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE	106
8.6. FINANSOWANIE PLACÓWEK NIEPUBLICZNYCH	108
8.7. MIEJSKA ŚWIETLICA PROFILAKTYCZNA W SUCHEJ BESKIDZKIEJ.....	111

9. POMOC SPOŁECZNA	117
9.1. MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	117
9.2. ZADANIA W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ	120
9.3. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	126
9.4. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	127
9.5. INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ	127
9.6. REALIZACJA PROGRAMÓW PROFILAKTYCZNYCH	132
10. KULTURA SPORT I REKREACJA	137
10.1. CENTRUM KULTURY I FILMU	137
10.2. BIBLIOTEKA SUSKA	144
10.3. MUZEUM MIEJSKIE	146
10.4. DZIAŁANIA W ZAKRESIE SPORTU I REKREACJI	150
11. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	158
12. OCHRONA ZDROWIA	162
12.1. MIEJSKA PRZYCHODNIA ZDROWIA W SUCHEJ BESKIDZKIEJ	162
12.2. INNE PODMIOTY DZIAŁAJĄCE W ZAKRESIE SŁUŻBY ZDROWIA (INFORMACJA DODATKOWA) ...	167

1. WSTĘP - OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Sucha Beskidzka jest gminą miejską i stolicą powiatu suskiego, położoną w południowo-zachodniej części województwa Małopolskiego. Miasto ma powierzchnię 27,46 km² i jest zlokalizowane na wysokości od 320 metrów n.p.m. (Dąbie) do 871 metrów n.p.m. (okolice Magurki). Od strony południowej graniczy z gminą Zawoja, od zachodniej z gminą Stryszawa, od północnej z gminą Zembrzyce, a od wschodniej z gminą Maków Podhalański. Sucha Beskidzka jest ulokowana w niewielkiej kotlinie, położonej u ujścia potoku Stryszawka do rzeki Skawy. Kotlinę ze wszystkich stron otaczają zalesione grzbiety Beskidów: Makowskiego, Małego i Żywieckiego. Położenie miasta wyznaczają współrzędne: 49°44'25"N szerokości geograficznej północnej i 19°35'19"E długości geograficznej wschodniej. W ogólnej powierzchni miasta, lasy zajmują ponad 43% .

Bezpośrednio ponad doliną i miastem wznoszą się: na północy Lipska Góra (625,2 m n.p.m.) i góra Jasień (521 m n. p. m.), na południu Magurka (871,5 m n. p. m.), Kamienna (744 m n. p. m.), na wschodzie Mioduszyna (638 m n. p. m.). Takie usytuowanie znacząco podnosi atrakcyjność rzeźby terenu i lokalizacji miasta.

Walory i swą atrakcyjność przyrodniczą Sucha Beskidzka w dużej mierze zawdzięcza lasom, które porastają otaczające grzbiety górskie oraz zespołom parkowym i lasom łęgowym.

Sucha Beskidzka stanowi centrum administracyjne, oświatowe, a także ośrodek handlowy dla całego regionu. Są tu liczne zakłady pracy, a wśród nich jedna z największych firm branży elektronicznej w Polsce, która jest miejscem pracy dla kilku tysięcy osób również mieszkańców okolicznych miejscowości. Świetnie rozwinięta i funkcjonująca na wysokim poziomie służba zdrowia sprawia, że leczą się tu pacjenci z całego regionu.

Atutem miasta wynikającym m.in. z położenia geograficznego jest skrzyżowanie głównych szlaków kolejowych i drogowych, co sprawia, że ma znakomitą dostępność komunikacyjną oraz bliskość w promieniu kilkudziesięciu kilometrów atrakcji na światową skalę, wpisanych na listę natury i kultury UNESCO.

Sucha Beskidzka ma też wiele pomników historii, a wśród nich jeden z najcenniejszych zabytków sztuki renesansowej w Małopolsce czyli zespół zamkowo-parkowy zwany też często „Małym Wawelem”. Jest miastem przyjaznym mieszkańcom, przedsiębiorcom i turystom oraz otwartym na inwestorów. To efekt konsekwentnie prowadzonej proinwestycyjnej i proekologicznej polityki suskiego samorządu, możliwej dzięki mądrej polityce gospodarczej, celowym i gospodarnym wydatkowaniu wypracowanych środków własnych gminy oraz umiejętnemu pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych, w tym europejskich.

Szczególną uwagę Sucha Beskidzka przywiązuje do szeroko pojętej ochrony środowiska. Jednym z podstawowych celów jakie przyświecają licznym inwestycjom w tej dziedzinie jest założenie, że piękne górskie krajobrazy i wszystko to, czym obdarzyła miasto natura, winny być zachowane w jak najlepszym stanie dla przyszłych pokoleń. Dzisiaj Sucha Beskidzka jest jednym z najlepiej rozwijających się miast, co potwierdzają różnego rodzaju rankingi.

Posiada m.in. tytuł Eko-lidera województwa małopolskiego, a w rankingu zrównoważonego rozwoju polskich miast, od dziesięciu lat utrzymuje się w pierwszej dziesiątce w kraju.

ORGANY GMINY SUCHA BESKIDZKA

Organami Gminy Sucha Beskidzka jest Rada Miasta i Burmistrz Miasta.

Rada jest organem stanowiącym i kontrolnym. Liczy 15 radnych. Na czele Rady stoi Przewodniczący i Wiceprzewodniczący. Rada obraduje na sesjach zwoływanych przez Przewodniczącego. Sprawy rozpatrywane na sesjach Rada Miasta rozstrzyga podejmując uchwały. Rada Miasta powołała cztery komisje rady: Komisję Rewizyjną, Komisję Skarg, Wniosków i Petycji, Komisję Rozwoju Gospodarczego i Finansów oraz Komisję Spraw Społecznych.

Burmistrz Miasta jest jednoosobowym organem wykonawczym gminy.

NAJWAŻNIEJSZE STANOWISKA I FUNKCJE W SAMORZĄDZIE SUCHEJ BESKIDZKIEJ W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

STANISŁAW LICHOSYT

Burmistrz Miasta

HALINA KOZIOŁ

Skarbnik Gminy

ZBIGNIEW MARYON

Sekretarz Gminy

RADA MIASTA SUCHA BESKIDZKA kadencji 2018-2023

PRZEWODNICZĄCY RADY MIASTA :

Krystian Krzeszowiak - okręg wyborczy nr 2

WICEPRZEWODNICZĄCY RADY MIASTA:

Bogusław Cwiękała - okręg wyborczy nr 13

POZOSTALI CZŁONKOWIE RADY MIASTA:

Adam Leśniak - okręg wyborczy nr 1
Maria Lenart - okręg wyborczy nr 3
Krzysztof Skrzypek - okręg wyborczy nr 4
Piotr Wróbel - okręg wyborczy nr 5
Piotr Kubieniec - okręg wyborczy nr 6
Wanda Słowik - okręg wyborczy nr 7
Danuta Kukła - okręg wyborczy nr 8
Tadeusz Kosman - okręg wyborczy nr 9
Mateusz Szklarczyk - okręg wyborczy nr 10
Maria Kuś - okręg wyborczy nr 11
Małgorzata Kulka - okręg wyborczy nr 12
Bogusława Hudziak - okręg wyborczy nr 14
Janusz Siwiec - okręg wyborczy nr 15

Urząd Miasta.

Urząd Miasta jest aparatem pomocniczym Burmistrza Miasta przy pomocy, którego realizuje on swoje obowiązki. Burmistrz wykonuje uchwały Rady i zadania Gminy określone przepisami prawa.

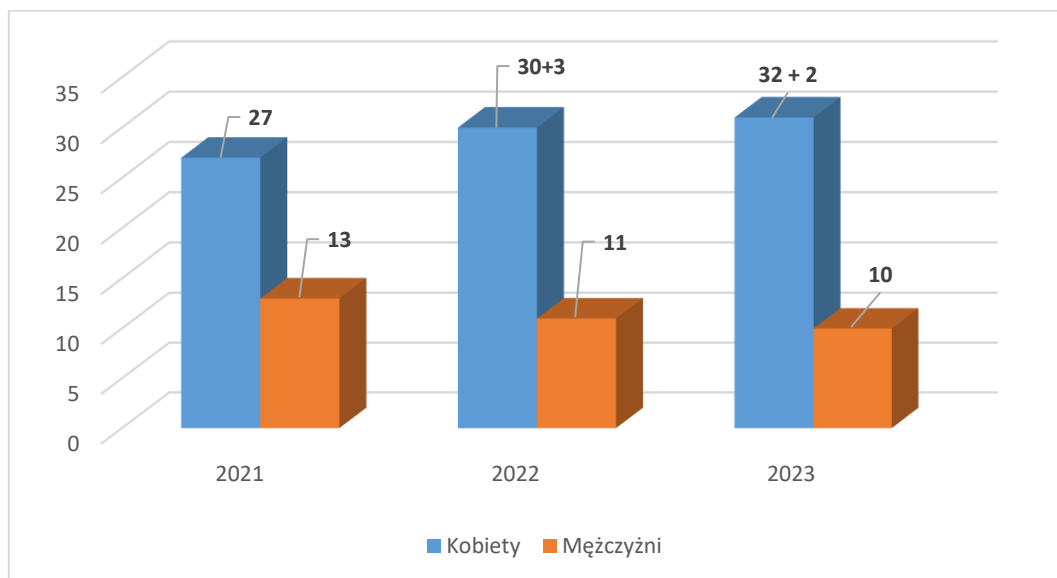
Kierownikiem Urzędu Miasta jest Burmistrz, który wykonuje również uprawnienia zwierzchnika służbowego w stosunku do kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Siedziba Urzędu Miasta jest zlokalizowana w budynku przy ul. Mickiewicza 19, którego powierzchnia użytkowa parteru oraz dwóch pięter wynosi 891 m², z czego 596 m² zajmuje Urząd Miasta, a pozostałą część Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Usług Wspólnych oraz inne podmioty na podstawie umowy najmu.

Strukturę Urzędu Miasta tworzą Referaty i samodzielne stanowiska pracy. Na koniec 2023 roku stan zatrudnienia na stanowiskach urzędniczych wynosił 44 osoby, w tym 2 osoby przebywały na urlopie wychowawczym. Średnia wieku pracowników na stanowiskach urzędniczych wynosi **44,75 lat**. Najliczniejszą grupę kadry urzędniczej stanowią pracownicy w przedziale wiekowym między 30 a 50 lat (63,64%).

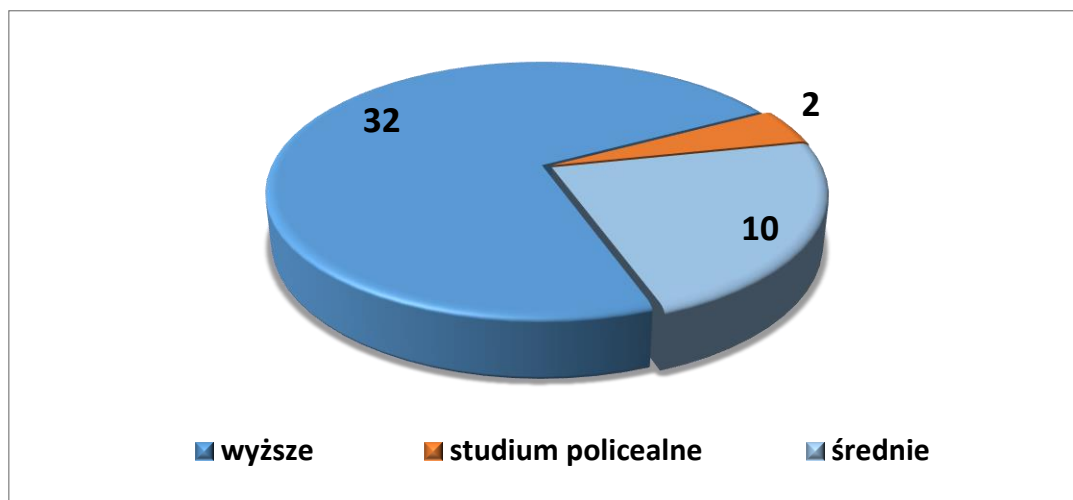
W Urzędzie Miasta na stanowiskach urzędniczych, w tym kierowniczych dominują kobiety (3/4 zatrudnionych).

Wykres 1. Podział pracowników ze względu na płeć w 2023 roku z porównaniem do lat poprzednich

Źródło: Referat Organizacyjny UM Sucha Beskidzka

Wykres 2. Podział pracowników na stanowiskach urzędniczych wg wykształcenia stan 2023 rok

Źródło: Referat Organizacyjny UM Sucha Beskidzka

Średnie wynagrodzenie w roku 2023 pracowników zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych w Urzędzie Miasta wynosiło 7.397 zł brutto, tj. o 1099 zł więcej niż w roku poprzednim. Powyższa średnia płaca zawiera dodatki przysługujące pracownikom samorządowym. Pozapłacowe benefity finansowane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, który jednostki publiczne mają obowiązek tworzyć to m.in. dopłaty do wypoczynku dzieci pracowników, do urlopów pracownika tzw. wczasy pod gruszą, bilety na imprezy kulturalne. Świadczenie socjalne w połączeniu z trzynastkami i nagrodami to niewątpliwe atuty pracy w administracji, które w pewnym stopniu wyrównują dysproporcje w wynagrodzeniach między samorządem a firmami prywatnymi. Jednak nadal pomimo systematycznego wzrostu płac, stabilności zatrudnienia, terminowego wynagrodzenia, dodatkowych świadczeń, a także możliwości podwyższania swoich kwalifikacji poprzez różnego rodzaju kursy, szkolenia, studia dofinansowywane przez pracodawcę, etat urzędnika w dalszym ciągu nie stanowi konkurencji w porównaniu z sektorem gospodarczym, w szczególności na stanowiskach wymagających specjalistycznej wiedzy, doświadczenia zawodowego oraz dodatkowych uprawnień.

W skład Urzędu Miasta Sucha Beskidzka wchodzi następujące referaty:

1. Referat Organizacyjny,
2. Referat Finansowy,
3. Referat Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska,
4. Referat Gospodarki Nieruchomościami,

5. Referat Rozwoju Miasta,
6. Referat Promocji i Spraw Społecznych,
7. Redakcja Gazety Samorządowej,
8. Straż Miejska,
9. Urząd Stanu Cywilnego,
10. Samodzielne stanowiska pracy: Stanowisko ds. Zamówień Publicznych, Pełnomocnik ds. Informacji Niejawnych, Pełnomocnik ds. Profilaktyki Uzależnień, Stanowisko ds. Integracji i Środków Pomocowych, Stanowisko ds. Gospodarowania Odpadami Komunalnymi.

Jednostki Organizacyjne Gminy Sucha Beskidzka.

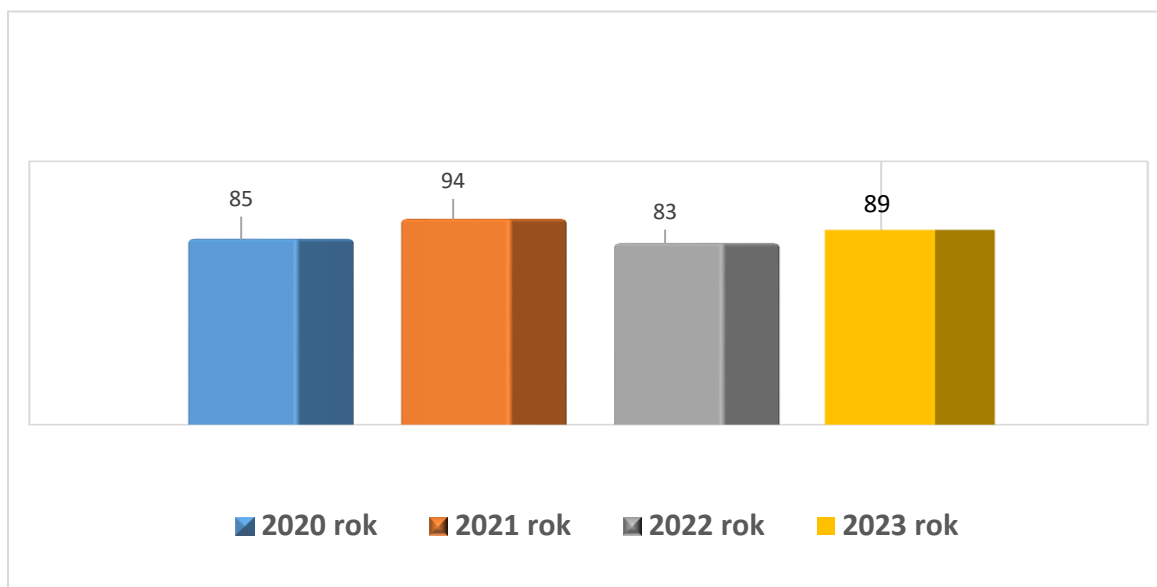
W strukturach Gminy Sucha Beskidzka oprócz Urzędu Miasta, funkcjonuje 13 jednostek organizacyjnych, są nimi:

1. Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana Pawła II w Suchej Beskidzkiej,
2. Szkoła Podstawowa Nr 2 i jej Filia w Suchej Beskidzkiej,
3. Szkoła Muzyczna I stopnia w Suchej Beskidzkiej,
4. Miejskie Przedszkole Samorządowe w Suchej Beskidzkiej,
5. Miejska Świetlica Profilaktyczna w Suchej Beskidzkiej,
6. Zakład Komunalny w Suchej Beskidzkiej,
7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej,
8. Miejska Przychodnia Zdrowia w Suchej Beskidzkiej,
9. Centrum Usług Wspólnych w Suchej Beskidzkiej,
10. Biblioteka Suska im. dra Michała Żmigrodzkiego w Suchej Beskidzkiej,
11. Centrum Kultury i Filmu w Suchej Beskidzkiej,
12. Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej,
13. Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji w Suchej Beskidzkiej.

INFORMACJA DOTYCZĄCA UCHWAŁ PODEJMOWANYCH PRZEZ RADĘ MIASTA W ROKU 2023

W roku 2023 Rada Miasta Sucha Beskidzka obradowała na 11 sesjach zwyczajnych i podjęła łącznie 89 uchwał, w tym 28 uchwał stanowiących akty prawa miejscowego. W roku poprzednim na 83 podjęte uchwały 36 stanowiło akty prawa miejscowego.

Wykres 3. Uchwały RM podjęte w 2023 roku w porównaniu do lat 2020, 2021 i 2022

Źródło: Referat Organizacyjny UM Sucha Beskidzka

Realizując obowiązki nałożone przepisami ustawy o samorządzie gminnym Burmistrz Miasta, przy pomocy Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych gminy, realizował uchwały podjęte przez Radę Miasta, których w zdecydowanej większości był inicjatorem.

Z wykonania uchwał podjętych w roku 2023 Radzie Miasta zostały przedstawione szczegółowe sprawozdania. Wszystkie podjęte przez Radę Miasta uchwały zostały w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od dnia ich podjęcia, przekazane do organów nadzoru, czyli do Wojewody Małopolskiego, a uchwały w zakresie spraw finansowych do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie. Uchwały, które wymagały opublikowania, zostały podane do wiadomości publicznej poprzez rozplakatowanie na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Miasta, jak również poprzez ogłoszenie w gazecie samorządowej „Ziemia Suska”. Wszystkie uchwały zostały opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej. Uchwały, które stanowią akty prawa miejscowego Gminy Sucha Beskidzka i wymagają publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego, zostały przekazane do Redakcji ww. dziennika w celu ich ogłoszenia.

Uchwały dotyczące sfery finansów publicznych.

- 11 uchwał podjętych przez Radę Miasta dotyczyło zmian w budżecie, czyli zmian w dochodach i wydatkach Gminy Sucha Beskidzka. Stanowiły one podstawę do dokonania zmian w planie finansowym gminy na podstawie wprowadzonych zarządzeń Burmistrza Miasta.
- 9 podjętych uchwał dotyczyło zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Sucha Beskidzka, zawierającej prognozowane ustalenia dotyczące budżetu, kwoty długu wraz z objaśnieniami oraz wykaz wieloletnich przedsięwzięć obejmujący limit wydatków i związanych z nimi zobowiązań.

Rada Miasta podejmowała również inne uchwały dotyczące sfery finansów miasta, m.in. w sprawie:

- udzielenia pomocy finansowej w postaci dotacji celowej dla miasta Bielsko-Biała na dofinansowanie Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym,
- określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości,
- przekazania środków finansowych na Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie dla potrzeb Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Suchej Beskidzkiej,
- w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Powiatu Suskiego.

Uchwały dotyczące sfery pomocy społecznej, m.in. w sprawie:

- współdziałania Gminy Sucha Beskidzka z Powiatem Suskim w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przemocy w rodzinie w roku 2023,
- podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w ramach wieloletniego rządowego programu Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023.

Uchwały dotyczące gospodarowania nieruchomościami i mieniem komunalnym, m.in. w sprawie:

- wyrażenia woli podjęcia działań zmierzających do rozpoczęcia procedury zmiany granic administracyjnych Gminy Sucha Beskidzka,
- szczegółowych warunków sprzedaży nieruchomości gruntowych na rzecz ich użytkowników wieczystych,
- ustanowienia służebności gruntowej,
- przystąpienia do procedury zmiany granic administracyjnych Gminy Sucha Beskidzka oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami,
- nabycia nieruchomości na rzecz Gminy Sucha Beskidzka.

Uchwały dotyczące gospodarki komunalnej i ochrony środowiska, m.in. w sprawie:

- zmian w uchwale dotyczącej przyjęcia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Sucha Beskidzka,
- wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych na terenie Miasta Sucha Beskidzka,
- określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników instalacji przydomowych oczyszczalni ścieków oraz określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia

- opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, za usługi odbierania odpadów komunalnych,
- zmian w uchwale dotyczącej zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu miasta Sucha Beskidzka na dofinansowanie kosztów związanych z wymiana źródeł ciepła,
  - uzgodnienia przeprowadzenia prac pielęgnacyjnych pomnika przyrody,
  - dopłaty za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków na 2024 r.

Uchwały mające charakter planów i programów, m.in. w sprawie:

- programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Sucha Beskidzka w roku 2023,
- przyjęcia wieloletniego gminnego programu osłonowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
- przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2024-2026,
- przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2023-2027.

Do innych ważnych uchwał podjętych przez Radę Miasta w roku 2023 należą uchwały w sprawach:

- udzielenia wotum zaufania Burmistrzowi Miasta,
- absolutorium Burmistrzowi Miasta Sucha Beskidzka z tytułu wykonania budżetu Gminy za 2022 rok.

2. DEMOGRAFIA I STAN BEZROBOCIA

2.1. DEMOGRAFIA.

Kluczowe dane do wyznaczenia oficjalnych statystyk liczby ludności pochodzą z rejestrów meldunkowych, informacje te nie są jednak miarodajne. Z kolei Główny Urząd Statystyczny stosuje metodę bilansową opracowywania danych o liczbie i strukturze ludności, która zakłada przyjęcie wyników ostatniego spisu powszechnego ludności za bazę wyjściową, a następnie uwzględnianie danych o ruchu naturalnym (urodzenia i zgony) oraz migracjach (na pobyt stały i czasowy). Od 2022 r. bazą wyjściową dla opracowania danych o liczbie i strukturze ludności są wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

Gmina Sucha Beskidzka dysponuje danymi odnośnie liczby ludności na podstawie rejestrów osób zameldowanych na terenie miasta na pobyt stały i na pobyt czasowy oraz wpisanych do stałego rejestru wyborców, czyli deklarujących faktyczny pobyt pod określonym adresem na terenie gminy. Do innej kategorii zaliczyć należy osoby, które zamieszkują w Suchoj Beskidzkiej, lecz nie zgłosiły tego do ewidencji i nie są ujęte w rejestrze, wg szacunków może być nawet kilkaset takich osób. Pomimo obowiązku meldunkowego, polskie prawo nie przewiduje żadnych sankcji za jego niedopełnienie.

Tabela 1. Liczba ludności Suchej Beskidzkiej w 2022 r.

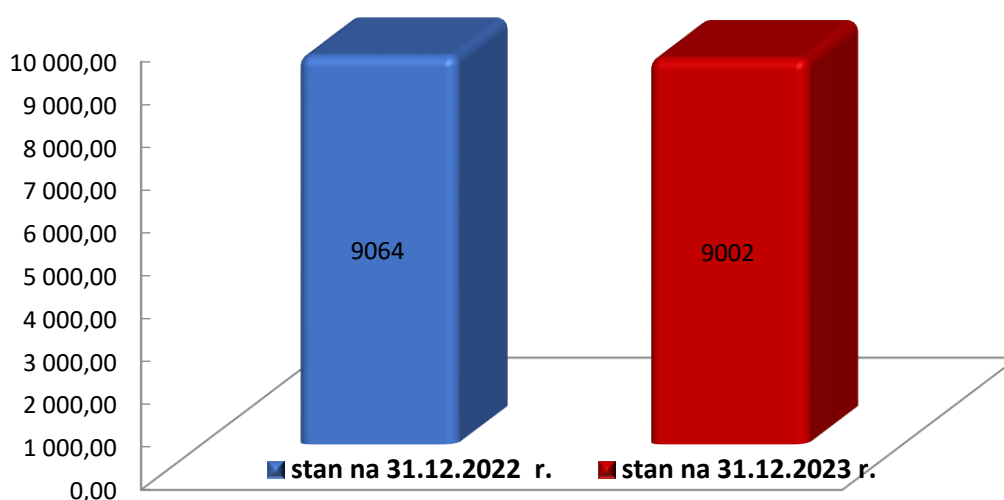
Liczba ludności Suchej Beskidzkiej stan na koniec 2022 r.		
Według Głównego Urzędu Statystycznego	Według rejestrów meldunkowych miasta Sucha Beskidzka	
8. 927	pobyt stały	pobyt czasowy
	8.665	399
	w tym cudzoziemcy	w tym cudzoziemcy
	11	48

Tabela 2. Liczba ludności Suchej Beskidzkiej w 2023 r.

Liczba ludności Suchej Beskidzkiej stan na koniec 2023 r.		
Według Głównego Urzędu Statystycznego	Według rejestrów meldunkowych miasta Sucha Beskidzka	
raporty nie zostały jeszcze opublikowane	pobyt stały	pobyt czasowy
	8.624	378
	w tym cudzoziemcy	w tym cudzoziemcy
	12	59

Jak wynika z powyższego, liczba ludności w zależności od stosowanej metodyki może się różnić, jednak w jednym i drugim przypadku ma tendencję spadkową.

Wykres 4. Liczba mieszkańców Suchej Beskidzkiej zameldowanych na pobyt stały i czasowy

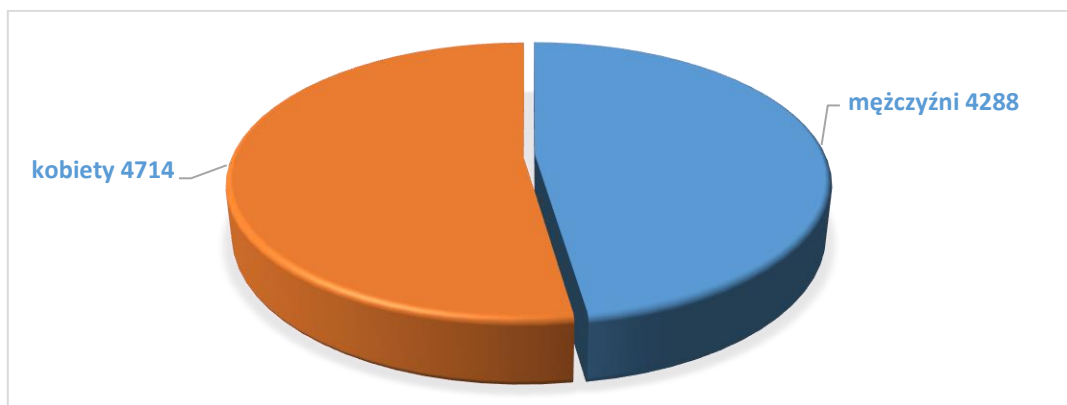

Źródło: Dane z ewidencji ludności USC Sucha Beskidzka

Pośród zameldowanych mieszkańców Suchej Beskidzkiej niewielką grupę stanowili cudzoziemcy. Na koniec grudnia 2023 r. było to 71 osób, przy czym większość stanowili obywatele Ukrainy - 48 osób. Wśród 48 osobowej grupy zameldowanych obywateli Ukrainy, 28 osób to uchodźcy wojenni.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. wśród **9.002** osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy kobiety stanowiły większość, ponieważ było ich 4.714, natomiast mężczyzn 4.288.

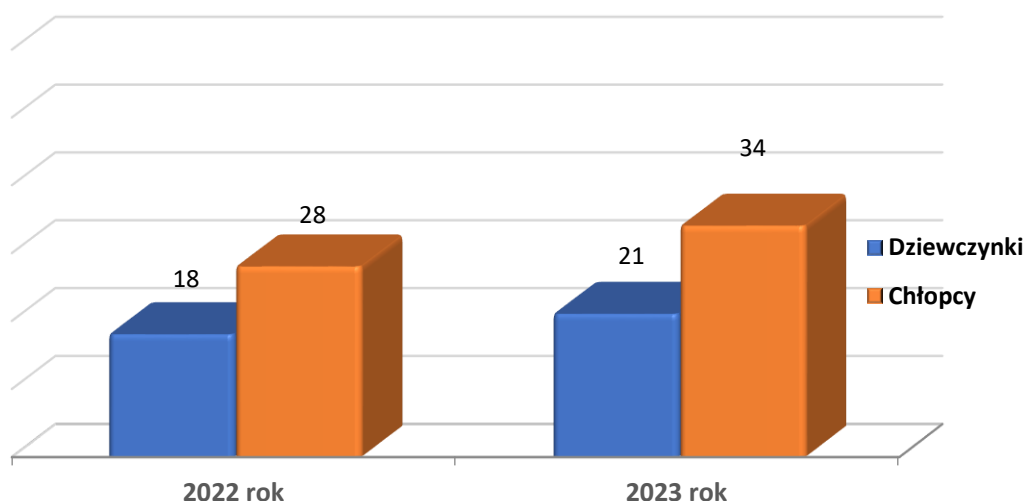
Wykres 5. Mieszkańcy Suchej Beskidzkiej - stan na 31.12.2023 roku

Źródło: Dane z ewidencji ludności USC Sucha Beskidzka

W 2023 roku przyszło na świat 55. Suszan, tj. o 9 dzieci więcej niż w roku 2022. Większość dzieci urodziło się w suskim szpitalu, 21 z nich urodziło się w innych miejscowościach.

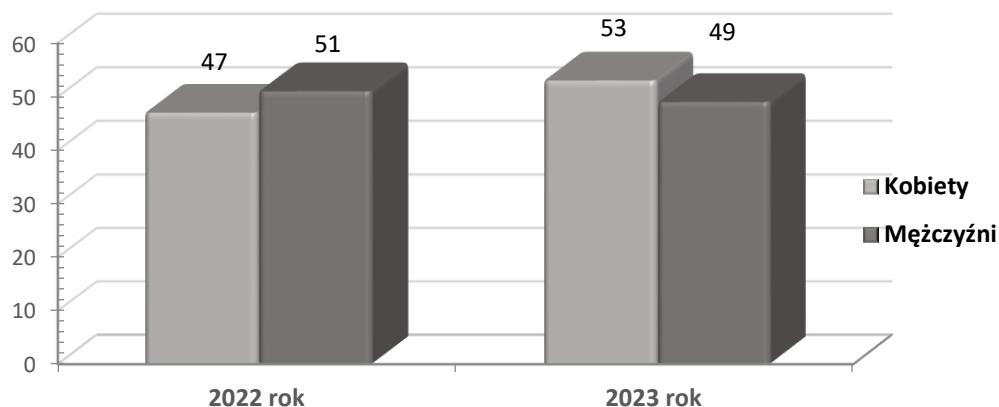
Wykres 6. Urodzenia w roku 2023 w porównaniu do 2022 roku

Źródło: Dane z ewidencji ludności USC Sucha Beskidzka

W 2023 roku zmarło 102 mieszkańców Suchej Beskidzkiej (49 mężczyzn i 53 kobiety), jest to o 4 osoby więcej niż w roku poprzednim.

Wykres 7. Zgony w 2023 r. w porównaniu do 2022 r.

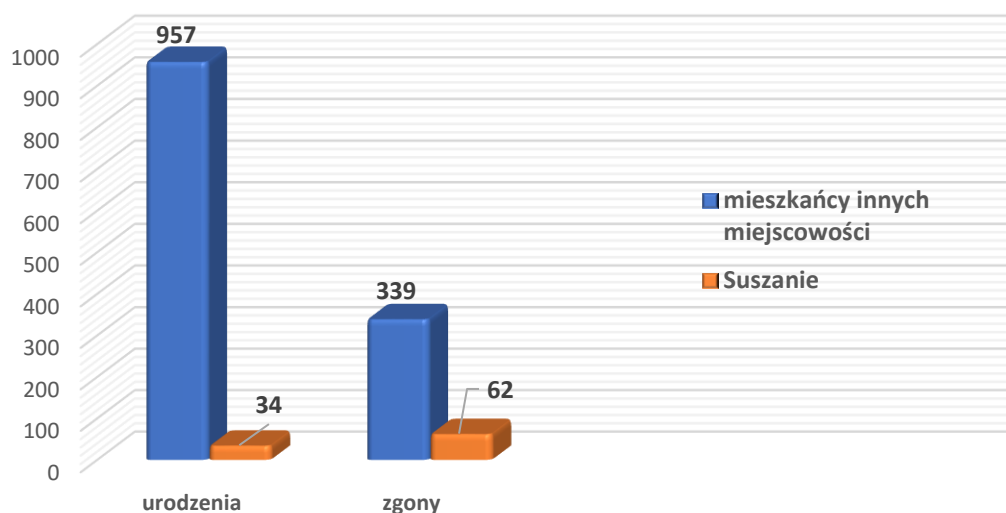
Źródło: Dane z ewidencji ludności USC Sucha Beskidzka

Tabela 3. Liczba zgonów mieszkańców Suchej Beskidzkiej w ciągu ostatnich dziesięciu lat

ROK MIESIĄC	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
styczeń	9	14	13	13	15	15	3	15	8	11
luty	10	16	13	7	18	10	15	8	12	8
marzec	12	13	10	9	10	11	11	10	12	11
kwiecień	9	9	7	10	10	7	8	10	7	8
maj	10	5	9	9	9	6	8	9	9	4
czerwiec	11	12	8	5	9	5	10	6	6	6
lipiec	4	6	7	13	7	8	11	0	6	5
sierpień	4	7	7	7	8	6	9	7	5	11
wrzesień	6	8	6	7	4	10	12	6	7	5
październik	13	4	9	8	12	9	17	9	9	9
listopad	7	11	3	8	13	3	14	7	9	12
grudzień	14	10	5	4	9	5	15	18	8	12
razem	109	115	97	100	124	95	133	105	98	102

Źródło: Opracowanie własne USC Sucha Beskidzka

Wykres 8. Liczba urodzeń i zgonów rejestrowanych w USC w Suchej Beskidzkiej dot. mieszkańców Suchej Beskidzkiej oraz innych miejscowości w 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne USC Sucha Beskidzka

Tabela 4. Liczba aktów zgonu sporządzonych w USC w Suchej Beskidzkiej w latach 2014 do 2023.

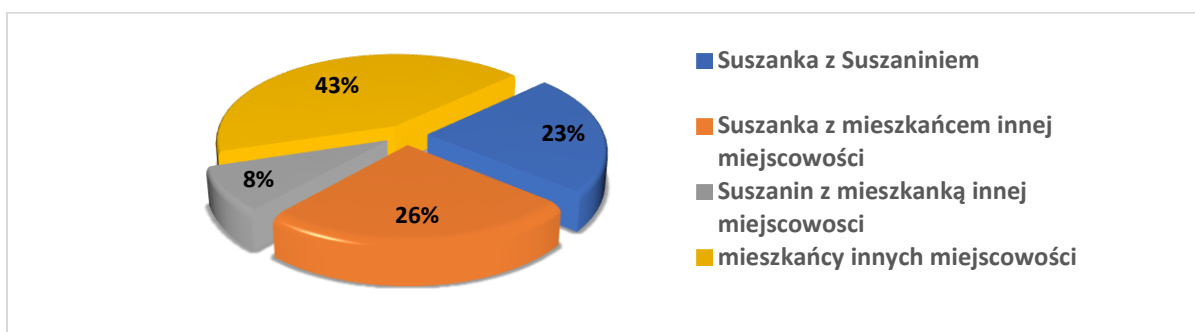
ROK MIESIĄC	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
styczeń	27	29	45	61	43	48	25	53	65	47
luty	30	47	40	41	48	32	33	52	48	26
marzec	38	40	37	43	32	30	32	76	40	33
kwiecień	26	40	37	26	50	33	28	91	26	26
maj	31	40	35	31	39	33	27	41	23	34
czerwiec	26	22	32	18	35	26	36	21	26	32
lipiec	27	37	28	24	41	32	36	22	23	38
sierpień	25	24	34	30	31	23	38	42	28	36
wrzesień	29	33	28	26	15	28	41	36	30	27
październik	39	21	33	22	37	34	61	29	27	31
listopad	22	42	21	29	32	23	79	58	42	43
grudzień	32	44	36	21	38	27	60	81	36	28
RAZEM	352	419	406	372	441	369	496	602	414	401

Źródło: Opracowanie własne USC Sucha Beskidzka

W 2021 r. Urząd Stanu Cywilnego w Suchej Beskidzkiej odnotował rekordową liczbę sporządzonych aktów zgonu od początku powstania Szpitala Rejonowego. Miało to niewątpliwie związek z panującą od 2020 roku ogólnoswiatową pandemią. W roku 2022 i 2023 nastąpił wyraźny spadek ilości zgonów.

W 2023 roku, w różnych miejscowościach, 67 mieszanek i mieszkańców Suchej Beskidzkiej zawarło związki małżeńskie: 35 panów i 32 panie, jest to o 14 osób mniej, w porównaniu z 2022 rokiem. W tym samym czasie suski Urząd Stanu Cywilnego sporządził 35 aktów małżeństw, które w 8 przypadkach dotyczyły małżeństw Suszanki z Suszaninem, w 3 przypadkach panowie - Suszanie poślubili panie z innych miejscowości, natomiast 9 pań - Suszanek wybrało panów z innych miejscowości. Pozostałe akty małżeństw nie dotyczyły mieszkańców Suchej Beskidzkiej.

Wykres 9. Akty małżeństwa w 2023 roku sporządzone w USC w Suchej Beskidzkiej z podziałem na miejsce zamieszkania nupturientów

Źródło: Opracowanie własne USC Sucha Beskidzka

Sucha Beskidzka pomimo, że nie jest największą gminą w powiecie, jako jego stolica stanowi dla okolicznych mieszkańców centrum administracyjne. Mimo, że większość spraw mogą oni zrealizować w swoich gminach, to jednak w sprawach obywatelskich, wybierają Suchą Beskidzką. Wskazują na to poniższe dane za rok 2023, zarejestrowane przez Urząd Wojewódzki, przedstawiające ilości spraw zrealizowanych w wybranych gminach powiatu suskiego.

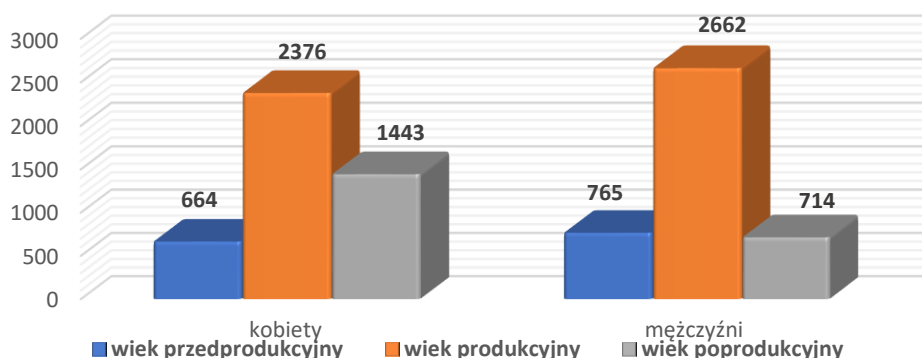
Tabela 5. Ilość spraw w Urzędzie Stanu Cywilnego w Suchej Beskidzkiej w roku 2023 w porównaniu z innymi USC powiatu suskiego

Nazwa Gminy	Ilość spraw w 2023 r.				Liczba roboczogodzin
	Urząd Stanu Cywilnego	Ewidencja Ludności	Udostępnianie danych	Dowody osobiste	
Sucha Beskidzka	8.186	2.662	569	994	6.064,30
Jordanów miasto	1.927	532	195	622	1.400,04
Maków Podhalański	5.909	2.190	486	1.469	4.238,62
Stryżawa	3.164	2.281	278	1.191	2.844,87
Zawoja	2.572	740	184	841	1.894,00
Zembrzyce	1.343	1.695	195	488	1.440,30

Źródło: Opracowanie własne USC Sucha Beskidzka i dane sprawozdawcze

W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych struktura ludności, osób zameldowanych na pobyt stały w Suchej Beskidzkiej przedstawiała się następująco: liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 1.429 osób, 664 mieszkanki i 765 mieszkańców. Liczba osób w wieku produkcyjnym, to 5.038 osób, w tym 2.376 kobiet i 2.662 mężczyzn. Liczba seniorów - osób w wieku poprodukcyjnym wynosiła 2.156, z czego kobiety stanowiły większość - 1.443, a mężczyźni zaledwie 714. Tak duże różnice wynikają między innymi z faktu, że wiek emerytalny, czyli wiek poprodukcyjny dla kobiet i mężczyzn jest różny.

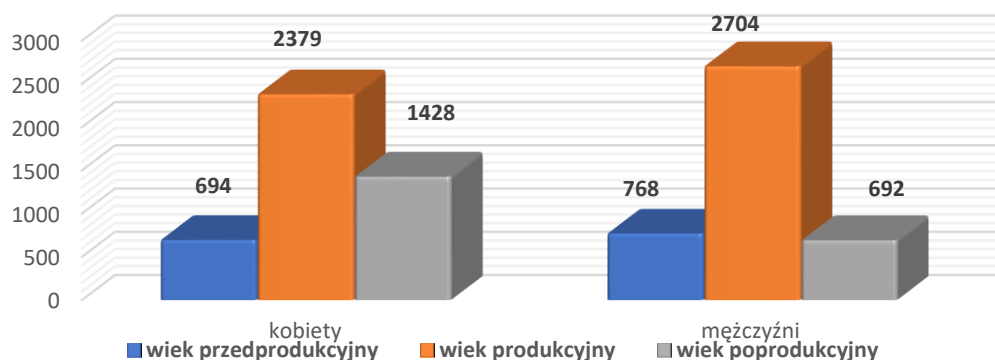
Wykres 10. Grupy wiekowe według aktywności zawodowej – stan na 31.12.2023 roku

Źródło: Opracowanie własne USC Sucha Beskidzka

Dla porównania, w roku poprzednim struktura ludności Suchej Beskidzkiej według aktywności zawodowej przedstawiała się jak na wykresie poniżej.

Wykres 11. Grupy wiekowe według aktywności zawodowej – stan na 31.12.2022 roku

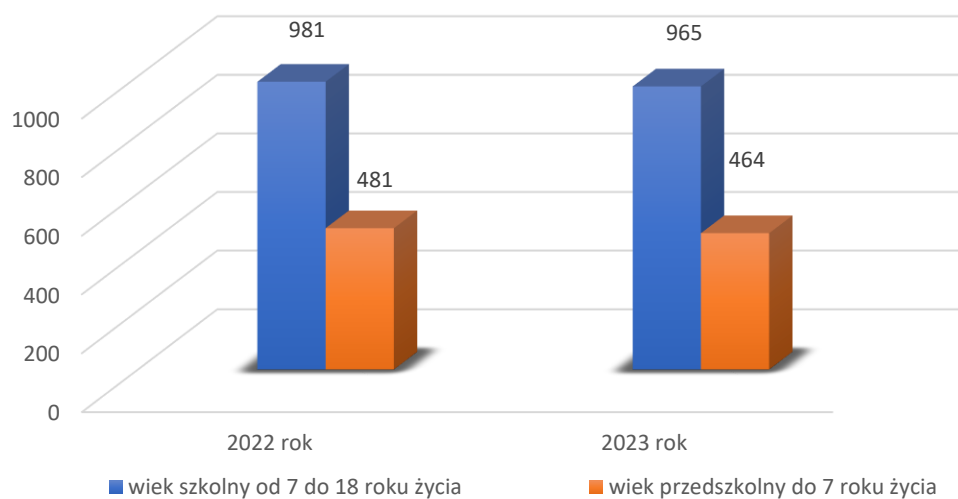

Źródło: Opracowanie własne USC Sucha Beskidzka

Na koniec 2023 roku liczbę młodych mieszkańców zameldowanych na pobyt stały w Suchej Beskidzkiej oszacowano na 1.429 osób. Z czego dzieci objętych obowiązkiem szkolnym tj. od 7 do ukończenia przez ucznia 18 roku życia było 965, natomiast młodszych 464.

Wykres 12. Struktura wiekowa dzieci i młodzieży wg stanu na dzień 31.12.2022 oraz 31.12.2023 roku

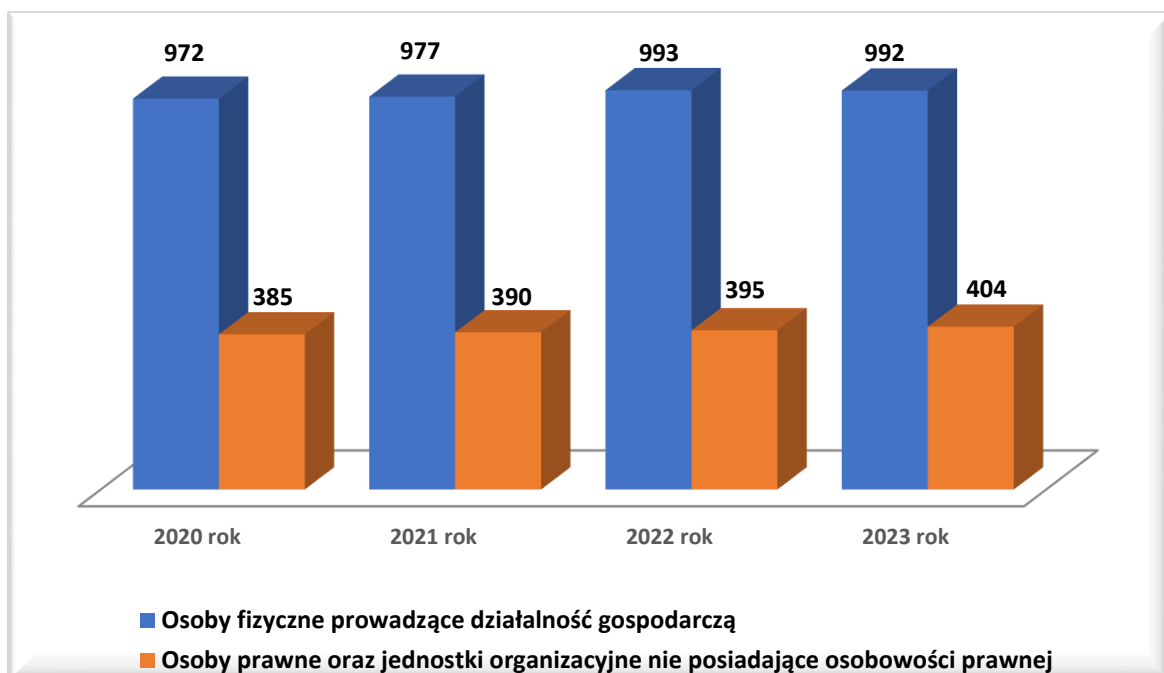
Źródło: Opracowanie własne USC Sucha Beskidzka

Niezależnie od tego, w jaki sposób spojrzymy na przedstawione dane, liczba osób zameldowanych w Suchej Beskidzkiej maleje, a w 2023 roku zmniejszyła się o kolejne 42 osoby zameldowane na pobyt stały i 20 zameldowane na pobyt czasowy.

2.2. REJESTR DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TERENIE MIASTA SUCHA BESKIDZKA

Niezwykle ważną rolę w gospodarce miasta Sucha Beskidzka odgrywa sektor prywatny małych i średnich przedsiębiorstw, które zdecydowanie dominują w strukturze ilościowej firm na terenie miasta. Wśród przedsiębiorców przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Na terenie Suchoj Beskidzkiej w 2023 roku najwięcej było mikro podmiotów zatrudniających do 9 pracowników – 95,13%, natomiast małych przedsiębiorstw zatrudniających od 10 - 49 pracowników jest 3,59%. Przedsiębiorstwa, które zatrudniają powyżej 50 pracowników stanowią 1,15% wśród ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Nie mniej jednak to te ostatnie są największymi pracodawcami.

Wykres 13. Liczba zarejestrowanych podmiotów w 2023 roku w porównaniu do lat poprzednich

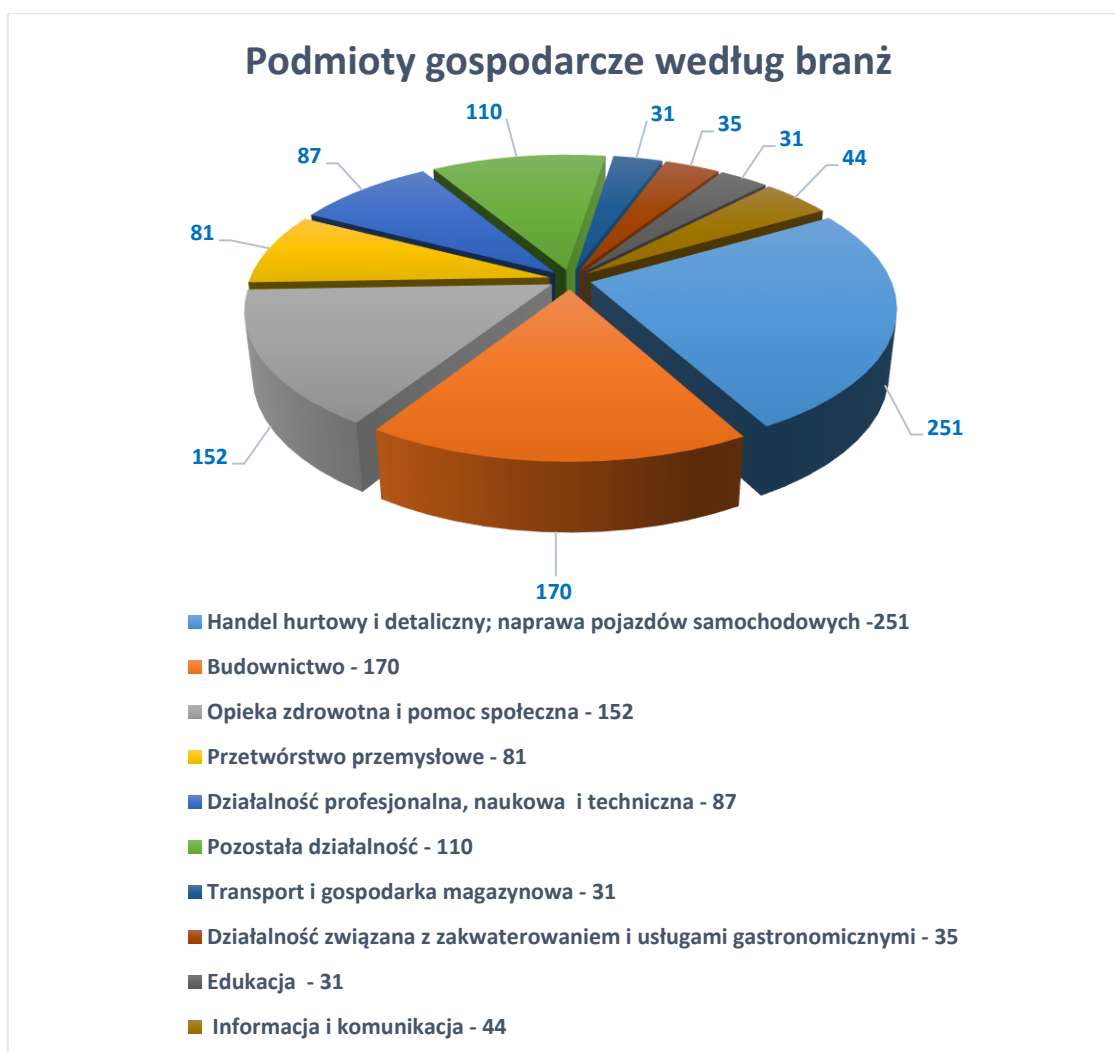
Źródło: Dane GUS

W bazie internetowej REGON Głównego Urzędu Statystycznego liczba zarejestrowanych podmiotów na terenie miasta Sucha Beskidzka na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosi 1396. W podziale na grupy rodzajów działalności PKD kształtują się następująco: Rolnictwo, Leśnictwo - 17; Przemysł i budownictwo - 306; Pozostała działalność - 1073. W stosunku do roku ubiegłego zauważalny jest jedynie wzrost w grupie pozostała działalność.

Wśród suskich przedsiębiorców przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - 992 przedsiębiorców.

W rankingu PKD dominuje podobnie jak w poprzednich latach handel hurtowy i detaliczny, budownictwo i opieka zdrowotna.

Wykres 14. Podmioty gospodarcze w 2023 roku wg branż

Źródło: Zestawienie według działalności kodów PKD z GUS

Najliczniejszą grupę przedsiębiorców w 2023 roku stanowiły osoby w wieku 36 do 45 lat, tj. 24,20% oraz 46 do 55 lat tj. 21,84%. W dalszej kolejności znajdują się przedsiębiorcy w wieku 56-65 lat oraz w wieku 26-35 lat.

Szczególną rolę odgrywa sektor prywatny, małych i średnich przedsiębiorstw, zdecydowanie przeważających w strukturze ilościowej firm na terenie miasta.

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. pracownicy Urzędu Miasta Sucha Beskidzka przetworzyli 345 wniosków złożonych przez przedsiębiorców w systemie CEIDG, w tym:

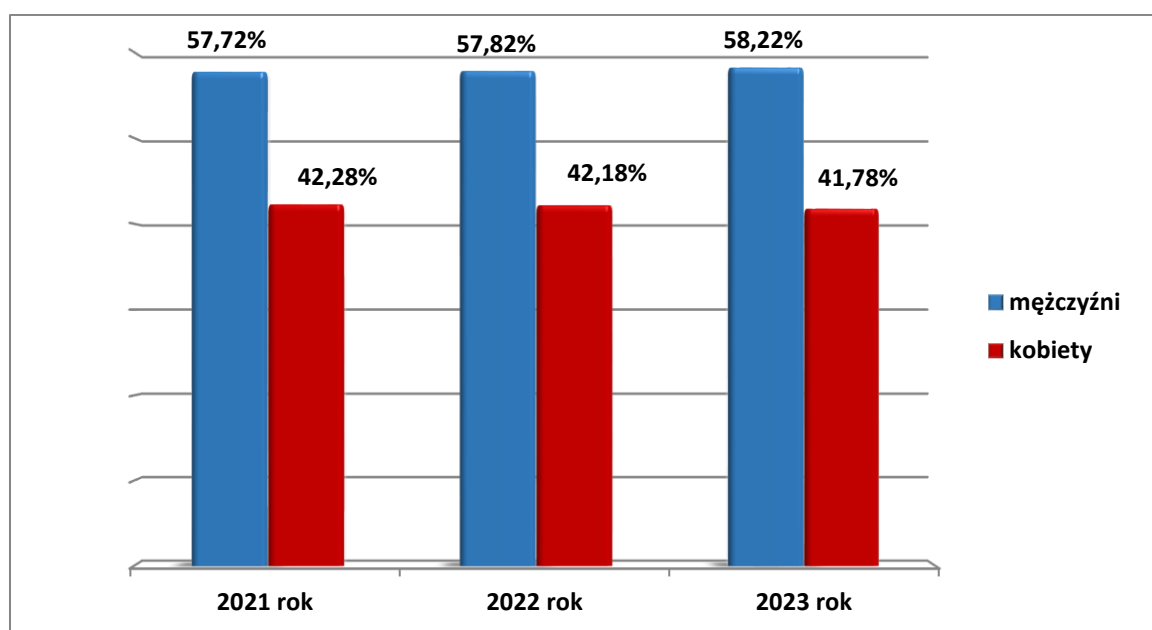
- ✓ 38 wniosków o założenie działalności gospodarczej,
- ✓ 195 o zmianę we wpisie,
- ✓ 46 wniosków o zawieszenie wykonywania działalności,
- ✓ 25 wniosków o wznowienie wykonywania działalności,
- ✓ 8 wniosków o zmianę z zaprzestaniem wykonywania działalności,
- ✓ 33 wnioski o zaprzestanie wykonywania działalności.

System CEIDG umożliwia przedsiębiorcom dokonanie wielu czynności drogą elektroniczną, np. założenie, wznowienie lub zawieszenie działalności gospodarczej, duża ilość przedsiębiorców zrezygnowała z osobistych wizyt w urzędzie dokonując niezbędnych zmian w rejestrze CEIDG on-line przy użyciu profilu zaufanego lub podpisu elektronicznego.

Wśród przedsiębiorców na terenie miasta przeważają mężczyźni jest ich ok 58,22%, w stosunku do kobiet prowadzących działalność gospodarczą, których jest 41,78%.

Z poniższego wykresu wynika, że podział ze względu na płeć według stanu na koniec 2023 roku niewiele różni się od stanu z lat poprzednich.

Wykres 15. Podział przedsiębiorców działających na terenie miasta Sucha Beskidzka ze względu na płeć

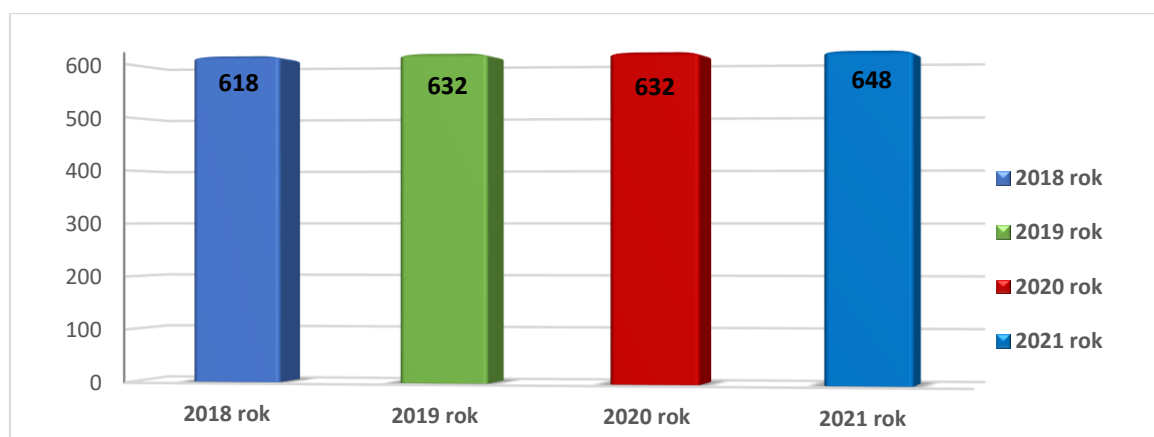

Źródło: Źródło: CEIDG

Prorozwojowa polityka samorządu Suchej Beskidzkiej ma na celu rozwój przedsiębiorczości. Zaliczyć do niej należy m.in.: utrzymywanie na stosunkowo niskim poziomie podatków i opłat lokalnych, rozbudowa i modernizacja infrastruktury miejskiej, w tym dróg kanalizacji sanitarnej i wodociągów, budowa stref aktywności gospodarczej. Podstawowym dokumentem sprzyjającym inwestorom jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący cały obszar miasta, który jest aktualizowany w razie potrzeby. W Suchej Beskidzkiej funkcjonuje specjalna strefa ekonomiczna wchodząca w skład „Krakowskiego Parku Technologicznego”, która wspomaga rozwój największej firmy na naszym terenie. Gmina jest członkiem Stowarzyszenia „Samorządowe Centrum Przedsiębiorczości i Rozwoju”. Działania prowadzone na rzecz poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorstw podnoszą konkurencyjność lokalnej gospodarki oraz generują nowe miejsca pracy.

W roku 2023 nasi przedsiębiorcy stanęli przed wieloma wyzwaniami. Spowolnienie gospodarcze, przez co wiele firm borykało się z obniżonym popytem na produkty i usługi, co wpłynęło na ich rentowność i stabilność finansową. Brak stabilności prawa podatkowego oraz niepewność co do przyszłych zmian w przepisach podatkowych utrudniała planowanie finansowe i inwestycje. Wzrost wynagrodzeń i kosztów pracy oraz cen surowców, energii wpłynął na koszty prowadzenia biznesu. Wszystkie te wyzwania wymagały od przedsiębiorców elastyczności, umiejętności adaptacji i świadomości ryzyka. Jednak mimo trudności, wiele firm nadal działało aktywnie i dążyło do osiągnięcia sukcesu.

Wykres 16. Liczba miejsc pracy na terenie Suchej Beskidzkiej na każdy 1000 mieszkańców w latach 2018 do 2021

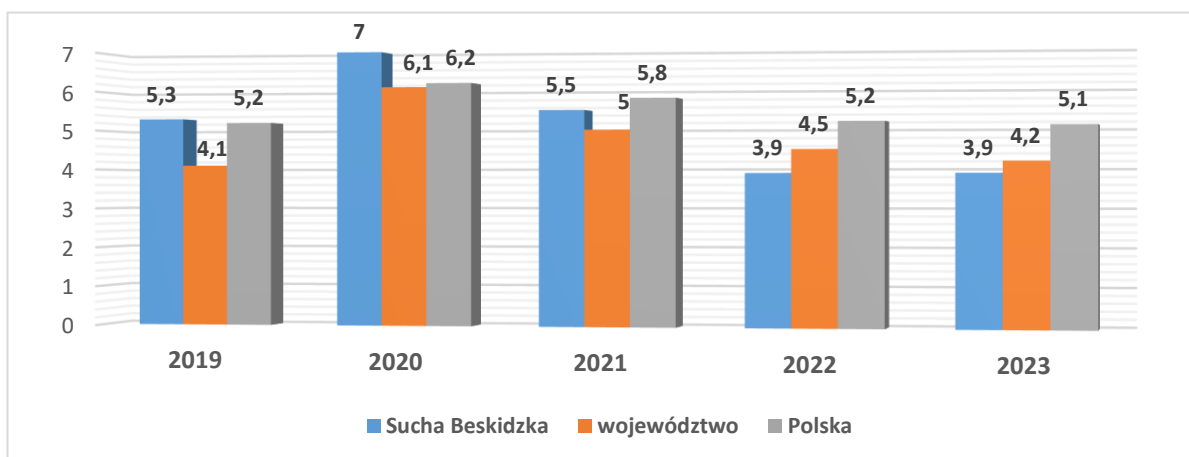
Źródło: Ranking zrównoważonego Rozwoju, GUS

W momencie przygotowywania raportu za 2023 rok brak było dostępnych danych o łącznej ilości miejsc pracy na terenie Suchej Beskidzkiej w 2022 i 2023 roku. Według naszych obserwacji i szacunków tendencja wzrostowa przedstawiona na wykresie nr 16 utrzymuje się, co uprawnia do stwierdzenia, że ilość miejsc pracy w przeliczeniu na każde 1000 mieszkańców naszego miasta nie maleje i należy do najwyższych w Polsce. Oznacza to, że w Suchoj Beskidzkiej jest znacznie więcej miejsc pracy niż mieszkańców w wieku produkcyjnym.

2.3. STAN I STRUKTURA BEZROBOCIA

Na dzień 31 grudnia 2023 roku wskaźnik bezrobocia w Suchej Beskidzkiej stanowił 3,9% przy średniej wojewódzkiej 4,2% i średniej krajowej 5,1%. Rok wcześniej w Suchej Beskidzkiej wynosił również 3,9% i był niższy od średniej wojewódzkiej o 0,6%, i o 1,3% niższy od średniej krajowej (5,2%). Na koniec 2021 roku bezrobocie w naszym mieście wynosiło 5,5%, przy średniej wojewódzkiej 5% i krajowej 5,8%.

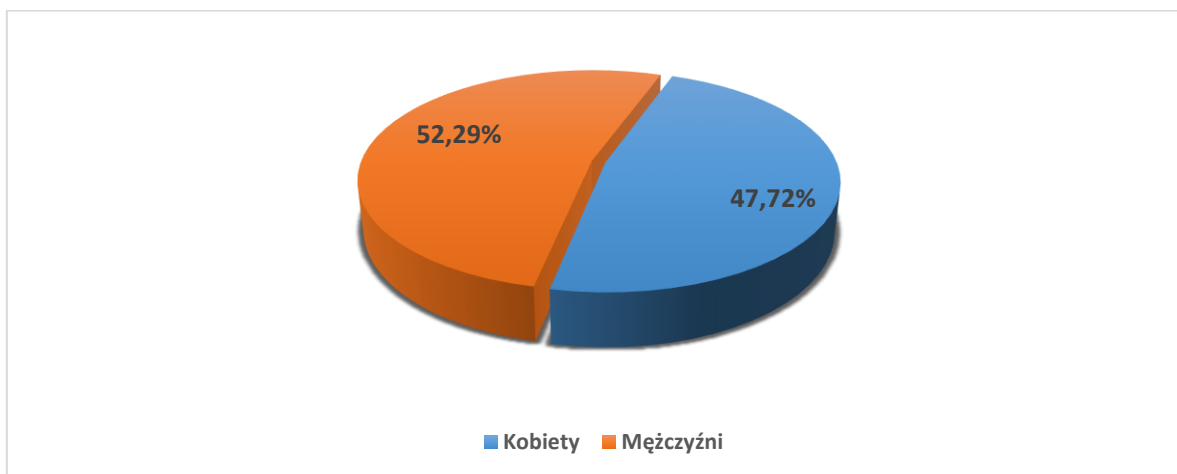
Wykres 17. Stopa bezrobocia w Suchej Beskidzkiej na tle województwa małopolskiego i Polski w roku 2023, w porównaniu do lat poprzednich

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy oraz analiza własna w oparciu o dane z Ewidencji Ludności

Liczba bezrobotnych mieszkańców Suchej Beskidzkiej na koniec 2023 r. wynosiła 197 osób z czego 94 stanowiły kobiety, a 103 mężczyźni.

Wykres 18. Liczba bezrobotnych z podziałem na płeć wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku

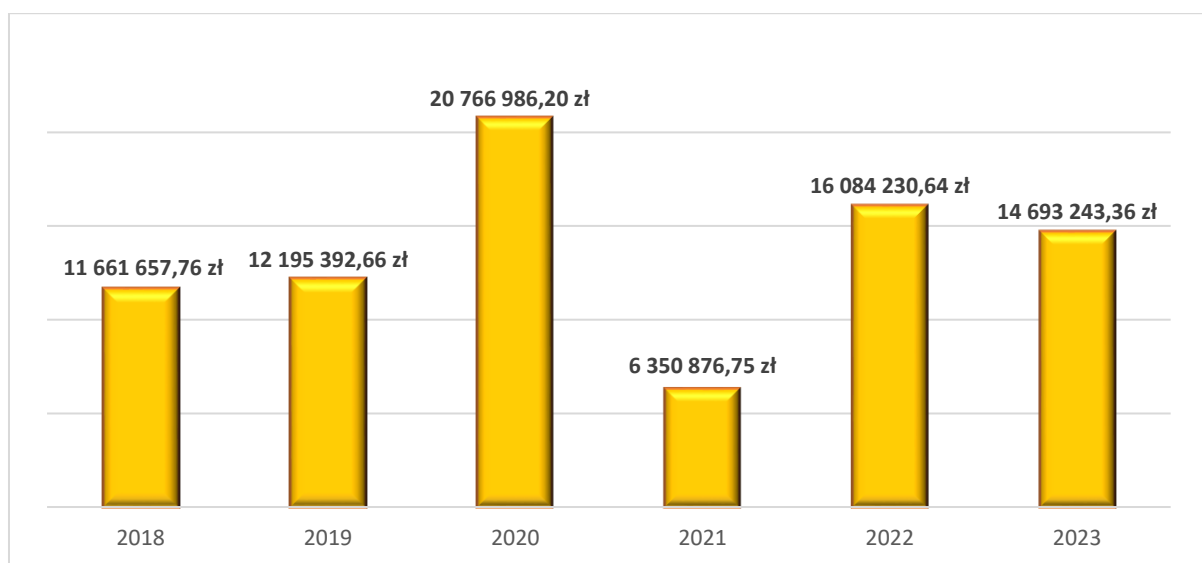
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy

3. REALIZOWANE INWESTYCJE

3.1. INWESTYCJE

Samorząd Miasta Sucha Beskidzka od wielu lat prowadzi politykę prorozwojową, dlatego co roku w budżecie miasta poważne pozycje stanowią wydatki na cele inwestycyjne. Plan finansowy na rok 2023 również nastawiony był na dynamiczny rozwój miasta, o czym świadczy fakt, że w roku ubiegłym kwota w wysokości 14 693 243,36 zł, stanowiąca blisko 1/4 budżetu gminy, przeznaczona została właśnie na realizację zadań inwestycyjnych, zwłaszcza na budowę i modernizację infrastruktury miejskiej.

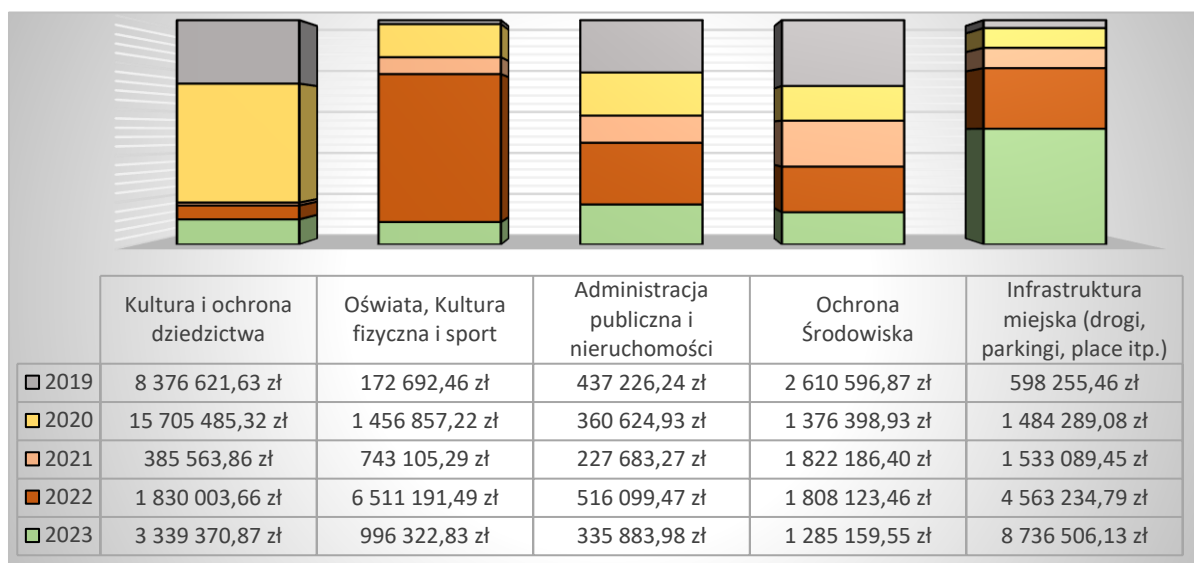
Wykres 19. Wydatki inwestycyjne w latach 2018 - 2023

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu

W 2023 roku najwięcej środków inwestycyjnych, prawie 9 mln. zł zostało przeznaczonych na infrastrukturę miejską - drogową oraz parkingi i place. Kolejną dużą pozycję stanowią wydatki na ochronę środowiska naturalnego. Dotyczą one nie tylko rozbudowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, ale również ochrony powietrza poprzez m.in. dopłaty mieszkańcom do wymiany starych źródeł ciepła na instalacje ekologiczne, w tym przede wszystkim na gazowe. W roku 2023 kwotę ponad 3,3 mln. zł przeznaczono na kulturę i ochronę dziedzictwa, na kulturę fizyczną i sport przeznaczono ponad 500 tys. zł.

Wykres 20. Przeznaczenie środków inwestycyjnych z podziałem na obszary inwestowania w roku 2023 w porównaniu do lat 2022, 2021, 2020 i 2019

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu

Do najważniejszych inwestycji realizowanych przez gminę w 2023 r. zaliczają się następujące przedsięwzięcia:

➤ **Inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i ochrony środowiska**

• **Projekt kanalizacji sanitarnej przy ul. Podksiężę**

W ramach zadania opracowano dokumentację projektową rozbudowy kanalizacji sanitarnej na odcinku ok. 1 300 mb. Kanalizacja umożliwi odbiór ścieków z 20 budynków mieszkalnych oraz w przyszłości z przyległych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Koszt dokumentacji wyniósł 50 000,00 zł.

• **Budowa i rozbudowa sieci wodociągowych**

Na zlecenie Gminy kontynuowano rozbudowę sieci wodociągowej w następującym zakresie:

- 1) wykonano odcinek sieci wodociągowej o długości ok. 350 mb. przy ul. Zasypnica i Zaciszna w Suchej Beskidzkiej. Zrealizowana inwestycja umożliwi podłączenie do miejskiej sieci wodociągowej 14 gospodarstw domowych. Koszt rozbudowy sieci stanowi kwotę 138 675,58 zł,
- 2) zrealizowano roboty związane z budową odcinka sieci wodociągowej o długości ok. 500 mb. przy ul. Zasypnica, Spokojna i Wrzosowa w Suchej Beskidzkiej. Wykonana inwestycja umożliwi podłączenie do miejskiej sieci wodociągowej 20 gospodarstw domowych. Koszt wykonanych robót stanowi kwotę 173 259,70 zł.

- **Termomodernizacja i remonty budynków – Stop Smog**

Realizując program ministerialny Stop Smog w 2023 r. Gmina Sucha Beskidzka przeprowadziła termomodernizację kolejnych 8 budynków mieszkalnych jednorodzinnych. W 5 budynkach dokonano modernizacji kotłowni oraz instalacji ciepłej wody. Zamontowano 1 kominek na pellet, 2 kotły gazowe oraz 2 kotły zgazowujące drewno.

Był to ostatni rok realizacji przedmiotowego programu. Program STOP SMOG realizowany na podstawie porozumienia zawartego w 2019 roku z Ministerstwem Przedsiębiorczości i Technologii został zakończony. W ramach programu Stop Smog w latach 2020-2023 wykonane zostały przedsięwzięcia niskoemisyjne w 42 budynkach mieszkalnych, z czego w 30 budynkach przeprowadzone zostały kompleksowe prace polegające na termomodernizacji wraz z wymianą źródła ciepła, w 5 budynkach wymienione zostało wyłącznie źródło ciepła, a w 7 budynkach wykonano docieplenie ścian zewnętrznych. W ramach porozumienia dotyczącego programu STOP SMOG, oprócz robót termomodernizacyjnych zostało zlikwidowanych 35 przestarzałych systemów grzewczych, które zastąpiono ekologicznymi źródłami ciepła m.in. na gaz i pellet. Łączna kwota poniesionych wydatków na realizację zakończonego w 2023 roku programu STOP SMOG wynosi 2 454 009,12 zł, z czego 1 558 200 zł to środki Funduszu Termomodernizacji i Remontów, 725 033,00 zł stanowi wkład własny Gminy, natomiast udział mieszkańców (beneficjentów programu) wynosi jedynie 170 776,12 złotych.

Zdjęcie nr 1. Budynek przy ul. 3 Maja po termomodernizacji

➤ **Inwestycje związane z remontami, budową oraz modernizacją obiektów użyteczności publicznej oraz budynków komunalnych**

• **Rewitalizacja Miejskiego Centrum Sportu i Rekreacji**

1) w 2023 r. zakończone zostały roboty związane z pracami wykończeniowymi przyziemia budynku zaplecza sportowego Miejskiego Centrum Sportu i Rekreacji Babia Góra. W ramach zadania wykonane zostały instalacje: wodno-kanalizacyjna, przeciwpożarowa, wentylacyjna, wentylacji mechanicznej oraz centralnego ogrzewania wraz z kotłownią gazową. W pomieszczeniach przyziemia wykonane zostały tynki i okładziny ścian wewnętrznych, izolacje posadzkowe oraz podłogi. Zamontowano drzwi wewnętrzne oraz oprawy oświetleniowe i gniazda instalacyjne wraz z niezbędnym osprzętem. Łączny koszt wykonanych robót stanowi kwotę 1 225 196,25 zł. Zrealizowano także roboty związane z utwardzeniem kostką brukową dojścia do budynku. Koszt zleconych robót wyniósł 10 701,00 zł. Do obiektu zakupione zostało również wyposażenie między innymi: szafki szatniowe, meble w tym stoliki i krzesła.

2) w celu usprawnienia prac związanych z utrzymaniem kompleksu boisk sportowych zlokalizowanych na terenie Miejskiego Centrum Sportu i Rekreacji Babia Góra zakupiona została profesjonalna i wielofunkcyjna maszyna SportChamp SC2D (używana). Pojazd jest wyposażony w urządzenie szczotkowe do pielęgnacji i utrzymania sztucznej trawy wraz z przystawkami do odśnieżania i spulchniania nawierzchni. Koszt zakupionego sprzętu to 55 269,06 zł.

3) przy kompleksie sportowym Babia Góra wykonane zostały roboty związane z utwardzeniem terenu parkingu oraz drogi dojazdowej do garaży. Zakres prac obejmował wykonanie nawierzchni z tłucznia kamiennego na powierzchni ok. 1 170 m². Koszt wykonanych robót wyniósł 28 782,00 zł.

• **Rewitalizacja rynku**

Największym wyzwaniem i najtrudniejszą inwestycją realizowaną w 2023 r. była rewitalizacja suskiego rynku. Pierwszy etap obejmował roboty związane z budową parkingów przy ulicy T. Nieszczyńskiej oraz ul. Piłsudskiego, kanalizacji deszczowej, przebudową infrastruktury podziemnej na terenach przyległych do rynku, modernizacją ciągów komunikacyjnych, oświetlenia wraz z infrastrukturą elektroenergetyczną, termomodernizację budynku Domu Katolickiego oraz rewitalizację skweru u zbiegu ulic Zamkowej i Juliusza hr. Tarnowskiego.

Zadanie zostało dofinansowane z Programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych w kwocie 4 711 231,85 zł. Łączny koszt pierwszego etapu rewitalizacji zakończony w grudniu 2023 roku wyniósł 5 193 509,78 zł.

Zdjęcie nr 2. Parking przy ul. Piłsudskiego

Zakres drugiego etapu robót rewitalizacji miejskiego rynku i przyległych do niego terenów obejmował w szczególności przebudowę infrastruktury podziemnej i nadziemnej, wykonanie nawierzchni z płyt kamiennych granitowych, wprowadzenie nowych elementów małej architektury w tym przebudowę fontanny, urządzenie zieleni w obszarze rynku, wykonanie oświetlenia placu rynku oraz zakup i montaż ogólnodostępnych sanitariatów. Zadanie jest dofinansowane z Programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych w kwocie 4 900 000,00 zł. Rewitalizacja suskiego rynku została zakończona w kwietniu 2024 r. Łączny koszt II etapu wyniósł 6 445 998,78 zł.

Przebudowano także schody terenowe zlokalizowane pomiędzy parkingiem przy ul. T. Nieszczyńskiej, a ul. Mickiewicza. Nowe schody zostały wykonane z trwałego kamienia naturalnego o strukturze podobnej do nawierzchni chodnika prowadzącego w kierunku rynku. Koszt robót wyniósł 49 200,00 zł.

Zdjęcie nr 3. Rynek po rewitalizacji (wiosna 2024 rok)

- **Prace modernizacyjne i renowacyjne na terenie Zespołu Zamkowo – Parkowego**

W 2023 r. zakończone zostały roboty związane odbudową elementów konstrukcyjnych i renowacją budynku Oranżerii na terenie Zespołu Zamkowo-Parkowego w Suchej Beskidzkiej. Zakres robót obejmował kompleksową renowację obiektu w szczególności: roboty przygotowawcze, ziemne, posadzkarskie, wykonanie renowacyjnych tynków zewnętrznych, wykończenie ścian wewnętrznych, wykończenie posadzek wewnętrznych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej i wewnętrznej, wykonanie tarasu o nawierzchni ze specjalnych płyt gresowych, wykonanie instalacji wewnętrznych (wod.-kan., gazowej, c.o., wentylacji, elektrycznej), dostawę i montaż kręgielni systemowej. Łączny koszt inwestycji wyniósł 4 786 302,20 zł.

Zdjęcie nr 4. Oranżeria ok. 2018 rok

Zdjęcie nr 5. Oranżeria po odbudowie i renowacji – grudzień 2023 rok

W IV kwartale 2023 roku zrealizowane zostały prace związane z projektowaniem i wykonaniem renowacji ścieżki parkowej na terenie Zespołu Zamkowo-Parkowego prowadzącej wzdłuż fasady południowej Zamku Suskiego do Oranżerii i Domku Ogrodnika. W ramach przedsięwzięcia wykonano nową podbudowę i nawierzchnię ścieżki z kruszyw mineralnych wraz z montażem obrzeży stalowych. Koszt zadnia wyniósł 288 859,24 zł brutto.

Zdjęcie nr 6. Ścieżka w parku zamkowym

W 2023 roku rozpoczęte zostały roboty związane z modernizacją instalacji centralnego ogrzewania w Zamku Suskim. Koszt zleconych robót wynosi 976 488,13 zł, a ich zakres obejmuje przebudowę głównej kotłowni węglowej na gazową, wymianę kotła gazowego w istniejącej instalacji ogrzewającej II piętro zachodniej części zamku, wymianę

rurociągów i grzejników oraz wykonanie wewnętrznej instalacji gazowej i spalinowej. Termin realizacji zadania upływa 20 maja 2024 r. Zadanie jest dofinansowane z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków w kwocie 872 589,79 zł.

- **Budownictwo mieszkaniowe**

Zawarta została umowa na opracowanie kompletnej, wielobranżowej dokumentacji projektowej budowy trzech budynków mieszkalnych wielorodzinnych wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem przyległego terenu, uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę dla projektowanej inwestycji oraz pełnienie nadzoru autorskiego. Koszt opracowania stanowi kwotę 239 235,00 zł. W projektowanych budynkach zostanie wydzielonych ok. 100 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej ok. 5 000 m².

- **Remonty obiektów oświatowych**

- **Remonty w szkołach i przedszkolu**

1) przeprowadzono modernizację sanitariatów w Szkole Podstawowej Nr 1. Zakres robót obejmował całkowitą przebudowę pięciu węzłów sanitarnych, w tym wymianę stolarki drzwiowej, instalacji elektrycznej, instalacji wodno-kanalizacyjnej, wykonanie nowych okładzin podłóg i ścian z płytek ceramicznych, malowanie ścian i sufitów, montaż kabin z płyt HPL, a także wymianę urządzeń sanitarnych. Koszt wykonanych robót wyniósł 295 474,44 zł,

Zdjęcie nr 7. Sanitariaty w Szkole Podstawowej Nr 1

- 2) wykonany został remont dwóch podłóg w salach lekcyjnych Szkoły Podstawowej nr 1 w Suchej Beskidzkiej. Zakres robót obejmował zerwanie posadzki z tworzyw sztucznych, wywóz i utylizację wykładziny, wyrównanie podłoża oraz wykonanie posadzki z wykładziny termozgrzewalnej. Koszt robót wyniósł 30.900,00 zł,
- 3) w roku 2023 przeprowadzono modernizację boiska sportowego przy Szkole Podstawowej nr 2 w Suchej Beskidzkiej. W wyniku przebudowy obiektu powstało przyszkolne nowoczesne boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej wraz z wyposażeniem do gry w siatkówkę, koszykówkę oraz piłkę ręczną. Koszt wykonanych robót stanowi kwotę 346 729,31 zł. Zadanie zostało dofinansowane przez Województwo Małopolskie w ramach projektu pn. „Małopolska infrastruktura rekreacyjno-sportowa – MIRS” w kwocie 159 720 zł. W ramach odrębnej umowy, za kwotę 158 224,52 zł wykonane zostały również prace uzupełniające związane z budową miejsc krótkiego postoju dla rodziców przywożących dzieci do Szkoły Podstawowej Nr 2 oraz prace związane z przeniesieniem placu zabaw,

Zdjęcie nr 8. Boisko sportowe przy Szkole Podstawowej Nr 2

- 4) w budynku Miejskiego Przedszkola Samorządowego w Suchej Beskidzkiej przeprowadzono modernizację instalacji ciepłej wody użytkowej. Zakres robót obejmował zdemontowanie istniejącego bufora, zakup i montaż nowego zbiornika

c.w.u., wykonanie nowej nitki instalacji i podłączenie jej do istniejącego pionu z ciepłą wodą. Koszt robót wyniósł 10 000,00 zł,

5) w budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Suchej Beskidzkiej wykonano ściankę działową wraz z izolacją akustyczną oraz malowaniem pomieszczenia. Koszt robót wyniósł 7 872,00 zł,

6) wykonane zostały roboty związane z utwardzeniem dojazdu i parkingu od strony południowej budynku Szkoły Podstawowej Nr 1 w Suchej Beskidzkiej. Powierzchnia utwardzonego kruszywem kamiennym terenu wynosi ok. 370 m², a koszty wykonanych robót stanowią kwotę 23 001,11 zł brutto.

➤ **Inwestycje związane z infrastrukturą drogową oraz rozbudową oświetlenia**

1) Modernizacja ul. Spółdzielców

Zakres robót obejmował wymianę nawierzchni z mieszanek mineralno-bitumicznych na odcinku o długości 311 mb., regulację studni, krat kanalizacyjnych i zaworów wodociągowych oraz przebudowę odcinka kanalizacji deszczowej (tzw. młynówki) o długości 10 mb. Koszt realizacji robót wyniósł 228 580,42 zł, z czego kwota 114 290,00 zł stanowiła dofinansowanie ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.

Zdjęcie nr 9. ul. Spółdzielców po remoncie

1) Remonty dróg wewnętrznych:

- ul. Konfederatów Barskich; zakres prac obejmował roboty ziemne, rozbiórkowe, uzupełnienie podbudowy oraz przełożenie nawierzchni z płyt drogowych typu IOMB.
- ul. Smolikówka; zakres prac obejmował roboty ziemne, rozbiórkowe, uzupełnienie podbudowy oraz wykonanie nowej nawierzchni z mieszanek mineralno-bitumicznych.
- drogi bocznej od ul. Mickiewicza; zakres prac obejmował roboty ziemne, rozbiórkowe, uzupełnienie podbudowy oraz wykonanie nowej nawierzchni z mieszanek mineralno-bitumicznych.
- ul. Kubasy; zakres prac obejmował roboty ziemne, rozbiórkowe, wykonanie odwodnienia oraz nowej nawierzchni z mieszanek mineralno-bitumicznych.
- ul. Poziomkowej; zakres prac obejmował roboty ziemne, rozbiórkowe, wykonanie odwodnienia oraz nowej nawierzchni z mieszanek mineralno-bitumicznych.
- drogi bocznej od ul. 29 Stycznia; w ramach zadania położono nową nawierzchnię asfaltową.
- bocznej od ul. Zasypanickiej; w ramach zadania położono nową nawierzchnię asfaltową.
- ul. Słonecznej; zakres robót obejmował roboty ziemne, rozbiórkowe, wykonanie odwodnienia oraz nowej nawierzchni z mieszanek mineralno-bitumicznych.
- bocznej od ul. Spółdzielców; zakres robót obejmował roboty ziemne, rozbiórkowe, uzupełnienie podbudowy oraz wykonanie nowej nawierzchni z mieszanek mineralno-bitumicznych.

Łączne koszty remontów dróg wewnętrznych w 2023 roku wynoszą blisko 500 000 złotych.

• **Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego**

- 1) w celu poprawy bezpieczeństwa wykonano roboty związane z doświetleniem przejścia dla pieszych zlokalizowanego w ciągu drogi wojewódzkiej w rejonie skrzyżowania z ul. Krzeszowiaków. Zadanie było realizowane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie. Zgodnie z umową zawartą pomiędzy Burmistrzem Miasta Sucha Beskidzka, a Województwem Małopolskim, Gmina dofinansowała zadanie w wysokości 50 % kosztu jego realizacji, tj. kwotą 19 750,00 zł,
- 2) przeprowadzona została modernizacja sieci elektroenergetycznej oświetleniowej na os. Beskidzkim w Suchoj Beskidzkiej. W ramach zadania zmodernizowano sieć oświetlenia ulicznego wraz z punktami oświetleniowymi typu LED. Koszt zleconych robót wyniósł 14 176,13 zł,
- 3) wykonano roboty związane z budową sieci elektroenergetycznej napowietrznej oświetleniowej w rejonie garaży na os. Na Stawach w Suchoj Beskidzkiej. Zamontowanych zostało 9 kompletów oświetlenia zewnętrznego typu Led. Koszt wykonanych robót wyniósł 30 743,20 zł.

3.2. PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Podstawowym narzędziem planistycznym warunkującym proces inwestycyjny jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Określa przeznaczenie terenu, oraz sposób zagospodarowania i warunki zabudowy. Stanowi on zatem prawo miejscowe. Cały obszar miasta Sucha Beskidzka objęty jest planem zagospodarowania przestrzennego przyjętym w 2019 roku uchwałą Nr XI/87/2019 z dnia 30 września 2019 r. Rady Miasta Sucha Beskidzka z późniejszymi zmianami.

W 2020 r. Rada Miasta Sucha Beskidzka podjęła uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia punktowej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Sucha Beskidzka w zakresie:

- poszerzenia terenu istniejącego składowiska odpadów,
- wyznaczenia terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w rejonie ul. Szpitalnej,
- aktualizacji obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
- doprecyzowania zapisów określających warunki zabudowy i zagospodarowania dla terenów oznaczonych symbolami PU, KS,
- doprecyzowania zapisów w zakresie możliwości realizacji inwestycji OZE z zakresu fotowoltaiki na obszarze zrekultywowanego składowiska odpadów.

Zanim projekty miejscowego planu i Studium uwarunkowań zostały przekazane Radzie Miasta rozwiązania przyjęte w projektach zostały uzgodnione i zaopiniowane z uprawnionymi instytucjami, które zgodnie ze swoimi kompetencjami odniosły się do zaproponowanych ustaleń planistycznych.

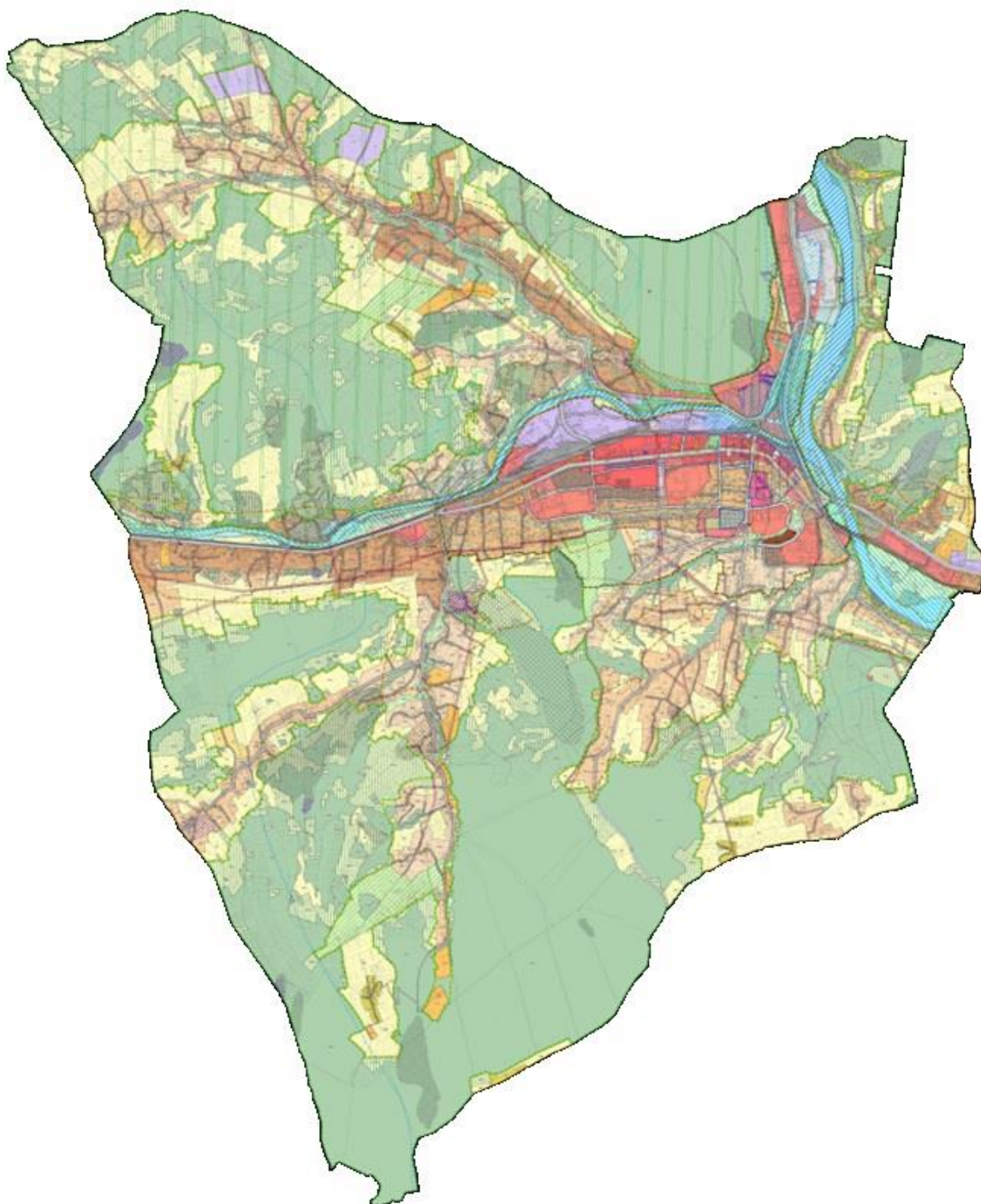
Z uwagi na fakt, że teren składowiska odpadów położony jest na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią koniecznością było opracowanie operatu hydrologiczno-geologicznego, pokazującego wpływ planowanej zmiany ukształtowania terenu na warunki przepływu wód powodziowych. Rozwiązania projektowe zostały pozytywnie uzgodnione przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Krakowie. Uzgodnione projekty zgodnie z procedurą jego sporządzania zostały wyłożone do publicznego wglądu, by właściciele nieruchomości mogli się z nimi zapoznać i wnieść ewentualne uwagi. W okresie wyłożenia nie wniesiono uwag.

W dniu 31 stycznia 2023 r. Rada Miasta Sucha Beskidzka podjęła uchwały:

- nr XLVIII/384/2023 w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sucha Beskidzka
- nr XLVIII/385/2023 w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zmiany w miejscowym planie zostały ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego poz. 1284 z dnia 09.02.2023 r. i weszły w życie 24 lutego 2023 r.

Plan miejscowy stanowi istotne źródło informacji, umożliwia realizację inwestycji, nie tylko właścicielom nieruchomości prywatnych, ale również Gminie. Na jego podstawie zainteresowanym inwestorom wydawane są wypisy, wyrisy i zaświadczenia, które stanowią podstawę do określenia lokalizacji, rozwiązań urbanistycznych, czy architektoniczno-budowlanych dla danej inwestycji.

W 2023 r. wydano 142 zaświadczenia o przeznaczeniu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla 296 działek, 101 wypisów dla 365 działek i 16 wyrysów dla 46 nieruchomości położonych na terenie miasta Sucha Beskidzka.

Mapa Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Sucha Beskidzka zatwierdzonego przez Radę Miasta w 2019 roku z późn. zmianami.

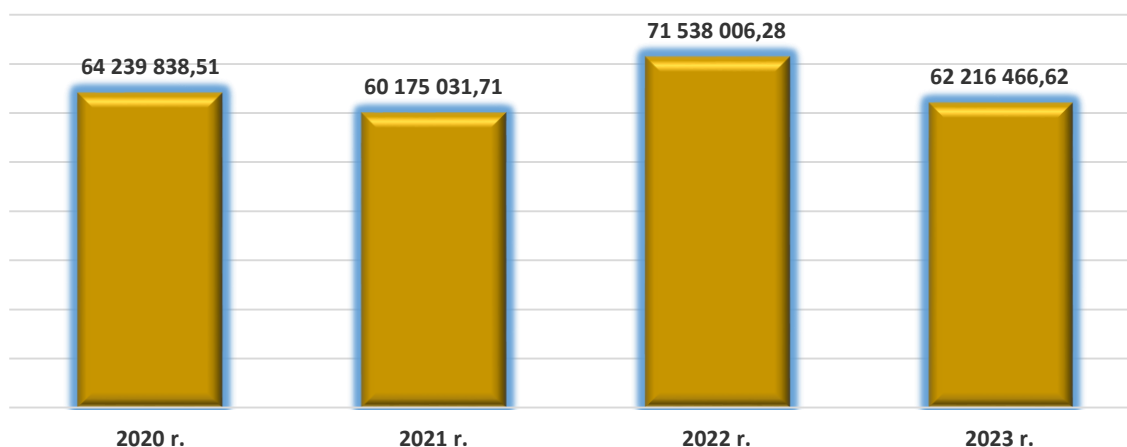
4. STAN FINANSÓW MIASTA

4.1. BUDŻET MIASTA W 2023 ROKU

W roku 2023 planowany budżet gminy wg stanu na dzień 31 grudnia wynosił ogółem **62 835 695,31 zł**, natomiast zrealizowany został w kwocie **62 216 466,62 zł**, w tym: dochody 56 598 150,66 zł, wydatki stanowiły kwotę 58 434 578,22 zł, przychody gminy 5 618 315,96 zł, a rozchody kwotę 1 804 324,20 zł.

Budżet gminy w 2023 r. obrazuje poniższe zestawienie w porównaniu z latami ubiegłymi:

Wykres 21. Budżet gminy Sucha Beskidzka w 2023 roku w złotych w porównaniu do lat poprzednich

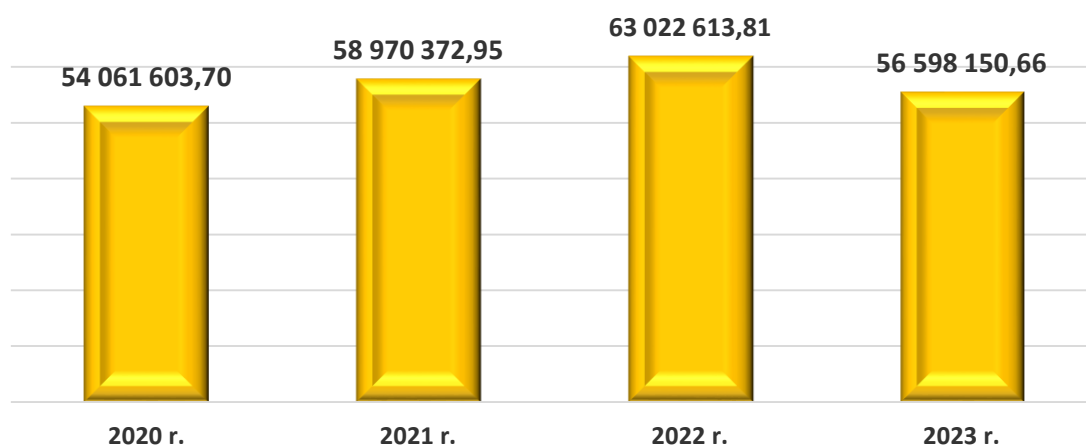

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu

DOCHODY

Dochody ogółem to kwota **56 598 150,66 zł**, co przedstawiają poniższe wykresy:

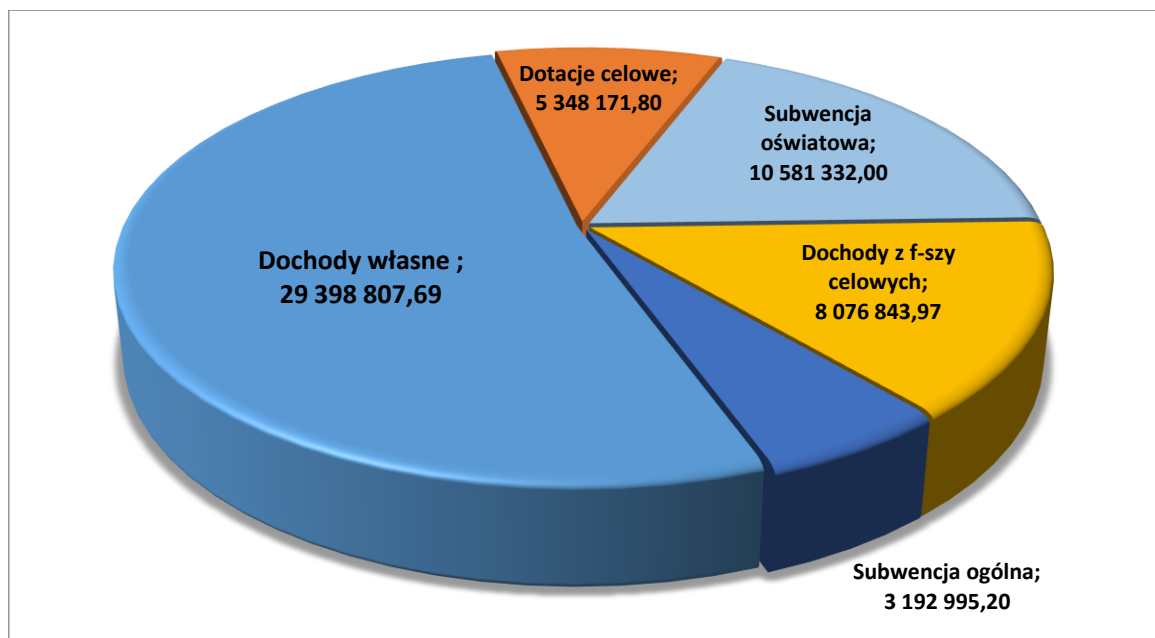
Wykres 22. Dochody gminy Sucha Beskidzka w 2023 roku w porównaniu do lat poprzednich

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu

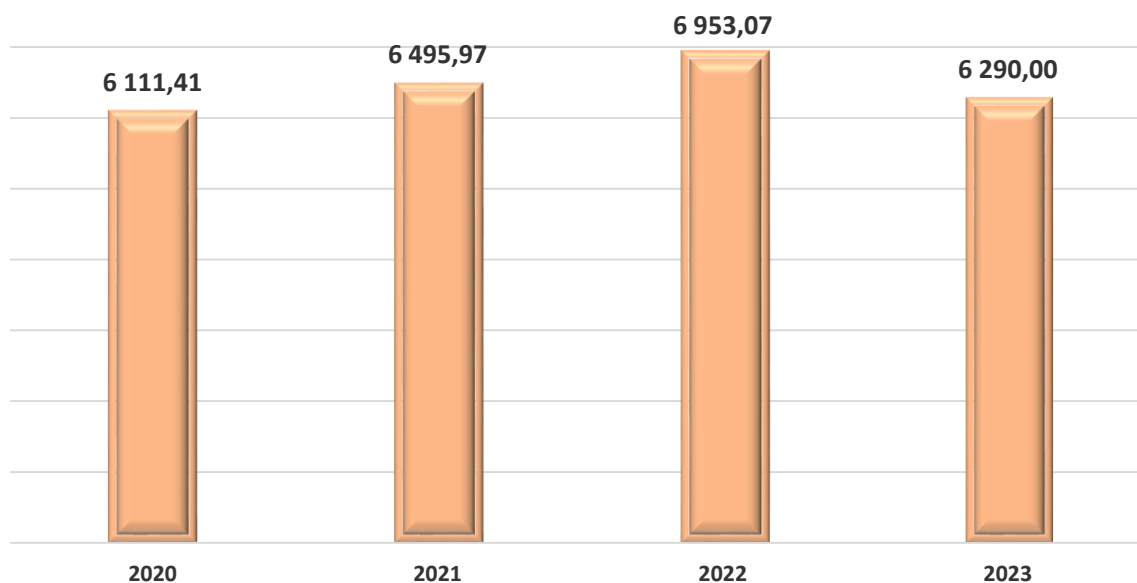
Dochody własne gminy stanowią ponad 52 % w ogólnej strukturze dochodów gminy i wynoszą 29 398 807,69 zł, dotacje celowe z budżetu państwa – 5 348 171,80 zł, subwencja oświatowa - 10 581 332 zł, subwencja ogólna – 3 192 995,20 zł oraz pozostałe dochody ze środków f-szy celowych – 8 076 843,97 zł.

Wykres 23. Struktura dochodów gminy Sucha Beskidzka w 2023 roku

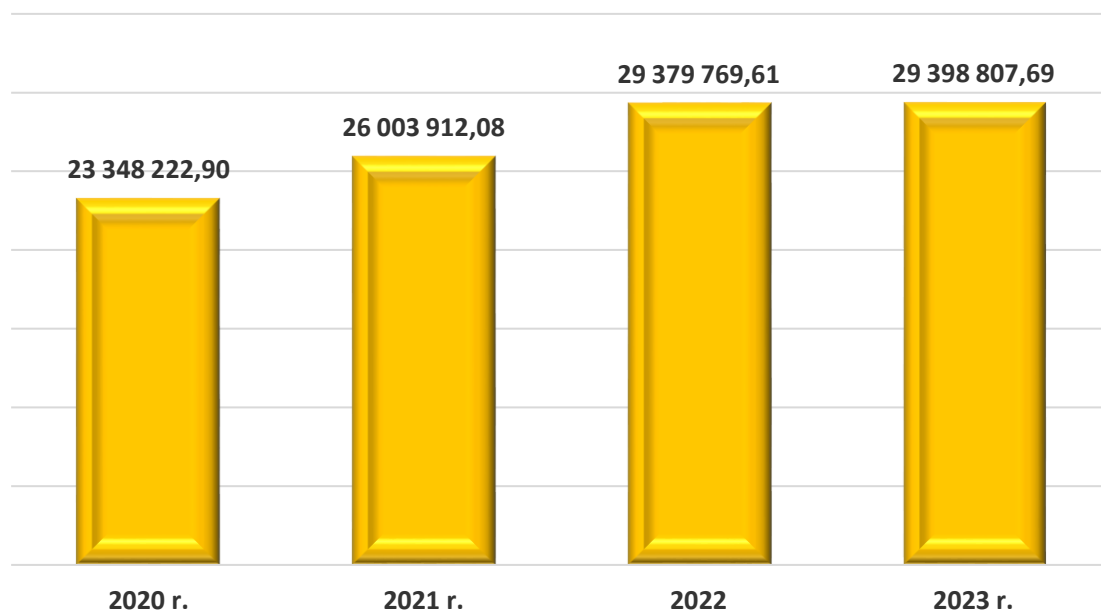
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu

Wykres 24. Dochody gminy Sucha Beskidzka w 2023 roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca z porównaniem do lat poprzednich

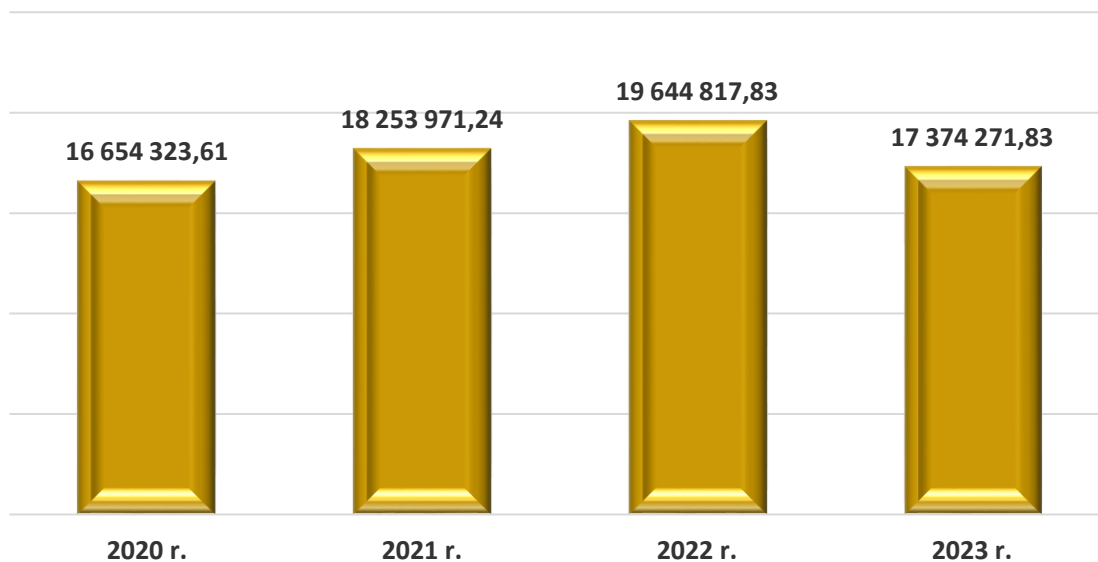
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu

Wykres 25. Dochody własne gminy Sucha Beskidzka w 2023 roku w porównaniu do lat poprzednich

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu .

Wykres 26. Dochody podatkowe gminy Sucha Beskidzka w latach 2020- 2023 wg sprawozdania Rb-PDP

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu

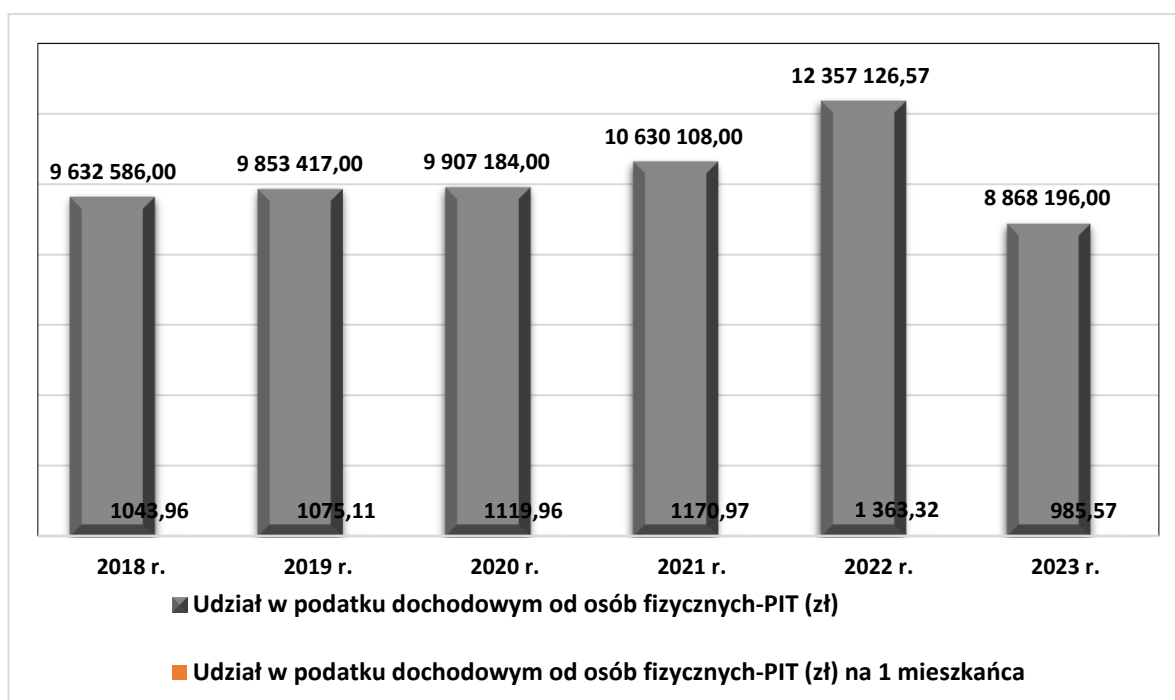
Największą pozycję w dochodach stanowią udziały gminy w podatku dochodowym (PIT). Wielkość udziału gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych ma wynosić 38,40%. Nie mniej jednak sposób obliczania należnych udziałów jest skomplikowany

i niezrozumiały, preferujący gminy wiejskie i wiejsko-miejskie. W wyniku tego, wyliczone dla Suchej Beskidzkiej udziały są zupełnie nieadekwatne do wzrostu wynagrodzeń i dochodów mieszkańców. W ciągu ostatnich lat system finansowania gmin miejskich został zdewastowany przez polityków, a dochody z udziałów w podatku PIT są nieprzewidywalne, co uniemożliwia długoletnie planowanie.

W roku 2023 udziały Gminy w podatku PIT wyniosły zaledwie 8 868 196 zł i były niższe o blisko 30% od udziałów w 2022 roku, a nawet niższe o 764 390 zł od udziałów w PIT, które wpłynęły do budżetu w 2018 roku (!). Warto przy tym podkreślić, że od 2018 roku płace, a co za tym idzie podstawa do opodatkowania (PIT) wzrosły o ok. 70 procent.

Poniższy wykres przedstawia wpływy z dochodu z PIT na przestrzeni sześciu ostatnich lat, a także w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Wykres 27. Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych – PIT w latach 2020 – 2023 oraz w przeliczeniu na jednego mieszkańca

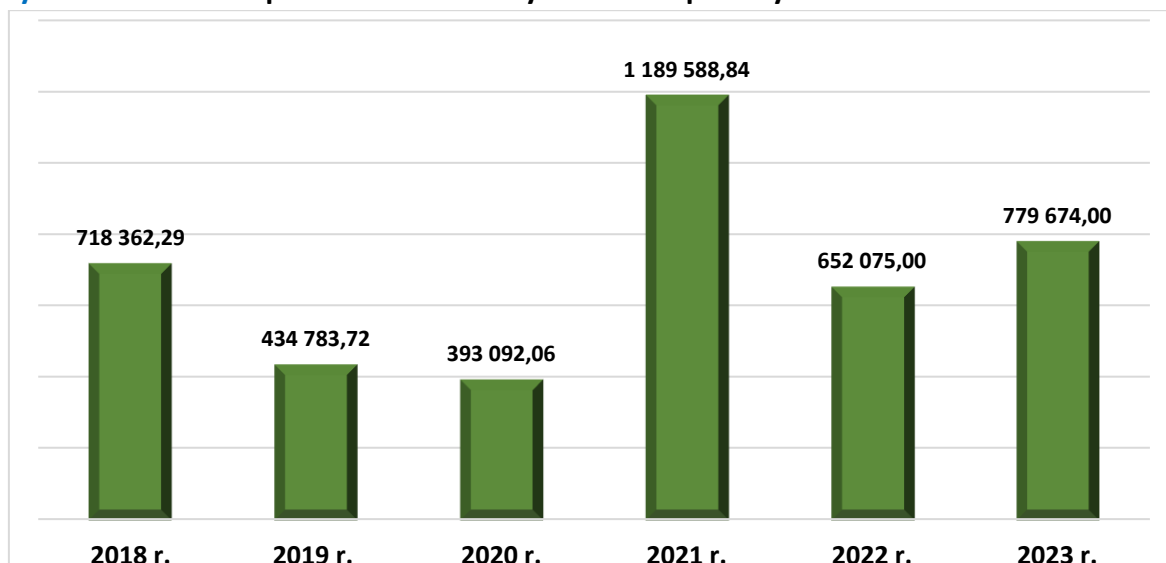
Źródło: Ministerstwo Finansów oraz sprawozdanie z wykonania budżetu

Dochodami podatkowymi są również udziały w podatku CIT od osób prawnych (przedsiębiorstwa, spółki itd.). W roku 2023 dochody z tego tytułu Ministerstwo Finansów przekazało w kwocie 779 674 zł.

Na dochód z tytułu udziału w podatku CIT gmina ma niewielki wpływ, ponieważ zależy od kondycji przedsiębiorstw, ulg lub zwolnień podatkowych, czy koniunktury na rynku, a przede wszystkim od sposobu wyliczenia udziałów przez Ministerstwo Finansów. Na podstawie własnych analiz i obserwacji można stwierdzić, że kondycja suskich przedsiębiorstw jest dobra, nie może więc być powodem spadku dochodów CIT, zatem wahania wysokości udziałów w tym podatku wynikają z polityki Państwa.

Wykres 28. Udział w podatku dochodowym od osób prawnych – CIT w latach 2018 - 2023

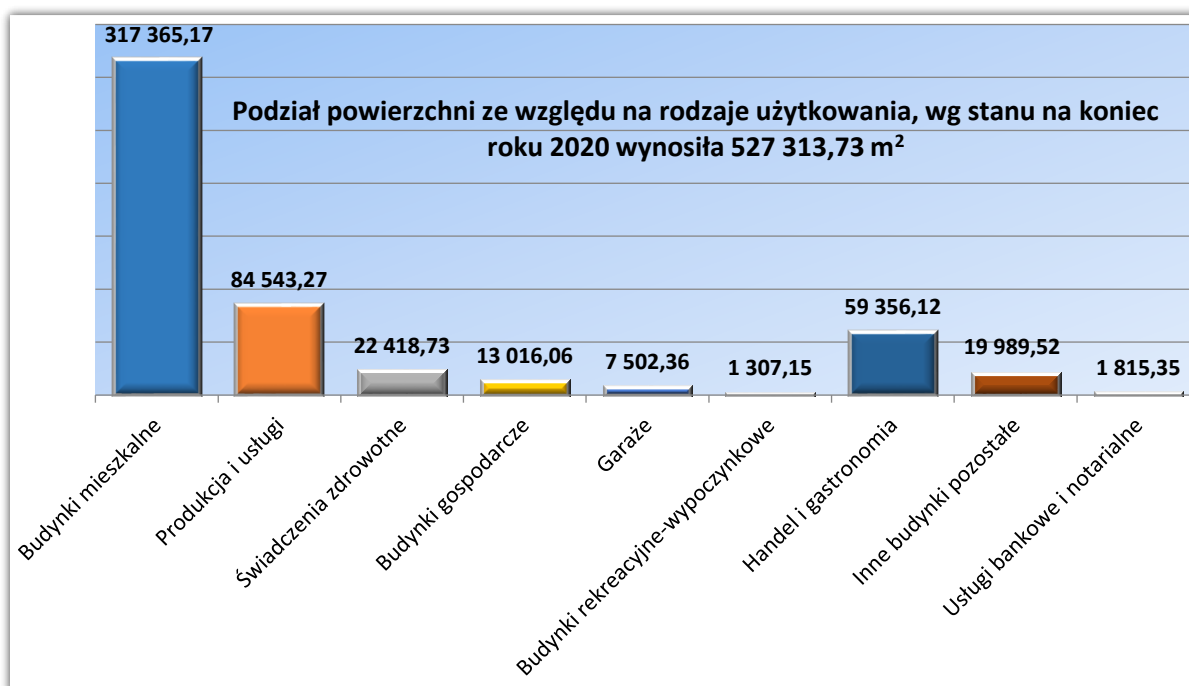

Źródło: Ministerstwo Finansów oraz sprawozdanie z wykonania budżetu

Dochodami własnymi gminy, które bezpośrednio realizowane są przez samorząd jest m.in. podatek od nieruchomości. Dochody te wykazują tendencję wzrostową w porównaniu do lat ubiegłych. Wg prowadzonej ewidencji podatkowej na koniec roku 2023 w Suchoj Beskidzkiej było **567 990,19 m² powierzchni użytkowej** w budynkach. W porównaniu do roku 2020 przybyło 40 676,46 m² powierzchni zgłoszonej do opodatkowania.

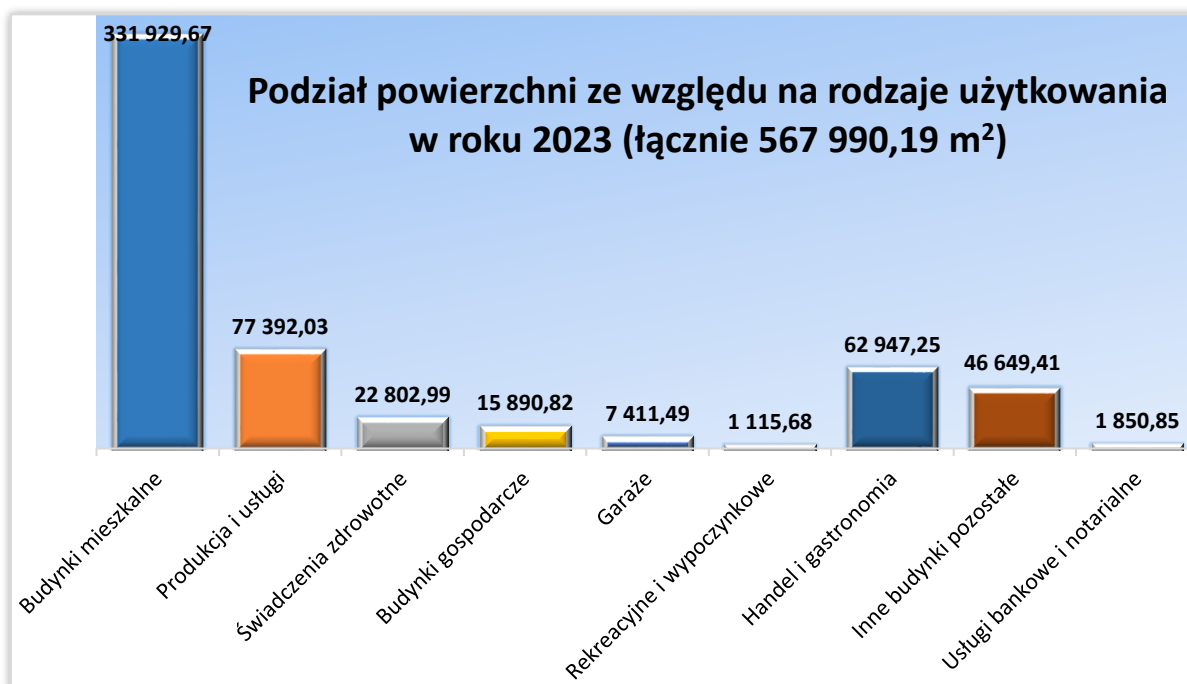
Strukturę przedmiotów opodatkowania powierzchni użytkowej budynków zawierają niżej przedstawione wykresy porównawcze rok 2023 do 2020 roku.

Wykres 29. Ogólna powierzchnia budynków według ewidencji podatkowych w 2020 roku

Źródło: Dane Urząd Miasta Sucha Beskidzka

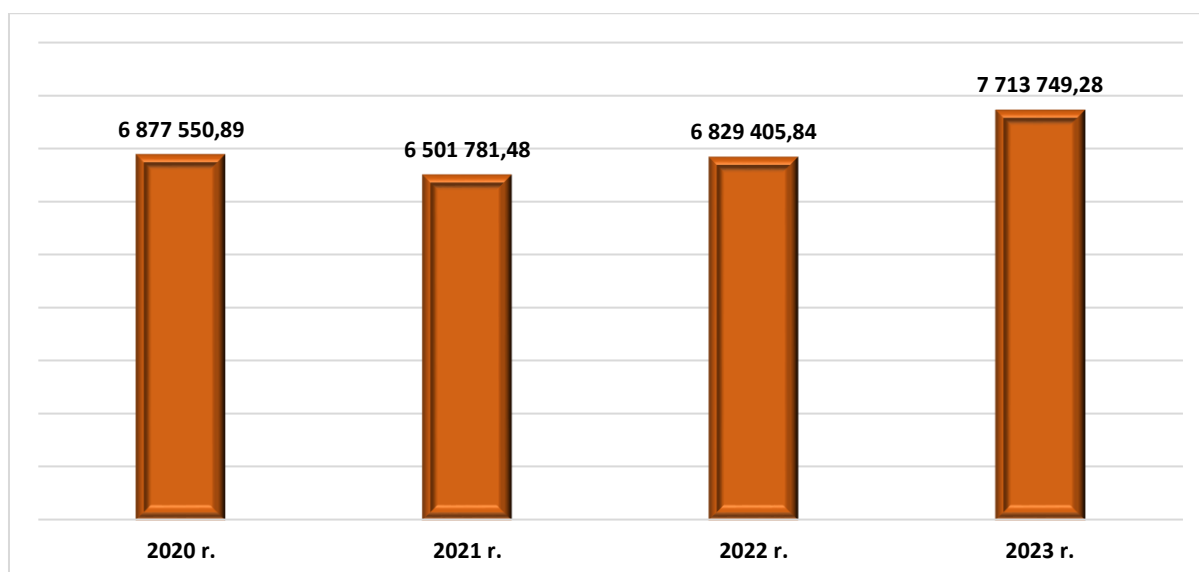
Wykres 30. Ogólna powierzchnia budynków według ewidencji podatkowych w 2023 roku (wynosiła łącznie 567 990,19 m²)

Źródło: Dane Urząd Miasta Sucha Beskidzka

Należności z tytułu podatku od nieruchomości powierzchni budynków w latach 2020 do 2023 przedstawia poniższy wykres. Wzrost z podatku od nieruchomości w roku 2023 w porównaniu z innymi latami, wynika min. ze zwiększenia powierzchni użytkowych, które podlegają opodatkowaniu.

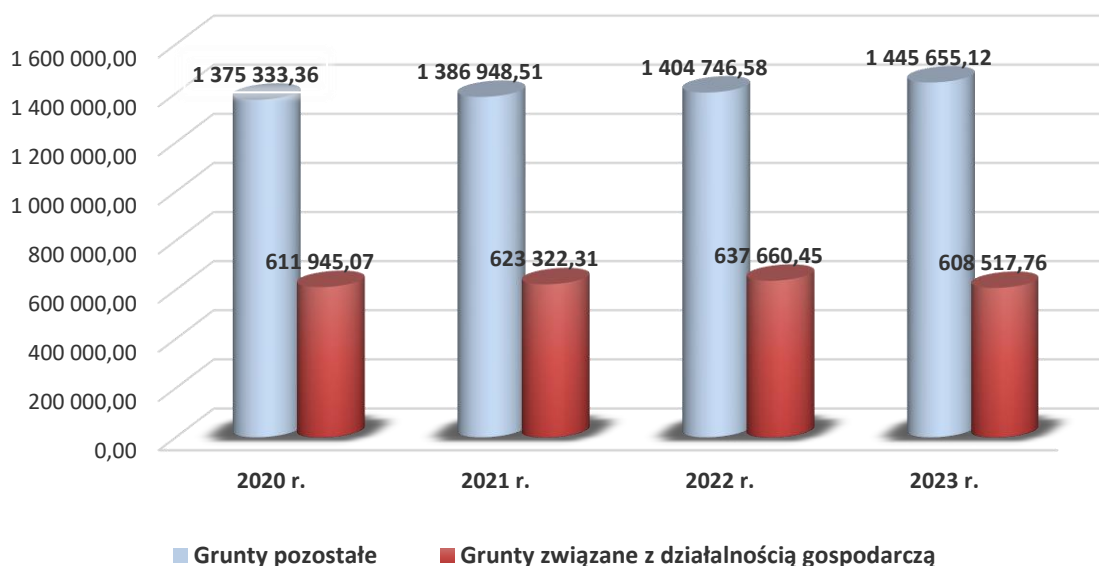
Wykres 31. Podatek od nieruchomości w roku 2023 w porównaniu z latami poprzednimi

Źródło: Dane Urząd Miasta Sucha Beskidzka

Opodatkowaniu podlegają również grunty, a stawka uzależniona jest od przeznaczenia określonego w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez Starostwo Powiatowe. Na dzień 31 grudnia 2023 roku opodatkowanych było **608 517,76 m²** gruntów związanych z działalnością gospodarczą oraz **1 445 655,12 m²** gruntów pozostałych.

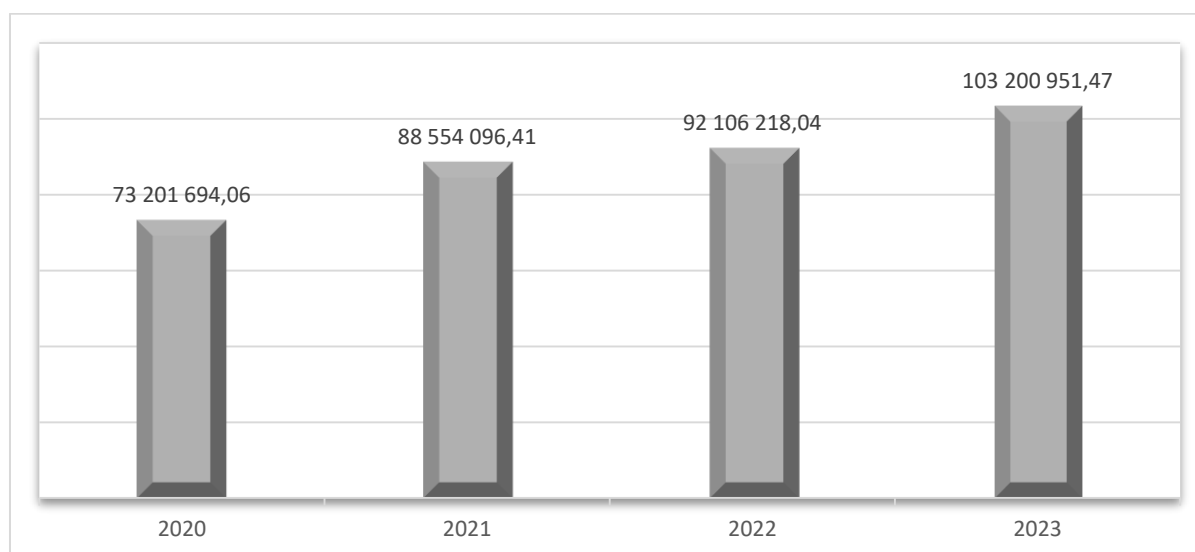
Wykres 32. Powierzchnia gruntów objęta opodatkowaniem w latach 2020 – 2023

Źródło: Dane Urząd Miasta Sucha Beskidzka

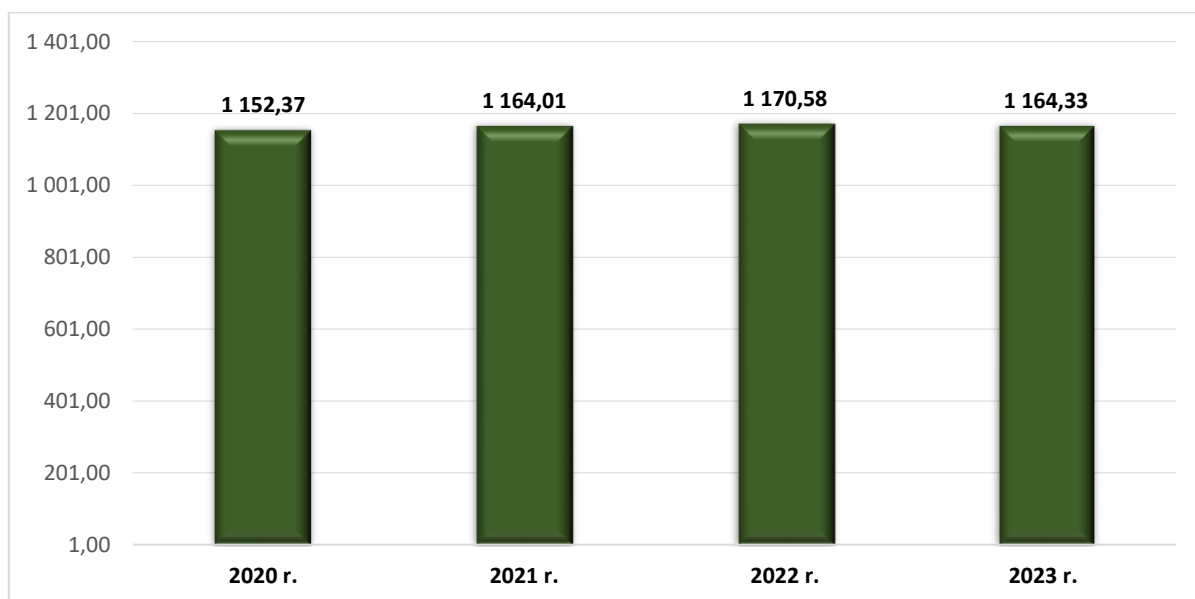
Różnice powierzchni gruntów do opodatkowania wynikają z aktualizacji oznaczeń dokonanych przez Wydział Geodezji Starostwa Powiatowego w Suchoj Beskidzkiej dotyczącej klasyfikacji używanej w ewidencji gruntów i budynków.

Wykres 33. Budowle objęte opodatkowaniem (2% od wartości) w latach 2020 - 2023

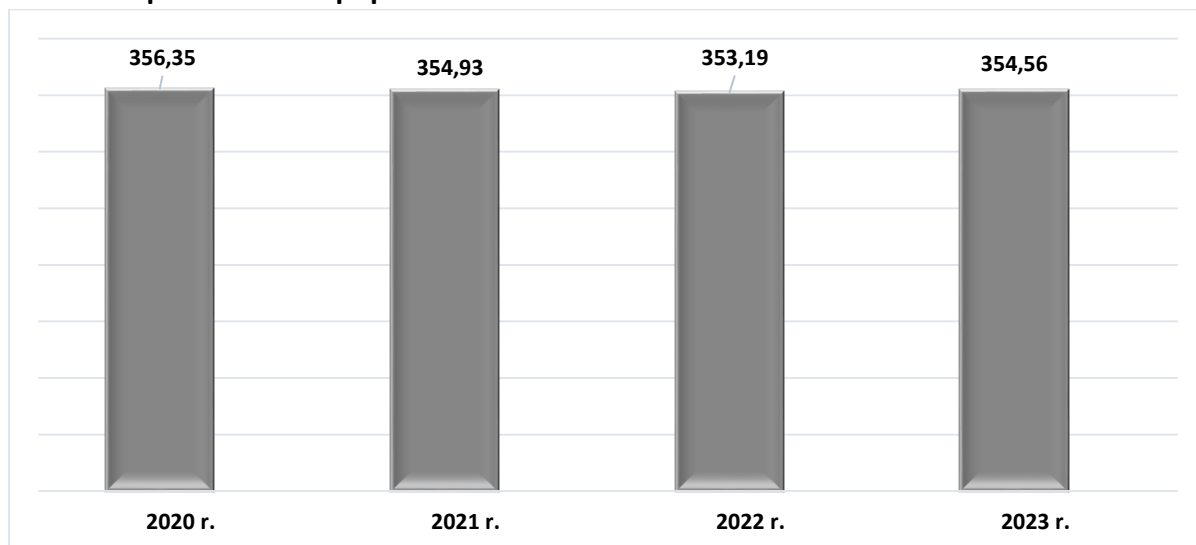
Źródło: Dane Urząd Miasta Sucha Beskidzka

Wykres 34. Powierzchnia gruntów leśnych wg stanu na rok 2023, w porównaniu z poprzednimi latami

Źródło: Dane Urząd Miasta Sucha Beskidzka

Wykres 35. Powierzchnia gruntów rolnych w ha wg stanu na rok 2023, w porównaniu z poprzednimi latami

Źródło: Dane Urząd Miasta Sucha Beskidzka

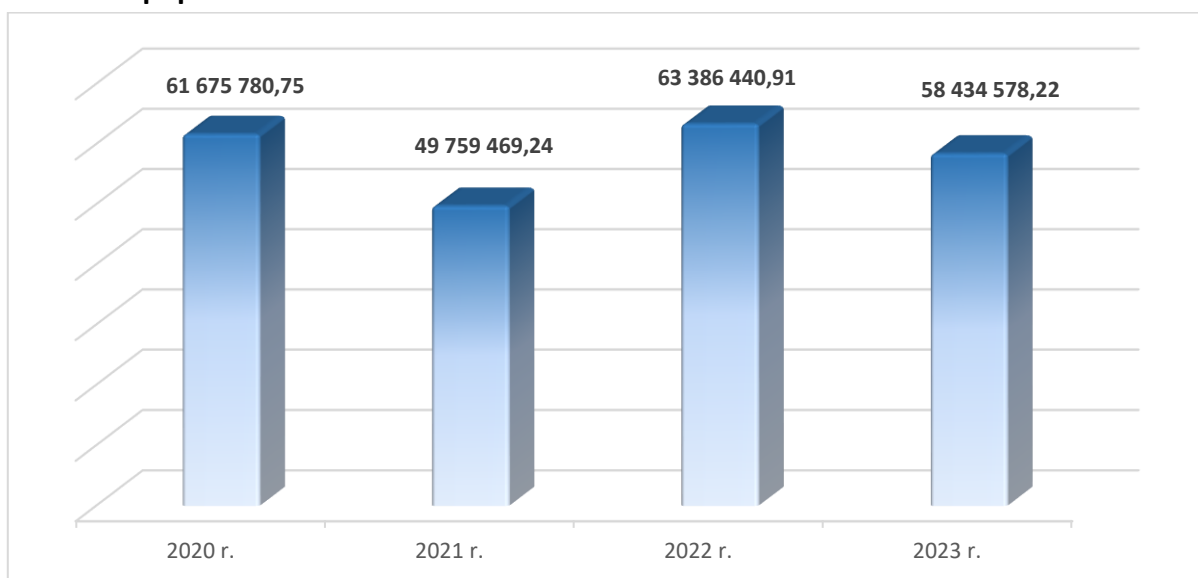
Od roku 2018 r. do końca 2022 r. gmina Sucha Beskidzka udzielała ulg w zakresie zwolnień z podatku od nieruchomości powierzchni mieszkalnych dla właścicieli i posiadaczy nieruchomości, którzy stosowali ekologiczne źródła ciepła. Na koniec 2022 roku powierzchnia objęta ulgą wynosiła 174 080,18 m². Skorzystało z niej łącznie 1890 podatników. Wprowadzone ulgi spowodowały zmniejszenie wpływów z tego tytułu w łącznej kwocie 403 933,99 zł.

WYDATKI

Wydatki budżetowe gminy w 2023 roku stanowiły kwotę **58 434 578,22 zł**, w tym wydatki inwestycyjne wyniosły **14 693 243,36 zł**, a **wydatki bieżące – 43 741 334,86 zł**.

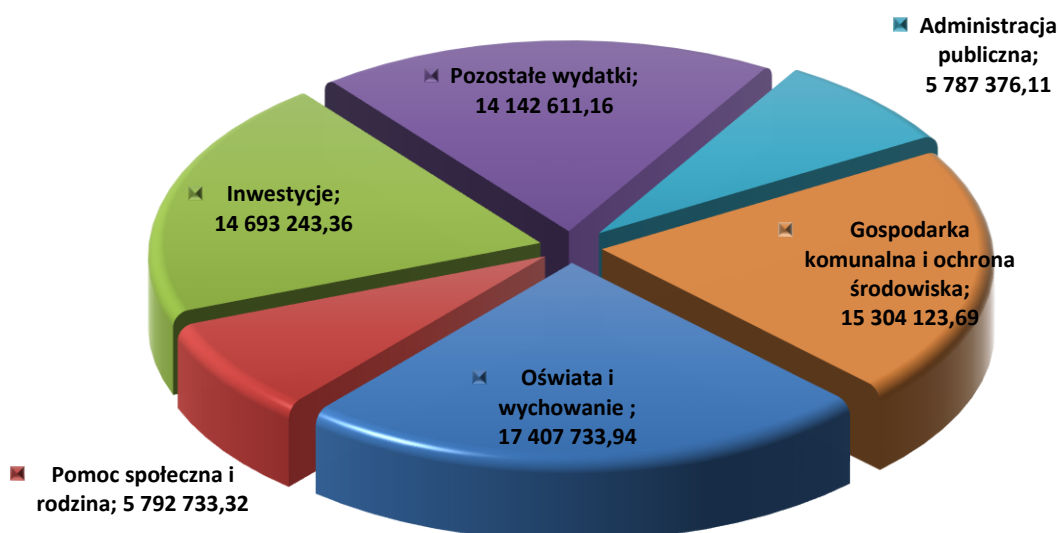
Wydatki budżetu Gminy w 2023 roku w porównaniu z latami 2020 - 2023 obrazuje poniższe zestawienie:

Wykres 36. Wydatki z budżetu gminy w roku 2023 w porównaniu do lat poprzednich

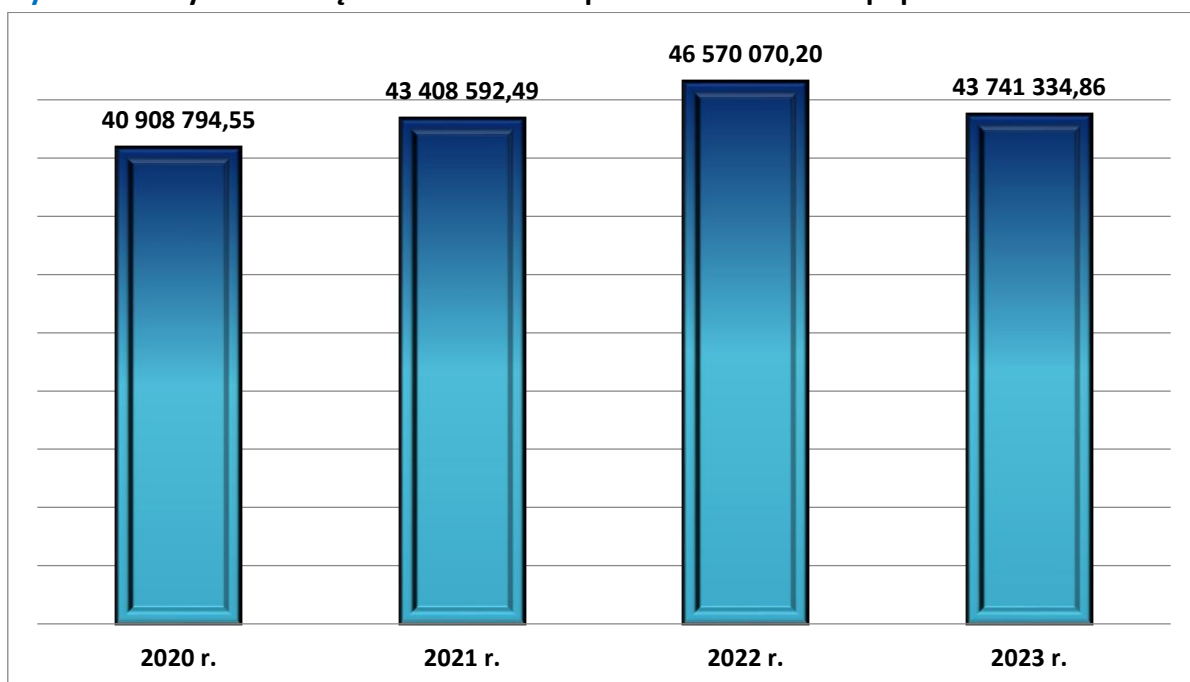
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu

Wykres 37. Kwotowe zestawienie najważniejszych wydatków budżetowych w roku 2023

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu

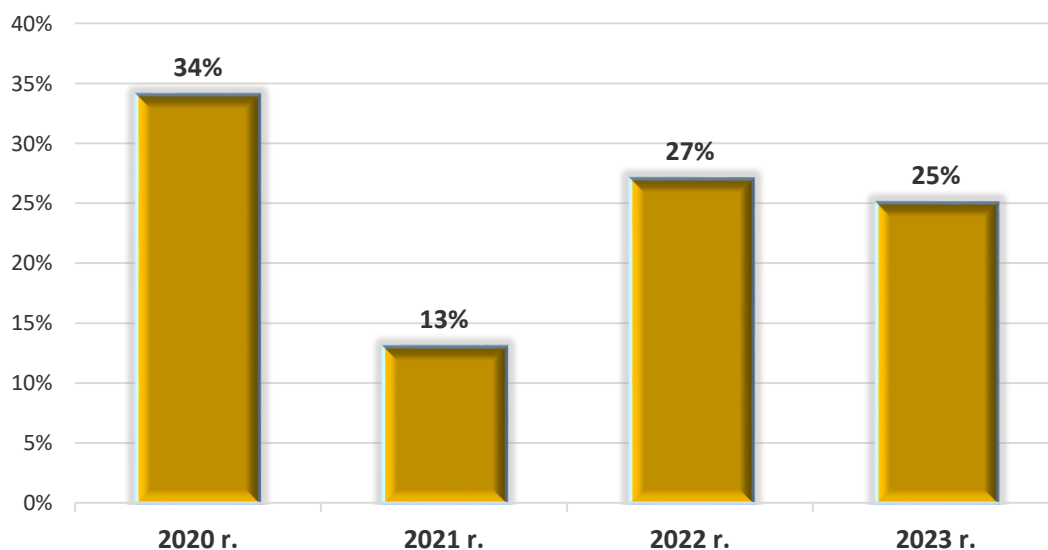
Wykres 38. Wydatki bieżące w 2023 roku w porównaniu z latami poprzednimi

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu

Procentowy udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach budżetu w roku 2023 w porównaniu z latami poprzednimi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 39. Udział wydatków inwestycyjnych w 2023 w wydatkach ogółem w procentach

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu

PRZYCHODY I ROZCHODY

W 2023 r. przychody w budżecie gminy stanowiły kwotę 5 618 315,96 zł, z tego - kwota wolnych środków z 2022 r. w wysokości 2 232 318,97 zł, kwota 1 185 996,99 zł jako niewykorzystane środki z tytułu realizacji programów, projektów oraz kwota 2 200 000 zł przeznaczona na prace renowacyjne w zespole zamkowo- parkowym i oranżerii,

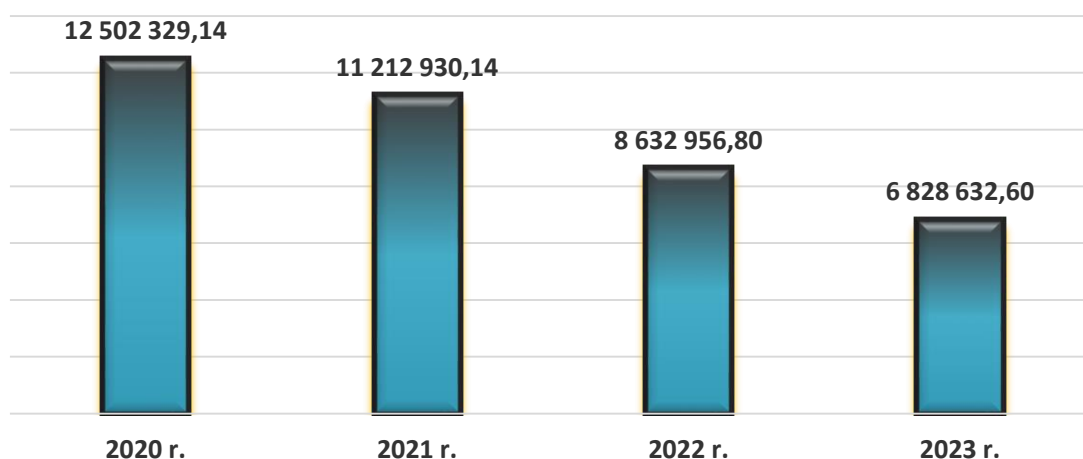
„Rozchody” to wydzielone w budżecie środki przeznaczone na spłatę kredytów i pożyczek. Rozchody w roku 2023 stanowiły kwotę ogółem 1 804 324,20 zł, z tego 374 324,20 zł przeznaczono na spłatę pożyczek do WFOŚ i GW w Krakowie, kwotę 1 430 000 zł na spłatę rat kredytów inwestycyjnych do banku.

4.2. STAN ZADŁUŻENIA MIASTA

Na dzień 31.12.2023 r. zadłużenie miasta wynosiło 6 828 632,60 zł, co stanowi 12,06 % wykonanych dochodów. W porównaniu z rokiem 2022 dług gminy zmniejszył się o kwotę 1 804 324,20 zł.

Kwotę długu stanowią preferencyjne pożyczki z WFOŚ i GW w Krakowie zaciągnięte na inwestycje proekologiczne (do spłaty pozostaje 618 632,60 zł z możliwością częściowego umorzenia) oraz kredyty na realizację zadań inwestycyjnych, które wynoszą łącznie 6 210 000 zł, w tym kredyty inwestycyjne do Banku Spółdzielczego na budowę Centrum Kultury i Filmu (do spłacenia - 400 000 zł), a także do Banku Gospodarstwa Krajowego na budowę Centrum Kultury i Filmu (pozostaje do spłacenia 5 810 000 zł) .

Wykres 40. Zadłużenie gminy wg stanu na 31 grudnia 2023 roku z porównaniem na ten sam dzień w latach 2020 – 2023

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu

Gmina Sucha Beskidzka na podstawie umowy poręczenia zawartej w dniu 12.06.2014 r. z WFOŚiGW w Krakowie udzieliła poręczenia dla Związku Gmin Dorzecza Górnej Skawy Świnna Poręba z siedzibą w Suchoj Beskidzkiej w kwocie **375 512 zł** na modernizację Rejonowej

Sortowni i Składowiska Odpadów Komunalnych w Suchej Beskidzkiej na okres do 31.12.2025r. Do końca 2023 r. gmina z tego tytułu nie poniosła żadnych wydatków, które obciążałyby budżet gminy.

Łączna kwota jaką gmina przeznaczyła na spłatę rat kredytów, pożyczek wraz z odsetkami wyniosła **2 431 387,26 zł**, co daje wskaźnik 4,16 % w stosunku do wykonanych wydatków ogółem.

Finanse gminy wg wieloletniej prognozy opracowanej do 2030 roku wykazują pełną realizację zadań obligatoryjnych gminy, obsługę i spłatę długu wynikającą z harmonogramów spłat pożyczek i kredytów oraz odsetek, zwrot pożyczek do budżetu udzielonych przez gminę. Kondycja finansowa Gminy jest dobra i umożliwia dalszy rozwój miasta w tym realizację kolejnych inwestycji podnoszących jakość życia mieszkańców. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury miejskiej oraz prowadzona polityka podatkowa sprzyjają rozwojowi działalności gospodarczej.

5. GOSPODARKA KOMUNALNA I MAJĄTEK GMINY

5.1. GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI

ZASOBY GRUNTOWE

Na koniec grudnia 2023 r. Gmina Sucha Beskidzka dysponowała nieruchomościami o łącznej powierzchni **144.9053 ha** oraz udziałami w 23 działkach. W/w ogólna powierzchnia zawiera również ok. 28 ha terenów o nieuregulowanym stanie własności, które są we władaniu gminy Sucha Beskidzka. W 2022 roku takich gruntów było ok. 34 ha lecz w 2023 r. w procesie komunalizacji, a także na podstawie umów cywilnoprawnych uregulowano stan prawny gruntów zajętych pod drogi o powierzchni ok. 6 ha. Ponadto Gmina nabyła prawo użytkowania wieczystego gruntu przy ul. Role, o powierzchni 0,1031 ha, zabudowanego budynkiem byłej drukarni.

W wyniku zakończenia postępowań prowadzonych w oparciu przepisy ustawy o transporcie kolejowym, w lipcu 2023 r. Gmina Sucha Beskidzka przeniosła na rzecz Skarbu Państwa prawo własności nieruchomości o łącznej powierzchni 0,4412 ha. Grunty te stanowiły tzw. „resztówki” pozostałe po inwestycji związanej z lokalizacją linii kolejowej.

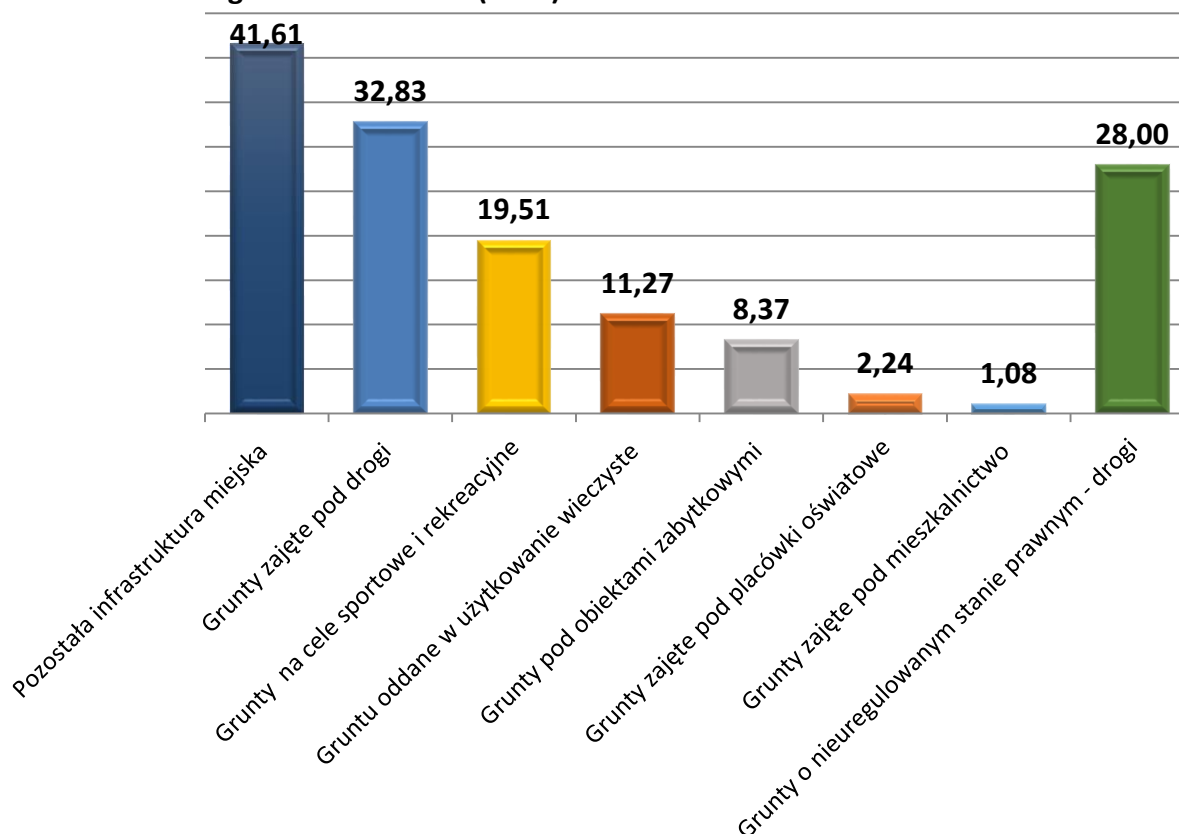
Oprócz gruntów stanowiących własność Gminy, na terenie miasta znajdują się nieruchomości, które w dalszym ciągu pozostają jedynie we władaniu samorządu Suchej Beskidzkiej. Problem regulacji stanu prawnego dotyczy w szczególności gruntów przeznaczonych pod drogi wewnętrzne. Pomimo, że nieruchomości te są faktycznie utrzymywane przez Gminę, nie dysponuje ona wobec nich prawem własności, ujawnionym w księdze wieczystej. Regulacja stanu prawnego tych gruntów to proces długotrwały i skomplikowany, składający się z kilku etapów. W roku 2023 r. postępowania w tym zakresie zakończyły się pomyślnie - wpisem do ksiąg wieczystych własności na rzecz Gminy Sucha Beskidzka - gruntów o łącznej powierzchni ok. 6 ha zajętych pod drogi wewnętrzne przy ul. Widokowej, ul. Jaworowej, ul. Akacyjowej, ul. Aleksandra Starzeńskiego, ul. Błądzonka, ul. Batalionów Chłopskich, ul. Role, ul. Ziołowej, ul.

Stoniecznej, ul. Szpitalnej i ul. Podksiężę. W Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie prowadzone są kolejne postępowania komunalizacyjne na podstawie wniosków składanych przez Gminę.

Do skomunalizowania pozostaje nadal ponad 400 działek o łącznej powierzchni ok. 28 ha.

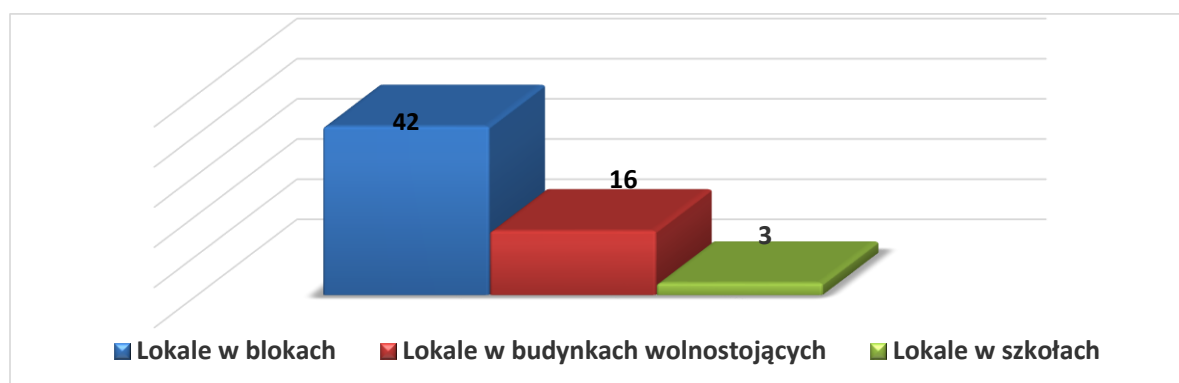
Wykres 41. Podział gruntów ze względu na przeznaczenie wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku (w ha)

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Nieruchomościami UM Sucha Beskidzka

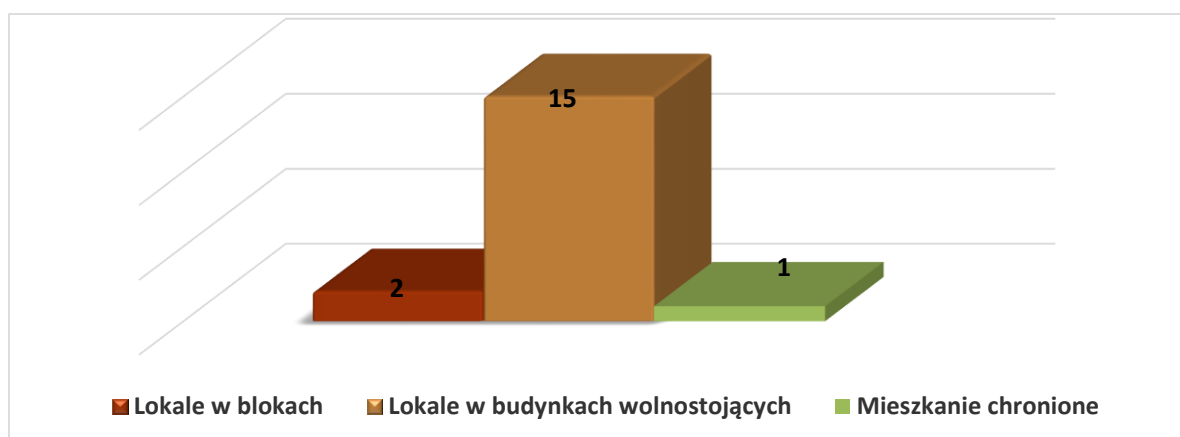
ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY SUCHA BESKIDZKA

Wykres 42. Zasoby mieszkaniowe gminy Sucha Beskidzka bez lokali socjalnych wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Nieruchomościami UM Sucha Beskidzka

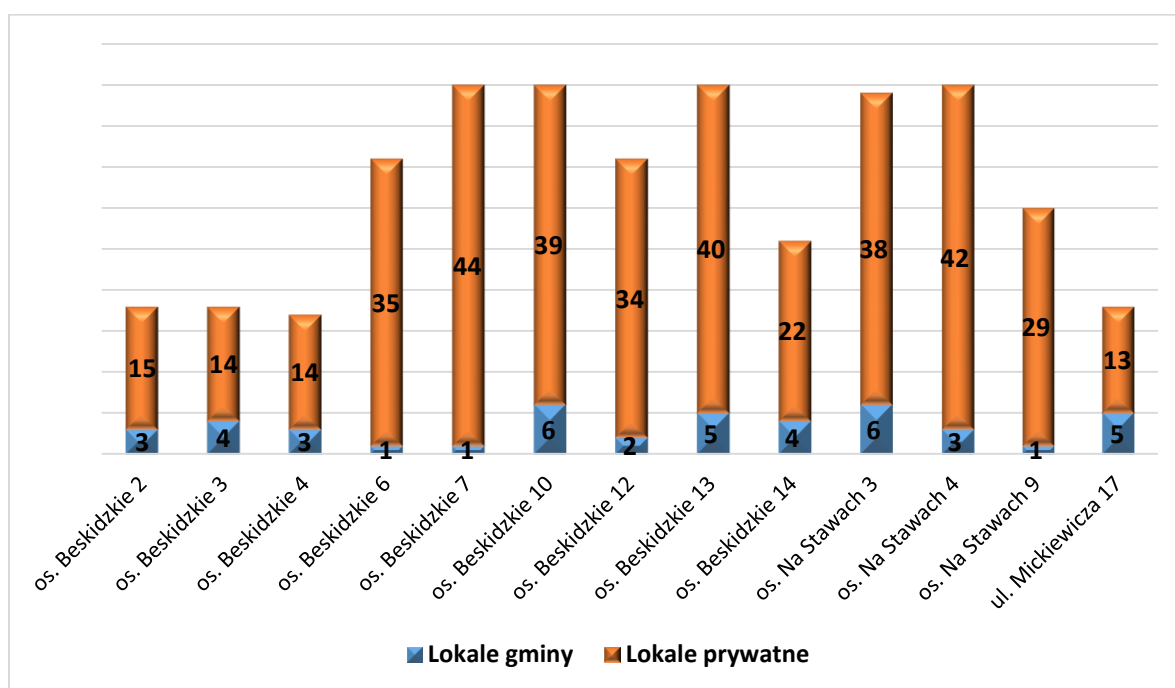
Wykres 43. Lokale socjalne wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Nieruchomościami UM Sucha Beskidzka

W trakcie 2023 r. nie uległa zmianie liczba lokali mieszkalnych i socjalnych znajdujących się w blokach. Natomiast dotychczasowe mieszkanie chronione w budynku wolnostojącym zostało podzielone na dwa odrębne lokale socjalne. Z kolei jednemu z lokali socjalnych zmieniono status na mieszkanie chronione.

Wykres 44. Lokale mieszkalne w budynkach wielorodzinnych

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Nieruchomościami UM Sucha Beskidzka

POZOSTAŁE OBIEKTY I ICH STAN

Obiekty i lokale należące do miasta Sucha Beskidzka podlegają corocznej kontroli i sprawdzaniu stanu technicznego, sposobu użytkowania oraz zgodności dokumentacji z obowiązującymi przepisami prawa. Remonty oraz modernizacja obiektów prowadzona jest systematycznie, w miarę potrzeb i możliwości finansowych Gminy.

Tabela 6. Budynki administracji publicznej i opieki zdrowotnej

Lp.	Lokalizacja	Obiekt	Stan budynku
1.	ul. Mickiewicza 19	Urząd Miasta Sucha Beskidzka	dobry
2.	ul. J. Piłsudskiego 23	Prokuratura Rejonowa Agenda Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego	wymaga nakładów remontowych
3.	ul. Handlowa 1	Miejska Przychodnia Zdrowia	bardzo dobry

Budynek Miejskiej Przychodni Zdrowia jest używany i utrzymywany we właściwym stanie technicznym przez tę jednostkę organizacyjną Gminy.

W maju 2023 r. zawarto umowę z Województwem Małopolskim na najem pomieszczeń w budynku przy ul. J. Piłsudskiego 23 z przeznaczeniem na agendę zamiejscową. Najemca lokalu przeprowadził prace remontowo-adaptacyjne.

Tabela 7. Obiekty oświatowe, kultury, sportu i rekreacji

Lp.	Lokalizacja	Obiekt	Stan obiektu
1.	ul. płk. T. Semika 3	Szkoła Podstawowa Nr 1	dobry
2.	ul. Zasywnicka 1	Szkoła Podstawowa Nr 2	dobry
3.	ul. Błądzonka 118	Filia Szkoły Podstawowej Nr 2	dobry
4.	ul. Mickiewicza 23	Miejskie Przedszkole Samorządowe	dobry
5.	ul. Handlowa 1 A	Miejska Świetlica Profilaktyczna	dobry
6.	Stadion Sportowy	Budynek zaplecza sportowego z bazą hotelową i gastronomiczną	w trakcie budowy (pozwolenie na użytkowanie w części przyziemia)
7.	ul. płk. T. Semika	Boisko sportowe „Orlik”	dobry
8.	ul. Mickiewicza 27	Centrum Kultury i Filmu im. Billy`ego Wildera	bardzo dobry

Tabela 8. Gminne lokale użytkowe

Lp.	Adres	Przeznaczenie lokalu	Stan budynku
1.	os. Beskidzkie 6	handel	dobry
2.	os. Beskidzkie 14	handel	dobry
3	Rynek 16	oświata, OSP	dobry
4.	ul. Mickiewicza bud. gosp. murowany (stadion sportowy)	garaż/usługi	część garażowa – stan dobry po przebudowie, część usługowa – przeznaczona do rozbiórki
5.	ul. J. Piłsudskiego 23 (dawny LOK)	budynek użytkowy (garaż, pomieszczenia magazynowe)	wymaga remontu
6.	ul. Role 52 (budynek dawnej drukarni)	Budynek, w którym funkcjonowała drukarnia, obecnie znajduje się w niej wyposażenie i sprzęt drukarski	wymaga remontu

W 2023 r. wymieniono stolarkę okienną wraz z parapetami wewnętrznymi w budynku przy Ryнку 16 w Suchej Beskidzkiej. Łączny koszt robót wyniósł 25.454,20 zł brutto.

W 2023 r. Gmina Sucha Beskidzka nabyła budynek byłej drukarni przy ul. Role 52 wraz z wyposażeniem w postaci m.in. zabytkowych maszyn drukarskich, a także prawo użytkowania wieczystego działki, na której znajduje się obiekt. Łączna wartość zakupionego mienia to 268.400,00 zł.

Tabela 9. Obiekty zabytkowe

Lp.	Lokalizacja	Obiekt	Stan budynku
1.	ul. Zamkowa	Zamek Suski	dobry
2.	ul. Zamkowa	Oranżeria	bardzo dobry
3.	ul. Role 182	Dawny zajazd	zły

Z uwagi na zły stan techniczny, budynek położony przy ul. Role 182 przekazany Gminie przez TMZS wymaga przeprowadzenia kompleksowego remontu. Obiekt połączony jest z inną nieruchomością należącą do osoby prywatnej.

Najbardziej reprezentatywny i rozpoznawalny obiekt zabytkowy, czyli suski zamek został poddany gruntownym pracom remontowym i restauratorskim w zakresie elementów zewnętrznych oraz otoczenia i obecnie pięknie się prezentuje zachęcając turystów do zwiedzania. W 2023 r. w zamku suskim rozpoczęto inwestycję w zakresie modernizacji instalacji centralnego ogrzewania, obejmującą m.in. przebudowę pomieszczenia

gospodarczego na kotłownię gazową, wymianę kotła gazowego w istniejącej instalacji ogrzewającej II piętro zachodniej części zamku oraz wymianę rurociągów i grzejników. Zakończenie prac planowane jest w pierwszej połowie 2024 r.

Na terenie parku zamkowego wykonywane są bieżące prace pielęgnacyjne. W roku ubiegłym przeprowadzono remont alejek parkowych o długości 300 mb., polegający na wykonaniu nawierzchni z kruszyw mineralnych. W 2023 r. przeprowadzono kolejne prace remontowe przy zabytkowej oranżerii na terenie parku zamkowego, których zakres obejmował gruntowną renowację obiektu wraz z adaptacją wnętrza na cele kawiarni z kręgielnią. Łączny koszt wykonanych robót wyniósł 4.786.302,20 zł

Tabela 10. Budynki mieszkalne

Lp.	Adres	Stan budynku
1.	ul. Makowska 24	dobry
2.	ul. Makowska 42	dobry
3.	ul. J. Piłsudskiego 11	dobry
4.	ul. Kościelna 6	dobry
5.	ul. Kościelna 26	dobry
6.	ul. Przemysłowa 6	dobry
7.	ul. Role 79	dobry

W 2023 r. przeprowadzono remont lokalu w budynku przy ul. Makowskiej 42 polegający na malowaniu ścian i sufitów, wymianie stolarki drzwiowej oraz sanitariatów. Koszt wykonanych prac wyniósł 26.403,89 zł brutto.

Ponadto przeprowadzono termomodernizację budynku przy ul. Przemysłowej 6 w ramach programu „STOP SMOG”. Po zakończeniu inwestycji, zrealizowano dodatkowe prace remontowe w obiekcie polegające na malowaniu klatki schodowej, wiatrołapu oraz wymianie rynien i wykonaniu opaski z kostki brukowej wokół obiektu.

GOSPODAROWANIE MAJĄTKIEM GMINY

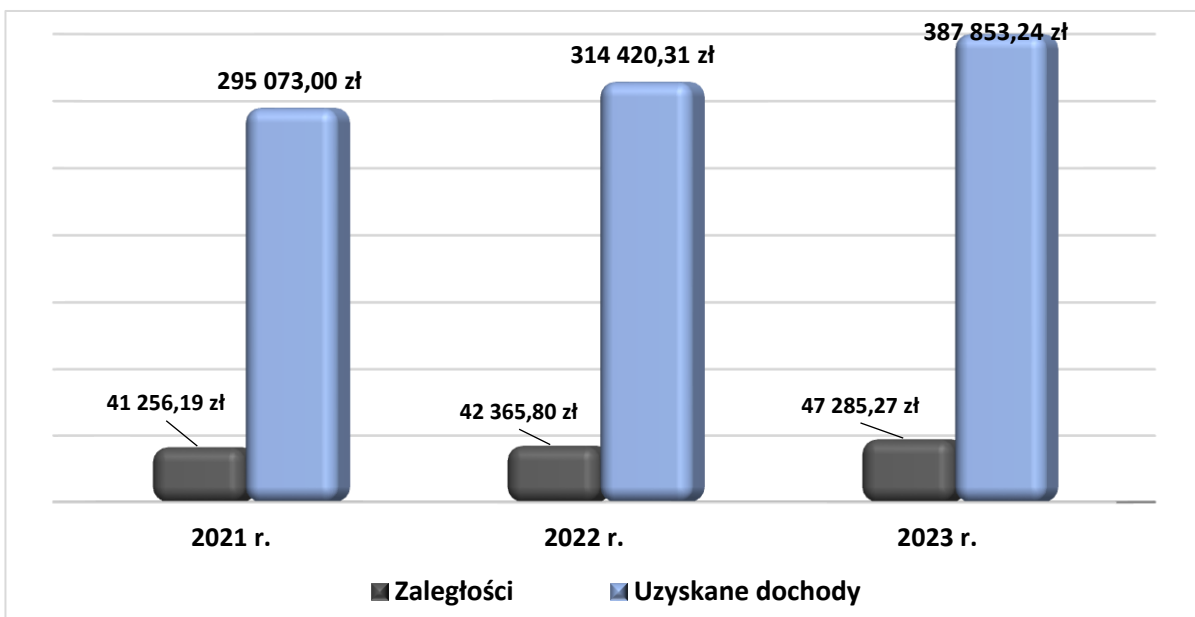
1. Dochody z najmu lokali mieszkalnych

Umowa najmu lokalu mieszkalnego zobowiązuje najemcę do zapłaty czynszu oraz mediów dostarczonych do lokalu mieszkalnego, na rzecz Gminy Sucha Beskidzka. Na media składają się następujące opłaty: woda, kanalizacja, centralne ogrzewanie, ciepła woda oraz wywóz nieczystości.

Od dnia 01 kwietnia 2023 r. miesięczna stawka bazowa czynszu w lokalach i budynkach wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy wynosi 6,10 zł za 1 m² powierzchni użytkowej. W oparciu o ww. stawkę bazową, dla każdego lokalu gminnego ustalany jest indywidualny czynsz uwzględniający czynniki podwyższające lub obniżające jego wartość użytkową tj. położenie budynku, położenie lokalu w nieruchomości, wyposażenie budynku i lokalu w urządzenia techniczne i instalacje, ogólny stan budynku.

Z tytułu czynszu najmu oraz mediów Gmina uzyskała dochody w wysokości ponad 387.000,00 zł.

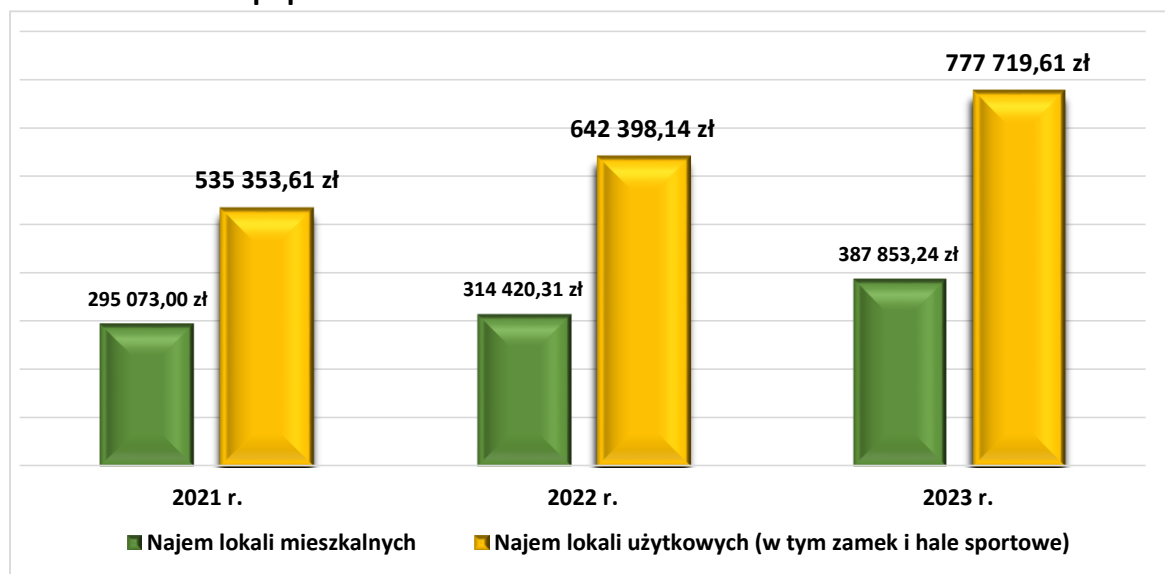
Wykres 45. Dochody z tytułu najmu lokali mieszkalnych oraz zaległości czynszowe

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Nieruchomościami UM Sucha Beskidzka

2. Dochody z najmu lokali użytkowych

Wykres 46. Dochody z tytułu najmu lokali mieszkalnych i użytkowych w 2023 roku w stosunku do lat poprzednich

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Nieruchomościami UM Sucha Beskidzka

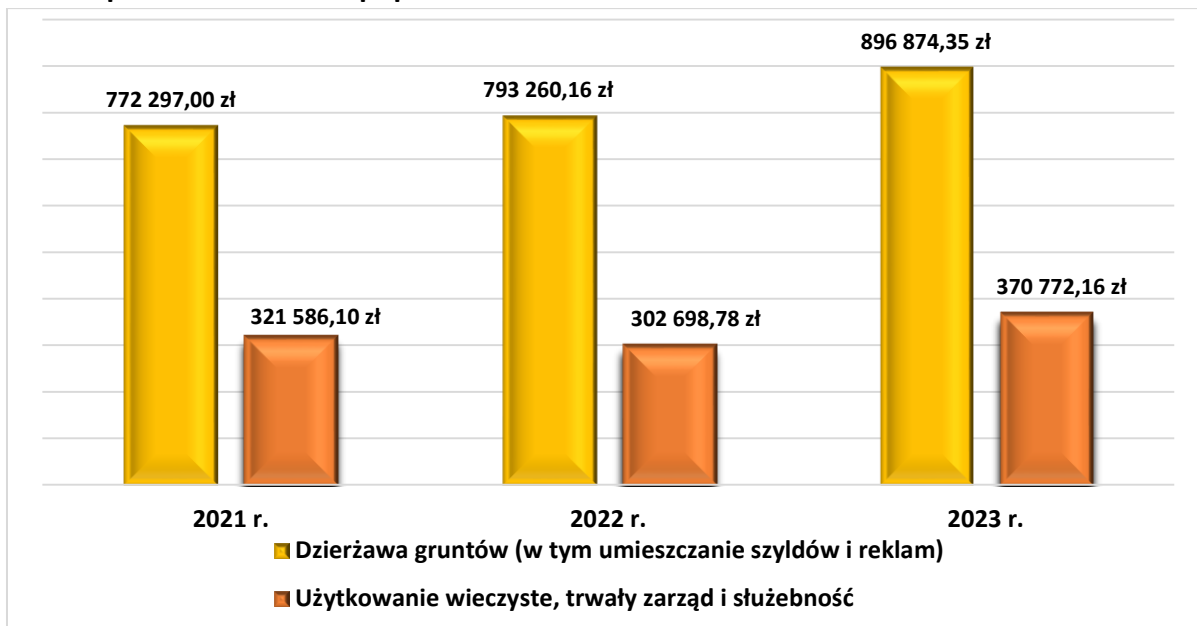
Gospodarka lokalami użytkowymi pozwoliła na uzyskanie dochodów rocznych w wysokości przekraczającej kwotę 777.000,00 zł.

Gmina poza lokalami użytkowymi wynajmuje także: gabinety, wolne pomieszczenia w części przyziemia oraz pomieszczenia piwniczne w Miejskiej Przychodni Zdrowia, lokal użytkowy w przedszkolu, halę sportową, sale gimnastyczne oraz sale lekcyjne i komputerowe w szkołach podstawowych.

3. Dzierżawa nieruchomości gruntowych

Miasto Sucha Beskidzka uzyskuje również dochód z dzierżawy nieruchomości gruntowych. Każdy wydzierżawiający teren zobowiązany jest płacić czynsz wg stawek określanych zarządzeniem Burmistrza Miasta. Gospodarka gruntami pozwoliła na uzyskanie w 2023 r. dochodów w wysokości 896.874,35 zł. Największym dzierżawcą terenów Gminnych jest Regionalny Zakład Przetwarzania Odpadów w Suchoj Beskidzkiej i Składowisko Odpadów „Dąbie” w Suchoj Beskidzkiej Sp. z o. o.

Wykres 47. Dochody z tytułu dzierżawy i użytkowania wieczystego nieruchomości w 2023 roku w porównaniu do lat poprzednich

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Nieruchomościami UM Sucha Beskidzka

4. Użytkowanie wieczyste gruntu, trwałe zarząd i służebności gruntowe

Prawo użytkowania większości gruntów wykorzystywanych na cele mieszkaniowe zostało przekształcone w prawo własności. W użytkowaniu wieczystym pozostają grunty niezabudowane lub będące w trakcie zabudowy (w przypadku gdy nieruchomość nie została

formalnie odebrana), a także tereny przeznaczone na cele przemysłowe. Opłaty z tego tytułu wnoszone są do dnia 31 marca każdego roku. W 2023 r. Gmina uzyskała dochód z tytułu użytkowania wieczystego w wysokości 203.599,10 zł.

Trwały zarząd jest formą prawną władania nieruchomością przez jednostkę organizacyjną. W przypadku Gminy Sucha Beskidzka jest to Zakład Komunalny, który zobowiązany jest na rzecz właściciela dokonywać do dnia 31 marca każdego roku opłat. Ponadto pobierane są opłaty związane z ustanowieniem służebności na gruntach gminnych, polegających np. na prawie do przejazdu lub zlokalizowaniu w ich obrębie urządzeń przesyłowych. W 2023 r. zawarto umowę ustanawiającą służebność przesyłu na rzecz firmy TAURON Dystrybucja S.A., w związku z lokalizacją na działkach komunalnych linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia relacji Jeleśnia – Sucha. W 2023 r. Gmina uzyskała dochód z tytułu trwałego zarządu i służebności przesyłu w kwocie 167.173,06 zł.

5. Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego we własność

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. dotychczasowi użytkownicy wieczystości, którzy stali się właścicielami nieruchomości, zobowiązani są do ponoszenia opłat przekształceniowych przez okres 20 lat. Jednocześnie istnieje możliwość dokonania wpłaty jednorazowej wraz z bonifikatą, przyznawaną na podstawie uchwały Rady Miasta. W 2023 r. bonifikata wynosiła 20 % i skorzystało z niej 8 właścicieli mieszkań w blokach.

W roku ubiegłym dochody z tytułu przekształcenia wyniosły 44.508,54 zł.

6. Sprzedaż mienia

W dniu 18 lipca 2023 r. Gmina Sucha Beskidzka przeniosła na rzecz Skarbu Państwa własność nieruchomości, stanowiącej działki ewidencyjne nr 9460/20 o powierzchni 0,3117 ha oraz nr 9460/25 o powierzchni 0,1295 ha. Nastąpiło to w oparciu o przepisy ustawy o transporcie kolejowym, jako grunty pozostałe po inwestycji związanej z lokalizacją linii kolejowej. Za nieruchomości Gmina otrzymała odszkodowanie w łącznej wysokości: 236.960,00 zł, którego część została wypłacona działkowcom za składniki roślinne i budowlane pozostałe po likwidacji części Ogrodu Działkowego.

POTRZEBY MIESZKANIOWE

Zadaniem Gminy jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb lokalowych mieszkańców miasta o niskich dochodach. Gmina Sucha Beskidzka w miarę posiadanych możliwości wynajmuje lokale mieszkalne na czas nieoznaczony oraz lokale socjalne osobom zamieszkałym na terenie miasta, spełniającym kryteria określone w uchwale Rady Miasta.

W 2023 r. zarówno na liście osób oczekujących na przydział lokalu mieszkalnego jak i lokalu socjalnego nastąpiły zmiany. Nazwiska dziewięciu osób zostały skreślone z listy (pięciu

rodzinom wynajęto mieszkania, trzy osoby zmarły, a jedna zrezygnowała z wynajęcia lokalu z zasobu komunalnego), a nazwiska siedmiu osób umieszczono na ww. wykazie. Obecnie w stosunku do kolejnych siedmiu wniosków trwa procedura dotycząca ich rozpatrzenia. Aktualne zapotrzebowanie na mieszkania przedstawia wykres.

Wykres 48. Liczba osób/rodzin oczekujących na przydział mieszkania z zasobów gminy wg stanu na koniec 2023 roku w porównaniu z latami poprzednimi

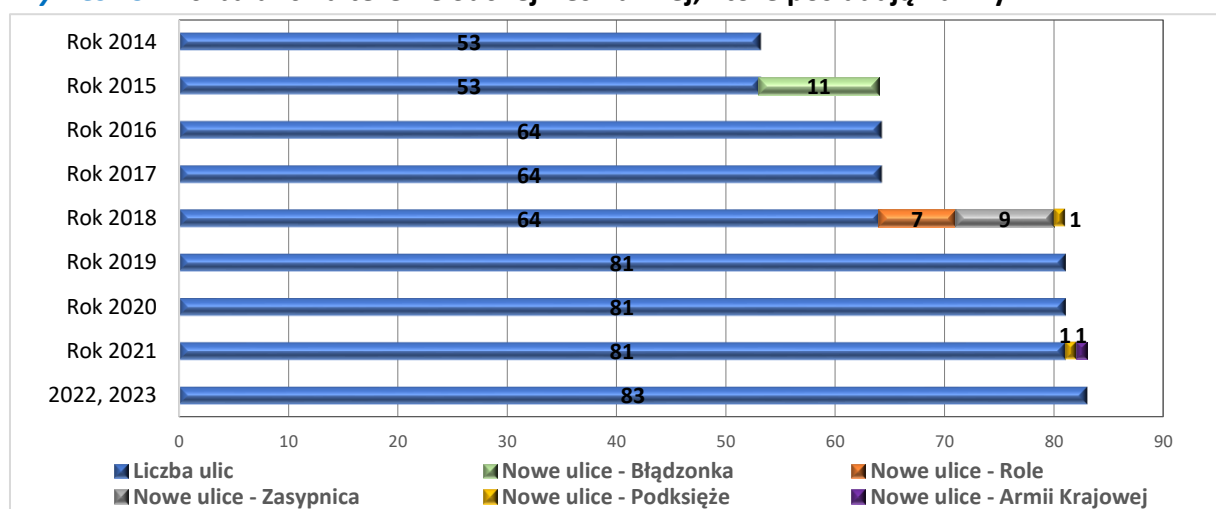

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Nieruchomościami UM Sucha Beskidzka

NUMERACJA NIERUCHOMOŚCI I NAZEWNICTWO ULIC

Porządkowanie numeracji i wprowadzanie nazewnictwa dla bezimiennych dotąd ulic to niezwykle trudny proces, który trwa od 2014 roku. Dotychczas wprowadzono zmiany w nazewnictwie dróg i numeracji nieruchomości w rejonie ulic: Błądzonka, Role, Zasypnica, Armii Krajowej oraz częściowo na ul. Podksiężu. W 2022 r. uporządkowano numerację w rejonie ulicy Krzeszowiaków. Zmianie uległy numery budynków przyporządkowanych dotychczas do ulicy Zasypnica, a do których dojazd prowadził przez ulicę Krzeszowiaków. Od dnia 01 grudnia 2022 r. nieruchomości te przynależą do ulicy Krzeszowiaków, zgodnie z ich faktycznym położeniem. W roku 2023 r. nie zmieniła się liczba ulic z nazwami w Suchoj Beskidzkiej.

Wykres 49. Liczba ulic na terenie Suchoj Beskidzkiej, które posiadają nazwy

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Nieruchomościami UM Sucha Beskidzka

ROSZCZENIA REPRYWATYZACYJNE WOBEC GMINY

Trwają w dalszym ciągu wszczynane od 2002 roku postępowania reprivatyzacyjne oraz odszkodowawcze na skutek wniosków składanych przez spadkobierców przedwojennych właścicieli znacjonalizowanych po II wojnie światowej majątków ziemskich, które następnie zostały przekazane Gminie Sucha Beskidzka na mocy decyzji komunalizacyjnych.

Spadkobiercy byłych właścicieli – rodziny Tarnowskich, którzy od momentu wybuchu II wojny światowej przebywają poza granicami Polski, reprezentowani przez kancelarię prawniczą, dążą do odzyskania majątku, korzystając ze wszystkich dostępnych możliwości.

Przełom w trwających blisko 20 lat postępowaniach nastąpił w czerwcu 2021 r. bowiem Sejm RP zmienił ustawę Kodeks postępowania administracyjnego w taki sposób, że decyzje administracyjne nie mogą być uchylane, jeśli od ich wydania upłynęło co najmniej 10 lat. Taka zmiana prawa ma fundamentalne znaczenie dla Suchej Beskidzkiej, ponieważ dotyczy również decyzji komunalizacyjnych, na podstawie których gmina stała się właścicielem nieruchomości znacjonalizowanych. Zgodnie z nowelizacją przepisów, od 16 września 2021 r. nie można już stwierdzić nieważności decyzji administracyjnej, jeżeli od jej doręczenia lub ogłoszenia upłynęło 10 lat, nawet wówczas gdyby miała ona wady prawne. W takiej sytuacji można jedynie orzec, iż decyzję wydano z naruszeniem prawa, a jeśli ktoś z tego powodu poniósł szkodę może domagać się odszkodowania, ale już od Skarbu Państwa, a nie od Gminy. W dużym uproszczeniu znaczy to, że po 16 września 2021 roku zwrotów znacjonalizowanych nieruchomości w naturze nie będzie. Zatem wszystko wskazuje na to, że po ponad dwudziestu latach batalii, strategiczne dla dalszego rozwoju miasta nieruchomości, w tym tereny potartaczne, pozostaną własnością samorządu, czyli wszystkich mieszkańców Suchej Beskidzkiej.

Należy podkreślić, że przedwojenny majątek rodziny Tarnowskich w Suchej obejmował między innymi wszystkie nieruchomości wzdłuż głównej ulicy miasta od „starego przedszkola”, aż po dzisiejsze osiedle Beskidzkie, po obu stronach ulicy.

Zmiana prawa nie spowodowała automatycznie umorzenia postępowań administracyjnych ani cywilnych. Nieruchomości gminne wobec których toczą się jeszcze postępowania to:

1. Teren potartaczny o ogólnej powierzchni ok.7 ha, położony po obu stronach ulicy Mickiewicza obejmuje cały obszar pomiędzy osiedlem Na Stawach, a ulicą Andrzeja Szczepkowskiego, tzw. Pasaż handlowy, obszar dworca autobusowego i sięga aż do torów kolejowych.
2. Tereny obecnego kompleksu sportowego „Babia Góra” oraz Szkoły Podstawowej Nr 1 o łącznej powierzchni 4,50 ha.
3. Nieruchomości położone przy ul. J. hr. Tarnowskiego, od parku zamkowego do firmy „Kuracjusz” o łącznej powierzchni 0,6679 ha, z czego działki gminne mają obszar 0,0637 ha (tzw. Domek Ogrodnika).
4. Tereny pomiędzy torami kolejowymi, a rzeką Stryszawka przy ulicy Przemysłowej oraz część obszaru użytkowanego przez PKP o łącznej powierzchni ok. 1,80 ha. Nieruchomości gminne objęte roszczeniem stanowią 0,40 ha.

5. Nieruchomość przy ul. Mickiewicza 38 oddana w użytkowanie wieczyste Polskiemu Towarzystwu Turystyczno – Krajoznawczemu o powierzchni 0,1267 ha.
6. Nieruchomości oddane w użytkowanie wieczyste, zajęte obecnie pod supermarkety Intermarche i Bricomarche, obszar od Urzędu Skarbowego do obiektów firmy „Sucha Atut” (dawne Zakłady Przetwórcze) o ogólnej powierzchni 2,80 ha.

Postępowania ostatecznie zakończone korzystnymi dla Gminy Sucha Beskidzka decyzjami to obszar związany z tzw. „Czerwoną kamienicą” czyli teren obecnego parkingu pomiędzy zamkiem, a Nadleśnictwem. Obejmuje on aktualnie działki ewidencyjne: nr 9421/14 oraz nr 9422 o łącznej powierzchni 1,7147 ha. Na nieruchomości znajdowała się niegdyś tzw. „Czerwona kamienica”, budynki administracyjno – gospodarcze oraz m.in. ogród warzywny. Zmiany prawa niestety nie doczekało postępowanie dotyczące budynku starego przedszkola wraz z tzw. ogrodem jordanowskim. Na podstawie wyroku z dnia 27 maja 2021 r. Sądu Rejonowego w Suchoj Beskidzkiej, w dniu 08 czerwca 2021 r. Gmina Sucha Beskidzka przekazała spadkobiercom Juliusza hr. Tarnowskiego nieruchomość położoną w Suchoj Beskidzkiej przy ul. Mickiewicza 20, wraz z gruntem o łącznej powierzchni 0,8345 ha. Nieruchomość zabudowana jest budynkiem użytkowo – mieszkalnym. W dniu 28 października 2021 r. odzyskana nieruchomość została przez spadkobierców byłych właścicieli sprzedana. W dniu 17 kwietnia 2023 r. na podstawie decyzji Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krakowie budynek został wpisany do rejestru zabytków. Obecny właściciel nie użytkuje go, nie wykonuje prac remontowych ani adaptacyjnych, nie dokonał również zabezpieczenia przed warunkami atmosferycznym. Z uwagi na powyższe obiekt popada w coraz większą ruinę.

5.2. INFRASTRUKTURA DROGOWA

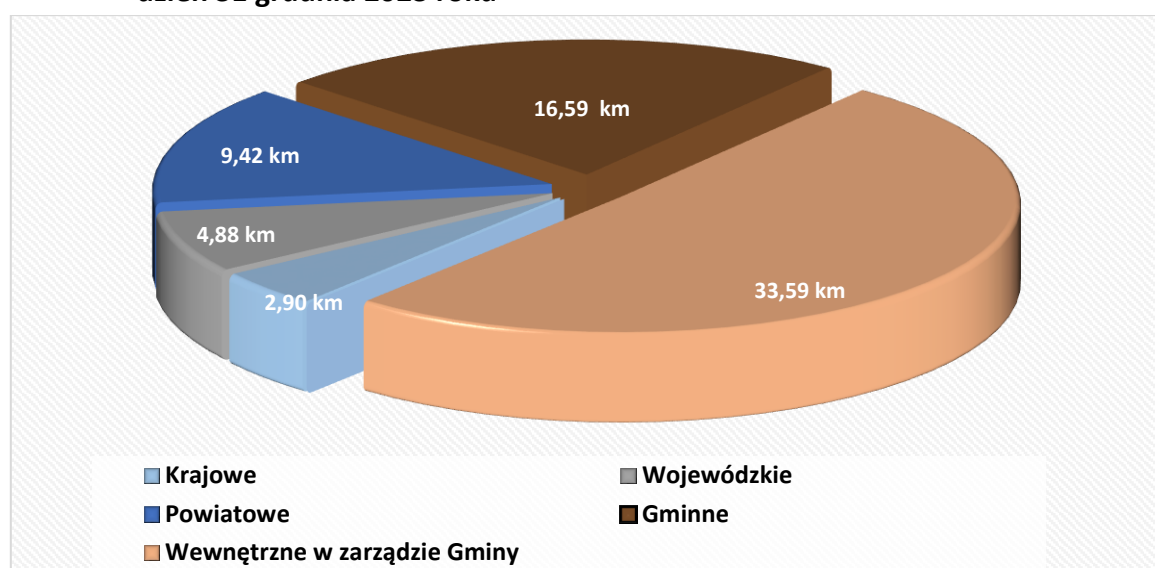
Miasto Sucha Beskidzka stanowi ważny węzeł komunikacyjny o znaczeniu regionalnym jest bowiem położone na obszarze na którym krzyżują się trasy komunikacji kolejowej (linie kolejowe: nr 97 Skawina – Żywiec oraz nr 98 Sucha Beskidzka - Chabówka) i drogowej. Najważniejsze role w komunikacji osobowej i w transporcie towarowym odgrywają jednak drogi, a przede wszystkim:

- **Droga krajowa nr 28 Zator – Medyka**, której zarządcą jest Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Krakowie. Jest to ulica Wadowicka oraz ulica Makowska (długość w granicach miasta 2,9 km).
- **Droga wojewódzka nr 946** Sucha Beskidzka – Żywiec, której zarządcą jest Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie. Są to ulice: Role, Mickiewicza oraz Piłsudskiego, których długość w granicach miasta wynosi 4,8 km. Droga przebiega przez obszar śródmiejski, stanowiąc jednocześnie główną „zbiorczą” trasę miejską.

- **Drogi powiatowe**, których zarządcą jest Zarząd Powiatu Suskiego, są to ulice: J. hr. Tarnowskiego, Zamkowa, Przemysłowa, Kościelna, Szpitalna, Batalionów Chłopskich, Błądzonka oraz Zasypnica. Długość tych dróg nie uległa zmianie i wynosi 9,4km.

Układ funkcjonalny komunikacji wewnętrznej miasta – oprócz opisanych dróg krajowych wojewódzkich i powiatowych – składa się również z dróg gminnych (36) oraz dróg o funkcji porównywalnej z drogami gminnymi (drogi wewnętrzne będące w zarządzie Gminy Sucha Beskidzka). Stan i parametry dróg gminnych i wewnętrznych obrazują poniższe tabele.

Wykres 50. Rodzaje dróg na terenie Suchoj Beskidzkiej z podziałem na kategorie – stan na dzień 31 grudnia 2023 roku

Źródło: Dane Referatu Rozwoju Miasta UM Sucha Beskidzka

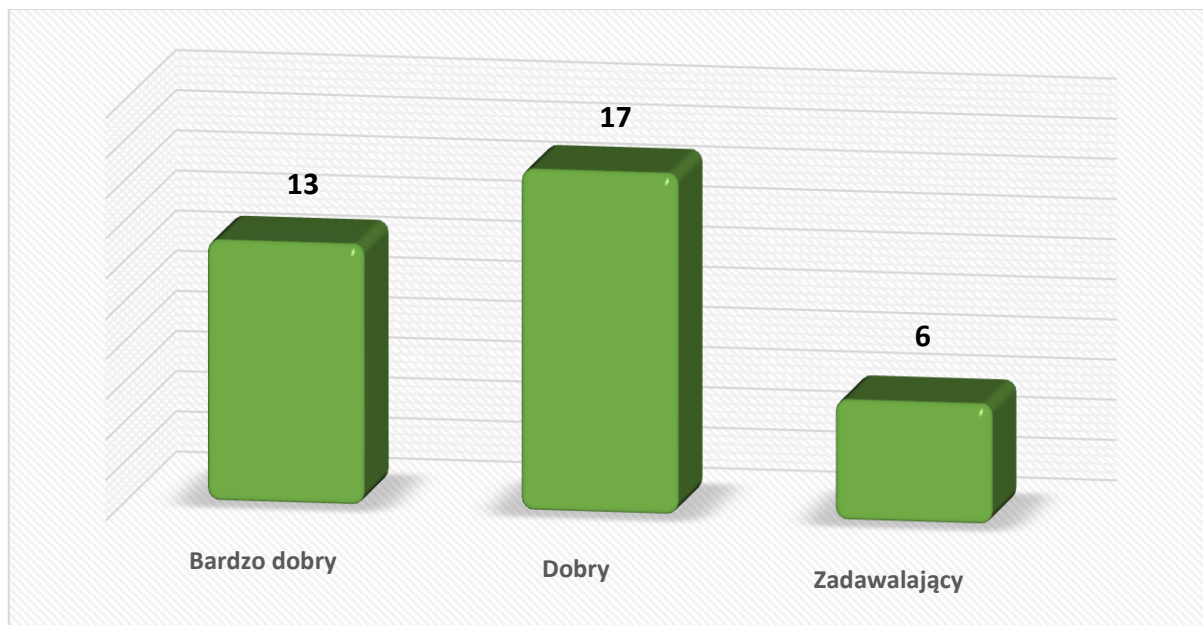
Tabela 11. Drogi gminne

Lp.	Nazwa ulicy	DANE OGÓLNE				
		długość drogi (mb)	średnia szerokość jezdni (m)	Powierzchnia jezdni (m ²)	Rodzaj nawierzchni	Stan nawierzchni drogi
1	UL. 3 MAJA	400	6,50	2600,00	Mineralno-bitumiczna	dobry
2.	UL. ARMII KRAJOWEJ	390	6,00	2340,00	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
3.	UL.WIOSENNA	1020	6,00	6120,00	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
4.	UL. JESIENNA	153	4,50	688,50	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
5.	UI. ZIMOWA	130	4,50	585,00	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
6.	UL. ŹRÓDLANA	184	5,80	1067,20	Mineralno-bitumiczna	dobry

7.	UL. NAD SKAWĄ	408	5,00	2040,00	Mineralno-bitumiczna	dobry
8.	UL. DR ZOFII KARAŚ	366	6,00	2196,00	Mineralno-bitumiczna	zadowalający
9.	UL. M. KONOPNICKIEJ	198	6,00	1188,00	Mineralno-bitumiczna	dobry
10.	UL. CMENTARNA	169	5,00	845,00	Mineralno-bitumiczna	zadowalający
11.	UL. 29 STYCZNIA	821	5,40	4433,40	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
12.	UL. NAD STAWAMI	1108	6,00	6648,00	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
13.	UL. PŁK. T. SEMIKA	250	6,00	1500,00	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
14.	UL. SPÓŁDZIELCÓW	311	6,00	1866,00	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
15.	UL. BILLY WILDERA	122	6,00	732,00	Mineralno-bitumiczna	dobry
16.	UL. ZIELONA	309	6,00	1854,00	Mineralno-bitumiczna	dobry
17.	UL. HANDLOWA	310	6,80	2108,00	Mineralno-bitumiczna	dobry
18.	UL. W.GOETLA	430	5,80	2494,00	Mineralno-bitumiczna	zadowalający
19.	UL. GÓRSKA	410	3,80	1558,00	Mineralno-bitumiczna	dobry
20.	UL. BENIOWSKIEGO	300	3,80	1140,00	Mineralno-bitumiczna	dobry
21.	UL. A.STARZEŃSKIEGO	650	3,50	2275,00	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
22.	UL. A.SZCZEPKOWSKIEGO	450	5,00	2250,00	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
23.	UL. T. NIESZCZYŃSKIEJ	99	6,00	594,00	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
24.	UL. TURYSTYCZNA	490	4,10	2009,00	Mineralno-bitumiczna	dobry
25.	UL. PODKSIĘŻE (Za modrzewiami)	1550	3,50	9275,00	Mineralno-bitumiczna	dobry
26.	UL. KAMIENNE	2130	4,5	9585,00	Mineralno-bitumiczna	dobry
27.	UL.SMOLIKÓWKA	480	3,5	1680,00	Mineralno-bitumiczna	dobry
28.	UL.KOLEJOWA	390 210	5,00 3,00	1950,00 630,00	utwardzona	bardzo dobry
29.	UL. DĘBOWA	215	3,00	645,00	Mineralno-bitumiczna	dobry
30.	UL. ZA WODĄ	530	4,00	2120,00	Mineralno-bitumiczna	dobry

31.	UL.ROLE (boczna przez tory)	85	3,00	255,00	gruntowa	zadowalający
32.	Od ul. MAKOWSKIEJ (boczna w kierunku stawów rybnych)	230	3,00	690,00	gruntowa	zadowalająca
33.	Ul. KRZESZOWIAKÓW	440	3,00	1320,00	Mineralno- bitumiczna	zadowalająca
34.	Ul. SPACEROWA	260	3,00	780,00	Mineralno- bitumiczna	dobry
35.	Ul. GOSPODARCZA	450	3,00	1350,00	Mineralno- bitumiczna	dobry
36.	Łącznik ul. Szpitalnej z ul. Kościelną	138	6,0	828,00	Mineralno- bitumiczna	bardzo dobry
OGÓŁEM:		16 586 mb.		82 239,10 m²		

Wykres 51. Drogi gminne według stanu nawierzchni na koniec grudnia 2023 roku

Źródło: Dane Referatu Rozwoju Miasta UM Sucha Beskidzka

Tabela 12. Drogi wewnętrzne

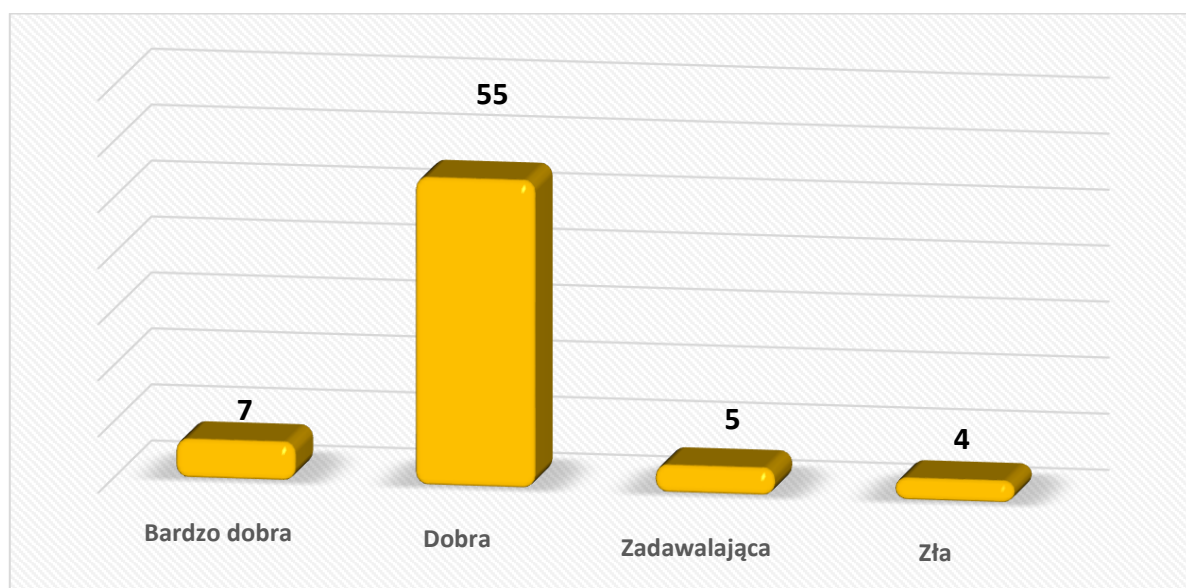
Lp.	Nazwa drogi	Długość	Średnia szer.	Powierzchnia	Rodzaj nawierzchni	Stan drogi
1.	Ul. Sumerówka	840	3,00	2520	Mineralno-bitumiczna	dobry
2.	Os. Garce – Śpiwle	1700/ 1450	3,12	9828	Mineralno-bitumiczna	dobry
3.	Os. Pikieta	630	3,10	1953	Mineralno-bitumiczna	dobry
4.	Ul. Ogrodowa	270	2,90	783	Mineralno-bitumiczna /płyty IOMB	dobry
5.	Ul. Stokowa	142	2,80	397,60	Naw. z płyt IOMB	bardzo dobry
6.	Ul. Słoneczna	230	3,50	805	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
7.	Ul. Polna	193	3,00	579	Mineralno-bitumiczna	dobry
8.	Ul. Krótka	120	4,20	504	Mineralno-bitumiczna	dobry
9.	Ul. Pod Modrzewiami	170	5,00	850	Mineralno-bitumiczna	dobry
10.	Ul. Panoramiczna	391	2,80	1094,80	Mineralno-bitumiczna	dobry
11.	Ul. Podksiężę - Starostówka	350	2,60	910	Naw z płyty IOMB/ miner - bitumiczna	dobry
12.	Ul. Podksiężę - Beblikówka	480	2,60	1248	Mineralno-bitumiczna	dobry
13.	Ul. Podksiężę - Wąglówka	489	2,80	1369,20	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
14.	Ul. Podksiężę - Kasprzycówka	580	2,80	1624	Mineralno-bitumiczna	dobry
15.	Ul. Wiosenna (górný odcinek)	560	2,80	1568	Mineralno-bitumiczna	dobry
16.	Ul. Wesoła	540	2,70	1458	Naw. Bit/płyty IOMB	dobry
17.	Ul. Górska (Za Górą)	1710	3,00	5130	Mineralno-bitumiczna	dobry
18.	Ul. Górska (Mędrałówka)	585	2,80	1638	Mineralno-bitumiczna	dobry/zadawalający
19.	Ul. Podksiężę – Nowy Świat	1650	2,80	4620	Mineralno-bitumiczna	dobry
20.	Ul. Zakościele	280	3,30	924	Mineralno-bitumiczna	dobry
21.	Ul. Role (Korczaکی)	809	3,00	2427	Naw. Z płyt IOMB	zadawalający
22.	Ul. Graniczna	510	2,80	1428	Mineralno-bitumiczna	dobry
23.	Boczna od ul. Zamkowej	300	3,50	1050	Mineralno-bitumiczna	dobry

24.	Ul. Role (Szklarczyki)	200	3,00	600	Mineralno-bitumiczna	zadowalający
25.	Ul. Poziomkowa	463	3,00	1389	Mineralno-bitumiczna	dobry
26.	Ul. Role (Kończki)	312	3,00	936	Mineralno-bitumiczna	dobry
27.	Ul. Ziołowa	392	2,70	1058,40	Mineralno-bitumiczna	dobry
28.	Ul. Leśna	670	2,80	1876	Mineralno-bitumiczna	zadawalający
29.	Ul. Stroma	345	3,00	1035	Mineralno-bitumiczna	dobry
30.	Ul. Cicha	223	2,90	646,70	Mineralno-bitumiczna	dobry
31.	Ul. Świerkowa – Książki	540	3,00	1620	Mineralno-bitumiczna	dobry
32.	Ul. Świerkowa (Dulscy)	467	2,70	1260,90	Mineralno-bitumiczna	dobry
33.	Ul. Kasztanowa	580	3,00	1740	Mineralno-bitumiczna	dobry
34.	Ul. Błędzonka – (od skrz. do ul. Lipowej)	1630	3,50	5705	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
35.	Ul. Lipowa	630	3,00	1890	Mineralno-bitumiczna	dobry
36.	Ul. Łagodna	300	3,00	900	Mineralno-bitumiczna	dobry
37.	Ul. Jaworowa	1020	3,00	3060	Mineralno-bitumiczna	dobry
38.	Ul. Widokowa	750	2,80	2100	Mineralno-bitumiczna	dobry
39.	Ul. Konfederatów Barskich	670	2,80	1876	Mineralno-bitumiczna	zły
40.	Ul. A. Starzeńskiego (Pacygówka)	1166	2,80	3264,80	Mineralno-bitumiczna/gruntowa	bardzo dobry/dobry
41.	Ul. Batalionów Chłopskich	270	3,10	837	Mineralno-bitumiczna	dobry
42.	Ul. Magnoliowa	400	3,00	1200	Mineralno-bitumiczna	dobry
43.	Ul. Zaciszna	100	2,80	280	Naw. z płyt IOMB	dobry
44.	Ul. Kubasy	650	3,00	1950	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
45.	Ul. Spokojna	220	3,00	660	Mineralno-bitumiczna	dobry
46.	Ul. Wrzosowa	320	3,00	960	Mineralno-bitumiczna	dobry
47.	Ul. Jędrzejaki	235	3,00	705	Mineralno-bitumiczna	dobry
48.	Ul. Klonowa	230	2,50	575	Naw. Z płyt IOMB	dobry
49.	Ul. Miodowa	210	3,00	630	Mineralno-bitumiczna	dobry

50.	Ul. Kwiatowa	150	2,50	375	Naw. Z płyt IOMB	dobry
51.	drogi na osiedlu Beskidzkim	766	4,10	3140,60	Mineralno-bitumiczna	dobry
52.	do Stadionu Babiej Góry	80	4,20	336	Mineralno-bitumiczna	dobry
53.	Boczna od ul. Makowskiej	300	3,00	900	Naw. Z płyt IOMB	zadowalający
54.	Boczna od ul. Makowskiej (na granicy)	95	2,60	247	Mineralno-bitumiczna	dobry
55.	Boczna od ul. Słonecznej	319	3,10	988,90	Mineralno-bitumiczna	dobry
56.	Boczna od ul. Turystycznej	40	4,00	160	Mineralno-bitumiczna	dobry
57.	Boczna od ul. 3 Maja	157	3,00	471	Mineralno-bitumiczna	dobry
58.	Boczna od ul. Szpitalnej	1084	3,80	3754,40	Mineralno-bitumiczna	bardzo dobry
59.	Boczna od ul. Cmentarnej	135	3,00	405	Mineralno-bitumiczna	zły
60.	Boczna od ul. Mickiewicza (za byłą szkołą Mechanik)	103	3,00	309	Mineralno-bitumiczna	dobry
61.	Boczna od ul. Dr. Z. Karaś	170	3,60	612	Mineralno-bitumiczna	zły
62.	Droga „DĄBIE”	821	6,00	4926	Mineralno-bitumiczna	dobry
63.	Boczna od ul. Spółdzielców	150	3,20	480	Mineralno-bitumiczna	dobry
64.	Boczna od ul. Billy Wildera	60	3,50	210	Mineralno-bitumiczna	dobry
65.	Ul. Zasypnica (Kubasiaki)	350	3,00	1050	Mineralno-bitumiczna	dobry
66.	Ul. Lawendowa	250	3,80	950	Mineralno-bitumiczna	dobry
67.	Ul. Akacyjowa	230	3,50	805	Mineralno-bitumiczna	dobry
68.	Ul. Radosna	90	2,90	261	Mineralno-bitumiczna	zły
69.	Ul. Zasypnica (Salówka)	280	2,80	784	Naw. z płyt IOMB	zadowalający
70.	Ul. Spółdzielców (za Capri)	250	3,20	800	Mineralno-bitumiczna	dobry
71.	Boczna od ul. Piłsudskiego	40	3,00	120	Mineralno-bitumiczna	dobry
	OGÓŁEM	33 592 mb		104 498,30m²		

Wykres 52. Drogi wewnętrzne według stanu nawierzchni na koniec grudnia 2023 roku

Źródło: Dane Referatu Rozwoju Miasta UM Sucha Beskidzka

Infrastruktura drogowa w dalszym ciągu ulega sukcesywnej poprawie. W 2023 roku na drogach wewnętrznych wykonane zostały nowe nawierzchnie asfaltowe, odtworzono pobocza oraz odwodnienia. Przeprowadzono m.in. remont i modernizację dróg: ul. Słoneczna, ul. Kubasy, boczna od ul. Mickiewicza, ul. Poziomkowa, ul. Smolikówka, ul. Spółdzielców, boczna od ul. Zasywnickiej, boczna od ul. 29 Stycznia, boczna od ul. Konfederatów Barskich, boczna od ul. Spółdzielców.

W skład infrastruktury drogowej wchodzi również ciągi piesze zlokalizowane na terenach miejskich, których powierzchnie oraz długości obrazuje poniższa tabela.

Tabela 13. Lokalizacja, długość i powierzchnia chodników wg stanu na 31 grudnia 2023 r.

Nazwa drogi	Powierzchnia chodników (m ²)	Długość chodników (mb)
ul. 3 Maja	1 005,00	670
ul. Armii Krajowej	628,00	418
ul. Wiosenna	1 650,00	1100
ul. Nad Skawą	495,00	330
ul. Dr. Zofii Karaś	823,00	549
ul. M. Konopnickiej	585,00	390
ul. Cmentarna	338,00	170
ul. 29 Stycznia	180,00	130
ul. Nad Stawami	1 800,00	1200
ul. Płk. T. Semika	848,00	565
ul. Spółdzielców	250,00	260
ul. Billy Wildera	52,50	35

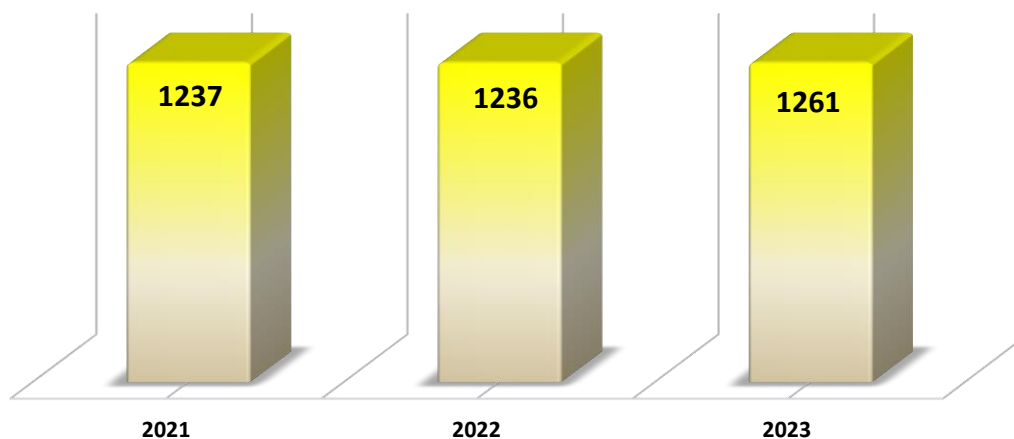
ul. Zielona	451,00	310
ul. Handlowa	974,00	650
ul. W. Goetla	645,00	430
ul. Beniowskiego	483,00	300
ul. A. Szczepkowskiego	102,00	68
ul. T. Nieszczyńskiej	243,00	162
ul. Mickiewicza	5 365,00	1530
ul. Zamkowa	2 754,00	1368
ul. Gospodarcza	660,00	440
ciąg pieszy przy placu targowym	525,00	210
os. Beskidzkie	930,00	620
ul. Przemysłowa	330,00	220
ciąg pieszy-Stadion Sportowy	1 260,00	360
ul. Piłsudskiego	210,00	105
Przy łączniku ul. Szpitalnej z ul. Kościelną (obok Starostwa)	328,00	164,00
OGÓŁEM:	23 914,50 m²	12 754 mb

Gmina Sucha Beskidzka zbudowała i utrzymuje na terenie miasta ścieżki rowerowe o nawierzchni z kostki brukowej oraz bitumicznej, wzdłuż ulic: Mickiewicza – Role i wzdłuż stadionu, o łącznej długości ok. 4,0 km.

5.3. OŚWIETLENIE ULICZNE

Na dzień 31 grudnia 2023 roku na terenie miasta było 1261 opraw oświetlenia ulicznego utrzymywanych przez samorząd Suchoj Beskidzkiej. Lampy zamontowane są pojedynczo na słupach energetycznych, a w okolicach Rynku, ul. Zamkowej i części ul. Mickiewicza na słupach ozdobnych (po 2 szt. na każdym). Podczas modernizacji płyty Rynku oraz parkingów przy ul. Piłsudskiego i ul. Nieszczyńskiej rozbudowana została sieć kablowa oświetlenia infrastruktury miejskiej o kolejne 25 nowych punktów świetlnych wraz ze słupami stalowymi i stylizowanymi.

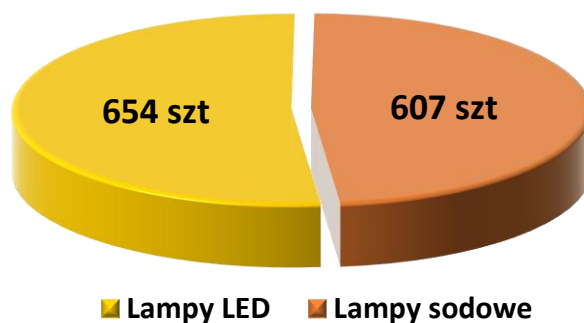
Wykres 53. Ilość punktów oświetleniowych w latach 2021 - 2023 (w szt.)

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka

W związku z sukcesywną wymianą opraw sodowych na ledowe, w 2023 r. liczba lamp ledowych na terenie miasta po raz pierwszy przewyższyła liczbę opraw sodowych. Ledy stanowią obecnie już ok. 52 % wszystkich zamontowanych punktów świetlnych. Struktura mocy opraw oscyluje w granicach od 27 - 92 kW (oprawy LED) do 70-250 kW (oprawy sodowe).

Wykres 54. Rodzaje lamp oświetlenia ulicznego wg stanu na koniec 2023 roku

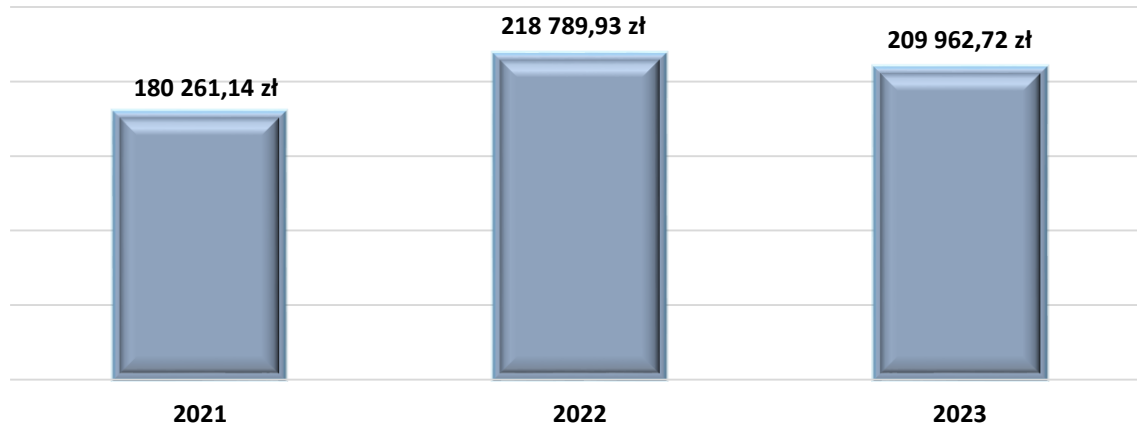

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka

Modernizacja oświetlenia realizowana jest głównie przy okazji wykonywania remontów dróg, rewitalizacji terenów, a także w ramach podpisanej umowy eksploatacyjnej z Tauron Nowe Technologie S.A. W 2023 r. wymienionych zostało 80 szt. opraw sodowych na ledowe. Modernizacja oświetlenia objęła ulice Batalionów Chłopskich, Przemysłową, Spacerową, Handlową, osiedla Garce i Pikieta oraz częściowo ul. Kościelną, Górską, Podksiężę i Smolikówkę.

Sukcesywna wymiana oświetlenia na nowoczesne i energooszczędne lampy LED pozwala na redukcję wydatków na energię elektryczną. W ramach zawartej umowy na konserwację i świadczenie usługi oświetlenia, wykonywane są zadania takie jak: wymiana źródeł światła, wymiana elementów zabezpieczeń i naprawa usterek w sieci oświetleniowej, a także ustalanie czasu pracy oświetlenia, dokonywanie cięć pielęgnacyjnych drzew i gałęzi przysłaniających oprawy oświetleniowe.

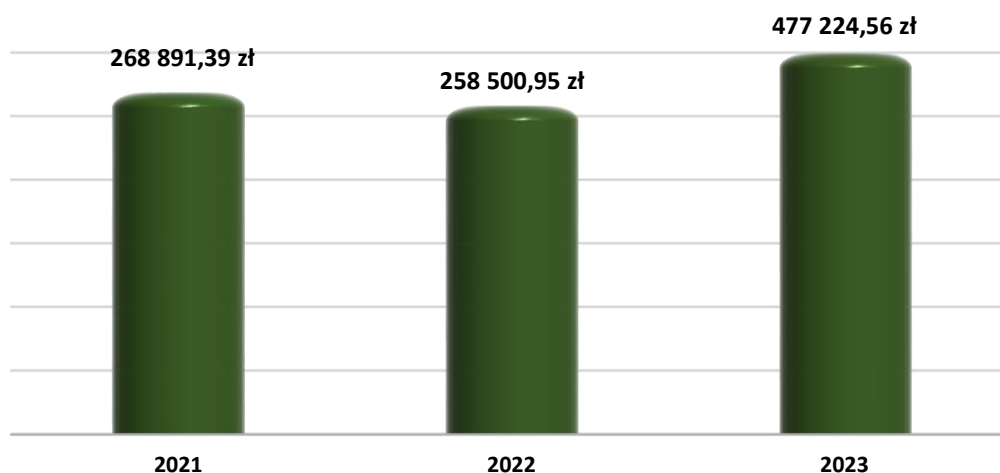
Wykres 55. Koszty konserwacji i świadczenia usług oświetleniowych w latach 2021 - 2023

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka

W 2023 r. obowiązywały ceny zakupu energii uzyskane w 2022 roku w przetargu dla grupy zakupowej obejmujące m.in. oświetlenie uliczne.

Wykres 56. Koszty zakupu i dystrybucji energii elektrycznej oświetlenia ulicznego w 2023 roku z porównaniem do lat ubiegłych

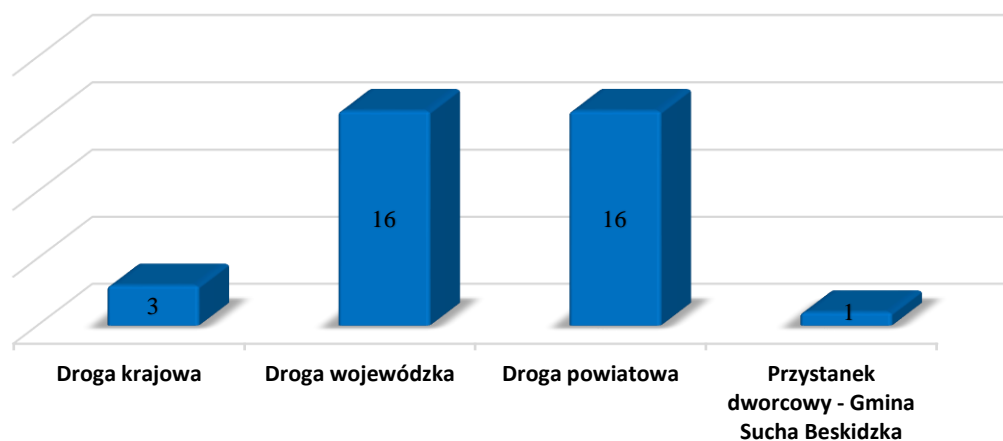
Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka

5.4. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

Transport Drogowy

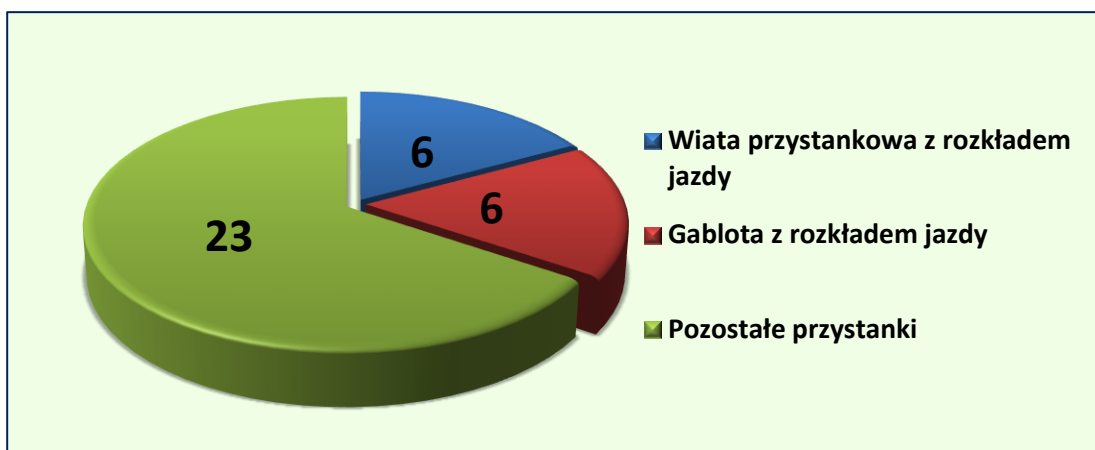
Na terenie miasta znajduje się łącznie 35 przystanków, położonych przy drodze krajowej, wojewódzkiej i powiatowej oraz jeden przystanek dworcowy (ul. Mickiewicza). Właścicielami przystanków i wnęki postojowej (jeżeli jest), są poszczególni zarządcy dróg i to od nich przewoźnicy muszą uzyskać zgodę na zatrzymywanie się. Gmina natomiast wyposaża w odpowiednią infrastrukturę te najważniejsze z nich i najczęściej wykorzystywane. Gmina Sucha Beskidzka jest właścicielem tylko jednego przystanku.

Wykres 57. Liczba przystanków na terenie Suchoj Beskidzkiej z podziałem na kategorię dróg i lokalizację

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka

Wykres 58. Liczba przystanków z uwzględnieniem wyposażenia

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka

Wiaty przystankowe wyposażone w gabloty z rozkładami jazdy znajdują się na przystankach zlokalizowanych przy ul. Mickiewicza (5 szt.) i ul. Role (1 szt.). Przystanki położone przy drodze krajowej oraz część znajdujących się w centrum miasta - droga wojewódzka, wyposażone są w gabloty informacyjne z rozkładem jazdy. W celu utrzymania czystości i porządku przystanki wyposażone zostały w kosze na śmieci, a we wszystkie dni robocze są sprzątane przez grupę porządkową.

Niestety poziom usług świadczonych przez większość przewoźników prywatnych nadal jest trudna do zaakceptowania. Powszechne stało się nieprzestrzeganie rozkładów jazdy, zasad korzystania z przystanków i parkowanie busów w miejscach niedozwolonych. Gmina Sucha Beskidzka utrzymując urządzenia przystankowe aktualizuje na bieżąco rozkłady jazdy, na podstawie informacji dostarczanych przez przewoźników. Niestety na przystankach mogą znajdować się nieaktualne rozkłady jazdy. Jest to spowodowane wyłącznie niedopełnieniem obowiązku przez przewoźnika, który każdą zmianę rozkładu jazdy powinien zgłosić do Urzędu Miasta. Burmistrz Suchoj Beskidzkiej podejmował wielokrotnie próby uporządkowania sytuacji, lecz organizowane w tej sprawie spotkania nie przyniosły oczekiwanego rezultatu. Podkreślić należy, że zgodnie z obowiązującymi przepisami samorząd Gminy nie ma uprawnień kontrolnych wobec przewoźników, lecz ma je organ wydający licencje, czyli Starosta lub Marszałek Województwa.

Transport kolejowy

Stacja kolejowa Sucha Beskidzka wraz z węzłem kolejowym była jedną z najważniejszych na linii Kraków - Zakopane, z której wyjeżdżały pociągi do Krakowa, Zakopanego i Żywca. Po oddaniu w 2017 roku do użytku planowanej od dziesiątków lat łącznicy kolejowej zlokalizowanej w sąsiedztwie placu targowego i zespołu zamkowo parkowego, przystanek ten w zdecydowanej większości przejął rolę dworca. Na peronie Sucha Beskidzka Zamek swój przystanek mają linie dalekobieżne np. do Bydgoszczy, Warszawy czy Gdyni. Natomiast ze stacji kolejowej odjeżdżają pociągi linii regionalnych do Krakowa, Zakopanego i Żywca. W 2023 r. z dworca PKP oraz przystanku Zamek odjeżdżało średnio ok. 40 pociągów dziennie.

Ze względu na trwające już od 2022 roku prace modernizacyjne związane z przebudową linii kolejowej Kraków – Zakopane przez większość 2023 roku komunikacja kolejowa w tym kierunku była ograniczona. Zapewniona została zastępcza komunikacja autobusowa. W okresie ferii, wakacji i świąt pociągi kursowały na całej ww. trasie.

6. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA

6.1. OCHRONA PORZĄDKU PUBLICZNEGO

Gmina Sucha Beskidzka jako jedyna w powiecie suskim posiada umundurowaną formację samorządową – Straż Miejską, która zajmuje się m.in. egzekwowaniem prawa miejscowego, ściganiem sprawców wykroczeń, prowadzeniem postępowań w sprawach o wykroczenia. Podstawowym zadaniem strażników jest ochrona porządku publicznego, egzekwowanie zadań Gminy w tym zakresie, uchwał Rady Miasta Sucha Beskidzka i poleceń Burmistrza Miasta. W roku 2023 w Straży Miejskiej zatrudnionych było 4 funkcjonariuszy.

Suska Straż pracuje na podstawie miesięcznego harmonogramu w systemie:

I zmiana w godz. 6.00 – 14.00 (wtorek 4.00 -12.00),

II zmiana w godz. 14.00 – 22.00,

III zmiana w godz. 19.00 – 3.00 (sobota).

Ponadto strażnicy biorą czynny udział w zabezpieczeniu imprez, zgromadzeń, uroczystości, przemarszów, również w niedziele i święta. Ze względu na ilość zatrudnionych funkcjonariuszy obsadzenie dwóch zmian w systemie ciągłym nie jest możliwe.

Straż Miejska w Suchoj Beskidzkiej ma do dyspozycji :

- 1) samochód terenowy Suzuki Vitara rocznik 2018,
- 2) rowery – 2 sztuki,

oraz następujące wyposażenie:

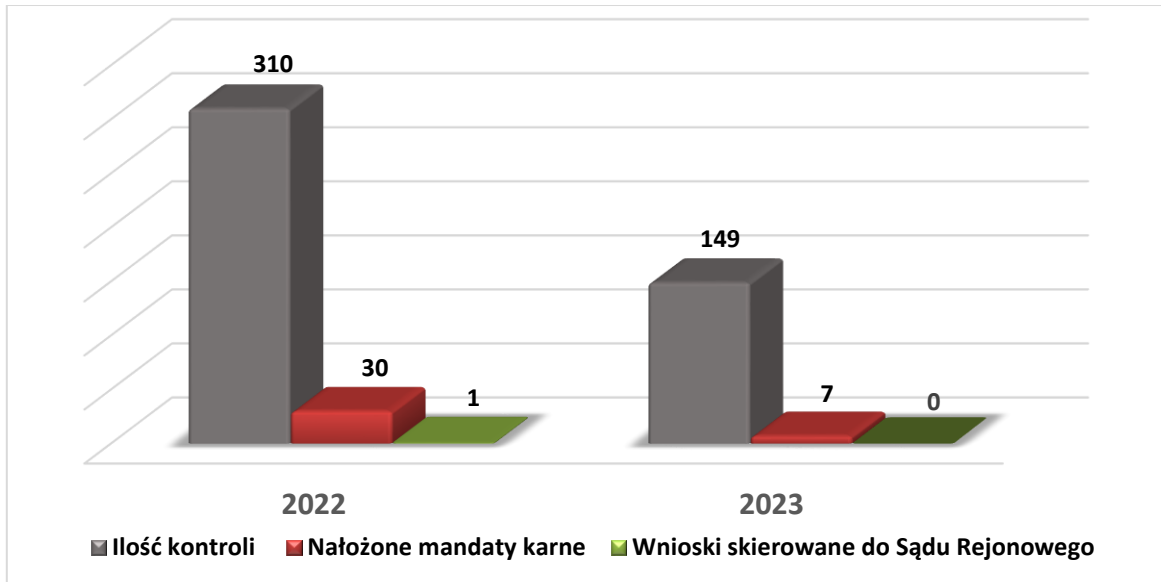
- 1) środki łączności:
  - a) stacja bazowa typ Motorola umiejscowiona w siedzibie Straży Miejskiej,
  - b) stacja przewoźna typ Motorola zamontowana w pojeździe służbowym,
  - c) stacje przenośne typ Motorola – 4 szt.
- 2) środki techniczne służące do obserwowania i rejestrowania obrazu zdarzeń w miejscach publicznych powierzone do obsługi przez Gminę Sucha Beskidzka. W roku 2023 było to 21 szt. kamer.

W roku 2023 Straż Miejska podjęła 639 (w 2022r. – 636) różnego rodzaju interwencji:

- 1) w zakresie porządku publicznego zwracano szczególną uwagę na miejsca zagrożone zjawiskami patologicznymi (spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, wybrykami chuligańskimi, zakłócaniem ciszy nocnej i spokoju publicznego), miejsca takie typowano zarówno na podstawie własnych obserwacji jak i zgłoszeń mieszkańców.
- 2) z zakresu ochrony środowiska SM prowadziła stałe działania w celu wyeliminowania spalania niedozwolonych materiałów, substancji oraz przestrzegania regulaminu

utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Sucha Beskidzka. Interwencje podejmowane były w związku ze zgłoszeniami mieszkańców jak i z inicjatywy straży lub zgodnie z planem kontroli. W 2023 roku strażnicy przeprowadzili w ww. zakresie 149 kontroli, nałożono 7 mandatów karnych na łączną kwotę 3.000 zł z ustawy o odpadach.

Wykres 59. Kontrole w zakresie ochrony powietrza w roku 2023 w porównaniu do roku 2022

Źródło: Dane Straży Miejskiej Suchoj Beskidzkiej

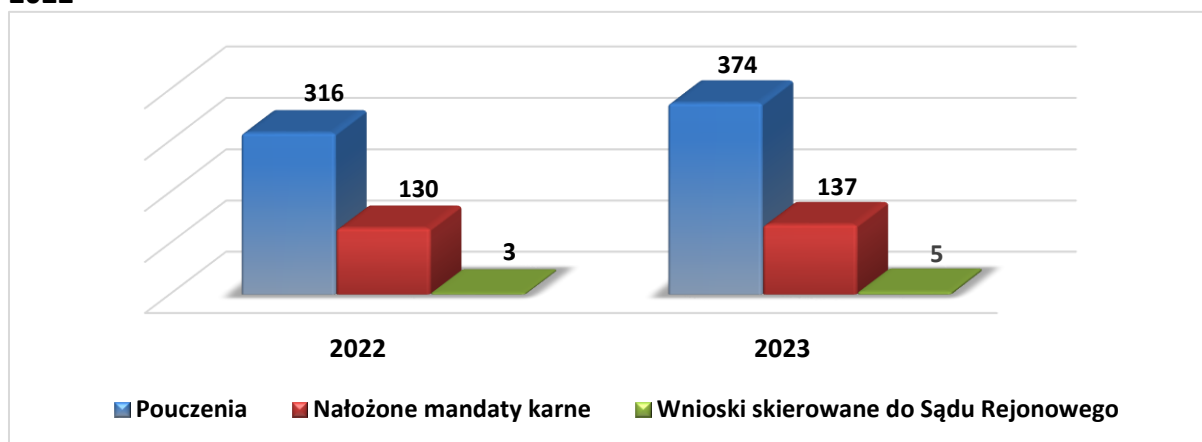
Strażnicy podejmowali również interwencje w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta. Kontrole dotyczyły m.in. obowiązków w zakresie utrzymania czystości na terenie nieruchomości, złożenia deklaracji na odpady, posiadania kompostownika, wyposażenia nieruchomości w pojemniki na odpady, właściwego utrzymania nieruchomości w zakresie zachwaszczenia i wysokich traw, prawidłowej gospodarki odpadami. Przy udziale pracownika Referatu GKS Urzędu Miasta przeprowadzono 133 kontrole gospodarki wodno-ściekowej.

- 3) w zakresie ruchu drogowego - w roku 2023 strażnicy podjęli łącznie 516 interwencji, nałożyli 137 mandatów karnych na kwotę 18.600 zł i skierowali 5 wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego Wydziału Karnego w Suchoj Beskidzkiej, pouczone lub zwrócono uwagę 374 kierowcom.

Wykres przedstawia ilości i rodzaje interwencji w zakresie ruchu drogowego w roku 2023 z porównaniem do 2022 roku.

Wykres 60. Interwencje w zakresie ruchu drogowego w roku 2023 w porównaniu do roku 2022

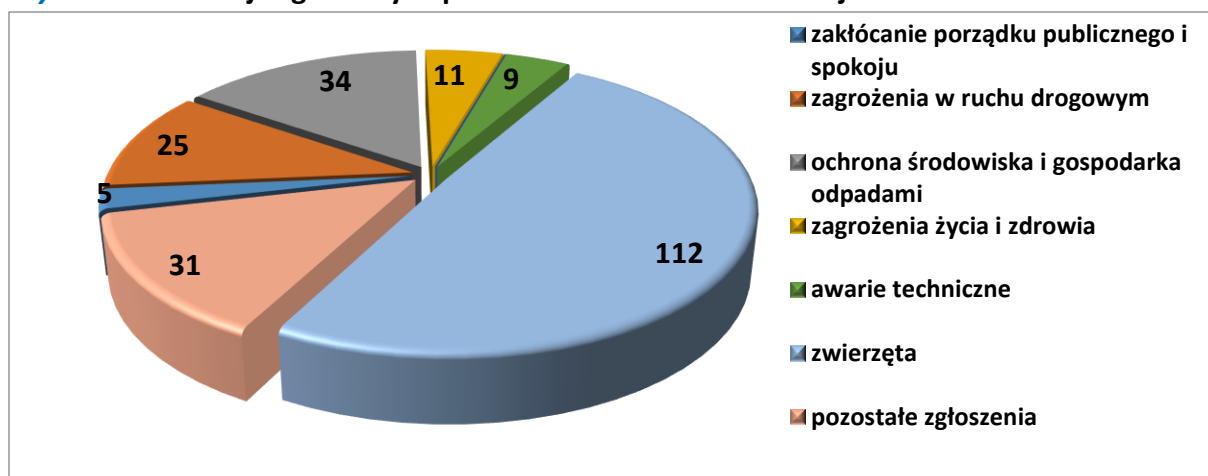

Źródło: Dane Straży Miejskiej Suchej Beskidzkiej

- 4) sусy strażnicy realizują również zadania Gminy z zakresu ustawy o ochronie zwierząt, a w szczególności przeciwdziałania ich bezdomności oraz opieki weterynaryjnej nad zwierzętami uczestniczącymi w wypadkach drogowych. Straż Miejska podejmuje interwencje wobec zwierząt zgodnie z programem opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Sucha Beskidzka, który uchwalany jest przez Radę Miasta Sucha Beskidzka do 30 marca każdego roku. Zgłaszane interwencje dotyczą głównie zwierząt domowych psów i kotów ale również zwierząt wolnożyjących: saren, łoś, jeleni, wiewiórek, jeży, lisów, gołębi i innych. Strażnicy przy udzielaniu pomocy ww. zwierzętom współpracują z Weterynarzem, który świadczy usługi w tym zakresie na rzecz Gminy zgodnie z zawartą umową. Ponadto strażnicy przy współpracy z kołami łowieckimi, koordynowali wyznaczanie miejsc odłowu dzików za pomocą klatki żywołapki.

Rodzaje i ilości zgłaszanych przez mieszkańców interwencji w 2023 roku

Wykres 61. Rodzaje zgłaszanych przez mieszkańców interwencji w roku 2023

Źródło: Dane Straży Miejskiej Suchej Beskidzkiej

W 2023r. Straż Miejska w Suchej Beskidzkiej przyjęła łącznie 227 (w 2022r. – 309) zgłoszeń od mieszkańców - telefonicznych lub w bezpośrednich w kontaktach z mieszkańcami. Zgłoszenia w większości dotyczyły podejmowania interwencji związanych z problematyką zwierząt oraz z ochroną środowiska i gospodarką odpadami.

Inne zadania Straży Miejskiej:

- 1) prace organizacyjne na targowisku, w tym obsługa finansowa,
- 2) obsługa płatnych tablic informacyjnych,
- 3) obsługa parkomatu i kontrole opłaty parkingowej,
- 4) udział w wizjach i kontrolach prowadzonych przez pracowników MOPS i Urzędu Miasta, m.in. kontrole punktów sprzedaży alkoholu w zakresie przestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Ponadto Straż Miejska brała udział w zabezpieczeniu Świąta „Trzech Króli”, „Dni Ziemi Suskiej”, „Bożego Ciała”, Akcji „Znicz” oraz obchodów „Święta Niepodległości”.

W roku 2023 roku ogółem ujawniono 639 wykroczeń z tego 163 zakończono w postępowaniu mandatowym. Łączna kwota grzywnien wynosiła 24.150 złotych. Po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających wobec 13 sprawców wykroczeń skierowano wnioski do Sądu Rejonowego w Suchej Beskidzkiej. Łącznie zastosowano 176 środków karno - represyjnych, co stanowi ok. 27,5 % ujawnionych wykroczeń. Wobec pozostałych sprawców wykroczeń zastosowano pouczenie lub zwrócenie uwagi.

6.2. OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Jednym z zadań własnych samorządu terytorialnego jest wspieranie działań z zakresu ochrony przeciwpożarowej. Na terenie Gminy Sucha Beskidzka ma siedzibę Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, która m.in. organizuje i prowadzi akcje ratownicze w czasie pożarów, klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń. Pomocą dla tych działań są jednostki OSP. Gmina Sucha Beskidzka zadanie to wypełnia poprzez wspieranie działań statutowych Ochotniczych Straży Pożarnych. W Gminie działają dwie jednostki: OSP Sucha Beskidzka Miasto (1886 r.) oraz OSP Sucha Beskidzka Błądzonka (1925 r., reaktywowana w 1958 r.). Obie jednostki należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Struktura

Struktury OSP na terenie miasta Sucha Beskidzka liczą łącznie: 79 członków zwyczajnych, w tym: 70 mężczyzn i 9 kobiet, 11 członków honorowych, 10 członków wspierających, razem 100 osób.

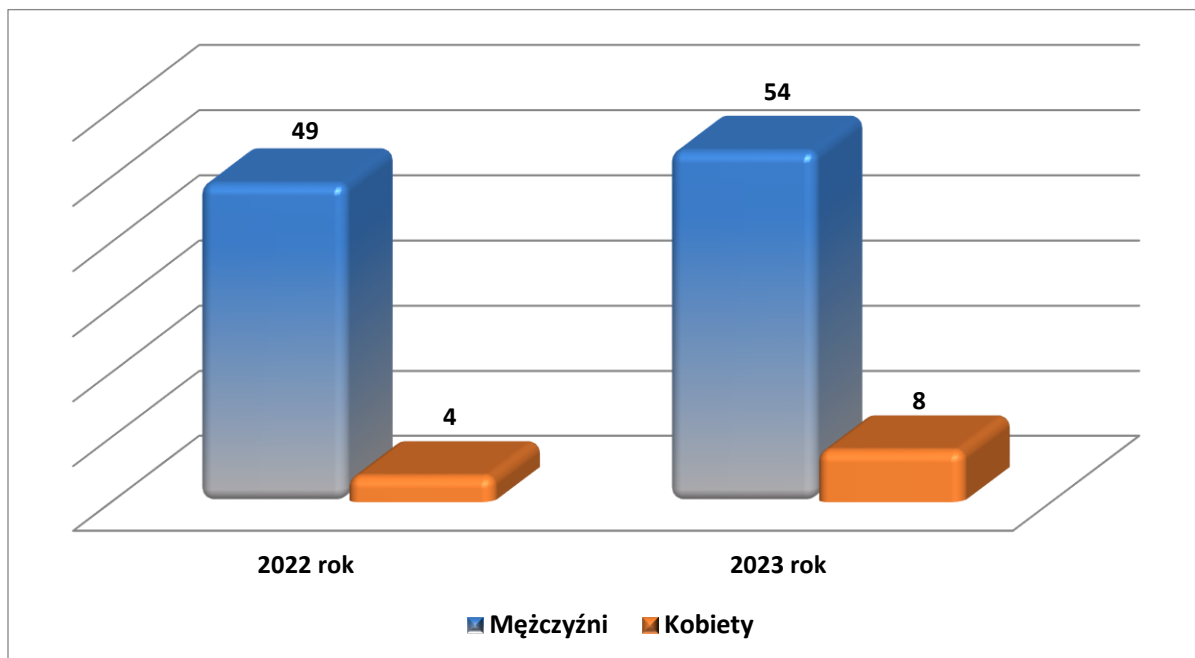
Wykres 62. Ilość osób działających w strukturach OSP w roku 2023

Źródło: Dane Referat Promocji i Spraw Społecznych UM Sucha Beskidzka

Liczba członków zwyczajnych mogących brać bezpośredni udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych w roku 2023 wynosiła łącznie: 62, w tym mężczyzn: 54 i 8 kobiet. Wzrost w stosunku do roku 2022 o 9 członków.

Wykres 63. Liczba strażaków ochotników mogących brać bezpośredni udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, stan na 31 grudnia 2023 roku z porównaniem do 2022 roku

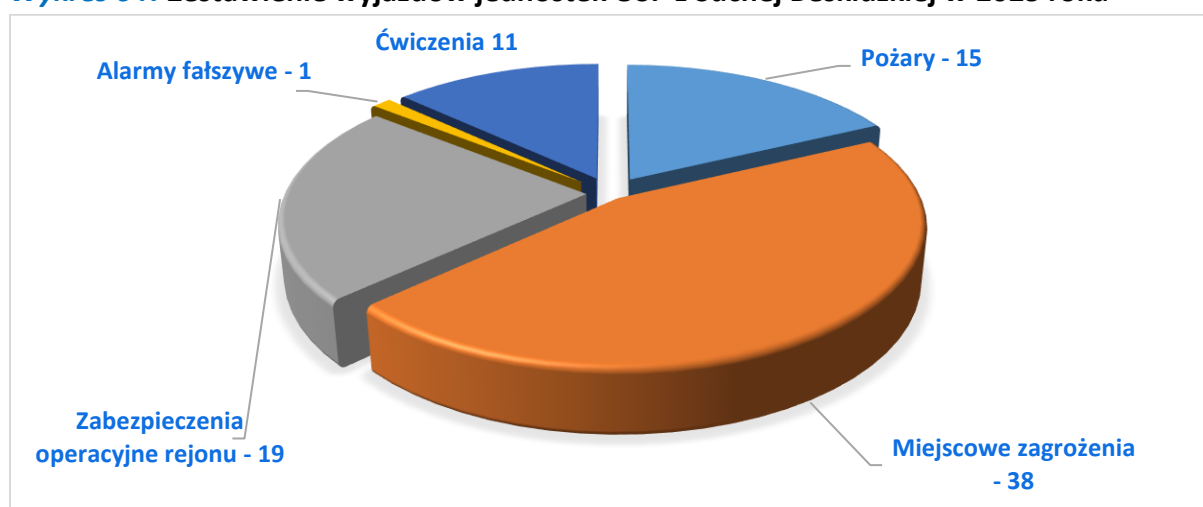
Źródło: Dane Referat Promocji i Spraw Społecznych UM Sucha Beskidzka

W obu jednostkach działają Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze (MDP), zrzeszające ogółem 32 członków, w tym: 15 chłopców i 17 dziewcząt. W porównaniu do roku 2022 zanotowano spadek członków Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej o 13 osób.

Działalność ratowniczo-bojowa

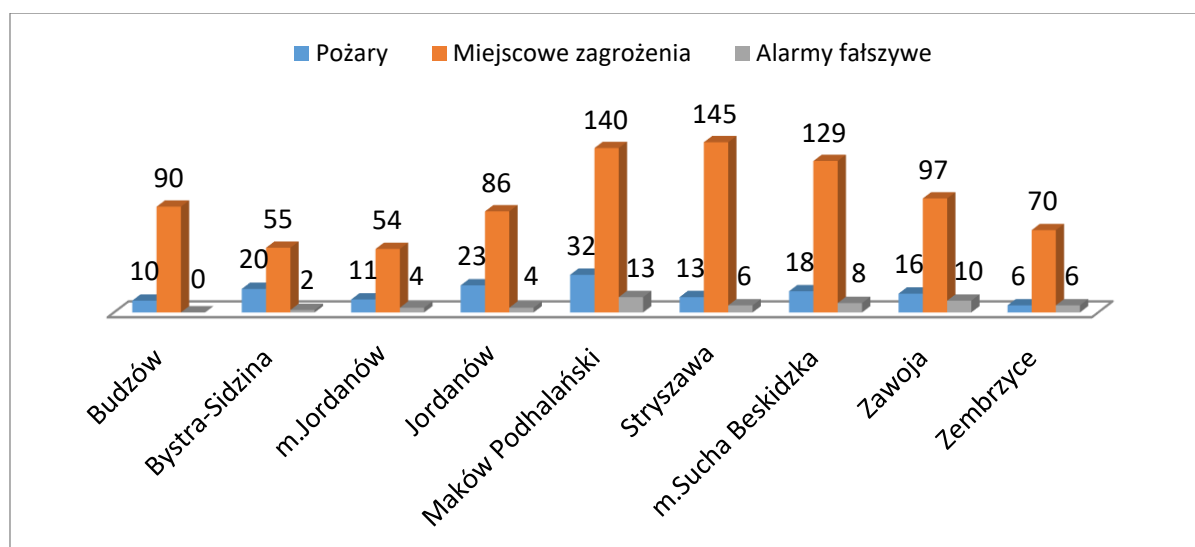
W 2023 roku w działaniach ratowniczych członkowie jednostek uczestniczyli 84 razy (37 - OSP Bładzonka, 47 – OSP Miasto) w akcjach ratowniczych, w tym: w gaszeniu pożarów 15 razy (8 – OSP Bładzonka, 7 – OSP Miasto) w likwidacji miejscowych zagrożeń 38 razy (12 – OSP Bładzonka, 26 – OSP Miasto), przekazanie na zabezpieczenie powiatu – 19 razy (15 - OSP Bładzonka, 4 – OSP Miasto), fałszywe alarmy 1 raz (1 – OSP Miasto), ćwiczenia – 11 razy (2 – OSP Bładzonka, 9 – OSP Miasto).

Wykres 64. Zestawienie wyjazdów jednostek OSP z Suchej Beskidzkiej w 2023 roku

Źródło: Na podstawie danych z Komendy Państwowej Straży Pożarnej w Suchej Beskidzkiej

Wykres 65. Ilość pożarów, miejscowych zagrożeń oraz alarmów fałszywych w 2023 roku w Suchej Beskidzkiej w zestawieniu z innymi gminami powiatu suskiego

Źródło: Dane Komendy Państwowej Straży Pożarnej w Suchej Beskidzkiej

DZIAŁALNOŚĆ PREWENCYJNO-SZKOLENIOWA

W 2023 r. 8 członków OSP wzięło udział w szkoleniu podstawowym dla strażaków ratowników z terenu miasta Sucha Beskidzka. OSP Sucha Beskidzka Miasto przeprowadziło także cztery szkolenia na Jeziorze Mucharskim z zakresu ratownictwa wodnego.

Ponadto OSP Sucha Beskidzka Miasto brała udział w zawodach zdobywając:

- 1) 8 miejsce - drużyna dziewcząt i 14 miejsce - drużyna chłopców w II Powiatowych Halowych Zawodach Sportowo-Pożarniczych Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych w Stryżawie,
- 2) 17 miejsce w Powiatowych Zawodach Sportowo-Pożarniczych Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych w Bystrej Podhalańskiej.

W remizie OSP Sucha Beskidzka Miasto odbyły się eliminacje miejskie do Otwartego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom”, w którym wzięło udział 16 uczestników – dzieci ze szkół podstawowych z terenu miasta Sucha Beskidzka, którzy rywalizowali w dwóch kategoriach wiekowych.

Poza tym druhowie uczestniczyli:

- 1) 2 maja 2023 r. w ramach „Suskiej Majówki” OSP z terenu miasta Sucha Beskidzka brały udział w akcji promującej udzielanie pierwszej pomocy pod nazwą „Dzieci ratują dzieci”,
- 2) 19 czerwca 2023 r. w przygotowaniu posiłków oraz pomoc organizacyjna przy obsłudze Wojewódzkich Zawodów Sportowo-Pożarniczych Drużyn MDP, które odbyły się na obiektach sportowych MCSiR w Suchej Beskidzkiej.

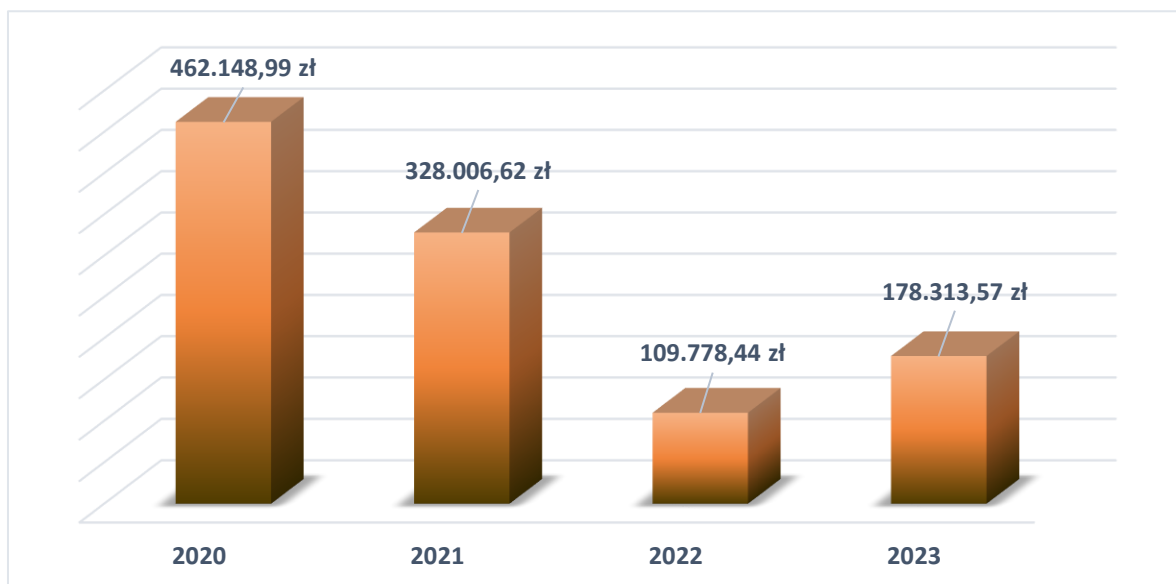
MIENIE I WYPOSAŻENIE

Obie jednostki posiadają remizy strażackie. OSP Miasto ma część budynku znajdującego się przy ul. Rynek 16 o łącznej powierzchni pomieszczeń 208,90 m², w skład którego wchodzi boks garażowy oraz sala z zapleczem socjalnym. OSP Bładzonka natomiast jest właścicielem remizy znajdującej się przy ul. Bładzonka 41. Budynek składa się z boksów garażowych, szatni, sali widowiskowej wraz z zapleczem socjalnym oraz posiada pomieszczenie na tzw. siłownię. OSP Miasto posiada samochód pożarniczy Ford Ranger z 2007 r., płaskodenną łódź z kaskadą ratowniczą STARK 415 z 2015 r. - napędzaną silnikiem spalinowym, kajaki ratownicze, średni samochód ratowniczo-gaśniczy MAN TGM oraz Quada TGB 2022 r. OSP Bładzonka - samochód ratowniczo-gaśniczy IVECO Eurocargo z 2020 r. oraz Renault Master GLM z 2005 r. zabudowany w 2015 r. Ponadto jednostki są wyposażone w niezbędny sprzęt do zapewnienia gotowości ratowniczo-bojowej.

FINANSE

Gmina Sucha Beskidzka zabezpiecza finansowo działania ratowniczo-bojowe dla obu jednostek, m.in. ubezpieczenia, badania techniczne, badania lekarskie, zakup sprzętu, paliwa i akcesoriów strażackich, w tym również umundurowania, szkolenia i wiele innych.

Wykres 66. Środki finansowe przeznaczone na działalność ratowniczo-bojową dla jednostek OSP z Suchej Beskidzkiej w latach 2020 – 2023

Źródło: Dane Referat Promocji i Spraw Społecznych UM Sucha Beskidzka na podstawie budżetów gminy

W 2023 rok Gmina Sucha Beskidzka przeznaczyła na wydatki związane z zapewnieniem gotowości ratowniczo-bojowej środki w wysokości **178.313,57 zł (w tym: OSP Błądzonka – 126.606,33 zł, OSP Miasto – 51.707,24 zł)** m.in. na: badania lekarskie strażaków, ubezpieczenia osób i mienia, paliwo, naprawę sprzętu i samochodów, zakup części zamiennych oraz nowego sprzętu ratowniczo-pożarniczego, umundurowanie bojowe strażaków, usługi szkoleniowe, zakup opału, przeglądy samochodów, opłatę za energię elektryczną, wodę, gaz, usługi telekomunikacyjne i Internet, selektywne alarmowanie oraz wynagrodzenie konserwatora i palacza c.o. Wszyscy członkowie zwyczajni (czynni) są ubezpieczeni od skutków nieszczęśliwych wypadków, posiadają odpowiednie wykształcenie przeciwpożarowe i badania lekarskie. Analizując powyższy wykres można zauważyć, że w 2023 r. środki finansowe przeznaczone przez Gminę Sucha Beskidzka na działalność ratowniczo-bojową były wyższe w stosunku do roku 2022. Związane to było m. in. ze zwiększeniem dotacji w 2023 roku z budżetu Gminy dla OSP Sucha Beskidzka Błądzonka o 64.198,04 zł oraz z Województwa Małopolskiego w ramach konkursu „Małopolskie OSP 2023” o 28.000 zł na zadanie pn. „Wykonanie nowego pokrycia dachowego, remont i konserwacja więźby oraz ocieplenie stropodachu”. Znaczny wzrost środków finansowych w poprzednich latach spowodowany był m.in. zakupem samochodów ratowniczo-gaśniczych dla suchych OSP (w 2020 r. dla OSP Błądzonka, a w 2021 r. dla OSP Miasto).

7. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO

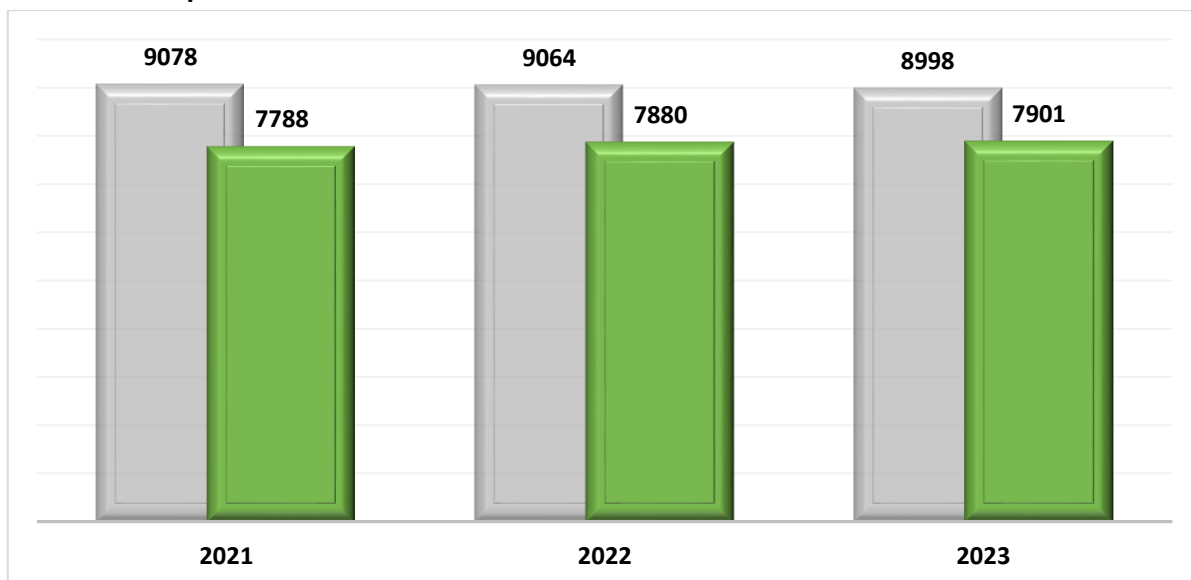
7.1 GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI

W oparciu o ustawowe wymogi oraz własne wieloletnie doświadczenia Gmina Sucha Beskidzka wypracowała skuteczny system gospodarowania odpadami komunalnymi. Sucha Beskidzka należy do związku gmin, którego głównym celem jest działanie związane z ochroną środowiska, a w szczególności gospodarowanie odpadami. Wspólnie wybudowane zostało składowisko odpadów oraz rejonowa sortownia odpadów. Do Związku Dorzecza Górnej Skawy należą obecnie cztery gminy: Sucha Beskidzka, Jordanów (gmina), Stryszawa i Zawoja. Dzięki ogromnym wysiłkom i konsekwentnym działaniom, składowisko odpadów przetrwało trudny okres związany ze zmianą przepisów i dostosowanie do nowych wymogów. Regionalny Zakład funkcjonuje dobrze, a ceny za przyjmowanie i zagospodarowanie odpadów z gmin Związku, należą do najniższych w całym regionie.

Zgodnie z obowiązującym na terenie Suchoj Beskidzkiej prawem miejscowym, odpady odbierane są przez Gminę zarówno z nieruchomości zamieszkałych, jak i niezamieszkałych (wszystkie pozostałe), a obowiązkiem właścicieli tych nieruchomości jest złożenie odpowiednich deklaracji śmieciowych. Mieszkańcy wnoszą opłaty od osoby zamieszkałej na nieruchomości.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. liczba osób zameldowanych na terenie gminy na pobyt stały i czasowy wynosiła **8998 osób**, natomiast liczba osób zgłoszona do systemu odbioru odpadów i zadeklarowana przez właścicieli nieruchomości wg stanu na koniec roku 2023 wynosiła **7901 osób** i była wyższa o 21 osób w porównaniu do stanu z grudnia 2022 roku.

Wykres 67. Ilość osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy w Suchoj Beskidzkiej w poszczególnych latach, w porównaniu z zadeklarowanymi do odbioru odpadów

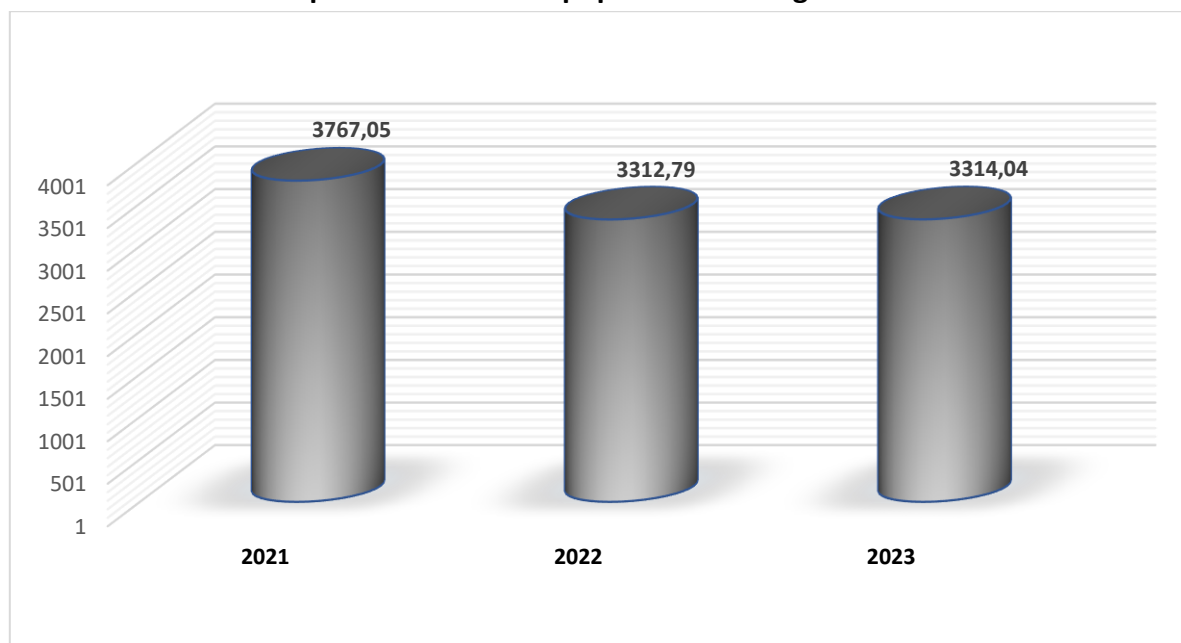

Źródło: Dane Stanowiska ds. gospodarowania odpadami UM Sucha Beskidzka

Pracownicy Urzędu Miasta na bieżąco analizują składane deklaracje i wielkości „spływającego” strumienia śmieci. W razie wątpliwości, przy współpracy ze Strażą Miejską przeprowadzają kontrole nieruchomości. Warto również dodać, że w miesiącach letnich ilość zadeklarowanych mieszkańców wzrasta, co ma związek z mieszkańcami czasowo przyjeżdżającymi do naszego miasta. W celu identyfikacji dostawcy odpadów oraz określenia ich ilości i stopnia segregacji w Suchej Beskidzkiej stosowane są kody kreskowe naklejane na każdy worek, pojemniki z odpadami niesegregowanymi są zaś ważone na wadze elektronicznej każdorazowo przy odbiorze. Dzięki temu Gmina posiada dane dla każdego gospodarstwa domowego oddzielnie i po zakończeniu roku są one analizowane, również pod kontem stopnia segregacji.

Opłaty za odbiór odpadów z nieruchomości niezamieszkałych są bardziej zróżnicowane i zależne od rodzaju prowadzonej działalności, użytkowanej powierzchni lub ilości zatrudnionych pracowników. W tym przypadku również wysokość opłat jest uzależniona od segregowania odpadów. Na bieżąco kontrolowana jest ilość oddawanych odpadów w stosunku do danych zawartych w deklaracjach. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, w deklaracjach określają ilość odpadów przekazywanych do zagospodarowania i otrzymują worki oraz kody kreskowe zgodnie z zadeklarowanymi ilościami.

Wykres 68. Ilość odebranych odpadów komunalnych z terenu Suchej Beskidzkiej w 2023 roku w porównaniu do lat poprzednich w Mg

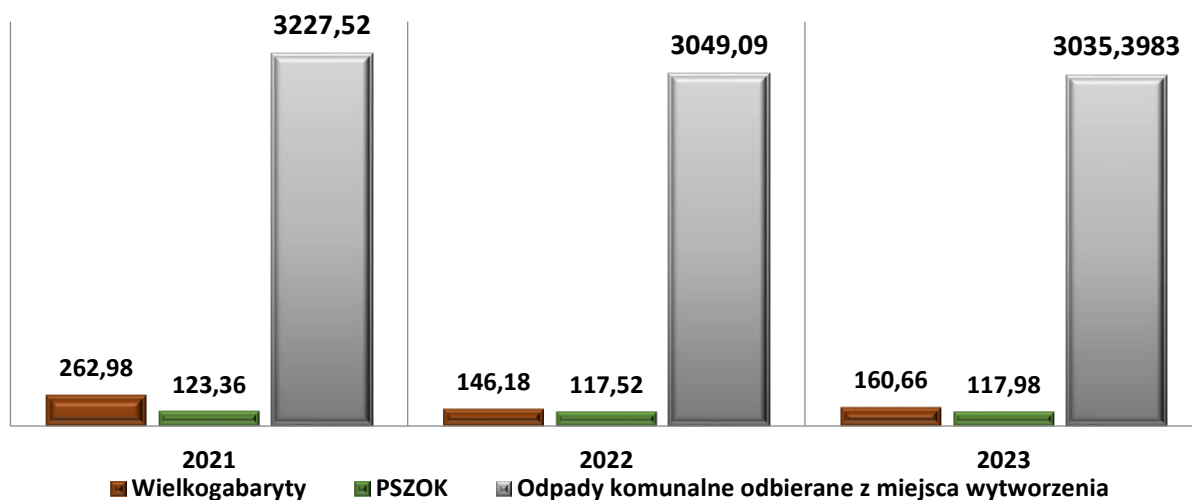

Źródło: Dane Stanowiska ds. gospodarowania odpadami UM Sucha Beskidzka

Z przeprowadzonych analiz wynika, że z ogółu zebranych na terenie Suchej Beskidzkiej odpadów komunalnych ok. 65 % stanowią odpady z gospodarstw domowych, pozostałe ok. 35% odpadów pochodziło z nieruchomości niezamieszkałych.

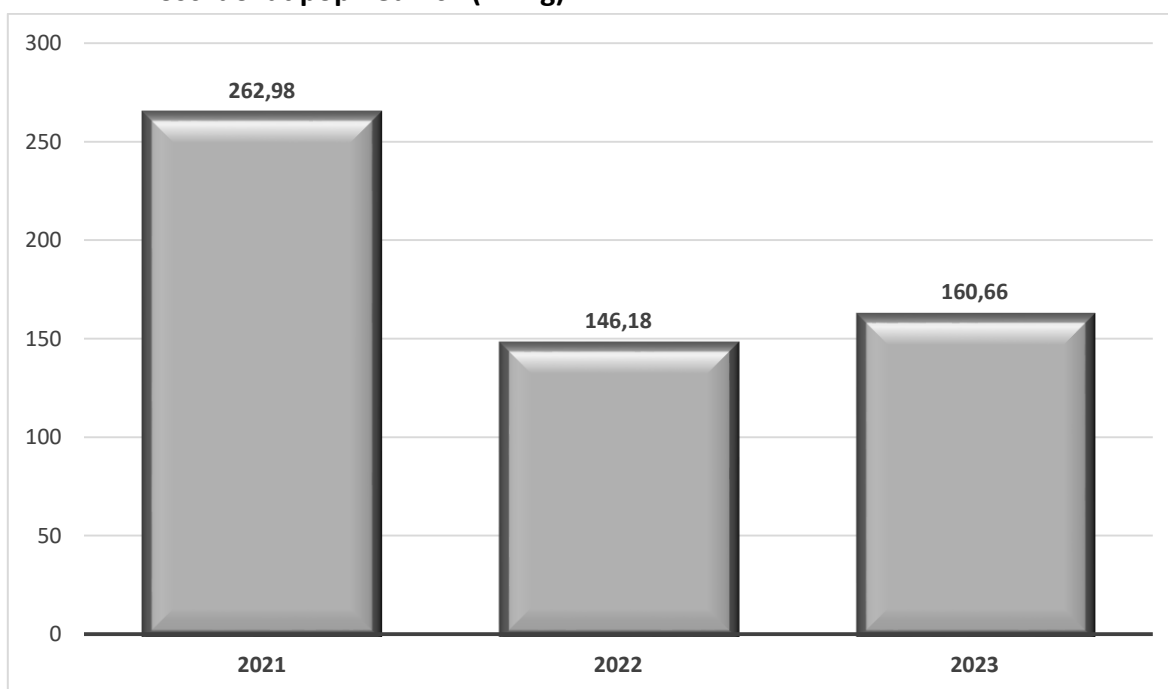
Wykres 69. Zebrane odpady komunalne z terenu Suchoj Beskidzkiej w 2023 roku z podziałem na sposób zbiórki i porównaniem ilości do lat poprzednich (w Mg)

Źródło: Dane Stanowiska ds. gospodarowania odpadami UM Sucha Beskidzka

W 2023 roku Gmina Sucha Beskidzka przeprowadziła dwie zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Łącznie zostało zebranych **160,66 tony** odpadów wielkogabarytowych. Ilość przekazanych odpadów przez mieszkańców w trakcie zorganizowanych zbiórek jest większa niż w roku 2022 o blisko 14,48 tony. Łączny koszt przeprowadzonych zbiórek wyniósł 203 074,24 zł.

Wykres 70. Ilość odebranych odpadów wielkogabarytowych w 2023 roku z porównaniem ilości do lat poprzednich (w Mg)

Źródło: Dane Stanowiska ds. gospodarowania odpadami UM Sucha Beskidzka

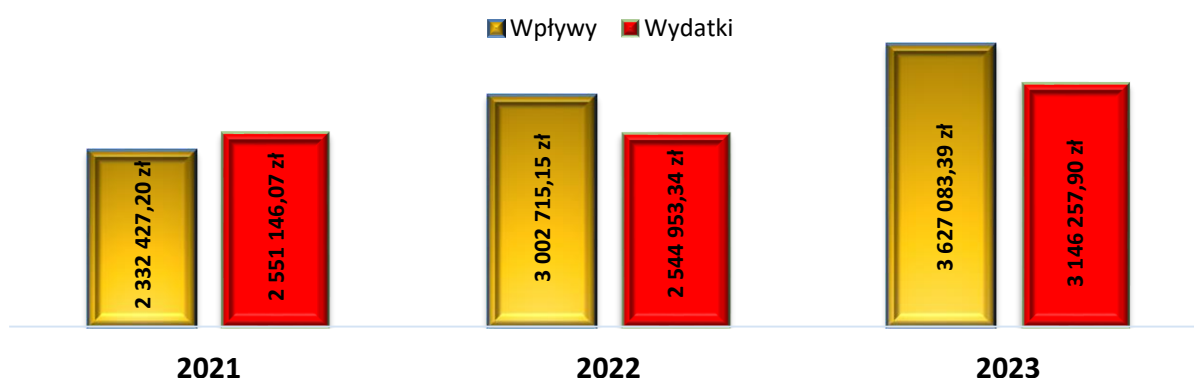
Dodatkowo na terenie Suchej Beskidzkiej funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Główną zaletą PSZOK jest możliwość bezpłatnego pozbywania się przez mieszkańców odpadów, w dogodnym dla nich momencie, niezależnie od harmonogramu ustalonego przez gminę. W 2022 roku mieszkańcy Suchej Beskidzkiej przekazali do PSZOK 117,52 tony odpadów, natomiast w 2023 roku 117,98 tony, czyli więcej o 0,46 tony.

W ramach wnoszonej opłaty za odbiór odpadów, gmina Sucha Beskidzka wyposaża właścicieli nieruchomości zamieszkałych, jak również niezamieszkałych, w worki kolorowe do segregacji odpadów odpowiednio oznaczone kodami kreskowymi. W 2023 r. rozdysponowano **240 000 sztuk worków** do segregacji odpadów komunalnych i w porównaniu do roku 2022 było ich więcej o 10 000 sztuk.

W 2023 roku obowiązywały stawki, w kwocie **26 zł miesięcznie od osoby** za odpady segregowane lub **22 zł miesięcznie** od osoby, w przypadkach gdy właściciel nieruchomości posiada kompostownik i kompostuje w nim wszystkie bioodpady. Dla przykładu w Żywcu stawka ta wynosiła 36,00 zł za odpady segregowane, w Andrychowie 26,5 zł, a w Stryszawie 23,00 złote. Na nieruchomościach niezamieszkałych w Suchej Beskidzkiej, na których powstają odpady komunalne, obowiązywały stawki za odbiór odpadów w workach lub pojemnikach w zależności od ich pojemności. Zgodnie z obowiązującą w 2023 roku ustawą, system zbiórki odpadów powinien się bilansować pod względem finansowym lecz w przypadku podjęcia uchwały przez Radę Gminy dopuszczalna była dopłata do systemu z budżetu j.s.t. W 2023 roku w Suchej Beskidzkiej koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi zostały zrównoważone i dzięki temu gmina nie dopłaciła do wywozu odpadów komunalnych z innych dochodów.

Poniższy wykres przedstawia wpływy z opłat oraz koszty utrzymania systemu odbioru odpadów na przestrzeni trzech ostatnich lat. Znacznie wyższe wpływy w 2023 roku z opłat za odpady w stosunku do roku 2021 i 2022 wynikają ze skutecznej windykacji zaległości za lata poprzednie.

Wykres 71. Wpływy i wydatki związane z gospodarowaniem odpadami w 2023 roku w porównaniu z latami poprzednimi

Źródło: Dane Stanowiska ds. gospodarowania odpadami UM Sucha Beskidzka

Odbiorem odpadów z terenu Suchej Beskidzkiej w 2023 r. zajmowało się Przedsiębiorstwo Turystyczne Beskidy-Tourist sp. z o.o. wyłonione w przetargu, a jego podwykonawcą był Zakład Komunalny w Suchej Beskidzkiej.

Gospodarka odpadami w naszym mieście działa bardzo sprawnie. Nie mniej jednak, dla wzmocnienia dobrych praktyk wśród mieszkańców, gmina organizuje akcje, których celem jest budowanie świadomości ekologicznej poczynając od sprzątanía, poprzez promowanie i stosowanie selektywnej zbiórki odpadów. W 2023 roku w ramach edukacji ekologicznej zakupiono pojemnik na baterie oraz pojemniki do segregacji odpadów komunalnych, które przekazane zostały do wspólnot mieszkaniowych, miejskich jednostek organizacyjnych oraz Zespołu Opieki Zdrowotnej w Suchej Beskidzkiej.

7.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

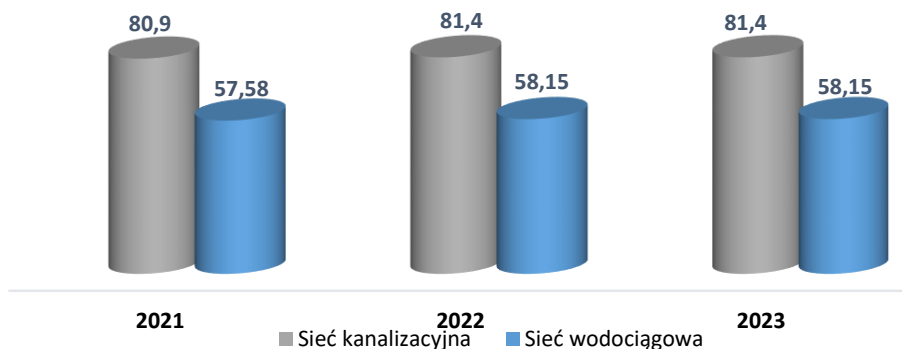
Rozbudowa sieci wodno - kanalizacyjnej od wielu lat jest jednym z priorytetów Gminy Sucha Beskidzka. Działania inwestycyjne skupiają się na rozbudowie systemów oraz utrzymaniu we właściwym stanie urządzeń oczyszczalni ścieków i stacji uzdatniania wody. Dzięki systematycznej i konsekwentnej działalności na dzień 31 grudnia 2023 roku ponad 96% mieszkańców ma dostęp do kanalizacji sanitarnej, a z sieci wodociągowej korzysta ok. 76%. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi obecnie 58,99 km, pod koniec 2023 r. korzystała z niej ok. 6 910 osób, natomiast sieć kanalizacji sanitarnej osiąga długość 81,4 km, korzysta z niej ok. 8 850 osób.

Wykres 72. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w 2023 roku w zestawieniu z latami ubiegłymi

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka opracowane na podstawie informacji z Zakładu Komunalnego

Wykres 73. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (w km) w 2023 roku w zestawieniu z latami poprzednimi

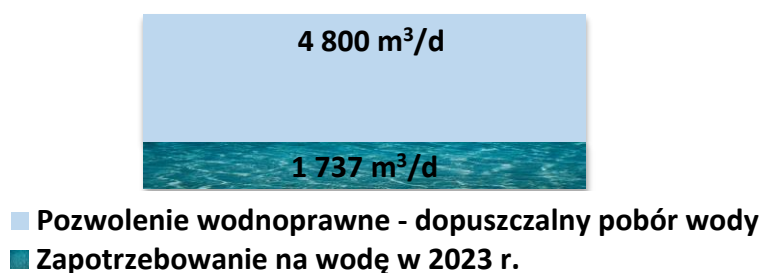
Źródło: Dane Zakładu Komunalnego w Suchej Beskidzkiej

Sieci: kanalizacyjna i wodociągowa są systematycznie rozbudowywane w zależności od potrzeb, możliwości technicznych i ekonomicznych.

Zaopatrzenie w Wodę

Miasto Sucha Beskidzka zaopatrywane jest w wodę z ujęcia powierzchniowego - potoku Stryszawka. Dostawa wody, po uzdatnieniu na Stacji Uzdatniania Wody (SUW) zlokalizowanej przy ul. Za Wodą 37, stanowi obecnie ok. 76% wody pitnej zużywanej przez mieszkańców Suchej Beskidzkiej. Ilość wody pitnej zużytej przez jednego mieszkańca to około 81,18 l/dobę. Woda poddawana jest procesowi uzdatniania za pomocą instalacji membranowej Pall Aria AP6. Instalacja o wydajność do 160m³/h oparta jest na technologii Pall Microza firmy Pall Corporation. Procesy membranowe pozwalają na separację zanieczyszczeń na poziomie molekularnym lub jonowym, bez konieczności dawkowania chemikaliów. Proces uzdatniania wody jest w pełni zautomatyzowany, a ingerencja operatora została ograniczona do absolutnego minimum. Zastosowana technologia pozwala na produkcję wody o wysokiej jakości, zmniejszenie zużycia energii w procesie uzdatniania i możliwość pełnej automatyzacji.

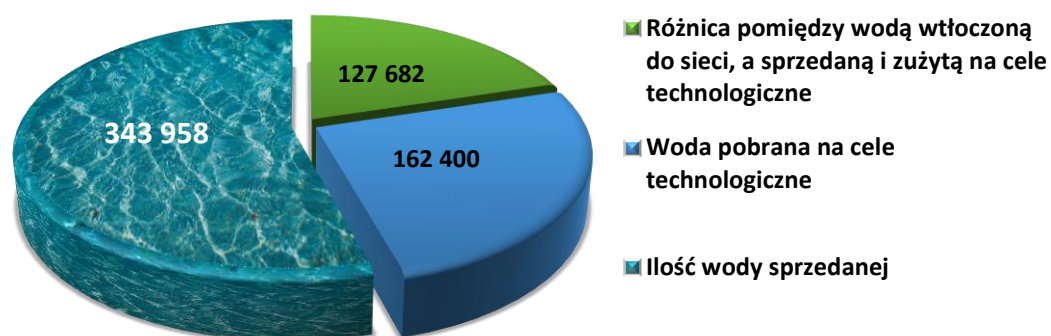
Wykres 74. Średniodobowe zapotrzebowanie na wodę w 2023 roku w porównaniu z dopuszczalną ilością poboru wody

Źródło: Dane Zakładu Komunalnego w Suchej Beskidzkiej

Dostawa wody z ujęcia powierzchniowego realizowana jest za pomocą rurociągu magistralnego o średnicy 250/225/200 mm, biegnącego wzdłuż ulic: Role, Mickiewicza, Zamkowej, Wadowickiej i Płk. T. Semika. Rurociąg magistralny zasila dwa zbiorniki wyrównawcze o pojemności 500 m³ każdy, które zlokalizowane są przy ul. Źródlanej (jest to tzw. pierwsza strefa ciśnień). Z tych zbiorników woda tłoczona jest rurociągiem o średnicy 150 mm do zbiornika wyrównawczego o pojemności 300 m³ zlokalizowanego przy ul. Podksięża (jest to druga strefa ciśnień). Obecnie na terenie miasta zlokalizowanych jest 8 pompowni wody czystej, w tym pompownia główna na SUW przy ul. Za Wodą 37.

Wykres 75. Ilość wyprodukowanej i wtłoczonej do sieci wody w 2023 roku (w m³)

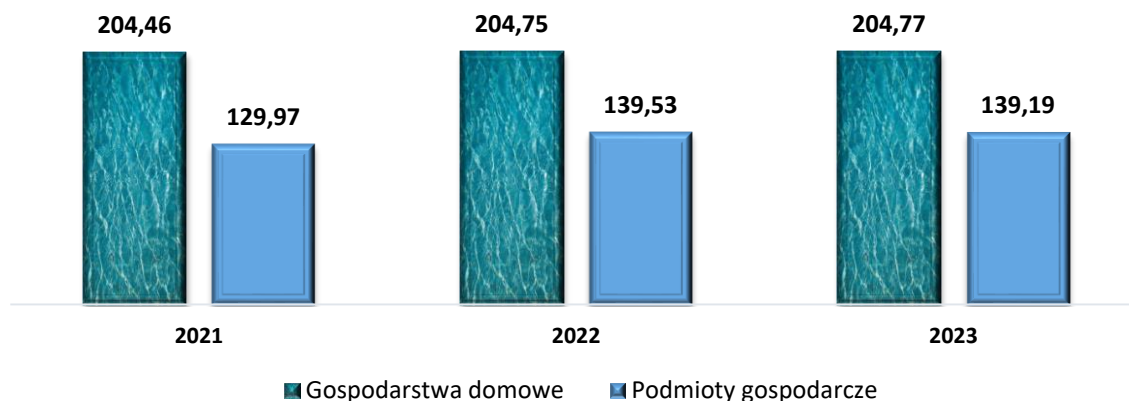

Źródło: Dane Zakładu Komunalnego w Suchoj Beskidzkiej

W 2023 r. ilość wody pobranej z ujęcia wyniosła 634 tyś. m³ z czego ok. 344 tyś. m³ to woda sprzedana dla gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych, w stosunku do roku 2022 sprzedaż wody zmalała o około 0,1 %. Na cele technologiczne wykorzystano ok. 162 tyś. m³ wody, co stanowi wzrost o ok. 15,2 % w stosunku do roku poprzedniego. Różnica pomiędzy wodą wtłoczoną do sieci, a sprzedaną i pobraną na cele technologiczne wynosi ok. 128 tyś. m³.

Należy przyjąć, że przy intensywnym rozwoju miasta, zapotrzebowanie na wodę nie powinno przekroczyć 2200 m³/d. Prowadzona jest sukcesywna wymiana armatury stanowiącej wyposażenie sieci wodociągowej magistralnej i rozdzielczej. Wymiana odcinków sieci wodociągowej przekłada się na obniżenie liczby awarii powstających na sieci wodociągowej, co ma znaczący wpływ na zmniejszenie strat wody.

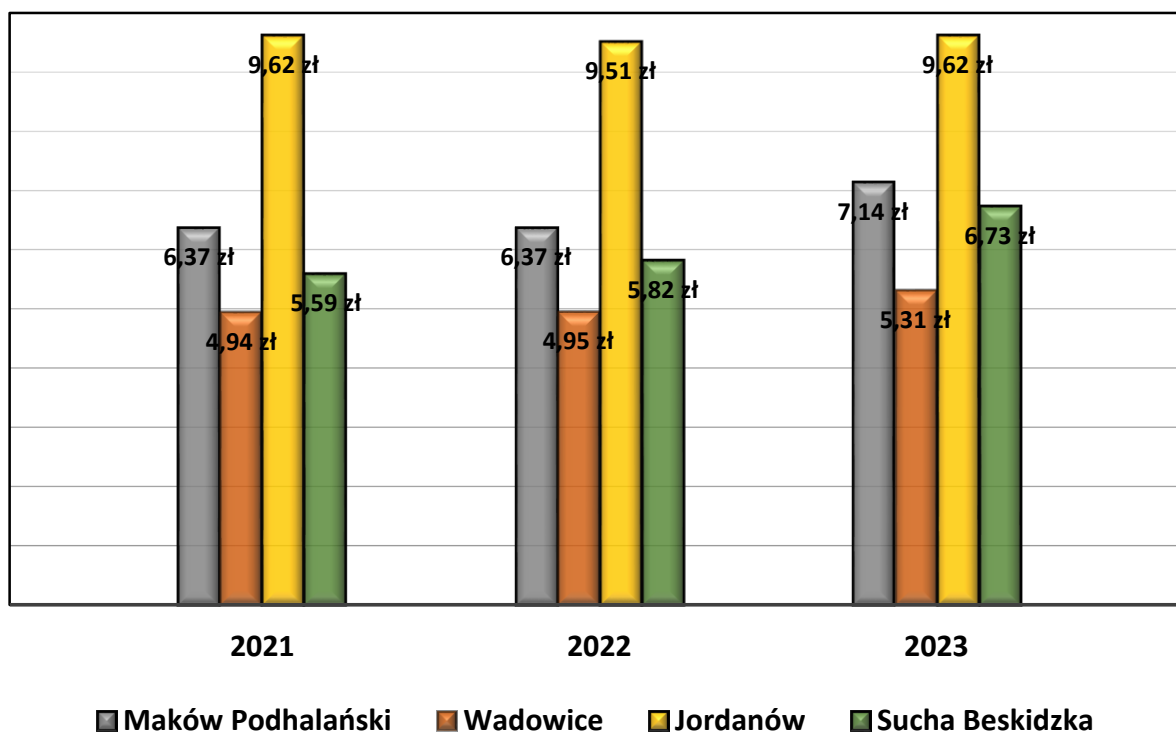
Wykres 76. Ilość sprzedanej wody (w tys. m³) w 2023 roku w porównaniu do lat poprzednich

Źródło: Dane Zakładu Komunalnego w Suchej Beskidzkiej

Warto dodać, że ceny wody i ścieków w Suchej Beskidzkiej należą do najniższych w regionie, mimo że w wielu innych gminach stosowane są mniej zaawansowane technologie, a co za tym idzie znacznie tańsze metody uzdatniania wody i oczyszczania ścieków. Poniżej przedstawiono porównanie cen za wodę i ścieki z okolicznych gmin w latach 2021 - 2023.

Wykres 77. Ceny za wodę w latach 2021 - 2023 w Suchej Beskidzkiej w porównaniu z innymi miastami w regionie

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka oraz Zakładu Komunalnego

W 2023 roku Zakład dokonał modernizacji odcinka sieci wodociągowej przy ul. dr Z. Karaś. Koszt ww. prac wyniósł 117 272,27 zł .

Oprócz ujęcia powierzchniowego zlokalizowanego przy ul. Za Wodą 37, gmina Sucha Beskidzka posiada ujęcia wody podziemnej przy ul. Podksiężę oraz ul. Kamienne obecnie stanowiące zasilania alternatywne.

Ujęcie głębinowe zlokalizowane przy ul. Kamienne o wydajności dobowej wg. pozwolenia wodnoprawnego 22,5 m³, a godzinowej 1,5 m³ . Od czterech lat wydajność ujęcia spada i nie jest wystarczająca, w związku z tym woda dostarczana jest z głównego ujęcia i stacji uzdatniania przy ul. Za Wodą 37, poprzez system przepompowni zamontowanych na sieci wodociągowej.

Ujęcie głębinowe zlokalizowane przy ul. Podksiężę o wydajności dobowej wg. pozwolenia wodnoprawnego 60 m³, a godzinowej 3 m³. Podobnie jak w przypadku ujęcia przy ul. Kamienne, w ciągu ostatnich trzech lat wydajność studni głębinowej znacznie zmalała i nie jest wystarczająca do zaspokojenia potrzeb w tym zakresie, co wymusiło budowę pompowni i tłoczenia wody z głównego ujęcia. W 2023 r. zapotrzebowanie na wodę rejonu Podksiężę jest pokrywane w całości z powierzchniowego ujęcia wody przy ul. Za Wodą.

Woda uzdatniona jest pod ciągłą kontrolą laboratorium Zakładu Komunalnego oraz zewnętrznego laboratorium akredytowanego. Jakość produkowanej i dostarczonej do odbiorców wody jest również pod stałą kontrolą Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Suchoj Beskidzkiej. Codziennym badaniom - fizykochemicznym i mikrobiologicznym poddawana jest woda pobierana z różnych punktów czerpalnych zlokalizowanych na terenie miasta Sucha Beskidzka m.in. na terenie szpitala ZOZ Sucha Beskidzka. Wyniki badań wody otrzymywane z ww. laboratoriów świadczą o tym, że woda podawana do sieci miejskiej w Suchoj Beskidzkiej jest bardzo dobrej jakości i spełnia wszystkie kryteria fizykochemiczne i mikrobiologiczne określone obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

GOSPODARKA ŚCIEKOWA

Sieć kanalizacyjna obejmuje swoim zasięgiem część zurbanizowaną obszaru Gminy (zabudowę wielorodzinną, gęstą zabudowę jednorodziną oraz podmioty gospodarcze). Szacuje się, że ok. 4 % mieszkańców z terenu gminy Sucha Beskidzka nie jest jeszcze objętych systemem kanalizacji sanitarnej. Wytworzone przez nich ścieki winny być gromadzone w zbiornikach bezodpływowych lub oczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków. Ścieki ze zbiorników bezodpływowych oraz osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków odbierane są przez zewnętrzny tabor asenizacyjny i zrzucone do oczyszczalni poprzez stację zlewną znajdującą się na terenie oczyszczalni ścieków w Suchoj

Beskidzkiej. Obszary nieobjęte zbiorową kanalizacją sanitarną są sukcesywnie kanalizowane wg indywidualnych rozwiązań uwzględniających specyfikę danego terenu.

Sucha Beskidzka należy do aglomeracji, która obejmuje tereny miasta Sucha Beskidzka oraz część Stryszawy, Lachowic, Kukowa i Krzeszowa. Jedną z najistotniejszych kwestii przy budowie nowej sieci kanalizacyjnej jest to, że powinna być uzasadniona ekonomicznie i technicznie. Aglomeracja Sucha Beskidzka ma równoważną liczbę mieszkańców (RLM) 14907, a gminą wiodącą jest Sucha Beskidzka. Na dzień 31 grudnia 2023 r. łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy wyniosła **81,4 km** i korzystało z niej ok. **8 850 mieszkańców** Suchoj Beskidzkiej oraz liczne zakłady pracy, instytucje, placówki handlowe i inne podmioty.

Gmina Sucha Beskidzka posiada własną oczyszczalnię ścieków (mechaniczno-biologiczną), której rozwiązania technologiczne gwarantują spełnienie wymogów związanych z oczyszczaniem ścieków dopływających z aglomeracji Sucha Beskidzka oraz drugiej aglomeracji, w skład której wchodzi gminy Maków Podhalański oraz Zawoja. Należąca do gminy Sucha Beskidzka oczyszczalnia spełnia wszystkie wymogi dotyczące ochrony środowiska i co roku prowadzone są inwestycje wprowadzające sukcesywnie najnowsze rozwiązania technologiczne.

W 2023 r. na terenie oczyszczalni zrealizowane zostały następujące inwestycje:

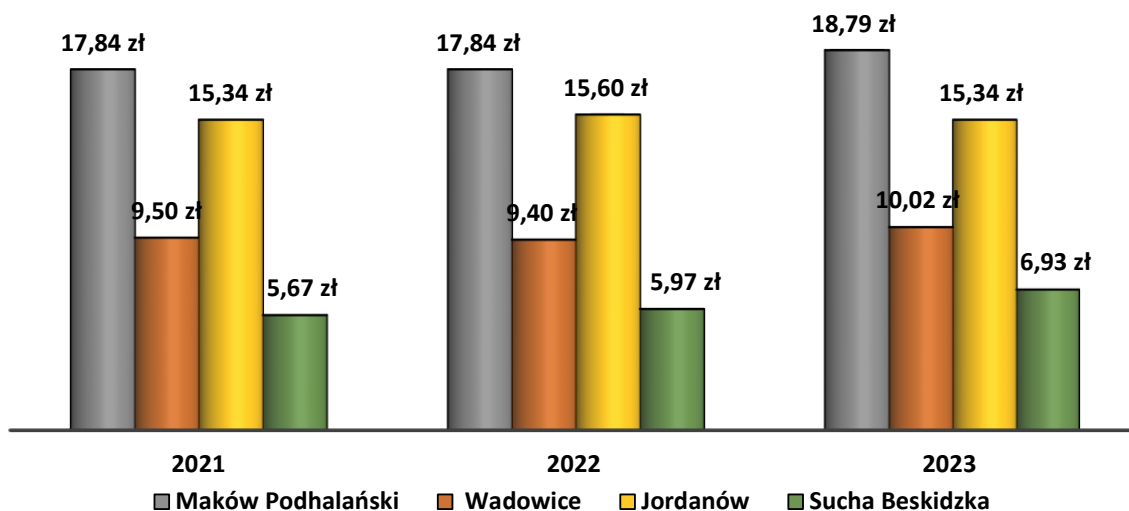
1. Montaż dwóch krat schodowych z prasopłuczką - nowe kraty charakteryzują się wysoką skutecznością oczyszczania ścieku, z uwagi na prześwit między lamelami wynoszący zaledwie 3 mm. Pozwala to na wychwycenie większości zanieczyszczeń już we wstępnym procesie oczyszczania, co korzystnie wpływa na żywotność urządzeń oraz redukcję zużycia energii elektrycznej. Kraty mogą pracować w trybie ręcznym, lub automatycznym, wyposażone są w automatyczny system zruszania piasku. W ramach działania zdemontowany został istniejący przenośnik ślimakowy, a na jego miejscu zamontowano prasopłuczkę z napędem elektrycznym, przeznaczoną do odbioru, mycia i odwadniania skratek z dwóch krat schodkowych oraz wykonano nowe pomieszczenie na kraty na miejscu starego wykonanego z płyt warstwowych.
2. Roboty uzupełniające obejmujące budowę studni rozprężnej, wykonanie kanałów doprowadzających i odprowadzających ścieki surowe na kraty z blachy nierdzewnej, okładzin ścian i posadzki pomieszczenia krat płytkami typu gress oraz zadaszenie oraz odprowadzenia wody rynnami i spustami.
3. Zakup elementów ze stali nierdzewnej do wykonania pomostów i barierok na koronie osadników wstępnych „Imhoffa”

Koszty prac inwestycyjnych oraz zakupów w 2023 roku wyniosły 682 712 zł.

Dzięki racjonalnej i przemyślanej gospodarce ściekowej, ceny za odbiór i oczyszczanie nieczystości ciekłych dla mieszkańców Suchoj Beskidzkiej i pozostałych dostawców należą do najniższych w całym regionie

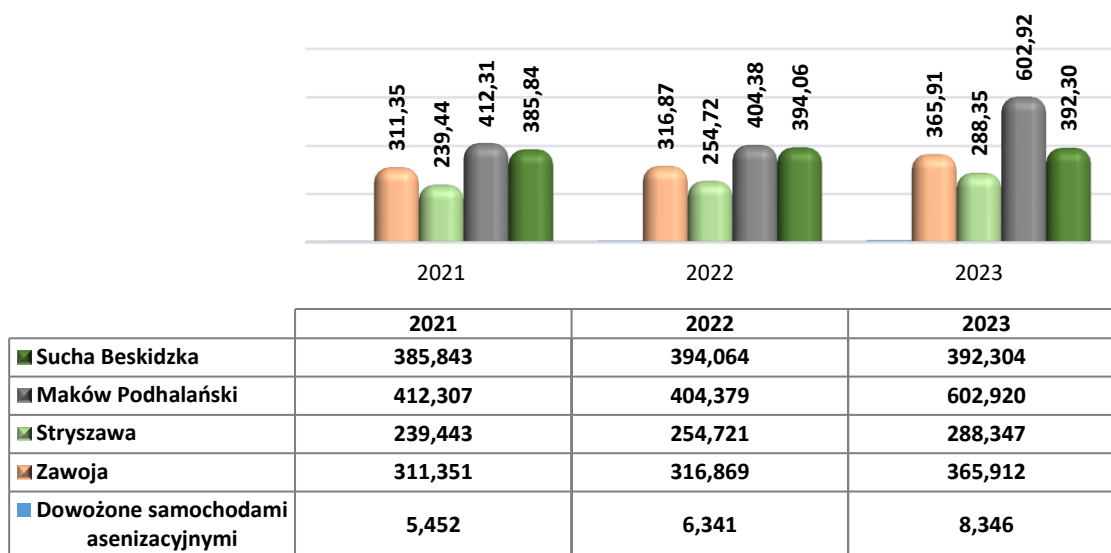
Wykres 78. Ceny za ścieki w latach 2021 – 2023 w Suchoj Beskidzkiej w porównaniu z innymi miastami w regionie

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka oraz Zakładu Komunalnego

Ścieki oczyszczone wprowadzane do odbiornika, czyli rzeki Skawy, spełniają warunki decyzji WS.6341.7.10.2013.GM tj. posiadają wymagany procent redukcji zanieczyszczeń.

Wykres 79. Ilość odebranych ścieków w tyś. M³ w roku 2023 w porównaniu z latami ubiegłymi

Źródło: Dane Zakładu Komunalnego w Suchoj Beskidzkiej

Na przestrzeni lat można zauważyć znaczny wzrost ilości ścieków dostarczanych do oczyszczalni w Suchoj Beskidzkiej, zarówno dowożonych samochodami asenizacyjnymi jak i doptywających. Wzrosty spowodowane są intensywną rozbudową sieci kanalizacyjnej w sąsiednich gminach oraz rozwojem budownictwa mieszkaniowego.

7.3. OCHRONA POWIETRZA

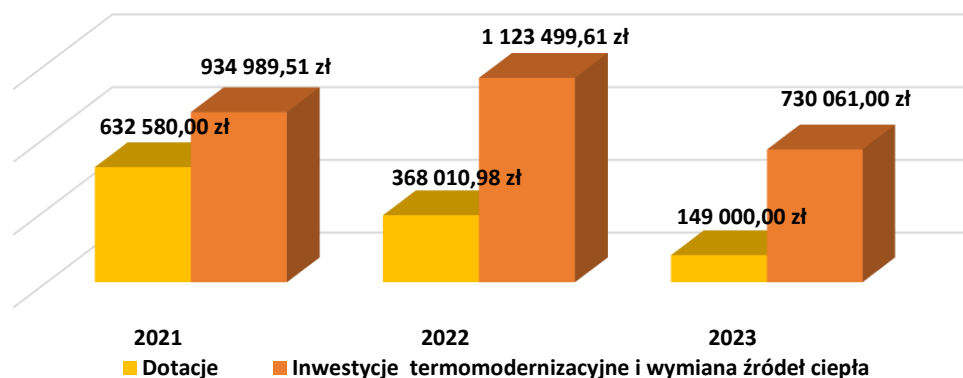
Ochrona powietrza od wielu lat należy do priorytetów gminy Sucha Beskidzka. Powietrze nie zna granic administracyjnych, więc problem zanieczyszczenia powietrza szkodliwymi pyłami i substancjami dotyczy wszystkich gmin powiatu suskiego. W celu znaczącej poprawy jakości powietrza Samorząd Suchoj Beskidzkiej podejmuje wiele inicjatyw, począwszy od dofinansowania wymiany przestarzałych pieców i kotłów węglowych na nowoczesne urządzenia grzewcze spełniające najwyższe standardy ekologiczne, według obowiązujących przepisów. Sucha Beskidzka jest miastem powiatowym pełniącym rolę lokalnego centrum. W związku z tym wszelkie działania realizowane przez gminę mają szeroki zasięg oddziaływania i tym samym wpływ nie tylko na mieszkańców gminy.

Efekty realizacji programów i projektów związanych z ochroną powietrza

Najbardziej skutecznym sposobem ograniczenia niskiej emisji jest likwidacja przestarzałych kotłów oraz palenisk węglowych i zastąpienie ich nowoczesnymi systemami grzewczymi wykorzystującymi ekologiczne paliwa. W ramach realizacji Programu Ograniczenia Niskiej Emisji gmina w 2023 roku udzielała dotacji m.in. osobom fizycznym, prawnym czy przedsiębiorcą. W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej w budynku lub lokalu mieszkalnym możliwe było otrzymanie dofinansowania pod warunkiem, że powierzchnia przeznaczona na działalność gospodarczą zajmowała nie więcej niż 50% powierzchni użytkowej. W 2023 r. na dotacje miasto przeznaczało głównie środki własne. Dodatkowo Gmina brała udział w rządowym programie „Stop Smog” w ramach którego przeprowadzane zostały prace związane z wymianą źródeł ciepła i/lub termomodernizacją jednorodzinnych budynków mieszkalnych.

W latach 2021–2023 zlikwidowanych zostało łącznie 236 palenisk węglowych. W 218 budynkach mieszkalnych oraz 2 budynkach handlowo-usługowych zostało wymienione stare źródło ciepła na nowe. Ponadto zmodernizowana została kotłownia węglowa na gazową w Filii Szkoły Podstawowej nr 2. W ciągu ostatnich 3 lat na inwestycje związane ze zmianą systemu ogrzewania na proekologiczny oraz termomodernizację budynków przeznaczono środki w wysokości ponad 3,9 milionów złotych, z czego blisko 880 000 złotych w 2023 roku.

Wykres 80. Wielkość środków przeznaczonych przez Gminę Sucha Beskidzka na wymianę źródeł ciepła w latach 2021 – 2023

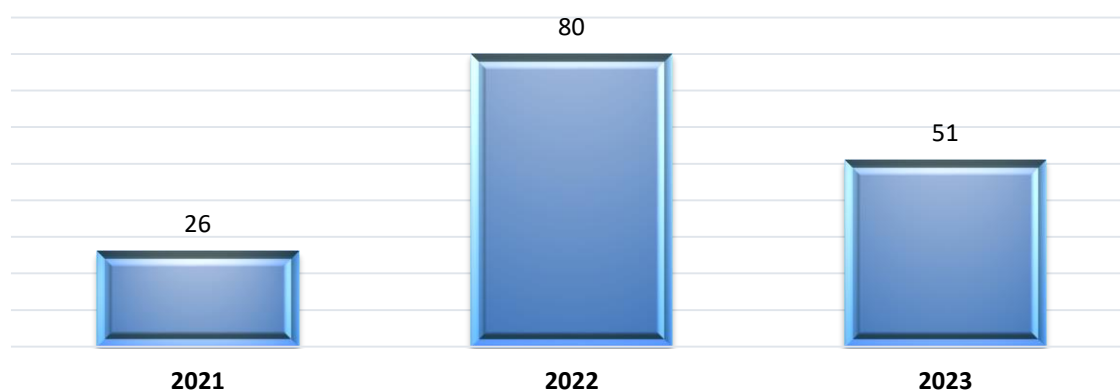

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka

W roku 2023 w ramach udzielonych przez gminę mieszkańcom dotacji na zmianę systemu ogrzewania zlikwidowano kolejne stare piece i kotły węglowe w 37 budynkach mieszkalnych na terenie miasta. Inwestycje przeprowadzone zostały z udziałem środków własnych gminy w wysokości – 149 000,00 zł. W 3 budynkach jednorodzinnych wykonane zostały kompleksowe prace termomodernizacyjne wraz z wymianą źródła ciepła w ramach programu „Stop Smog”, w 3 budynkach wykonano docieplenie ścian, a w 2 budynkach wymienione zostały źródła ciepła.

Ponadto Gmina Sucha Beskidzka kontynuowała realizację zawartego z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie porozumienia w sprawie prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego programu **Czyste Powietrze**. W 2023 r. za pośrednictwem gminy mieszkańcy złożyli 43 wnioski o dofinansowanie oraz 8 wniosków o płatność w ramach programu priorytetowego Czyste Powietrze.

Wykres 81. Liczba wniosków złożonych za pośrednictwem gminy do programu Czyste Powietrze.

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka

Mieszkańcy Suchoj Beskidzkiej od początku istnienia programu Czyste Powietrze złożyli łącznie 330 wniosków o dofinansowanie inwestycji związanych z wymianą źródła ciepła, termomodernizacją budynku czy montażem fotowoltaiki. Zrealizowanych zostało 145 inwestycji i wypłacono dotacje w wysokości 2 448 709,71 zł (stan na koniec grudnia 2023 r.).

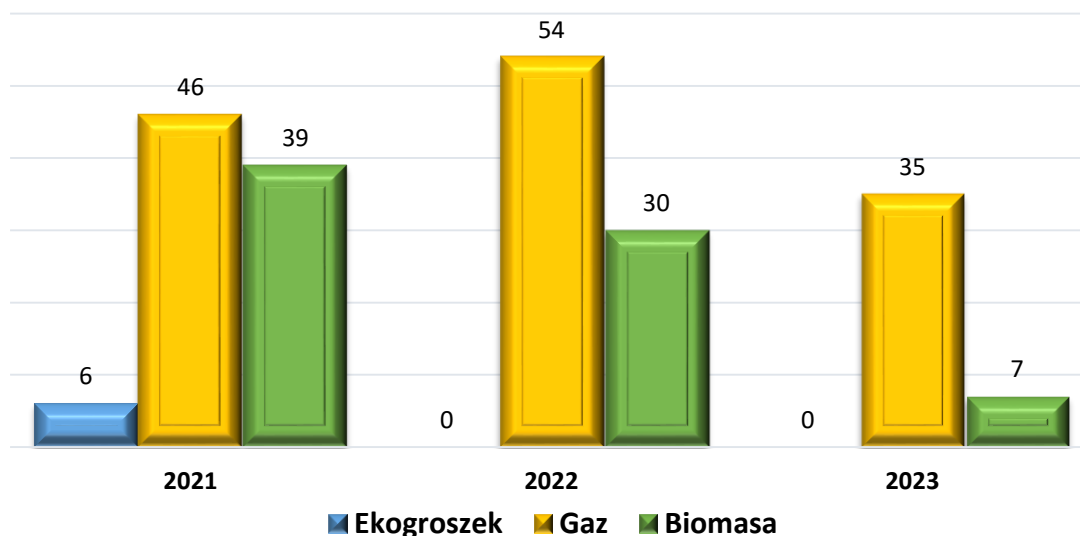
Budynki mieszkalne jednorodzinne

W 2023 r. dzięki dotacjom z budżetu miasta Sucha Beskidzka zlikwidowane zostały łącznie 44 stare paleniska w 42 budynkach mieszkalnych. Usunięte piece zostały zastąpione:

- 35 kotłami gazowymi,
- 4 kotłami na pellet,
- 2 kotłami zgazowującymi drewno,
- 1 kominkiem na pellet z płaszczem wodnym.

Zainstalowane nowoczesne urządzenia na paliwa stałe spełniają najwyższe standardy ekologiczne i posiadają certyfikat ekoprojektu.

Wykres 82. Rodzaj i ilość zamontowanych nowych źródeł ciepła w 2023 roku oraz w latach poprzednich

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka

Porównując na przestrzeni lat ilość i rodzaj zamontowanych źródeł ciepła można zaobserwować, że w dalszym ciągu najwięcej mieszkańców wymienia kotły węglowe na gazowe.

Przedstawione dane ujęte w niniejszym raporcie nie zawierają informacji o ilości i rodzajach systemów grzewczych zrealizowanych w ramach programu Czyste Powietrze.

Budynki mieszkalne wielorodzinne

Obecnie na terenie miasta pozostaje tylko jeden blok mieszkalny, w którym do tej pory nie została przeprowadzona modernizacja systemu ogrzewania, jest to budynek przy ul. Mickiewicza 15.

Budynki pozostałe

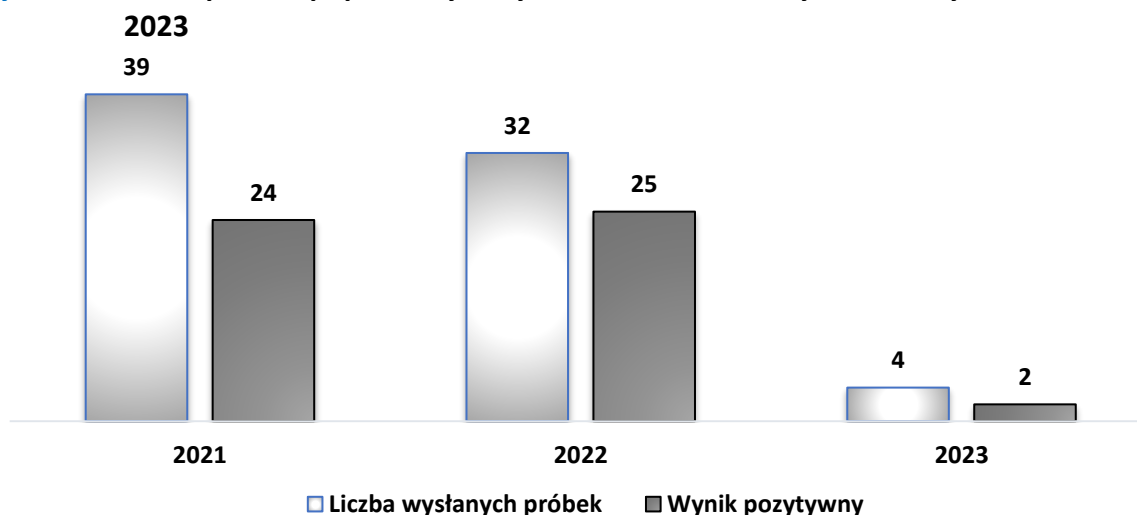
W latach 2021 – 2023 przeprowadzona została wymiana kotłów w 2 budynkach, w których prowadzona jest działalność gospodarcza. W obu obiektach zamontowane zostały nowe kotły gazowe. Dodatkowo w Filii Szkoły Podstawowej nr 2 wymieniony został kocioł węglowy na kocioł gazowy.

Kontrola palenisk węglowych

Strażnicy miejscy prowadzą na terenie miasta systematyczne kontrole pieców pod kątem spalania odpadów oraz rodzaju stosowanego paliwa. Wprowadzony system zbiórki odpadów sprzyja skuteczności przeprowadzonych kontroli, które wykonywane są nie tylko w ramach interwencji i zgłoszeń mieszkańców, ale także w oparciu o analizę ilości i rodzajów odpadów komunalnych oddawanych z poszczególnych gospodarstw domowych.

W latach 2021 – 2023 przeprowadzonych zostało łącznie 856 kontroli systemów grzewczych na terenie Suchej Beskidzkiej. W 2023 r. strażnicy miejscy przeprowadzili **149 kontroli** i nałożyli 7 mandatów karnych na łączną kwotę 3 000,00 zł. Ponadto na miejscu w czasie kontroli udzielono ok. 13 ustnych pouczeń dotyczących wilgotności drewna stosowanego jako opał. Część spośród tych wykroczeń została potwierdzona wynikami analizy próbek popiołu powstałego w procesie spalania, które wykonał Instytut Technologii Paliw i Energii z Zabrza.

Wykres 83. Ilość próbek popiołu wysłanych do badań oraz wyniki analizy w latach 2021 - 2023

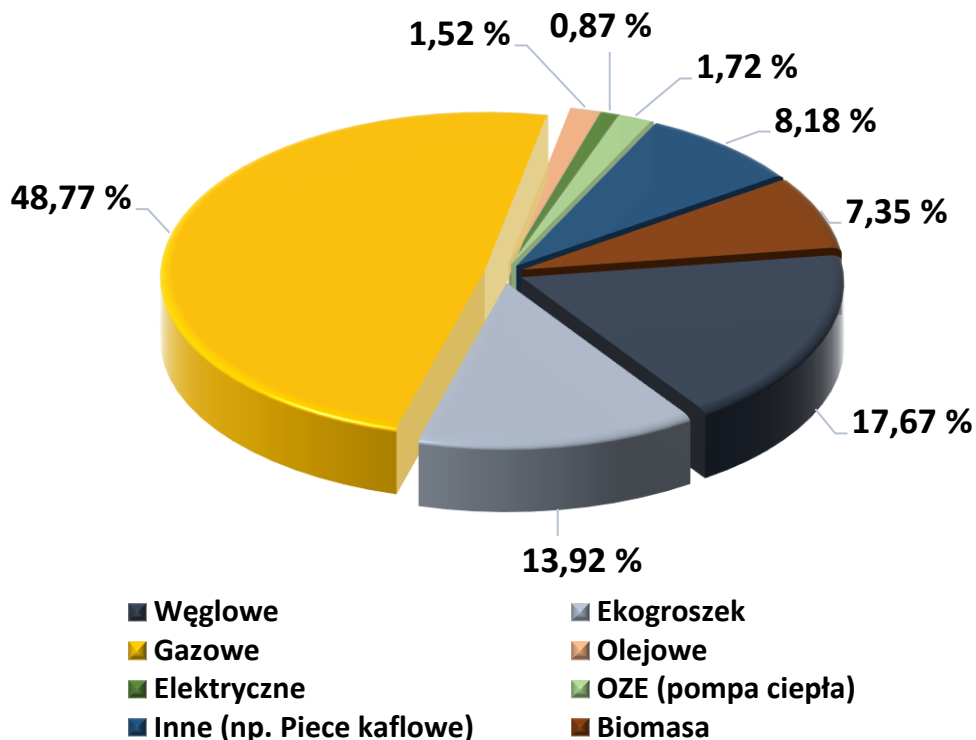
Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka oraz Straży Miejskiej

Liczba pobranych i zbadanych próbek popiołów w 2023 roku, w porównaniu z latami ubiegłymi jest zdecydowanie mniejsza. Wynika to z faktu, że część z nich została pobrana w grudniu ubiegłego roku, a wyniki wpłynęły i zostały już zaliczone na rok 2024. Ponadto na terenie Suchej Beskidzkiej sukcesywnie zmniejsza się ilość starych instalacji grzewczych, w których możliwe jest spalanie odpadów. Efekty przynosi również intensywna edukacja ekologiczna mieszkańców. Nie mniej jednak (jak wynika z powyższego wykresu), pomimo stosowania surowych kar finansowych, ciągle jeszcze zdarzają się stwierdzone pojedyncze przypadki spalania odpadów w domowych, przestarzałych paleniskach.

Ewidencja źródeł ciepła na terenie gminy

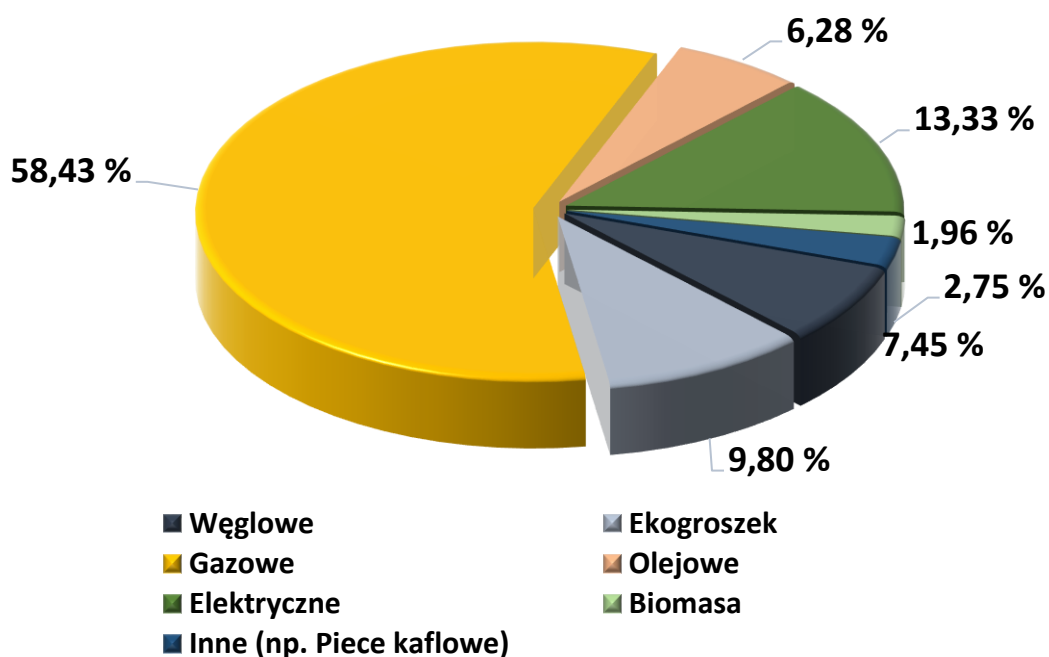
Gmina Sucha Beskidzka prowadzi własną inwentaryzację źródeł ciepła zamontowanych w budynkach na terenie miasta. Niezależnie od wewnętrznie utworzonej inwentaryzacji od 1 lipca 2021 r. na terenie kraju funkcjonuje Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków. Niestety z uwagi na liczne zmiany w deklaracjach składane przez mieszkańców m.in. w związku z wprowadzeniem dodatku węglowego informacje zawarte w CEEB nie są do końca wiarygodne. Z tego względu do analizy rodzaju źródeł ciepła na terenie gminy wykorzystane zostały dane z opracowanego przez gminę zestawienia. Na dzień 31 grudnia 2023 r. stosowane były następujące rodzaje źródeł ogrzewania w skali procentowej.

Wykres 84. Rodzaje systemów grzewczych w gospodarstwach domowych na terenie Suchej Beskidzkiej wg stanu na koniec 2023 roku

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka

Wykres 85. Rodzaje systemów grzewczych w obiektach niemieszkalnych wg stanu na koniec 2023 roku

Źródło: Dane Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UM Sucha Beskidzka

Z powyższych danych wynika, że w Suchej Beskidzkiej dominującym systemem grzewczym jest ogrzewanie gazowe. Zarówno w przypadku budynków mieszkalnych i pozostałych obiektów, do których zalicza się obiekty użyteczności publicznej, obiekty handlowe i gastronomiczne oraz przedsiębiorców. Pod względem ilościowym ekologiczne źródła ciepła stanowią **75,3%** wszystkich rodzajów ogrzewania, natomiast piece niespełniające standardów stanowią 24,7%. Porównując rok ubiegły do 2022 r., procentowy udział ekologicznych źródeł ciepła wzrósł o ok. 1,4%. Należy jednak pamiętać, że wykresy przedstawiają rodzaje ogrzewania w obiektach nie uwzględniając ich wielkości. Gdyby wykonać zestawienie wg ogrzewanej powierzchni, to wówczas ogrzewanie gazowe stanowiłoby zdecydowanie większy procent.

Edukacja ekologiczna

W 2023 r. pośrednia edukacja mieszkańców odbywała się m.in. poprzez artykuły zamieszczone na stronie Urzędu Miasta oraz w samorządowym miesięczniku Ziemia Suska. W kwietniu z okazji Dnia Ziemi zorganizowane zostało tradycyjnie wiosenne sprzątanie miasta. W czerwcu dla dzieci z Miejskiego Przedszkola Samorządowego zorganizowane zostały warsztaty ekologiczne o tematyce ochrony powietrza. Dodatkowo w czasie obchodów Dni Ziemi Suskiej odbyło się przedstawienie teatralne dla dzieci w wieku 4-10 lat, w którym poruszone zostały kwestie m.in. smogu czy segregacji odpadów. W listopadzie w ramach obchodów Dnia Czystego Powietrza w Centrum Kultury i Filmu im. Bill'ego Wildera odbyły się dwa spektakle ekologiczne skierowane do najmłodszych dzieci i młodzieży. W 2023 r. w ramach akcji informacyjnej, mieszkańcom Suchej Beskidzkiej dostarczone zostały ulotki dotyczące zapisów uchwały antysmogowej oraz dostępnych formach dofinansowania wymiany pieców, a także ulotki wraz z dodatkowymi materiałami o skutkach zdrowotnych oddychania złej jakości powietrzem.

Monitoring jakości powietrza

Od lutego 2017 roku na terenie Suchej Beskidzkiej funkcjonuje sieć sensorów, które na bieżąco monitorują jakość powietrza. Zamontowane urządzenia pomagają identyfikować źródła zanieczyszczeń oraz umożliwiają porównanie jakości powietrza w poszczególnych obszarach miasta. Aktualnie sieć składa się z 7 urządzeń mierzących m.in. poziom stężenia pyłów zawieszonych. Niezależnie od tego, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie miasta Sucha Beskidzka funkcjonuje automatyczna stacja pomiarowa zlokalizowana na parkingu przy ul. T. Nieszczyńskiej, w kotlinie Stryszawki (w jednym z najniższych punktów miasta), kilka metrów od torów kolejowych i budynków. Stacja monitoringu powietrza pomimo swojego położenia jest traktowana jako stacja reprezentatywna dla celów wprowadzania stopni zagrożenia na obszarze: Małopolska Południowo – Zachodnia.

Zestawienie wartości średniego miesięcznego stężenia pyłu PM10 oraz liczbę dni z przekroczeniami dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 (norma : 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) w poszczególnych miesiącach, mierzone przez stację monitoringu przedstawiają tabele nr 14 i 15.

Tabela 14. Średnie miesięczne stężenie pyłu PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Miesiąc													Średnie roczne stężenie PM10
Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII	IX	X	XI	XII	
2021	61	73	55	34	19	25	23	17	24	43	47	73	41
2022	41	42	66	35	29	19	15	21	17	35	54	68	37
2023	38	43	39	27	19	19	15	17	22	24	27	52	28

Źródło: Na podstawie danych z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Porównując z latami poprzednimi, w 2023 roku średnioroczna wartość stężenia pyłu PM10 w powietrzu znacznie spadła. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, dopuszczalny średnioroczny poziom stężenia pyłu PM10 wynosi $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Tabela 15. Liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu PM10

Miesiąc													Suma dni
Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII	IX	X	XI	XII	
2021	17	15	17	0	0	0	0	0	0	10	13	21	93
2022	11	11	21	4	2	0	0	0	0	2	19	20	90
2023	9	12	10	1	0	0	0	0	0	0	4	15	51

Źródło: Na podstawie danych z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

7.4. UTRZYMANIE CZYSTOŚCI I PORZĄDKU

Zadaniem służb miejskich jest dbanie, by ulice, przystanki i drogi były utrzymane w czystości i porządku. Czyste, zadbane miasto to uporządkowane ulice, chodniki, a także zieleńce. Gmina Sucha Beskidzka w 2023 r. zatrudniała w tym celu 7 pracowników grupy porządkowej, a prace wymagające specjalistycznego sprzętu zlecane były Zakładowi Komunalnemu. Grupa porządkowa zatrudniona przy Urzędzie Miasta stanowi dyspozycyjny zespół, który wykonuje takie zadania jak sprzątnięcie ulic, koszenie terenów gminnych, prace porządkowe i pielęgnacyjne zieleni miejskiej, wywozy nieczystości stałych po imprezach gminnych, zbieranie odpadów zalegających przy drogach, chodnikach i na placach, czyszczenie korytek. Okresowo do pomocy przyjmowani są bezrobotni w ramach wykonywania prac społecznie - użytecznych.

Gmina Sucha Beskidzka w roku 2023 przejęła, podobnie jak w latach ubiegłych, utrzymanie czystości na drodze wojewódzkiej zlokalizowanej na terenie miasta. Jest to możliwe dzięki

zawartemu porozumieniu z Zarządem Województwa Małopolskiego. Na podstawie niniejszego porozumienia Gmina Sucha Beskidzka w formie corocznej dotacji otrzymuje kwotę 41 647,20 zł na letnie utrzymanie nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 946 oraz chodnika przy ul. Role w okresie zimowym. Poza utrzymaniem czystości dróg, Zakładowi Komunalnemu zlecona jest również obsługa kanalizacji opadowej na terenie miasta, wraz z budowlami na niej zamontowanymi, w zakresie eksploatacji kanalizacji, czyszczenia studzienek, kanałów, krat ściekowych, czyszczenia i opróżniania tzw. łapaczy rumoszu, utrzymania czystości wlotów potoków do kanału.

Systematycznie uzupełniana i modernizowana jest mała architektura miejska, która tworzy otaczającą nas na co dzień przestrzeń, a tym samym czyni ją funkcjonalną i ładniejszą. Promenada przy ul. Mickiewicza prowadząca wzdłuż tzw. pasażu handlowego jest jednym z miejsc najchętniej wybieranych przez mieszkańców Suchoj Beskidzkiej i turystów na spacer. Swoją atrakcyjność zawdzięcza m.in. odpowiednio dobranej zieleni. Po zmierzchu deptakowi dodatkowego uroku dodaje oświetlenie ze stylizowanych lamp. Dwie fontanny zamontowane wzdłuż promenady tworzą wyjątkową atmosferę po zmierzchu, dzięki zainstalowanej w ich konstrukcjach iluminacji, podświetlającej wodę różnymi kolorami.

Zdjęcie nr 10. Fragment ciągu pieszo-rowerowego (promenada) przy ul. Mickiewicza wzdłuż obiektów handlowo-usługowych

Na terenie miasta znajduje się 148 ławek, które corocznie są konserwowane, a te wyeksploatowane wymieniane są na nowe. Koniecznym wyposażeniem miejskich ulic, chodników, ścieżek rowerowych i deptaków jest ok. 141 koszy ulicznych. W 2023 roku

zakupiono 50 nowych koszy ulicznych wykonanych ze specjalnych, odpornych na wandalizm materiałów. W pierwszej kolejności zostały wymienione zniszczone kosze w centralnej części miasta.

W okresie letnim kosze uliczne opróżniane są przez Zakład Komunalny trzy razy w tygodniu. W ubiegłym roku z koszy ulicznych zebrano 71,28 ton odpadów. Na podstawie ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Burmistrz Miasta Sucha Beskidzka udziela zezwolenia na świadczenie usług w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości płynnych. W 2023 r. 9 firm posiadało ww. zezwolenie.

Zimowe utrzymanie dróg i chodników

Operat zimowego utrzymania dróg gminnych i wewnętrznych w zarządzie gminy Sucha Beskidzka określa zadania akcji zimowej, do której należą odśnieżanie dróg poprzez usunięcie śniegu z jezdni, chodnika itp. (I, II, III kolejność utrzymania dróg), a także zapobieganie powstawaniu i likwidacja gołoledzi, w zależności od panujących warunków atmosferycznych poprzez stosowanie materiałów szorstkich (piasek, grys) w celu zapewnienia dobrych warunków ruchu.

W 2023 roku zimowe utrzymanie dróg gminnych oraz większości dróg wewnętrznych pozostających w zarządzie Gminy Sucha Beskidzka zostało zlecone Zakładowi Komunalnemu oraz firmie wybranej jako najkorzystniejsza spośród złożonych ofert. Zakład Komunalny posiada odpowiedni sprzęt do prowadzenia akcji zimowej w postaci czterech jednostek mechanicznych (samochody i ciągniki) wyposażonych w odpowiednie urządzenia do odśnieżania i likwidacji śliskości. Przystanki autobusowe, schody i chodniki utrzymywane są przez pracowników grupy porządkowej Urzędu Miasta.

8. OŚWIATA I WYCHOWANIE

8.1. INFORMACJE OGÓLNE I OBWODY SZKOLNE

Gmina Sucha Beskidzka w roku 2023 realizując zadania związane z prowadzeniem szkół podstawowych i przedszkoli zapewniała bezpieczne i higieniczne warunki nauki, wychowania i opieki, w tym także umożliwiające stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym.

W Suchej Beskidzkiej w 2023 roku uczyło się 4960 dzieci i młodzieży, z czego 1161 w szkołach i przedszkolu prowadzonym przez Gminę Sucha Beskidzka, pozostali to studenci, uczniowie szkół średnich oraz wychowankowie niepublicznych przedszkoli, klubów i żłobka. Jak wynika z przeprowadzonej analizy liczba uczniów w placówkach prowadzonych przez gminę Sucha Beskidzka zmalała w stosunku do roku 2022 o 46 osób.

W ramach ustawowych zadań w szkołach i przedszkolu prowadzonych przez Gminę Sucha Beskidzka wykonywane były remonty obiektów szkolnych, realizowano zadania inwestycyjne, placówki oświatowe doposażone zostały w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczych, przeprowadzania

sprawdzianów i egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych. Zapewniony był dowóz dla dzieci, obsługa administracyjna oraz finansowa.

Rada Miasta Sucha Beskidzka, zgodnie z obowiązującymi przepisami wyznaczyła trzy obwody szkolne dla szkół podstawowych, zapewniając wszystkim dzieciom zamieszkałym na jej terenie możliwość spełnienia obowiązku szkolnego w publicznych szkołach (Tabela 16).

Tabela 16. Granice obwodów szkół podstawowych w Gminie Sucha Beskidzka wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.

Lp.	Nazwa szkoły	Granice obwodu szkoły od dnia 1 września 2022 r.
1.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Pawła II w Suchej Beskidzkiej	<i>ulice:</i> 29 Stycznia, Armii Krajowej, Jesienna, Wesoła, Wiosenna, Zimowa, Batalionów Chłopskich, Beniowskiego, Billy Wildera, Cmentarna, dr Z. Karaś, Konopnickiej, , Górską, Handlowa, Józefa Piłsudskiego, Juliusza hr. Tarnowskiego, Kościelna, Kolejowa, Konopnickiej, Krótka, Makowska, Mickiewicza od nr 1 do nr 29 (numery nieparzyste), od nr 2 do nr 90 oraz nr 132 (numery parzyste), od nr 85 do nr 169 (numery nieparzyste "pasaż"), Nad Skawą, Nad Stawami, Nieszczyńskiej, Panoramiczna, Podksiężę, Pod Modrzewiami, Przemysłowa, Płk. Tadeusza Semika, Rynek, Spółdzielców, Sumerówka, Szpitalna, 3 Maja, Walerego Goetla, Wadowicka, Zakościele, Zamkowa, Źródlana, Zielona <i>osiedla:</i> Beskidzkie, Garce, Na Stawach, Pikieta, Śpiwle.
2.	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Broniewskiego w Suchej Beskidzkiej	<i>ulice:</i> Dębowa, Graniczna, Jędrzejaki, Kamienne, Klonowa, Krzeszowiaków, Kubasy, Kwiatowa, Lawendowa, Magnoliowa, Miodowa, Mickiewicza od nr 92 do nr 130 (numery parzyste) i od nr 33 do nr 83 (numery nieparzyste), Ogrodowa, Polna, Poziomkowa, Radosna, Role, Słoneczna, Smolikówka, Spacerowa, Spokojna, Stokowa, , Turystyczna, Wrzosowa, Zasypnica, Zasypnicka, Za Wodą, Zaciszna, Ziołowa
3.	Filia Szkoły Podstawowej nr 2 w Suchej Beskidzkiej (o strukturze organizacyjnej I-VIII)	<i>ulice:</i> A. Starzeńskiego, Akacyjowa, Błądzonka, Cicha, Jaworowa, Kasztanowa, Konfederatów Barskich, Leśna, Lipowa, Łagodna, Stroma, Świerkowa, Widokowa

8.2. OBIEKTY SZKOLNE I LICZBA UCZNIÓW

Realizując zadania gminy Sucha Beskidzka w roku 2023 prowadziła: 1 przedszkole, 3 szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi (w tym 1 filialną) oraz szkołę muzyczną I stopnia.

Tabela 17. Wykaz infrastruktury szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Sucha Beskidzka stan na 2023 r.

Szkoła	Łączna pow. budynku	Liczba sal lekcyjnych	Sale/hale gimnastyczne/boiska sportowe	Plac zabaw	Pozostałe pomieszczenia
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Pawła II w Suchej Beskidzkiej	5 169,21 m ²	29 sal w tym 9 sal Szkoły Muzycznej	Hala sportowa z zapleczem Sala gimnastyczna/aula 1 wielofunkcyjne boisko szkolne typu Orlik	1 plac zabaw	Inne pomieszczenia niezbędne do realizacji zadań
Szkoła Podstawowa nr 2 w Suchej Beskidzkiej	1215,60 m ²	10 sal lekcyjnych w tym dwie mobilne komput.	1 sala gimnastyczna o pow. 288 m ² Nowoczesne wielofunkcyjne boisko sportowe	1 plac zabaw	Inne pomieszczenia niezbędne do realizacji zadań
Filia Szkoły Podstawowej nr 2	559,77 m ²	8 sal lekcyjnych	Zastępcza sala gimnastyczna Nowoczesne wielofunkcyjne boisko sportowe	1 plac zabaw	Inne pomieszczenia niezbędne do realizacji zadań
Miejskie Przedszkole Samorządowe	1 161,36 m ²	7 sal lekcyjnych 2 sale do zajęć specjalistycznych		1 plac zabaw	Inne pomieszczenia niezbędne do realizacji zadań

Organizacja pracy gminnych placówek oświatowych opierała się na arkuszach organizacyjnych zatwierdzonych przez Burmistrza Miasta Sucha Beskidzka. Szkoły realizowały podstawy programowe kształcenia ogólnego oraz zajęcia edukacyjne obowiązkowe i dodatkowe zgodnie z obowiązującymi ramowymi planami nauczania.

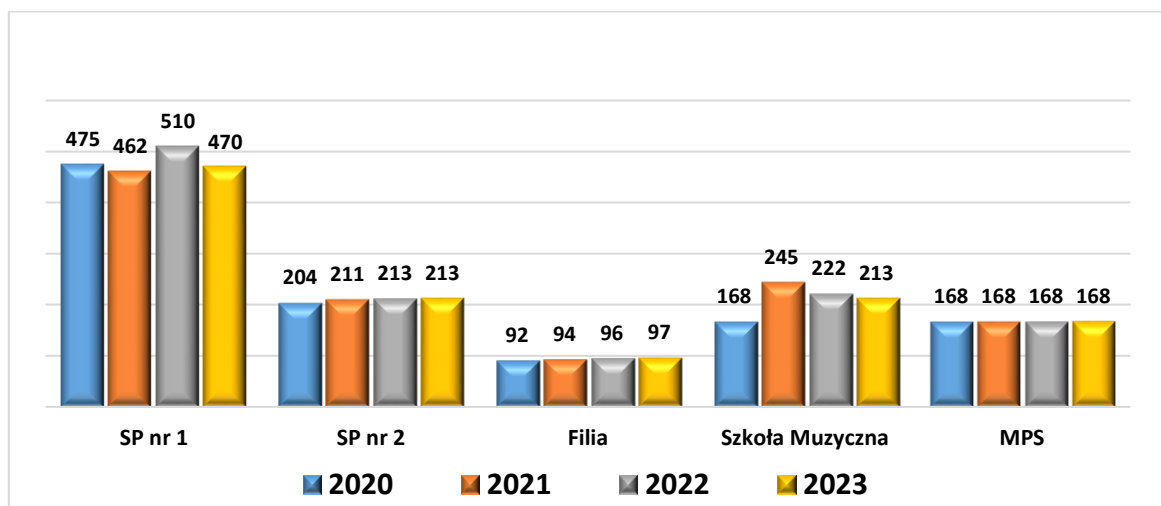
Do samorządowych szkół i przedszkoli w roku szkolnym 2022/23 uczęszczało **1161** dzieci i młodzieży (w tym 213 uczniów szkoły muzycznej i 168 dzieci z przedszkola), co szczegółowo obrazuje (Tabela 18).

Tabela 18. Placówki oświatowe dla których organem prowadzącym jest Gmina Sucha Beskidzka na rok szkolny 2021/2022 i 2022/2023r.

Szkoła/placówka	2021/2022			2022/2023		
	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia ilość uczniów na oddział	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia ilość uczniów na oddział
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Pawła II w Suchej Beskidzkiej	510	23	22	470	22	21
Szkoła Podstawowa nr 2 w Suchej Beskidzkiej	213	11	19	213	11	19
Filia Szkoły Podstawowej nr 2	96	9	10	97	9	10
Szkoła Muzyczna I stopnia w Suchej Beskidzkiej	220	21	10	213	19	11
Miejskie Przedszkole Samorządowe w Suchej Beskidzkiej	168	7	24	168	7	24
RAZEM:	1207	71	17	1161	68	17

Uwzględniając trendy w zakresie urodzeń dzieci z lat wcześniejszych od kilku lat obserwujemy sukcesywny spadek liczby dzieci w szkołach. Z prognoz resortu edukacji wynika, że pomiędzy rokiem szkolnym 2022/2023, a 2030/2031 liczba dzieci w wychowaniu przedszkolnym zmniejszy się o ok. 22%.

Wykres 86. Liczba uczniów w latach 2020-2023

Źródło: Centrum Usług Wspólnych w Suchej Beskidzkiej

Liczba uczniów ogółem w placówkach prowadzonych przez Gminę w porównaniu z rokiem 2022 uległa zmniejszeniu, co jest odpowiedzią na występujący niż demograficzny. Już w ostatnich latach obserwowaliśmy sukcesywny spadek ilości uczniów od czasu reformy oświaty. Stosunkowo niewielki spadek liczby dzieci obserwujemy w Szkole Muzycznej, co jest związane z wygaszaniem jej filii w Bystrej. Jednak należy zauważyć, że liczba dzieci w Szkole Muzycznej utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie, pomimo specyfiki tej szkoły i dobrowolności nauki w jej strukturach nabór od lat jest na bardzo wysokim poziomie.

DANE O LICZBIE UCZNIÓW SZKÓŁ, DLA KTÓRYCH ORGANEM PROWADZĄCYM NIE JEST GMINA

Oprócz szkół samorządowych, na terenie gminy Sucha Beskidzka w 2023 r. funkcjonowała jedna prywatna uczelnia wyższa, kształcąca w 2023 roku 535 studentów, trzy publiczne szkoły ponadpodstawowe, cztery niepubliczne przedszkola oraz dwa niepubliczne kluby dziecięce i jeden żłobek. Do szkół ponadpodstawowych uczęszczało 3089 uczniów. Liczba uczniów w szkołach średnich wzrosła w porównaniu do roku 2022 o 45 uczniów co szczegółowo przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Publiczne szkoły ponadpodstawowe w 2023 r.

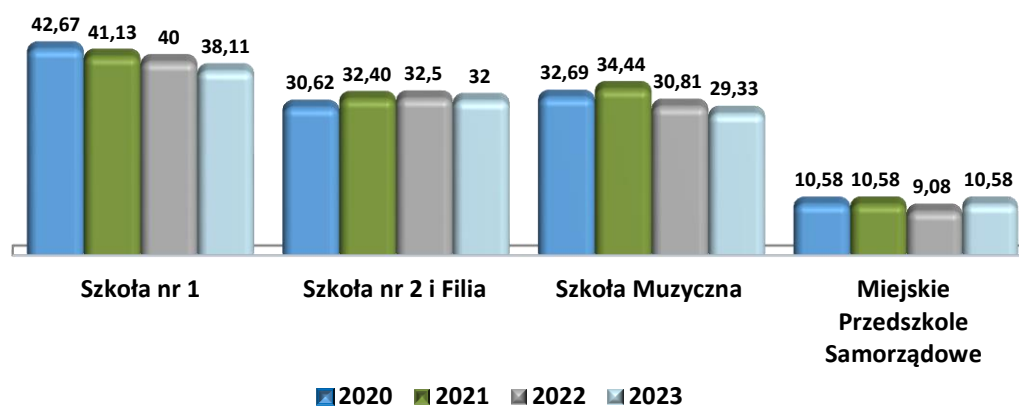
Lp.	Szkoła/Placówka	Liczba uczniów
1	Zespół Szkół im. Wincentego Witosa	1050
	W tym:	
	Technikum	862
	Branżowa Szkoła I Stopnia	188

2.	Zespół Szkół im. Walerego Goetla	1347
	W tym:	
	Technikum	1177
	Branżowa Szkoła I Stopnia	170
3.	Liceum Ogólnokształcące nr I im. Marii Skłodowskiej-Curie	692
Razem szkoły ponadpodstawowe:		3089

8.3. ZATRUDNIENIE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

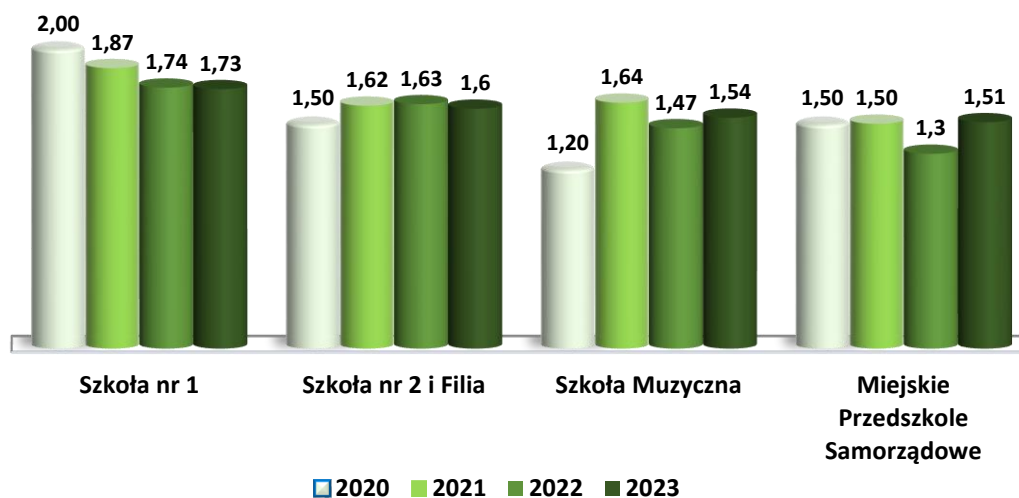
W roku szkolnym 2022/2023 w szkołach i placówkach prowadzonych przez gminę Sucha Beskidzka zatrudnionych było 126 nauczycieli na 110,02 etatu. W porównaniu z rokiem 2022 liczba zatrudnionych nauczycieli i etatów nauczycielskich wynosiła odpowiednio 129 nauczycieli na 112,39 etatu, co wskazuje na spadek zatrudnienia o 2,1 %. Najwyższy stopień awansu zawodowego - nauczyciela dyplomowanego w suskich szkołach utrzymuje się na wysokim poziomie i wynosi 52 %.

Wykres 87. Zatrudnienie nauczycieli w przeliczeniu na etat w 2023 roku w porównaniu do lat poprzednich

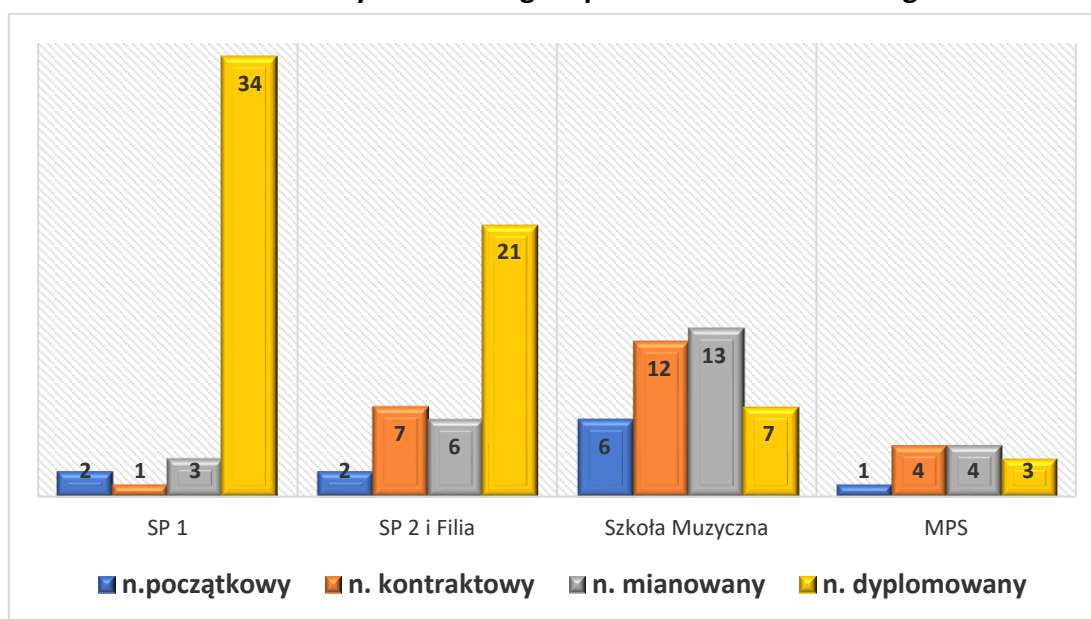
Źródło: Centrum Usług Wspólnych w Suchoj Beskidzkiej

Wykres 88. Ilość etatów przypadających na jeden oddział w 2023 roku w porównaniu do roku 2020 i 2021

Źródło: Centrum Usług Wspólnych w Suchoj Beskidzkiej

Wykres 89. Zatrudnieni nauczyciele według stopnia awansu zawodowego w 2023 roku

Źródło: Centrum Usług Wspólnych w Suchoj Beskidzkiej

Przeważająca część nauczycieli zatrudnionych w gminnych placówkach oświatowych posiada najwyższy stopień awansu zawodowego, czyli nauczyciela dyplomowanego. Nauczyciele dyplomowani stanowią większość kadry pedagogicznej we wszystkich szkołach podstawowych. Wyjątkiem jest Szkoła Muzyczna, która powstała w 2012 roku i nauczyciele zatrudnieni w tej placówce dopiero rozpoczęli ścieżkę awansu zawodowego. Po raz pierwszy

od wielu lat podobna sytuacja wystąpiła w 2023 roku w Przedszkolu Samorządowym, gdzie do tej pory przeważali nauczyciele dyplomowani.

W roku szkolnym 2022/2023 w szkołach prowadzonych przez samorząd pracownicy administracji i obsługi zatrudnieni byli na 25,83 etatu (w tym 0,7 w sezonie zimowym). Stan zatrudnienia w roku 2023 szczegółowo obrazuje (Tabela 20).

Tabela 20. Pracownicy administracji i obsługi w gminnych placówkach oświatowych.

Stanowisko	SP 1	SP 2	Filia SP 2	MPS	Szkoła M.I	Razem
Sekretarz/ referent	1	1		1	1	4
Intendent				1		1
Sprzątaczk	4	2,5	1		1	8,5
Woźna	1					1
Szatniarka	1					1
Woźna oddz.				3		3
Kucharka				1		1
Pomoc kuchenna				2		2
Pomoc wychowawcy				2		2
Konserwator	1	0,5	0,33	0,5		2,33
Razem	8	4	1,33	10,5	2	25,83

8.4. WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY

W 2023 r. egzaminy zewnętrzne zostały przeprowadzone na tych samych zasadach, jakie obowiązywały w 2022 r. Egzamin ósmoklasisty opierał się na wymaganiach egzaminacyjnych z grudnia 2020 r. Uczniowie przystąpili do egzaminu z trzech przedmiotów, tj. z języka polskiego, matematyki i wybranego języka obcego nowożytnego. Do egzaminu z języka polskiego przystąpiło 97 uczniów, natomiast z matematyki i języka angielskiego 98 uczniów. Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w gminie z każdego przedmiotu wypadł ponad średnią powiatową, a także powyżej średniej krajowej.

Tabela 21. Wyniki egzaminu ósmoklasisty

	Język polski		Matematyka		Język angielski	
	Wyniki w procentach	Staniny	Wyniki w procentach	Staniny	Wyniki w procentach	Staniny
Szkoła Podst. nr 1	73,5	7	58,5	6	66,6	7
Klasa A	65,67	5	52,5	5	59,4	6
Klasa B	76,4	8	74,4	8	80,8	9
Klasa C	77,6	8	49,3	5	59,8	6
Szkoła Podst. nr 2	71	7	68	8	72	7
Filia Szkoły Podst. nr 2	78	8	68	8	78	7
Gmina	73	7	63	7	69	6
Powiat	71	7	57	6	63	5
Województwo	69	6	60	6	69	6
Kraj	66	5	53	5	66	6

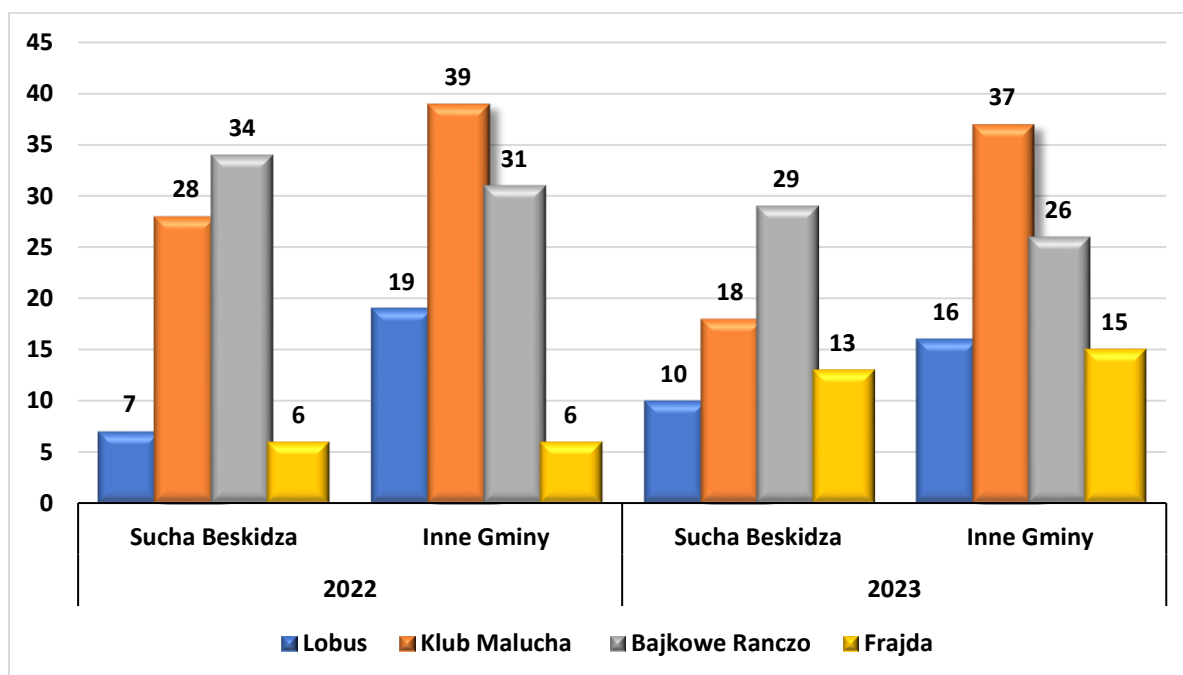
8.5. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

Wychowanie przedszkolne jest pierwszym etapem kształcenia w polskim systemie oświaty. W roku szkolnym 2022/23 obejmowało ono dzieci w wieku 3–6 lat (w uzasadnionych przypadkach również dzieci 2,5 letnie) i realizowane było na terenie Gminy Sucha Beskidzka w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych. W roku szkolnym 2022/23 Gmina Sucha Beskidzka prowadziła jedno przedszkole oraz trzy oddziały przedszkolne (w każdej ze szkół podstawowych). Ponadto na terenie Suchoj Beskidzkiej funkcjonowały cztery niepubliczne placówki wychowania przedszkolnego dotowane przez gminę, w tym jedna z oddziałami specjalnymi i integracyjnymi. Łącznie z oddziałami przedszkolnymi na terenie Suchoj Beskidzkiej jest **499 miejsc** w placówkach wychowania przedszkolnego. Do przedszkoli według stanu na grudzień 2023 roku uczęszczało **332 dzieci**, z kolei do oddziałów przedszkolnych **39 dzieci**. Wynika z tego, że w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych **128 miejsc** pozostaje nadal dostępne, co stwarza sytuację niezwykle komfortową dla rodziców i jest ewenementem w skali kraju. Warto przy tym podkreślić, że w Suchoj Beskidzkiej wg stanu na 31 grudnia 2023r. zameldowanych było (zameldowanie stałe i czasowe) łącznie 315 dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat), natomiast objętych wychowaniem przedszkolnym było **238 dzieci** zamieszkałych w Suchoj Beskidzkiej, co wskazuje na to, że 76% dzieci w wieku przedszkolnym uczęszczało do przedszkoli. Z powyższej analizy wynika również, że suskie przedszkola są w stanie zapewnić opiekę dla wszystkich dzieci zamieszkałych na terenie miasta i dodatkowo dla 184 maluchów z okolicznych miejscowości.

Tabela 22. Liczba dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych z podziałem na miejsce zamieszkania

Placówka	2022			2023		
	Dzieci zamieszkałe w Suchej B.	Dzieci zamieszkałe w innych gminach	RAZEM	Dzieci zamieszkałe w Suchej B.	Dzieci zamieszkałe w innych gminach	RAZEM
Miejskie przedszkole Samorządowe	168	0	168	168	0	168
Oddziały przedszkolne w Szkołach podstawowych	51	4	55	36	3	39
Lobus	7	19	26	10	16	26
Bajkowe Ranczo	34	31	65	29	26	55
Klub Malucha	28	39	67	18	37	55
Frajda	6	6	13	13	15	28
OGÓŁEM	294	99	393	274	97	371

Wykres 90. Liczba wychowanków w przedszkolach niepublicznych w 2023 w porównaniu z rokiem 2022 i podziałem na miejsce zamieszkania

Źródło: Centrum Usług Wspólnych w Suchej Beskidzkiej

8.6. FINANSOWANIE PLACÓWEK NIEPUBLICZNYCH

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym szkoły oraz przedszkola mogą funkcjonować jako niepubliczne i być prowadzone przez podmioty prywatne. Gmina Sucha Beskidzka w 2023 roku udzielała dotacji sześciu placówkom niepublicznym działającym na terenie miasta są to: dwa Kluby Dziecięce: „Klub Malucha” Niepubliczny Klub Dziecięcy i Klub Malucha „Bajkowe Ranczo”, a także cztery przedszkola niepubliczne: Niepubliczne Przedszkole LOBUS z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałami Specjalnymi, Przedszkole Niepubliczne „Klub Malucha”, Przedszkole Niepubliczne „Bajkowe Ranczo” oraz Niepubliczne Przedszkole „Frajda”. Tabela 23 obrazuje ilość dzieci, uczęszczających do Niepublicznych Przedszkoli i Klubów Dziecięcych w latach 2022-2023. Na przykładzie Gminy Sucha Beskidzka widzimy niewielką tendencję spadkową ilości dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego. Ilość dzieci w niepublicznych przedszkolach w stosunku do roku 2022 spadła prawie o 4%, przy jednoczesnym utrzymaniu liczby dzieci w przedszkolu publicznym na tym samym poziomie. Jednak należy zauważyć, że wskazana liczba dzieci obrazuje stan na koniec roku kalendarzowego (stan na 1 grudnia), natomiast liczba dzieci zmieniała się na przestrzeni poszczególnych miesięcy. Wynika to z faktu, że rok kalendarzowy 2023 obejmuje dwa różne lata szkolne (2022/2023 oraz 2023/2024). Średnio w 2023 roku z wychowania przedszkolnego w niepublicznych placówkach korzystało 178 wychowanków miesięcznie.

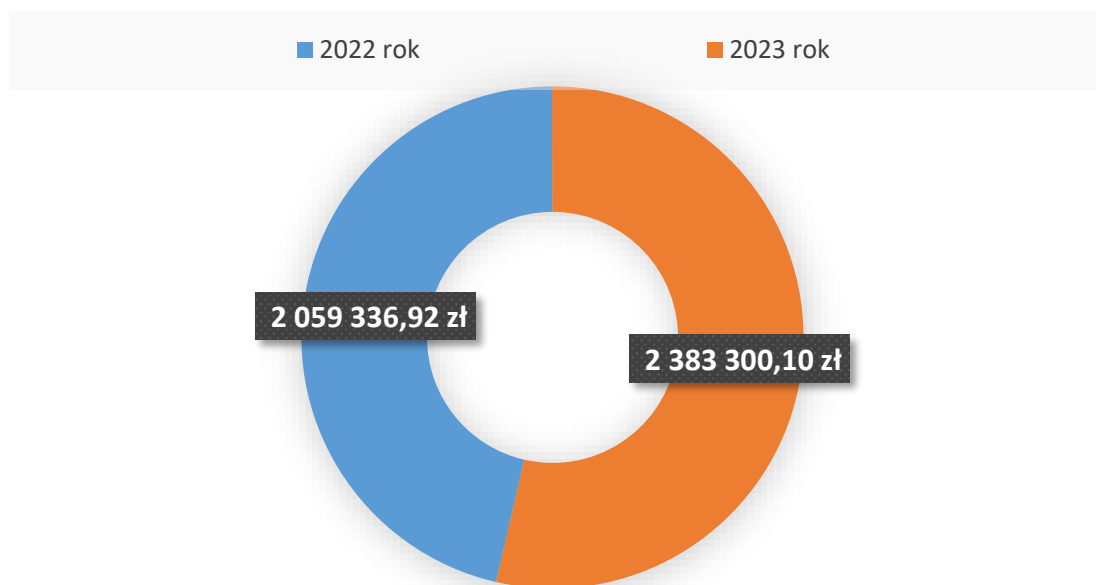
Tabela 23. Dotowana przez Gminę Sucha Beskidzka ilość dzieci uczęszczających do niepublicznych placówek w latach 2022-2023 (wg stanu na miesiąc grudzień).

Nazwa placówki	Stan na grudzień 2022r.	Stan na grudzień 2023r.
Niepubliczne Przedszkole LOBUS z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałami Specjalnymi	26	26
Przedszkole Niepubliczne „Klub Malucha”	67	55
Przedszkole Niepubliczne „Bajkowe Ranczo”	65	55
Przedszkole Niepubliczne „Frajda”	12	28
Razem Przedszkola:	170	164
„Klub Malucha” Niepubliczny Klub Dziecięcy	2	6
Klub Malucha „Bajkowe Ranczo”	9	5
Razem kluby dziecięce:	11	11

Dotowane przez Gminę Sucha Beskidzka niepubliczne kluby dziecięce zgodnie z uchwałą Rady Miasta otrzymują miesięcznie 200,00 zł na wychowanka. W 2023 r. Gmina udzieliła dotację dla klubów dziecięcych w łącznej kwocie 32 400,00 zł. Wyplacona dotacja dla klubów dziecięcych pokrywana jest w całości ze środków własnych gminy Sucha Beskidzka.

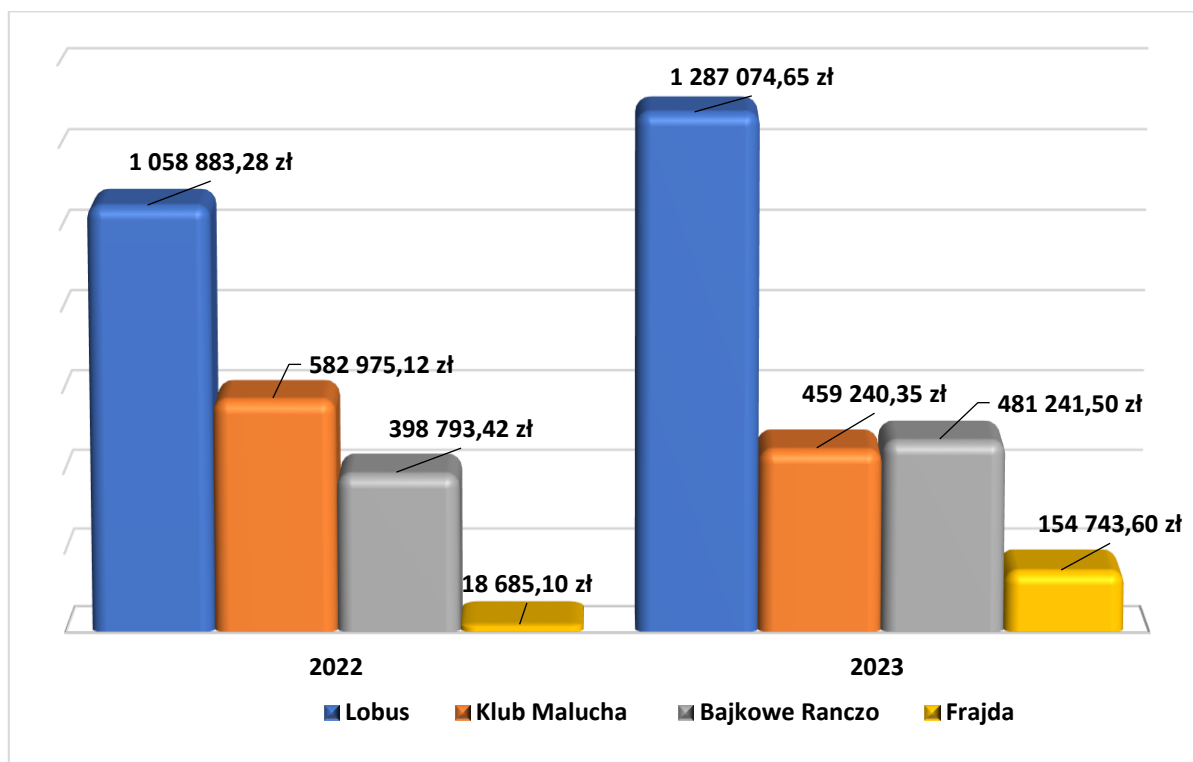
W przypadku dotacji dla niepublicznych przedszkoli, które otrzymują na jednego wychowanka kwotę stanowiącą 75% kosztów utrzymania dziecka w Miejskim Przedszkolu Samorządowym, Podstawowa Kwota Dotacji (PKD) wynosiła w 2023 roku 9 378,36 zł. Z powyższego wynika, że w 2023 roku niepubliczne przedszkola otrzymywały z budżetu Gminy miesięcznie **586,15 zł/na każde dziecko**. Wyjątek stanowi dofinansowanie wychowania przedszkolnego dzieci z dysfunkcjami, uczęszczające do niepublicznego przedszkola LOBUS, gdzie ze względu na charakter placówki i specjalistyczną opiekę, dotacja miesięczna na dziecko jest wielokrotnie wyższa.

Wykres 91. Kwoty dotacji wypłaconej niepublicznym przedszkolom z budżetu gminy w roku 2023, w porównaniu do 2022 roku

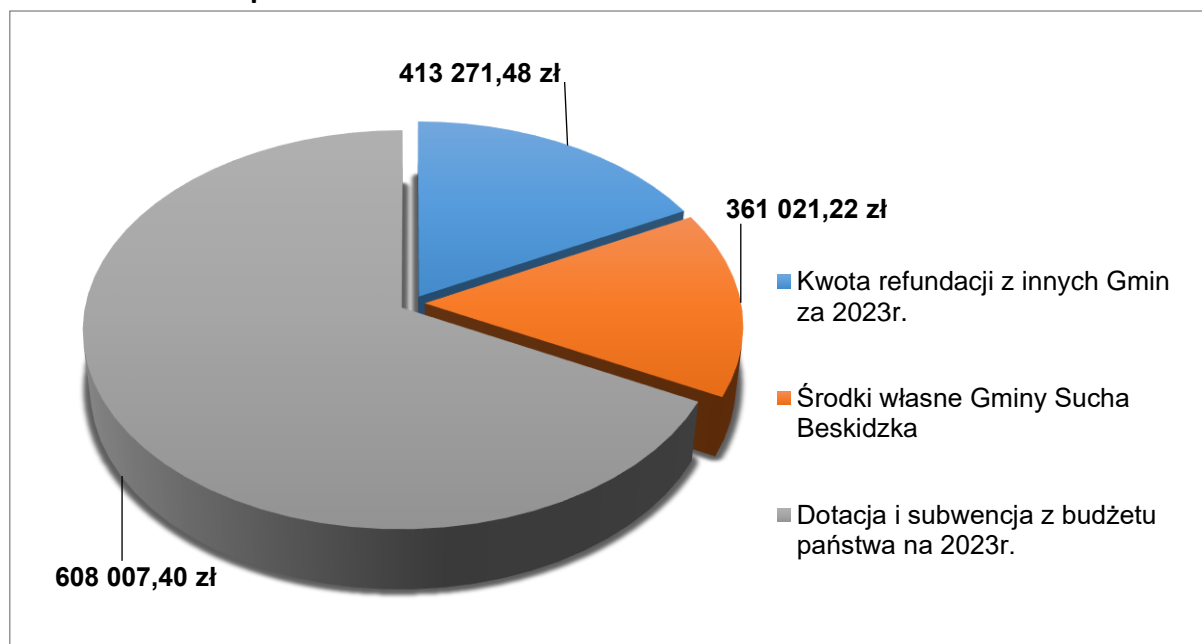
Źródło: Centrum Usług Wspólnych w Suchoj Beskidzkiej

Wykres 92. Kwoty dotacji udzielonej poszczególnym placówkom niepublicznym w latach 2022-2023

Źródło: Centrum Usług Wspólnych w Suchej Beskidzkiej

Wykres 93. Wypłacone dotacje dla niepublicznych przedszkoli w roku 2023 z podziałem na źródła pochodzenia

Źródło: Centrum Usług Wspólnych w Suchej Beskidzkiej

Podsumowując Gmina Sucha Beskidzka wypłaciła w 2023 roku niepublicznym przedszkolom **2 382 300,10 zł**, co łącznie z dotacją wypłaconą dla niepublicznych klubów dziecięcych daje kwotę **2 414 700,10 zł**. Dotacją było objętych średnio 191 wychowanków miesięcznie.

Rok szkolny 2022/2023 był kolejnym rokiem, w którym w związku z agresją Rosji na Ukrainę i napływem do Polski obywateli Ukrainy w suskich szkołach realizowano kształcenie dzieci przybyłych z terenów objętych wojną. Kształcenie uczniów z Ukrainy w suskich szkołach jest realizowane począwszy od 22 marca 2022.

W Szkole Podstawowej nr 1 im. Jana Pawła II do końca roku szkolnego 2022/2023 funkcjonował oddział przygotowawczy dla uczniów klas I-III oraz zatrudniono pomoc nauczyciela – osobę znającą język ukraiński. Nauczanie w oddziale przygotowawczym było prowadzone w oparciu o realizowane w szkole programy nauczania z zakresu kształcenia ogólnego dostosowane pod względem zakresu treści nauczania oraz metod i form ich realizacji do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów. Uczniowie w oddziale przygotowawczym realizowali 6 godzin tygodniowo języka polskiego, pozostałe godziny mieli rozdysponowane na realizację zajęć wspierających adaptację i przygotowanie ich do dalszej nauki. Starsze dzieci z Ukrainy zostały zakwalifikowane do poszczególnych klas w szkołach zgodnie z miejscem zamieszkania. W każdej szkole do której uczęszczali uczniowie z Ukrainy zorganizowano dodatkowe zajęcia z języka polskiego w wymiarze 6 godzin tygodniowo. Od 1 września 2023r. wszyscy uczniowie z Ukrainy zostali włączeni do oddziałów ogólnodostępnych i nie tworzono już oddziału przygotowawczego. Według stanu w dniu klasyfikacji rocznej do szkół podstawowych na terenie Suchoj Beskidzkiej uczęszczają w sumie 25 dzieci z Ukrainy.

8.7. MIEJSKA ŚWIETLICA PROFILAKTYCZNA W SUCHEJ BESKIDZKIEJ

Miejska Świetlica Profilaktyczna jest samorządową instytucją gminy Sucha Beskidzka, która została powołana przez Radę Miejską w dniu 16 lutego 2000 roku.

Miejska Świetlica Profilaktyczna jest placówką wsparcia dziennego typu opiekuńczego dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Sucha Beskidzka.

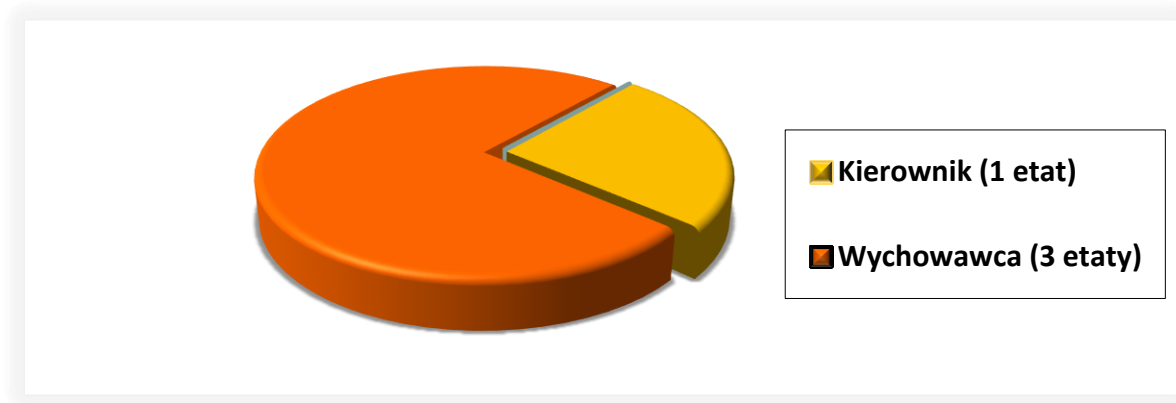
Tabela 24. Informacje dotyczące placówki

Ilość dni pracy w tygodniu	5
Ilość godzin pracy w tygodniu	40
Liczba miejsc	50
Czas pracy	Wrzesień – czerwiec poniedziałek – piątek: 9:00 – 17:00. Ferie szkolne i wakacje poniedziałek – piątek: 8:00 – 16:00.

Zatrudnienie jednostki

Jednostka w ciągu roku zatrudniała 4 osoby.

Wykres 94. Struktura zatrudnienia wg stanu na koniec grudnia 2023

Źródło: Centrum Usług Wspólnych w Suchoj Beskidzkiej

Budżet w 2023 roku

Miejska Świetlica Profilaktyczna jest jednostką budżetową.

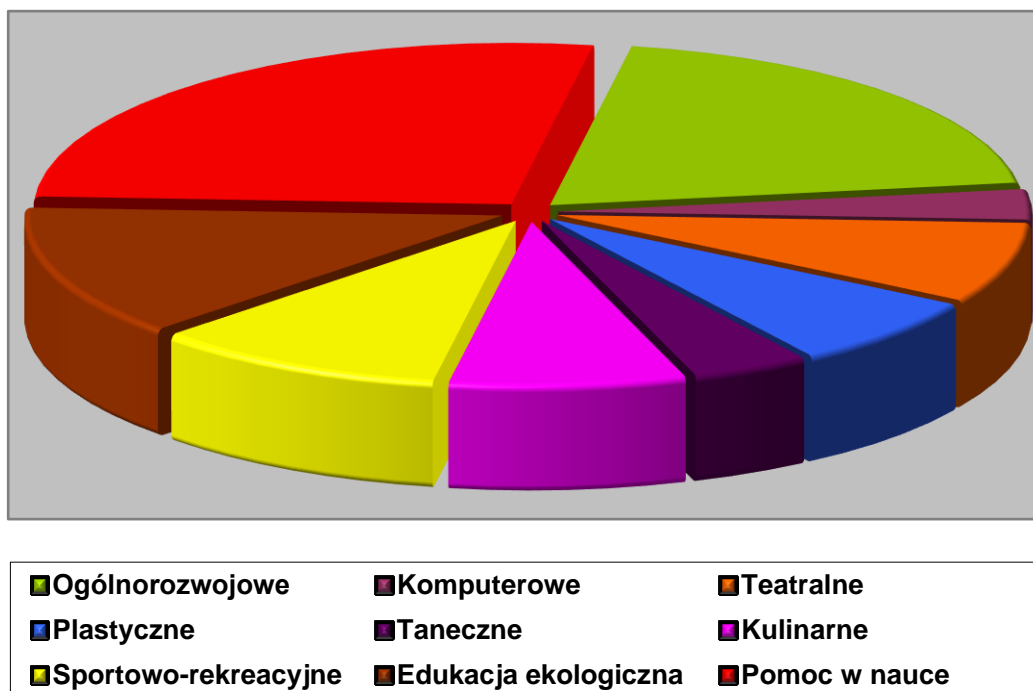
Budżet jednostki ogółem	462 515,05 zł	100%
Środki własne Gminy	462 515,05 zł	100%

Główne zadania i cele placówki

- zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom;
- tworzenie warunków do nauki własnej i pomoc w nauce;
- rozwijanie zainteresowań i uzdolnień wychowanków;
- pomoc w kryzysach szkolnych, rodzinnych;
- dożywanie dzieci;
- organizacja zajęć i czasu wolnego, (np. w okresie ferii zimowych, wakacji);
- nauka umiejętności życia w grupie;
- współpraca z rodziną.

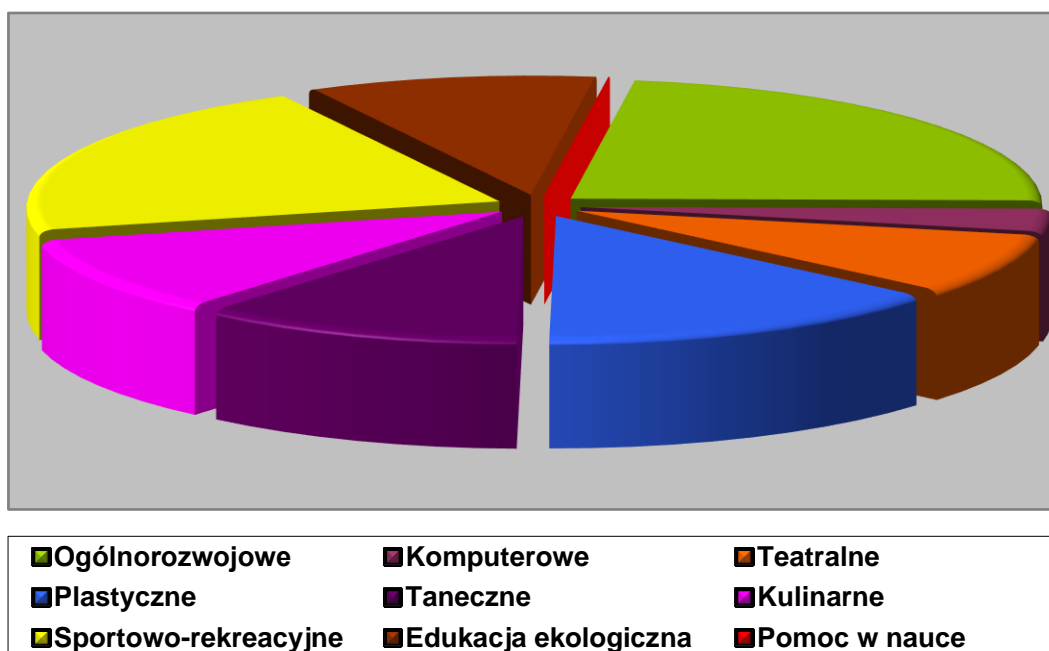

Wykres 95. Prowadzone zajęcia w roku szkolnym 2023

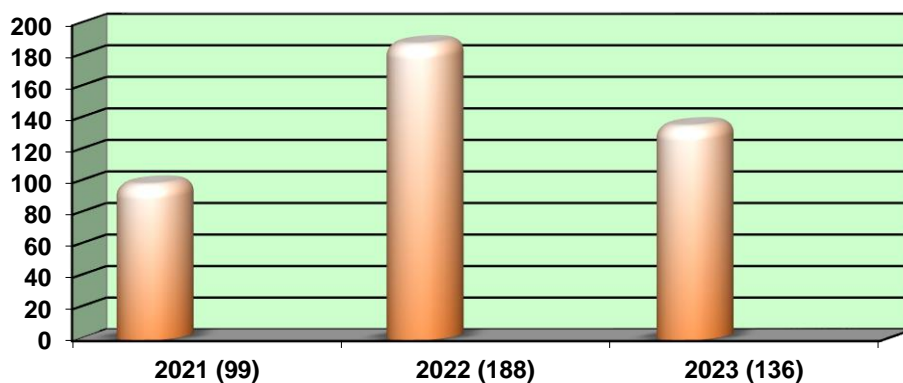
Źródło: Centrum Usług Wspólnych w Suchej Beskidzkiej

Wykres 96. Prowadzone zajęcia w okresie ferii i wakacji 2023

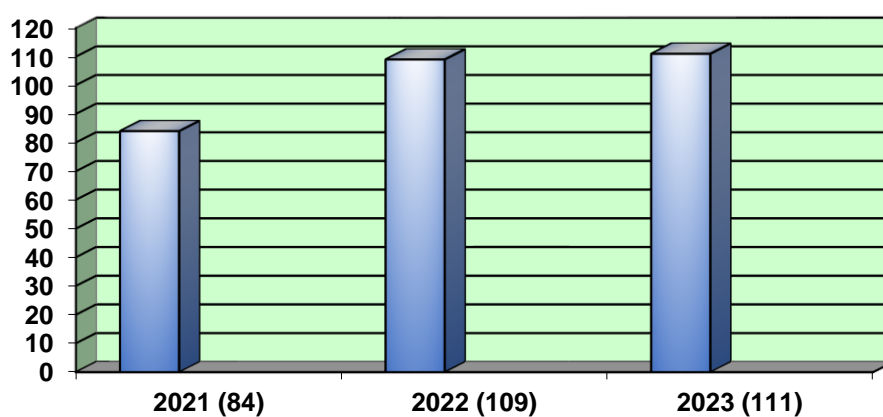
Źródło: Miejska Świetlica Profilaktyczna w Suchej Beskidzkiej

Wykres 97. Liczba dzieci zapisanych w latach 2021 – 2023

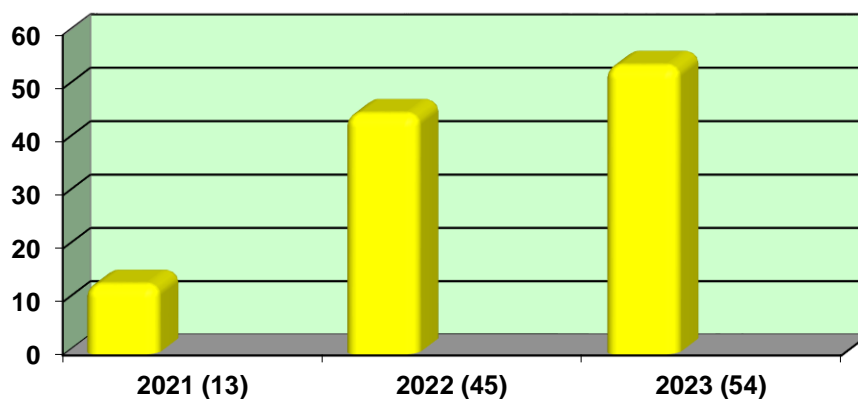
Źródło: Miejska Świetlica Profilaktyczna w Suchej Beskidzkiej

Wykres 98. Liczba dzieci zapisanych w okresie wakacji w latach 2021 – 2023

Źródło: Miejska Świetlica Profilaktyczna w Suchej Beskidzkiej

Wykres 99. Liczba dzieci zapisanych w okresie ferii w latach 2021 – 2023

Źródło: Miejska Świetlica Profilaktyczna w Suchej Beskidzkiej

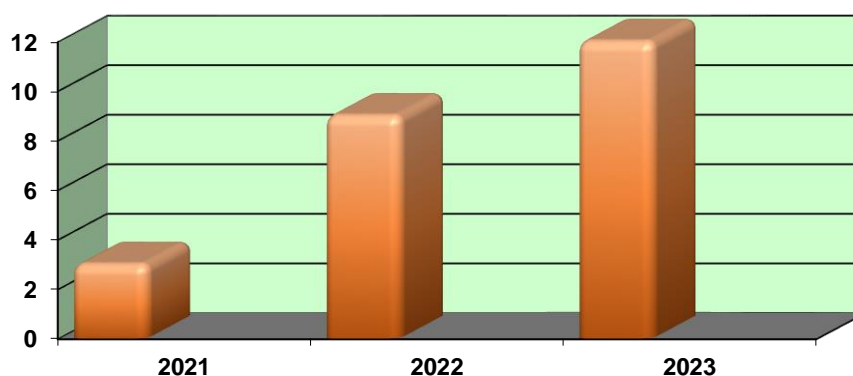
Tabela 25. Współpraca z instytucjami

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Dzięki współpracy z tą jednostką Miejska Świetlica Profilaktyczna ma możliwość pomocy dziecku i rodzinie np. poprzez zapewnienie dofinansowania do wyżywienia w okresie wakacji i ferii. Nasza placówka ściśle współpracuje z asystentami rodzin z terenu miasta w celu zwiększenia efektywności pracy z rodziną.
Komenda Powiatowa Policji	Współpraca z Komendą Powiatową Policji opiera się głównie na przybliżeniu wychowankom działań policji. W okresie ferii i wakacji odbywają się pogadanki na temat bezpiecznego spędzania czasu wolnego oraz zagrożeń, z jakimi mogą się spotkać dzieci na co dzień.
Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Współpraca z Powiatową Strażą Pożarną opiera się na przybliżeniu dzieciom zawodu strażaka. W ramach spotkań odbywają się pogadanki na temat bezpieczeństwa, pokazy sprzętu oraz wozów strażackich. W tegoroczne wakacje odwiedzili świetlicę prezentując sprzęt strażacki znajdujący się na wyposażeniu specjalistycznych samochodów.
Zespół Interwencji Kryzysowej	W ramach współpracy ZIK udziela pomocy naszym wychowankom i ich rodzinom w zakresie: pomocy psychologicznej, grup wsparcia (w szczególności dla osób dotkniętych przemocą i dla rodzin zastępczych), zajęć socjoterapeutycznych, w których uczestniczą niektórzy podopieczni Świetlicy.
Kuratorzy sądowi	Współpraca z kuratorami pozwala na lepszą pomoc rodzinom znajdującym się w ciężkiej sytuacji. Stały kontakt z kuratorami pozwala na dostosowanie działań pomocowych i wychowawczych do aktualnej sytuacji wychowanków.
Szkoły	W celu ulepszenia i usprawnienia działań opiekuńczo – wychowawczych oraz pomocowych Miejska Świetlica Profilaktyczna współpracuje ze szkołami, a przede wszystkim z pedagogami i wychowawcami swoich podopiecznych. Często zdarza się, że to właśnie oni kierują uczniów do Świetlicy. Dzięki takiej współpracy dzieci pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych, czy też mające trudności w nauce zostają objęte opieką oraz otrzymują właściwą pomoc.
Zespół Interdyscyplinarny	Zespół Interdyscyplinarny tworzą przedstawiciele lokalnych instytucji, których praca ukierunkowana jest na niesienie pomocy rodzinom często dysfunkcyjnym i nie radzącym sobie z problemami współczesnego świata. Pracownicy Świetlicy również są członkami Zespołu, dzięki czemu są na bieżąco informowani w sprawach swoich wychowanków, ale również innych dzieci, które należy objąć pomocą opiekuńczo – wychowawczą.
Przedszkola	Współpraca z przedszkolami opiera się na integracji wychowanków placówek. Polega ona na spotkaniach, podczas których organizowane są różnorodne zajęcia. Wychowawcy Świetlicy zapraszani byli również do przedszkola na spotkania, podczas których czytali przedszkolakom bajki.
Instytucje kultury	Biblioteka Suska, Centrum Kultury i Filmu oraz Muzeum Miejskie Suchoj Beskidzkiej prowadzą działalność edukacyjną w zakresie kultury, organizują wystawy, popularyzują wiedzę i sztukę oraz upowszechniają dorobek kulturalny.
Liga Obrony Kraju	Wychowankowie świetlicy brali udział w zajęciach na strzelnicy organizowanych przez LOK.

<p>Klub Seniora</p>	<p>W ramach współpracy seniorzy biorą udział w zajęciach z dziećmi z Miejskiej Świetlicy Profilaktycznej, zajęcia te mają na celu integrację międzypokoleniową. Prowadzone są zajęcia z różnych bloków tematycznych np. komputerowe, sportowe, kulinarne, kulturalne, ogólnorozwojowe, plastyczne, regionalne, ognisko, wycieczki piesze (Nordic Walking) i wyjazdowe.</p>
<p>Szkolne Koło Wolontariatu</p>	<p>Dzięki tej współpracy młodzież wspiera pracę wychowawców, sami uczą się opieki oraz organizacji czasu wolnego dla wychowanków placówki, pomagają im w nauce. Młodzież odwiedzała młodszych kolegów również w ferie i wakacje. Wraz z opiekunami zorganizowali zabawę Andrzejkową. Uczestniczą również w corocznych spotkaniach z Mikołajem.</p>

Świetlica w ramach integracji międzypokoleniowej organizuje różnego rodzaju wyjazdy m.in. kulturalne, sportowo – rekreacyjne.

Wykres 100. Wyjazdy m.in. kulturalne, sportowo-rekreacyjne w latach 2021 – 2023

Źródło: Miejska Świetlica Profilaktyczna w Suchej Beskidzkiej

Imprezy i akcje organizowane przez Miejską Świetlicę Profilaktyczną w 2023r.

Orszak Trzech Króli, Ferie w mieście, Karnawał, Sprzątanie Świata, Śniadanie Wielkanocne, Dzień Rodzica, Dzień Dziecka, 22. Wielka Parada Smoków „Wielki Odłot”, Bezpieczne Wakacje 2023, Wakacje w mieście, Andrzejki, Mikołajki, Wigilia, Gwiazdka, Sylwester, Wycieczki wyjazdowe i piesze.

Miejska Świetlica Profilaktyczna 4 czerwca 2023r. brała udział w „22. Wielkiej Paradzie Smoków” organizowanej cyklicznie od 2000 roku przez Teatr Groteska. Świetlica godnie reprezentowała nasze miasto. Rodzice, opiekunowie i dzieci stworzyli Smoka Kicka, który od dawna związany jest z Suchą Beskidzką. Wszyscy niezmiernie zaangażowali się w całe przedsięwzięcie. Założeniem była również integracja międzypokoleniowa i umocnienie więzi grupowych. Prace techniczno – plastyczne trwały 2 miesiące. Efekt końcowy przerósł najśmielsze oczekiwania - Smok Kicka zajął I miejsce w konkursie na najpiękniejszego smoka 22. Wielkiej Parady Smoków „Wielki Odłot”.

Zdjęcie nr 11. Parada smoków w Krakowie – 2023 rok (Świetlica Profilaktyczna z Suchej Beskidzkiej)

Wnioski końcowe

Miejska Świetlica Profilaktyczna realizuje zadania zgodnie z przyjętymi celami oraz wyznaczonymi kierunkami działań. Placówka stara się wychodzić naprzeciw potrzebom środowiska lokalnego. Poszerza swoją ofertę, dzięki czemu cieszy się dużym zainteresowaniem na terenie miasta Sucha Beskidzka.

9. POMOC SPOŁECZNA

9.1. MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

Realizatorem zadań Gminy Sucha Beskidzka z zakresu pomocy społecznej jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednostka ta podejmuje działania zgodnie z obowiązującymi ustawami, programami rządowymi do realizacji których obowiązany był organ wykonawczy oraz przyjętymi gminnymi dokumentami planistycznymi obejmującymi obszar polityki społecznej tj. m.in. ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2020 – 2025, Programem Wspierania Rodziny w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2021 – 2023, Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2023 – 2027 oraz Gminnym programem ostonowym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.

Rok 2023 upłynął dla Ośrodka przede wszystkim pod znakiem znacznego wzrostu potrzeb społecznych, a co za tym idzie podejmowanych działań Ośrodka, w kontekście wsparcia usługowego osób niepełnosprawnych, starszych i chorych. Skala realizacji programów „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” czy „Opieka wytchnieniowa”, a także wsparcia w postaci usług opiekuńczych, była nieporównywalna z latami poprzednimi. Znaczące zmiany

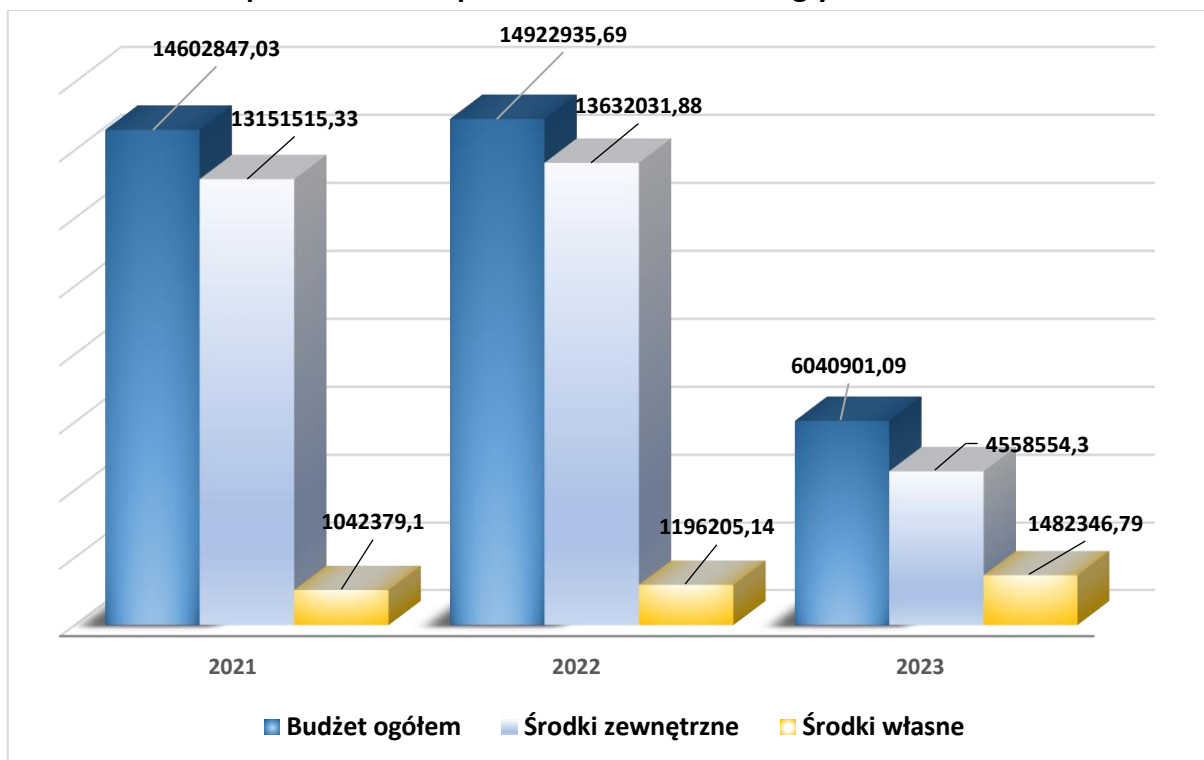
prawne dotknęły ponadto obszar przeciwdziałania przemocy domowej, a dostosowanie rozwiązań na poziomie lokalnym, również stanowiło wyzwanie dla kadry Ośrodka.

BUDŻET MOPS W ROKU 2023

W 2023 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dysponował budżetem o łącznej kwocie **6.040.901,09 zł** z czego **4.558.554,30 zł** to środki zewnętrzne, a pozostała kwota stanowiła środki własne Gminy Sucha Beskidzka.

Na środki zewnętrzne składa się dotacja z budżetu Wojewody Małopolskiego oraz środki pozyskane w ramach Programów i Projektów. W stosunku do roku 2022 budżet zmalał o 40,48 %, co wynika m.in. z faktu, iż bieżąca obsługa świadczenia wychowawczego 500+ została już w całości przeniesiona do ZUS, a także realizacja dodatków węglowych i im podobnych, była w 2023 r. realizowana na znacznie mniejszą skalę w porównaniu z rokiem 2022.

Wykres 101. Budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2023 roku z podziałem na źródła pochodzenia i z porównaniem do lat ubiegłych

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Sucha Beskidzka

ZATRUDNIENIE W MOPS WG STANU NA 31.12.2023

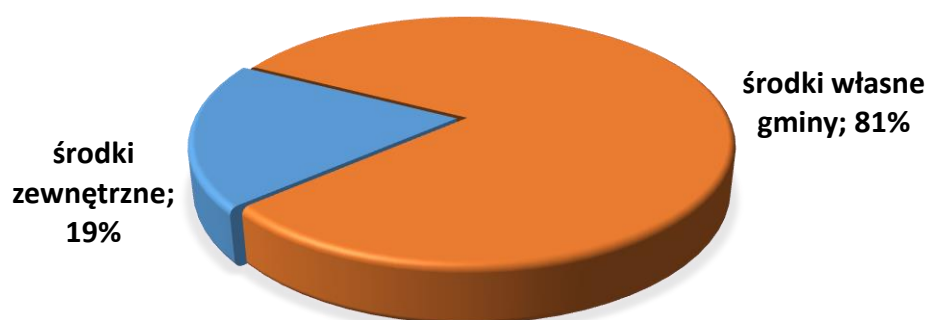
Stan zatrudnienia na dzień 31.12.2023 r. wynosił 13 etatów.

Tabela 26. Stan zatrudnienia w MOPS z podziałem na etaty wg stanu na dzień 31.12.2023 r.

Nazwa komórki organizacyjnej		Liczba zatrudnionych osób	Wymiar zatrudnienia (etaty)
Kierownik		1	1
Dział Finansowo- Księgowy		2	2
Dział Świadczeń Rodzinnych		3	2,75
Dział Pomocy Społecznej	Pracownicy socjalni rejonowi	5	4,5
	Aspirant pracy socjalnej	1	1
Asystent rodziny		1	1
łącznie		13	12,25

Mając na uwadze znaczne zmniejszenie budżetu MOPS, w połowie 2023 r. zlikwidowane zostało samodzielne stanowisko starszego inspektora, a dodatkowo jeden z pracowników socjalnych zmniejszył wymiar zatrudnienia do ½ etatu. Tym samym, wymiar zatrudnienia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej jest dostosowany do wielkości gminy i spełnia wszelkie ustawowe wymogi.

Wykres 102. Źródła finansowania wynagrodzeń pracowników MOPS w 2023 roku

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej

Powyższy wykres wskazuje źródła finansowania wynagrodzeń pracowników MOPS w ujęciu procentowym. Struktura ta w roku 2023 w porównaniu z rokiem 2022 uległa zmianie. Zmniejszony został udział środków zewnętrznych (w 2022 r. było to 29%), kosztem wzrostu procentowego udziału środków własnych. Ponadto ze względu na zakończenie projektu unijnego w 2023r. udział środków unijnych wyniósł 0 % (w 2022 r. było to 5%).

9.2. ZADANIA W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane przez MOPS są związane m.in. z prowadzoną pracą socjalną, a także z przyznawaniem i wypłatą świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, których realizację w 2023 roku przedstawia poniższa tabela.

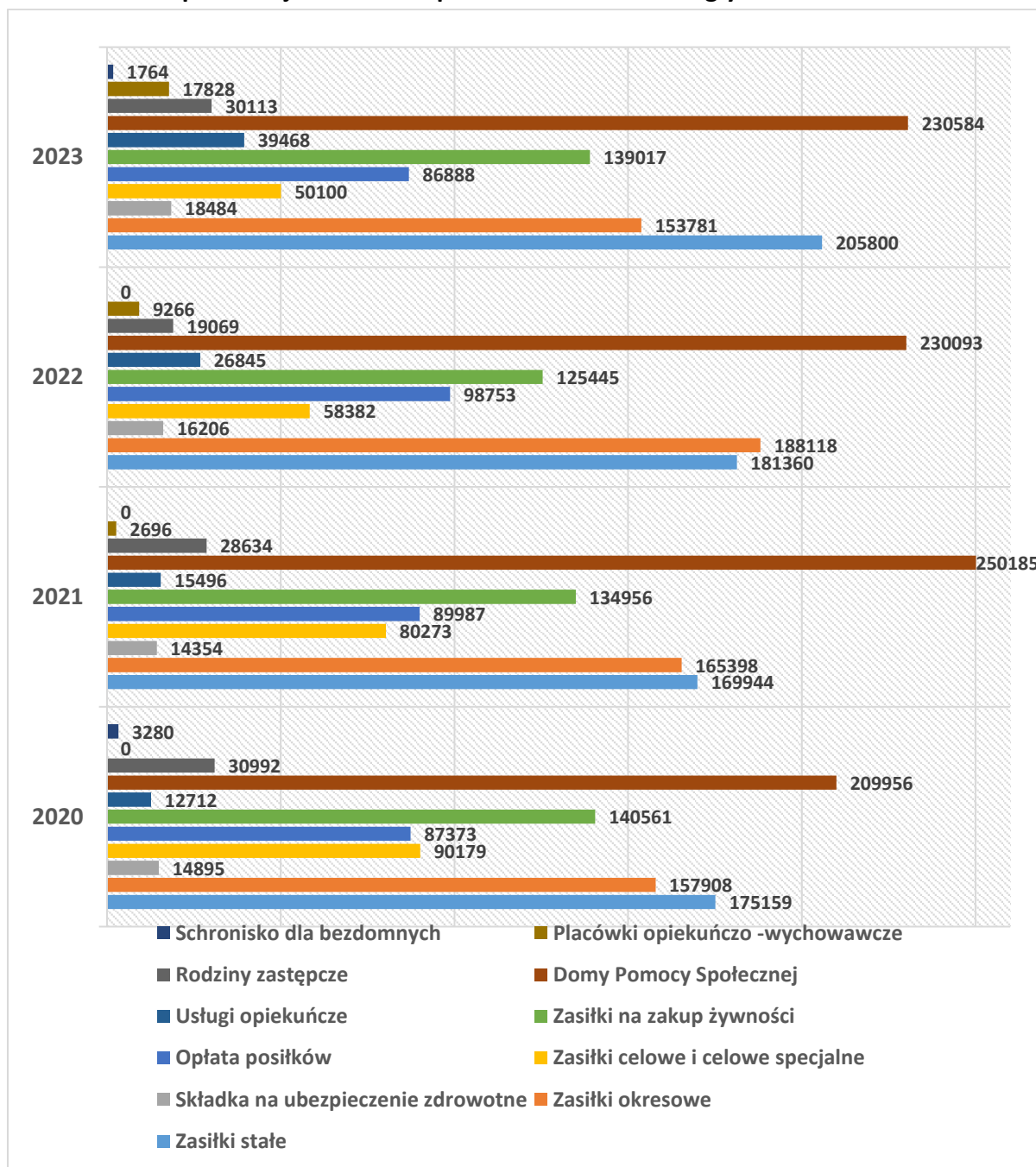
Tabela 27. Wybrane rodzaje świadczeń w ramach pomocy społecznej

Rodzaj świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Wydatki
Świadczenia pieniężne i niepieniężne (poza pracą socjalną i DPS) w tym:	144	299	679.629,00 zł
1. Zasiłki stałe	32	37	205.800,00 zł
2. Zasiłki okresowe	88	154	153.781,00 zł
3. Zasiłki celowe- w tym zasiłki celowe, celowe specjalne, zasiłki celowe na zakup żywności oraz zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego	134	234	193.117,00 zł
4. Dożywianie	52	148	86.888,00 zł
5. Usługi opiekuńcze	11	11	39.468,00 zł
6. Schronienie	1	1	576,00 zł
Domy pomocy społecznej	6	6	230.584,00 zł
Praca socjalna	250	501	x

Łączna liczba osób objętych wsparciem w ramach pomocy społecznej wyniosła 523 osoby z 253 rodzin i w stosunku do roku poprzedniego zmalała o 296 osób ze 133 rodzin. Powyższy ubytek w statystykach wynika z faktu, iż w 2022 r. pracownicy socjalni przeprowadzali wywiady związane z przyznaniem dodatków węglowych i dodatków z tytułu wykorzystywania innych źródeł ciepła, wśród wielu osób i rodzin nie korzystających dotychczas z pomocy Ośrodka.

Wykres 103. Wydatki na realizację najważniejszych zadań własnych z zakresu pomocy społecznej w 2023 r. w porównaniu do lat ubiegłych.

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej

Z powyższego wykresu wynika, że do najbardziej kosztownych wydatków w tym obszarze należy opłata za pobyt w Domu Pomocy Społecznej, a także wypłata zasiłków stałych, okresowych i zasiłków na zakup żywności. W 2023 r. wzrosła kwota wydatków na wypłatę zasiłków stałych, zasiłków na zakup żywności oraz usługi opiekuńcze. Wzrosły również wydatki za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych. Zmniejszyły się natomiast wydatki na wypłatę zasiłków celowych (w tym celowych specjalnych), zasiłków okresowych oraz opłat za posiłki. Realizacja pozostałych świadczeń utrzymana jest na względnie stałym poziomie.

GMINNY PROGRAM OSŁONOWY „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU” NA LATA 2019 – 2023

W roku 2023 wsparcie w zakresie dożywiania w ramach programu uzyskało 218 osób (31 dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej, 69 uczniów oraz 122 osoby dorosłe). Wsparcie realizowane było w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, w formie opłaty obiadów w placówkach oświatowych lub w formie opłaty jednego gorącego posiłku dziennie w jadłodajni dla osób ubogich, bezdomnych, samotnych, niepełnosprawnych.

Łączny koszt Programu wyniósł 225.904,30 zł, z czego kwota 168.870,00 zł pochodziła z dotacji, natomiast wkład własny Gminy wyniósł 57.034,30 zł.

PROGRAM OPERACYJNY POMOC ŻYWNOŚCIOWA (FEAD)

Wzorem lat ubiegłych pracownicy socjalni MOPS w 2023 r. kwalifikowali osoby uprawnione do korzystania z pomocy w formie żywności, która wydawana była przez Parafię Sucha Beskidzka przy współpracy Caritas w Krakowie oraz przez Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Suchej Beskidzkiej. W 2023 r. wydano 98 skierowań dla 223 osób, w tym 5 obywateli Ukrainy.

WSPIERANIE OSÓB BEZDOMNYCH

Wszystkim przebywającym na terenie miasta w 2023 roku osobom bezdomnym Gmina zapewniała możliwość pobytu w noclegowni lub schronisku dla bezdomnych, w tym z usługami opiekuńczymi m.in. w Będzinie, Dąbrowie Górniczej, Nizinach i Cieszynie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zawarł umowę na transport osób bezdomnych. Osoby potrzebujące miały ponadto zapewnioną pomoc m.in. w formie gorącego posiłku, zakupu odzieży, obuwia, żywności.

W 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej poniósł koszty pobytu osób w schronisku dla osób bezdomnych wraz z usługą transportową w wysokości 1.764,00 zł. Zlecono także usługę transportową osób samotnych z terenu Gminy Sucha Beskidzka na spotkanie wigilijne w Lachowicach – koszt 1.000,00 zł.

AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH

W ramach polityki społecznej gminy skierowanej na aktywizację osób bezrobotnych objętych wsparciem pomocy społecznej realizowane były w ramach porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w Suchej Beskidzkiej, **prace społecznie użyteczne**. Na realizację zadania pozyskano z PUP Sucha Beskidzka środki w wysokości 8.088,60 zł (wkład własny Gminy - 5.931,20 zł).

Z możliwości udziału w pracach społecznie użytecznych skorzystało łącznie 8 osób, z czego aż 5 efektywnie wykorzystowało szansę na aktywizację i podjęło następnie zatrudnienie lub inne formy prac zarobkowych.

WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH

Dla osób starszych świadczone jest wsparcie w formie pracy socjalnej, pomocy finansowej, rzeczowej oraz w formie usług opiekuńczych. Ponadto w 2023 roku na rzecz Seniorów podejmowane były następujące działania:

- Współpraca przy realizacji projektu pn. „**Małopolski Tele - Anioł**” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Dzięki projektowi osoby niesamodzielne ze względu na stan zdrowia, wiek lub niepełnosprawność z terenu Gminy Sucha Beskidzka dysponują możliwością natychmiastowego połączenia się z Centrum Teleopieki. Projekt przewiduje też opcję korzystania z usług opiekuńczych i sąsiedzkich. Jednym z Partnerów przedsięwzięcia jest lokalne Stowarzyszenie Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego z siedzibą w Suchej Beskidzkiej. Z uwagi na zakończenie działań projektowych od połowy roku do MOPS zgłaszało się bardzo wiele osób starszych, które do tej pory były zabezpieczane przez wsparcie projektowe. Wszystkim zgłaszającym zapewniono wsparcie, wykorzystując zasoby usług opiekuńczych, w tym świadczonych w ramach prac społecznie – użytecznych, rejonowej pracy socjalnej, a także, w uzasadnionych przypadkach, programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”.
- Program „**Opieka 75+**”, którego celem jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi lub są osobami samotnie gospodarującymi, a także tych, które pozostają w rodzinie. W ramach programu pozyskano środki finansowe w wysokości 14.716,00 zł z przeznaczeniem na zwiększenie godzin usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej. Powyższe środki pozwoliły na objęcie dodatkowym wsparciem 7 seniorów, realizując na ich rzecz 852 godziny usług opiekuńczych.

WSPIERANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

- Kontynuując rozwijanie nowych form pomocy społecznej, Gmina Sucha Beskidzka w 2023 r. przystąpiła po raz trzeci do realizacji resortowego programu „**Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej**”. Skala realizacji programu sukcesywnie z roku na rok powiększa się. Program dofinansowany był ze środków Funduszu Solidarnościowego. Wartość finansowania i całkowita wartość zadania wyniosła 627.549,69 zł (dla porównania wartość programu realizowanego w 2022 r. to 508.776,00 zł). Program adresowany jest do osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (lub równoważne), które wymagają usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym, a także do dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co

dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W ramach Programu dla osób niepełnosprawnych dostępne jest wsparcie m.in. w wykonywaniu czynności samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wypełnianiu ról społecznych, w przemieszczaniu się poza miejscem zamieszkania, a także w podejmowaniu aktywności życiowej i komunikowaniu się z otoczeniem. W 2023 r. ze wsparcia w ramach Programu skorzystało 56 osób niepełnosprawnych – 41 osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym i 15 osób z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym. Usługi asystenta świadczyło 21 osób, które na przestrzeni roku zrealizowały 14 709 godzin.

Tabela 28. Realizacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” w latach 2021 – 2023

Rok	Liczba Uczestników Programu	Liczba godzin wsparcia	Liczba Asystentów	Budżet programu
2021	7	1 020	1	42.828,00 zł
2022	35	12 348	14	508.776,00 zł
2023	56	14 709	21	627.549,69 zł

- W 2023 r. przystąpiono również po raz drugi do realizacji programu „**Opieka wytchnieniowa**”. Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki dysponować będą czasem, który będą mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Usługi opieki wytchnieniowej mogą służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków. W 2023 r. wsparcie w ramach programu otrzymało 11 mieszkańców Suchej Beskidzkiej, w łącznym wymiarze 2023 godzin. Usługi opieki wytchnieniowej realizowało łącznie 5 osób. W 2023r. łączna kwota środków Funduszu Solidarnościowego wykorzystana na realizację programu wyniosła 77.247,66 zł.

Tabela 29. Realizacja programu „Opieka wytchnieniowa” w latach 2022 – 2023

Rok	Liczba Uczestników Programu	Liczba godzin wsparcia	Liczba osób świadczących usługi opieki	Budżet programu
2022	5	1 020	2	40.800,00 zł
2023	11	2 023	5	77.247,66 zł

MIESZKANIE CHRONIONE

W 2023 r. zmianie uległa lokalizacja mieszkania chronionego. Mieszkanie chronione wspomagane zostało utworzone w świeżo wyremontowanym budynku przy ul. Makowskiej 24. Decyzja ta była związana z koniecznością dostosowania lokalu do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przy budynku zaplanowano miejsce parkingowe dla osób niepełnosprawnych, zamontowano niezbędne podjazdy oraz wykonano w pełni dostosowaną do potrzeb osób poruszających się na wózku inwalidzkim łazienkę.

W 2023 r. wsparcie w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym otrzymywała 1 osoba, a koszt utrzymania mieszkania wyniósł 1.840,38 zł

DZIAŁANIA W RAMACH POMOCY OBYWATELOM UKRAINY W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM ZBROJNYM NA TERENIE TEGO PAŃSTWA

Obywatele Ukrainy i inne osoby wymienione w art. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa, objęte zakresem podmiotowym tejże ustawy, są uprawnione do określonych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa, w 2023 r. realizował szereg dodatkowych zadań, tj.:

- **Świadczenie pieniężne z tytułu zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy** - Świadczenie wypłacane jest w wysokości 40 zł za osobodzień, co poprzedza złożenie wniosku w Referacie Spraw Społecznych Urzędu Miasta Sucha Beskidzka oraz wspólna z pracownikiem socjalnym oraz pracownikiem Referatu Promocji i Spraw Społecznych weryfikacja warunków zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy. Realizacja zadania finansowana jest z Funduszu Pomocy. W 2023 r. wypłacono 130.920,00 zł w ramach 3.273 osobodni dla 6 wnioskodawców, zapewniając w ten sposób zakwaterowanie i wyżywienie dla 14 obywateli Ukrainy.
- **Jednorazowe świadczenie pieniężne 300 zł**, przeznaczone na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. W 2023 r. pracownicy MOPS przyjęli i zrealizowali wnioski na jednorazowe świadczenie pieniężne dla 40 obywateli Ukrainy na łączną kwotę 12.000,00 zł. Realizacja zadania również finansowana jest ze środków Funduszu Pomocy.
- **Nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego** – w 2023 r. na terenie Gminy Sucha Beskidzka przynajmniej tymczasowo przebywało 12 opiekunów tymczasowych ustanowionych przez sąd, sprawujących pieczę nad 51 dziećmi. Pracownicy socjalni, również we współpracy z pracownikami PCPR, przeprowadzali wizyty środowiskowe celem sprawowania nadzoru nad wypełnianiem obowiązków opiekunów tymczasowych.

- **Prawo do świadczeń rodzinnych** – na wniosek obywateli Ukrainy dział świadczeń rodzinnych MOPS Sucha Beskidzka przyznawał pomoc w formie zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami z tytułu urodzenia dziecka, samotnego wychowywania dziecka, rozpoczęcia roku szkolnego oraz wychowywania w rodzinie wielodzietnej. Dodatkowo obywatele Ukrainy korzystali z zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń rodzicielskich. Łączna kwota wydatków wyniosła 86.388,78 zł.

9.3. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

W 2023 roku początkowo realizowany był „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2025”. Następnie w wyniku nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która weszła w życie 22 czerwca 2023 r., należało dostosować lokalne akty prawne do krajowych rozwiązań, i tym sposobem uchwałą nr LV/439/2023 Rady Miasta Sucha Beskidzka z dnia 28 września 2023 r. przyjęto Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2023 – 2027.

W Gminie działa powołany Zarządzeniem Burmistrza Zespół Interdyscyplinarny, którego obsługę administracyjno – techniczną prowadzi MOPS. Zgodnie z terminami wyznaczonymi nowelizacją ustawy, dnia 5 września 2023 r. Burmistrz Miasta zwołał pierwsze posiedzenie nowego Zespołu, które osobiście otworzył. Statystyka działalności zespołu za rok 2023 przedstawia się jak poniżej.

Założonych zostało 28 procedur Niebieskiej Karty, natomiast 6 Niebieskich Kart kontynuowanych było z poprzedniego roku. Przeprowadzono 14 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, odbyto 132 spotkania grup roboczych/diagnostyczno - pomocowych. Udzielono 295 porad, w tym podczas monitoringów sytuacji rodziny prowadzonych przez pracownika socjalnego i funkcjonariusza KPP – 181, na spotkaniach grup roboczych/diagnostyczno – pomocowych – 55, w Punkcie Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Doznających Przemocy Domowej – 58, telefonicznie – 1. Złożono do organów ścigania o podejrzeniu znęcania 5 zawiadomień do Prokuratury i 12 informacji do KPP, złożono 12 wniosków do Sądu o wgląd w sytuację małoletnich dzieci oraz wysłano 2 informacje o NK. Po 5 września 2023 r., czyli od momentu powołania nowego Zespołu Interdyscyplinarnego, podjęto 16 uchwał, wydano 3 skierowania do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową oraz wysłano 2 informacje o posiadaniu dostępu do broni do KWP Kraków. Ogólnie, wsparciem objętych były 23 rodziny i 81 osób, w tym 29 dzieci.

Gmina prowadziła działania informacyjno-edukacyjne mające na celu upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy (informacja na stronie internetowej, artykuły w prasie, rozpowszechnianie broszur, ulotek). Prowadzone było poradnictwo i wsparcie w zakresie przemocy domowej. W strukturze Ośrodka działa Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Doznających Przemocy Domowej, w ramach którego

cotygodniowe dyżury pełnią pracownicy socjalni, raz w miesiącu – pedagog, a dwa razy w miesiącu – psycholog. Koszt organizacji dyżurów psychologa w 2023 r. wyniósł 2.640,00 zł. Ponadto w ramach zawartego porozumienia z powiatem suskim mieszkańcy mieli zapewniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego, pomocy psychologicznej, grupy motywacyjno – aktywizującej dla kobiet, programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie, zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży, zabezpieczenia ofiar przemocy domowej w ramach hostelu, grup wsparcia dla ofiar przemocy, dostępu do całodobowego telefonu umożliwiającego kontakt z interwentem.

Zakres działań realizowanych przez MOPS w 2023 r., w związku z przeciwdziałaniem przemocy domowej, był znacznie obszerniejszy niż w co najmniej kilku ubiegłych latach.

9.4. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

Realizacja zadań odbywała się zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także Programem Wspierania Rodziny w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2021–2023. Prowadzone były liczne działania profilaktyczne i edukacyjne mające na celu przeciwdziałanie dysfunkcji rodzin zagrożonych kryzysem.

Gmina zapewniała rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo – wychowawcze dostęp do specjalistycznego poradnictwa, a także wsparcie i pomoc asystenta rodziny. W 2023 roku łącznie z 18 rodzinami pracował 1 asystent rodziny. Gmina współfinansuje pobyt dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo wychowawczych. Na to zadanie w 2023 roku wydatkowano kwotę 47.940,64 zł.

9.5. INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

- **Świadczenia rodzinne i opiekuńcze**

Tabela 30. Realizacja świadczeń rodzinnych i opiekuńczych w roku 2023

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	275	4.510	512.486,09 zł
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	21	21	21.000,00 zł
Świadczenia rodzicielskie	16	90	83.406,00 zł
Jednorazowa zapomoga „Za Życiem”	1	1	4.000,00 zł
Świadczenia opiekuńcze	251	3109	2.188.817,00 zł
Razem	564	7731	2.809.709,09 zł

W stosunku do roku 2022 zmalała kwota wydatków na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, jednorazową zapomogę „Za życiem” oraz świadczenia rodzicielskie, natomiast wzrosła kwota wydatków na świadczenia opiekuńcze, do których należą zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna.

- Program Rodzina 500+

Tabela 31. Realizacja świadczeń wychowawczych w latach 2021 – 2023

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
2021	1.046	1.717	18.132	9.014.215,38 zł
2022	936	1.555	7.504	3.740.148,20 zł
2023	2	8	29	14.500,00 zł

Realizacja świadczenia wychowawczego od czerwca 2022 r. została przeniesiona do ZUS, podobnie jak w 2021 r. realizacja świadczenia Dobry Start 300+. W 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził jedynie sprawy rozpoczęte w poprzednich okresach zasiłkowych, będące po procesie koordynacji świadczeń.

- Fundusz alimentacyjny oraz postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

W roku 2023 wypłacono 419 świadczeń alimentacyjnych na 36 dzieci w łącznej kwocie 194.979,73 zł. W stosunku do roku poprzedniego o 5 spadła liczba dzieci uprawnionych do tej formy pomocy, a wydatki uległy zmniejszeniu o 97.199,76 zł.

Tabela 32. Dłużnicy alimentacyjni, kwota zadłużenia i ściągальność w roku 2023

Liczba dłużników alimentacyjnych	W tym dłużnicy zamieszkali na terenie Gminy Sucha B.	Ogólna kwota zadłużenia	Kwota zwrotu w roku 2023	Kwota przekazana do budżetu Państwa	Dochód Gminy
91	43	5.193.883,35 zł	57.959,81 zł	52.330,15 zł	5.629,66 zł

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi działania mające zapewnić ściągальność zadłużenia, w tym pod rygorem skutków prawnych takich jak wnioski o ściganie za przestępstwo karne i zabranie prawa jazdy. Są to m.in. zobowiązania do rejestracji w PUP w przypadku nie podejmowania zatrudnienia, wnioski o aktywizację zawodową, zgłaszanie dłużników do biura informacji gospodarczej w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy, ścisła współpraca z organem egzekucyjnym, wnioski o zajęcie nieruchomości, przekazywanie informacji uzyskanych z wywiadu alimentacyjnego i składanych oświadczeń majątkowych. Wyżej wymieniona ogólna kwota zadłużenia dotyczy świadczeń wypłacanych od roku 2005 dotyczących świadczeń z FA oraz zaliczki alimentacyjne. Kwota zwrotu w roku 2023 jest o ponad 44 tys. zł niższa niż w roku 2022, tym samym dochód Gminy zmalał o ponad 20 tys. zł. Pomimo intensywnych działań mających na celu zwiększenie ściągальności należności alimentacyjnych, kwota odzyskana jest niższa w stosunku do roku 2022. Spowodowane to jest niepodejmowaniem legalnej pracy przez dłużników alimentacyjnych, częstą zmianą miejsca pobytu oraz wyjazdami poza granice kraju.

- **Karta Dużej Rodziny**

W 2023 r. popularność Karty Dużej Rodziny pomimo tendencji spadkowej nadal była duża. Posiadacze karty mogli liczyć na dodatkowe benefity wprowadzone w związku z trudną sytuacją gospodarczą w kraju, t.j. zniżki na stacjach benzynowych, w sklepach spożywczych, a dodatkowo dla osób posiadających Kartę Dużej Rodziny zwiększony jest limit kilowatów, które w 2023 r. można zakupić w niezminionej cenie prądu, z 2 tys. na 3 tys. W 2023 roku przyznano 219 kart uprawniających do korzystania z systemu zniżek dla rodzin 3+, tj. o 109 karty mniej niż w roku 2022, choć, dla porównania, więcej o 117 niż w roku 2021.

- **Stypendia i zasiłki szkolne**

Wyplacono stypendia szkolne dla 45 uczniów z 16 rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Łączna kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 22.128,18 zł, z czego dotacja wynosiła 17.702,54 zł, wkład własny Gminy 4.425,64 zł. Dodatkowo wypłacone zostały stypendia szkolne dla 2 uczniów z Ukrainy, przebywających na terenie Gminy Sucha Beskidzka, w łącznej wysokości 1.488,00 zł.

- **Ubezpieczenia społeczne i zdrowotne**

Opłata składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze oraz opłata składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe.

Tabela 33. Składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze oraz pobierające zasiłki stałe w roku 2023

	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Składka na ubezpieczenie społeczne	49	510	310.381,34 zł
Składka na ubezpieczenie zdrowotne	63	645	82.344,74 zł

- **Dodatki mieszkaniowe i energetyczne**

W ramach prowadzonej przez Gminę polityki mieszkaniowej MOPS prowadzi postępowania w zakresie przyznawania dodatków mieszkaniowych i energetycznych, których realizację w latach 2020 – 2023 przedstawia tabela:

Tabela 34. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne w latach 2020 – 2023

	2020		2021		2022		2023	
	Liczba rodzin	Kwota (w zł)	Liczba rodzin	Kwota (w zł)	Liczba rodzin	Kwota (w zł)	Liczba rodzin	Kwota (w zł)
Dodatki mieszkaniowe	22	37.626,53	31	64.354,18	47	92.931,16	45	122.184,79
Dodatki energetyczne	7	930,89	8	1.071,54	7	376,12	0	0,00

Od roku 2022, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym, przyjmowanie nowych wniosków o dodatek energetyczny zostało wstrzymane. Realizowane były wyłącznie wypłaty w ramach wniosków złożonych jeszcze w 2021 r.

- **Dodatek węglowy**

Dodatek węglowy w wysokości 3.000,00 zł przysługiwał gospodarstwom domowym, bez względu na dochód, dla których głównym źródłem ogrzewania jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe – zasilane węglem kamiennym, brykietem lub peletem, zawierającymi co najmniej 85% węgla kamiennego. Warunkiem otrzymania dodatku był wpis lub zgłoszenie źródła ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Wnioski o wypłatę dodatku węglowego można było składać do 30 listopada 2022 r. Ostatecznie do MOPS wpłynęło 1486 wniosków o wypłatę dodatku węglowego, z czego w 2022 r. pozytywnie zweryfikowano i wypłacono 1 108, na łączną kwotę 3.324.000,00 zł. Częściowo realizacja ustawy została przesunięta na rok 2023. W 2023 r. zrealizowano 25 wniosków na łączną kwotę 75.000,00 zł

- **Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła**

Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła wynosił 3 000 zł - w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła był kocioł na paliwo stałe zasilany peletem drzewnym albo innym rodzajem biomasy z wyłączeniem drewna kawałkowego, 2 000 zł - w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła był kocioł olejowy, 1 000 zł - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła był kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane drewnem kawałkowym, 500 zł - w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła był kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG. Powyższe źródła ciepła również musiały być zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków. Wnioski i w tym przypadku można było składać do 30 listopada 2022r. Ostatecznie do MOPS wpłynęły 342 wnioski, z czego w 2022 r. pozytywnie zweryfikowano i wypłacono 318, na łączną kwotę 749.000,00 zł. Częściowo realizacja ustawy została przesunięta na rok 2023. W 2023 r. zrealizowano 6 wniosków na łączną kwotę 14.000,00 zł.

- **Dodatek elektryczny**

Dodatek elektryczny to wsparcie finansowe dla gospodarstw domowych, które jako główne źródło ogrzewania wykorzystują energię elektryczną. Wysokość dodatku elektrycznego została zróżnicowana w zależności od rocznego zużycia energii elektrycznej uprawnionego gospodarstwa domowego. W przypadku, gdy zużycie w 2021 r. nie przekraczało 5 MWh, kwota dodatku wynosi 1000 zł. Jeżeli zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w 2021r. przekroczyło 5 MWh, wówczas kwota dodatku to 1500 zł. Realizacja wypłat dodatków elektrycznych przewidziana została na 2023 rok. W roku 2022 r. przyjęto 13 wniosków o wypłatę dodatku elektrycznego. W 2023 r. zrealizowano 21 wniosków na łączną kwotę 27.000,00 zł.

- **Refundacja podatku VAT**

Refundacja podatku VAT obowiązuje za okres od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. oraz od dnia 1 stycznia 2024 r. do 30 czerwca 2024 r. Można się o nią ubiegać po otrzymaniu i opłaceniu pierwszej faktury za paliwo gazowe. Refundacji podlega VAT od paliw gazowych tj. gaz ziemny wysokometanowy lub zaazotowany, w tym skroplony gaz ziemny oraz propan-butan lub inne rodzaje gazu palnego, dostarczane za pomocą sieci gazowej, a także biogaz rolniczy (art.3 pkt 3a ustawy - Prawo energetyczne). O refundację podatku VAT mogą się ubiegać osoby, które używają paliw gazowych do celów grzewczych i poniosły koszty zakupu tego paliwa. Wnioskodawcą zatem musi być osoba, która faktycznie poniosła koszty wynikające z faktury i zawarła umowę sprzedaży paliw gazowych. Prawo do refundacji przysługuje pod warunkiem spełnienia przez gospodarstwo domowe kryterium dochodowego wynoszącego 2100 zł dla jednoosobowego gospodarstwa domowego i 1500 zł na osobę w przypadku gospodarstwa wieloosobowego. Korzystanie z gazu do ogrzewania domu czy mieszkania musi potwierdzić wpis do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Wpis winien być dokonany do 21 grudnia 2022 r. lub po tym dniu w przypadku głównego źródła ogrzewania wpisanego lub zgłoszonego po raz pierwszy do CEEB. W 2023 r. zrealizowano 26 wniosków na łączną kwotę 9.664,65 zł. Zadanie kontynuowane w 2024r.

- **Zakup preferencyjny paliwa stałego dla gospodarstw domowych**

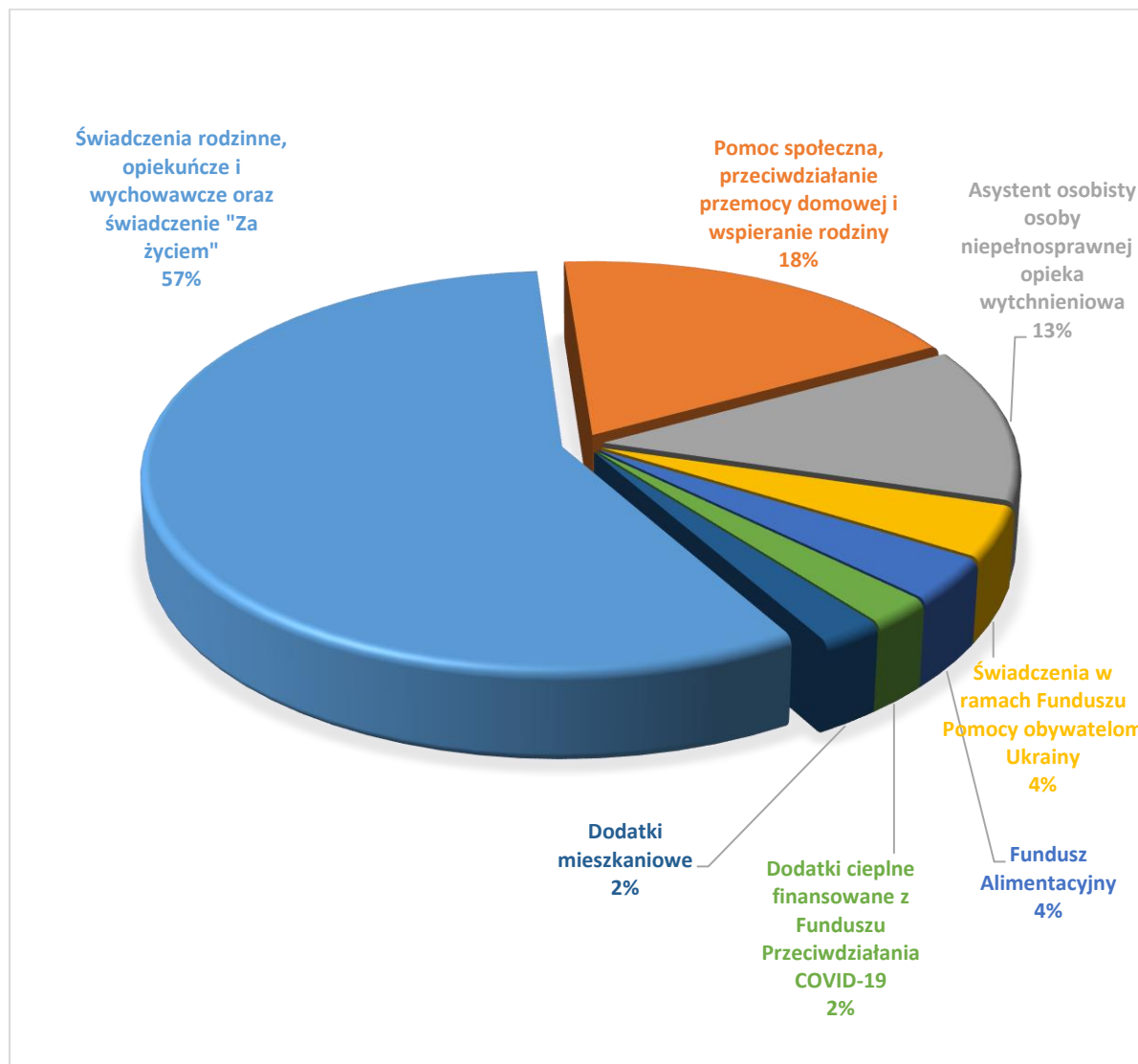
Na podstawie ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych Gmina Sucha Beskidzka zawarła umowę ze spółką Tauron Wydobycie. Zgodnie z umową gmina zakupywała węgiel kamienny w asortymencie groszek Jaret II, orzech lub kostka, z polskiej kopalni Janina po cenie 1.500,00 zł. Po doliczeniu kosztów transportu węgiel po cenie 1.700,00 zł za tonę sprzedawany był uprawnionym mieszkańcom Suchoj Beskidzkiej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zajmował się w pierwszej kolejności weryfikacją uprawnień wnioskodawców do zakupu węgla w preferencyjnej cenie. Zgodnie z ustawą uprawnione były te gospodarstwa, które pobrały dodatek węglowy lub spełniają warunki przyznania dodatku węglowego. Po przeprowadzonej weryfikacji pracownicy MOPS kontaktowali się z wnioskodawcami, przekazywali stosowne informacje o procedurze zakupu, odpowiadali na pojawiające się pytania. W 2023 r. pracownicy MOPS przy współpracy z Biurem Obsługi Mieszkańców oraz Sekretarzem Gminy w okresie od stycznia do kwietnia przyjęli 237 wniosków o zakup preferencyjny paliwa stałego oraz zorganizowali sprzedaż 500 ton węgla dla mieszkańców Suchoj Beskidzkiej.

PODSUMOWANIE

Strukturę najważniejszych świadczeń pieniężnych zrealizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej prezentuje poniższy wykres.

Wykres 104. Struktura najważniejszych świadczeń zrealizowanych w MOPS w 2023 roku

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej

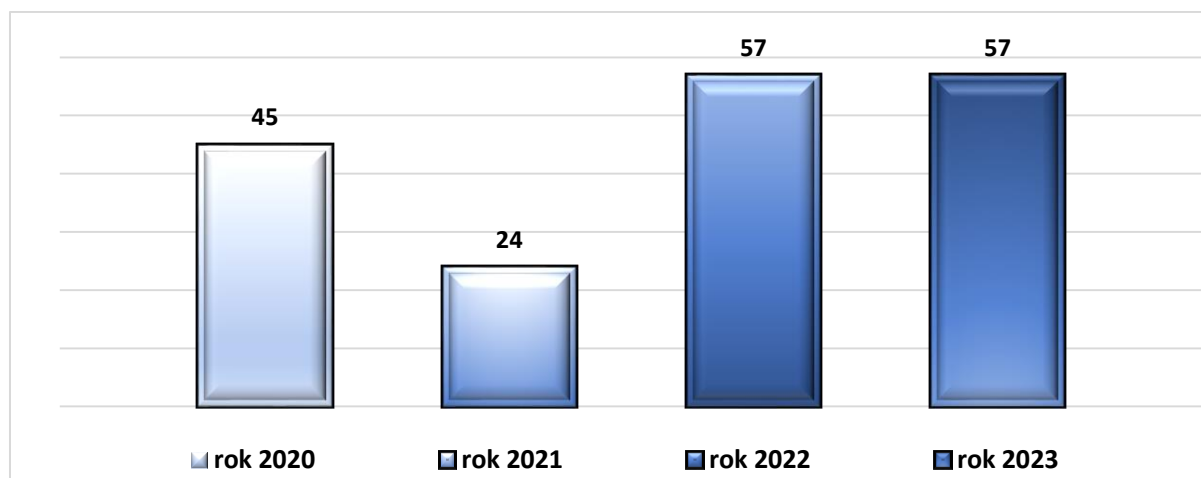
9.6. REALIZACJA PROGRAMÓW PROFILAKTYCZNYCH

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla miasta Sucha Beskidzka na lata 2022-2025 został przyjęty przez Radę Miasta Uchwałą Nr XXXIX/320/2022 z dnia 31 marca 2022 r. Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r., oraz z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi tj.:

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem, która realizowana była poprzez:

1. Współpracę z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego, w szczególności poprzez dofinansowanie Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku Białej, który prowadzi izbę wytrzeźwień. W roku 2023 do izby wytrzeźwień przewieziono zostały 4 osoby z terenu Suchej Beskidzkiej.
2. Współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej.
Gmina Sucha Beskidzka na dofinansowanie działań PCPR w 2023 r. przeznaczyła kwotę 13 000 zł. Zgodnie z danymi statystycznymi przekazanymi przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej, w 2023 r. z pomocy Zespołu Interwencji Kryzysowej skorzystało 57 mieszkańców miasta Sucha Beskidzka, którym udzielono łącznie 364 porady. Najczęstszą formą udzielanej pomocy mieszkańcom miasta było poradnictwo rodzinne (w którego zakresie udzielono 95 porad), pomoc psychologiczna (87 porad) oraz poradnictwo pedagogiczne (55 porad).

Wykres 105. Liczba osób korzystających z pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w 2023 r. w porównaniu z latami ubiegłymi

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej

W 2023 r. można zaobserwować, że z pomocy specjalistów, którą zapewnia PCPR korzystało tyle samo osób co w roku 2022. W wyniku wzrostu tempa życia i dynamicznych zmian ekonomicznych współczesne społeczeństwo narażone jest na występowanie kryzysu psychicznego, który coraz częściej dotyka dzieci i młodzież. Dwoma głównymi czynnikami, mającymi wpływ na kondycję psychospołeczną była pandemia COVID 19 oraz wybuch wojny na Ukrainie.

3. Motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego i kierowanie na leczenie przymusowe przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W roku 2023 Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec 25 osób obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

II. Udzielenie Rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychologicznej i prawnej, realizowanej poprzez:

1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla mieszkańców miasta w zakresie terapii uzależnień. Podczas cotygodniowych dyżurów terapeuty w Punkcie Konsultacyjnym świadczona była pomoc dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych oraz członków ich rodzin.
2. Prowadzenie Miejskiej Świetlicy Profilaktycznej. Miejska Świetlica Profilaktyczna realizowała zadania w zakresie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i zapobiegawczej. Działalność świetlicy ukierunkowana jest na rozwijanie różnorodnych pasji wśród najmłodszych mieszkańców, tak aby stanowiły atrakcyjną formę spędzania wolnego czasu.
3. Współpracę z Policją, Sądem, Kuratorami, Prokuraturą, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej dla zapewnienia kompleksowej pomocy rodzinom dotkniętym problemami alkoholizmu i przemocy.
4. Uczestnictwo w pracach zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w roku 2023, zajmował się sprawami dotyczącymi przemocy, którym zazwyczaj towarzyszy problem uzależnienia.

III. Prowadzenie Profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych, realizowanych poprzez:

1. Wspieranie realizacji programów profilaktycznych z zakresu uzależnień i propagowania zdrowego stylu życia realizowanych w szkołach podstawowych i średnich – realizowanych w ramach szkolnych programów profilaktycznych.
2. Prowadzenie i upowszechnianie pozalekcyjnych zajęć dla dzieci, młodzieży jako formy alternatywnego spędzania wolnego czasu.
3. Finansowanie szkoleń, programów i spektakli profilaktycznych dla uczniów szkół podstawowych oraz średnich poruszających tematykę zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych, oraz promowania pozytywnych postaw społecznych. W roku 2023 zrealizowano następujące programy profilaktyki zintegrowanej:
  - „Archipelag Skarbów” - poruszający problem uzależnień (profilaktyka uzależnień behawioralnych i substancji psychoaktywnych wczesnych: alkohol, narkotyki, dopalacze;

kontaktów seksualnych, przemocy) oraz promowanie zdrowego stylu i prawidłowych postaw młodzieży.

- „Debata” – program o charakterze uprzedzającym, którego zadaniem było zapobieganie przedwczesnemu używaniu alkoholu i towarzyszącym temu konsekwencjom oraz promowanie postawy abstynencji.
- „Profilaktyka Zachowań Ryzykownych Obszaru Uzależnień” - celem Programu było przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym młodzieży poprzez uświadomienie fizycznych, psychicznych i społecznych skutków spożywania alkoholu oraz podniesienie wiedzy na temat zjawiska przemocy rówieśniczej.

Odbiorcami pierwszych dwóch programów byli uczniowie szkół podstawowych na terenie miasta. Ostatni program skierowany był do młodzieży pierwszych klas Zespołu Szkół im. Walerego Goetla. W ramach projektów przeprowadzone zostały również spotkania z rodzicami oraz szkolenia dla kadry pedagogicznej.

4. W ramach akcji pn. Bezpieczne Wakacje – zrealizowano zajęcia profilaktyczno-animacyjne w tematyce przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie.
5. Komenda Powiatowa Policji w Suchej Beskidzkiej przeprowadziła szereg działań prewencyjno-profilaktycznych m.in. uczestniczyła w realizacji:
  - Projektu edukacyjno-profilaktycznego pn. Kickboxing w walce z nałogami alkohol/narkotyki. Spotkanie z młodzieżą odbyło w Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Skłodowskiej-Curie.
  - Akcji pn. Dzieci ratują dzieci. Głównym tematem spotkania profilaktycznego była pierwsza pomoc, a przede wszystkim nauka udzielania pierwszej pomocy drugiej osobie już od najmłodszych lat.

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, realizowane poprzez:

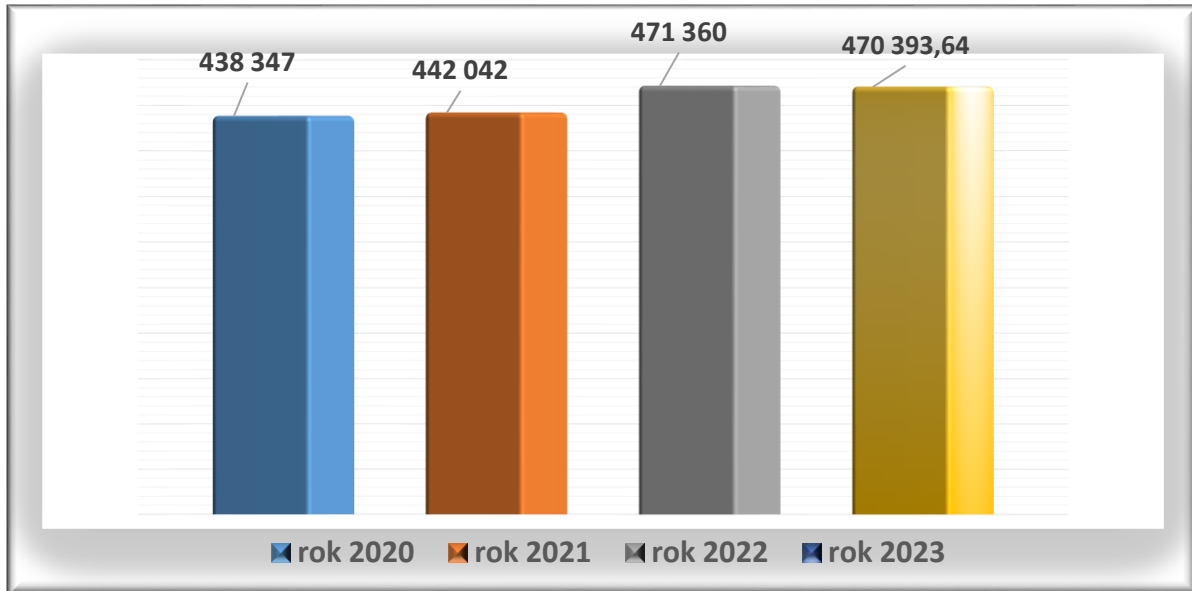
Dofinansowanie świadczeń terapii uzależnień realizowanych przez Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”. Świadczeniami w zakresie terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, udzielanymi ambulatoryjnie w formie porad, sesji psychoterapii indywidualnej, grupowej, rodzinnej lub psychoedukacyjnej objęte zostały osoby zamieszkujące w Suchej Beskidzkiej.

Realizacja programów profilaktycznych stanowi aktywne działania Burmistrza Miasta, Miejskiej Świetlicy Profilaktycznej, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Szkół jak również jednostek gminy umożliwiających w sposób różnorodny zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży (Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej, Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji, Biblioteka Suska oraz Centrum Kultury i Filmu w Suchej Beskidzkiej). Równie ważną rolę odgrywa w tym aspekcie wsparcie finansowe organizacji pozarządowych.

Finansowanie zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu zapewniono ze środków

pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych.

Wykres 106. Wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2023 roku w porównaniu z latami ubiegłymi

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Sucha Beskidzka

W związku z utrzymującą się na wysokim poziomie sprzedażą napojów alkoholowych wzrasta zapotrzebowanie na działania w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów uzależnień. Szczególne znaczenie w tym zakresie ma:

- zmniejszenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży,
- podnoszenie świadomości w zakresie zagrożeń i sposobów postępowania w przypadku występowania zjawiska alkoholizmu oraz narkomanii,
- zintegrowanie instytucji i organizacji zajmujących się problemem uzależnień,
- zmniejszenie dostępu do substancji psychoaktywnych, zwiększenie liczby atrakcyjnych ofert spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychologicznej i terapeutycznej.

10. KULTURA SPORT I REKREACJA

10.1. CENTRUM KULTURY I FILMU

Centrum Kultury i Filmu w Suchej Beskidzkiej jest samorządową instytucją kultury Gminy Sucha Beskidzka, do zadań której należy rozpoznawanie oraz pobudzanie zainteresowań kulturalnych mieszkańców miasta, kształtowanie aktywnego uczestnictwa w kulturze, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego i folkloru, edukacja kulturalna oraz popularyzacja wiedzy i sztuki.

W latach 1996 – 2020 Centrum Kultury i Filmu, jako instytucja działało pod nazwą Miejski Ośrodek Kultury – Zamek z siedzibą w renesansowym zamku suskim. Od stycznia 2021 roku dzięki zrealizowanej przez samorząd Suchej Beskidzkiej inwestycji, w ramach której do użytku oddany został budynek Centrum Kultury i Filmu im. Billy’ego Wildera, jednostka pod nową nazwą Centrum Kultury i Filmu sukcesywnie rozwija i rozszerza swoją działalność w nowoczesnym, w pełni wyposażonym obiekcie przy ul. Mickiewicza 27. Dzięki przemyślanym założeniom projektowym, doskonałemu wyposażeniu obiektu, o które zadbał właściciel, czyli gmina Sucha Beskidzka i zaangażowaniu pracowników instytucji, jednostka może świadczyć usługi w wysokim standardzie. Centrum Kultury i Filmu od pierwszych tygodni działalności sukcesywnie buduje swoją renomę na rynku lokalnym oraz na arenie regionalnej i krajowej, kształtuje wizerunek miejsca i instytucji jako, dynamicznej i przyjaznej przestrzeni do aktywnego spędzania wolnego czasu, realizując jednocześnie wydarzenia kulturalne w innych lokalizacjach m.in. imprezy plenerowe na terenie zespołu zamkowo – parkowego, koncerty w Sali Rycerskiej, czy wystawy w Galerii Sztuki – Zamek.

Wychodząc naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców, obiekt centrum kultury udostępniany jest codziennie, przez co najmniej 87 godzin w tygodniu, umożliwiając mieszkańcom korzystanie z usług działających tam jednostek w godzinach porannych, wieczornych, przez większość weekendów, oraz w czasie świąt. Od momentu wznowienia działalności oferta jednostki cieszy się dużą popularnością i zainteresowaniem, a wizerunek instytucji wzbudza pozytywne komentarze i opinie. Na dzień 31.12.2023 r. zatrudnienie w jednostce wynosiło łącznie 11,5 etatu (12 pracowników).

W 2023 Centrum Kultury i Filmu zorganizowało 51 wydarzeń (15 907 uczestników) oraz było współorganizatorem 31 wydarzeń (5404 uczestników) przy współpracy z instytucjami kultury i oświaty, stowarzyszeniami oraz aktywnymi, nieformalnymi grupami społecznymi. Łącznie w tych 82 przedsięwzięciach kulturalnych wzięło udział 21 317 uczestników. Wśród 51 zorganizowanych przez CKIF wydarzeń 22 z nich to koncerty w sali widowiskowej CKIF, m. in. zespołów „Mikromusic”, „Michała Bajora”, „Anny Wyszconi”, a także koncert Wojciecha Mazolewskiego.

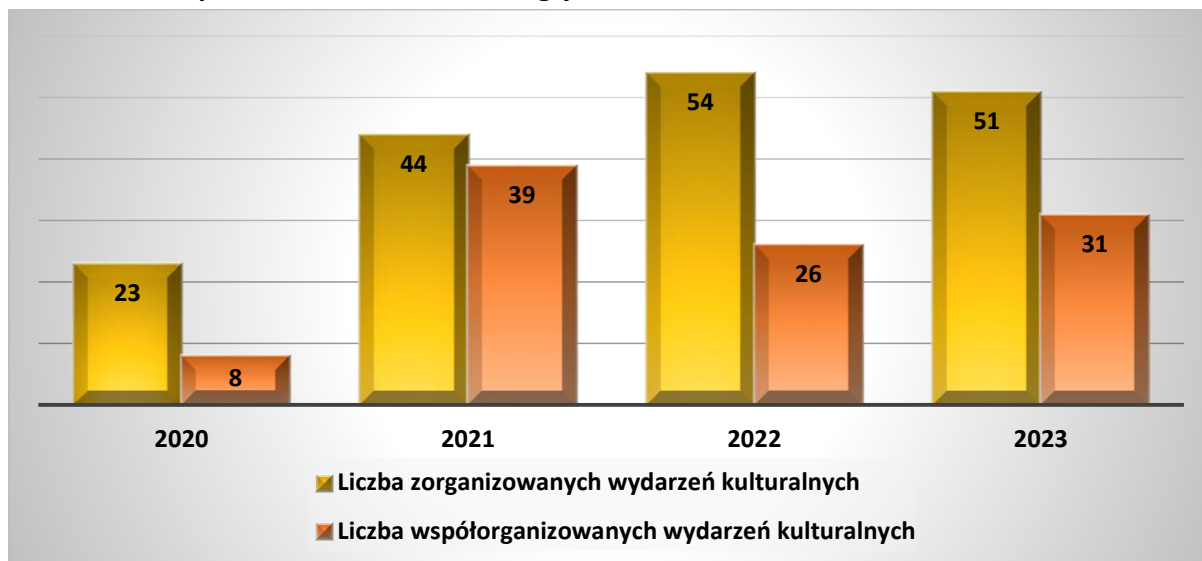
Tradycyjnie koncertowy rok w mieście rozpoczęła zorganizowana 1 stycznia 2023 roku w sali widowiskowej CKIF XIX Gala Noworoczna pod patronatem Burmistrza Miasta. Dzięki nowo wprowadzonej formule, kolejnego Koncertu Noworocznego widzowie mogli wysłuchać jeszcze w 2023, bowiem XX Gala Noworoczna odbyła się w sylwestrowy wieczór 31 grudnia w sali

rycerskiej zamku suskiego, wieńcząc kulturalny kalendarz minionego roku. Ponadto w minionym roku CKIF było organizatorem Jubileuszowego Koncertu Miejskiego Chóru Jasień z okazji 20 – lecia działalności zespołu, a także koncertów Miejskiej Orkiestry Dętej, zespołów regionalnych, kół muzycznych i Ogniska Muzyki Tradycyjnej. W 2023 roku na deskach sali widowiskowej Centrum Kultury i Filmu zaprezentowało 8 spektakli teatralnych i kabaretowych, w tym występy „Kabaretu Nowaki”, Kabaretu „K2”, „Kabaretu Hrabi”. Wyjątkowym widowiskiem teatralnym był zrealizowany w ramach 50 - lecia spektaklu „Kwartet”, a także sztuka „Dyżurni” Aleksandra hr. Fredro wystawiona przez aktorów Teatru Młodych im. Rudolfa Warzechy ze Stryszowa. W roku 2023 mieszkańcy miasta i goście mogli zwiedzić 5 wystaw artystycznych prezentujących malarstwo Ireneusza Młynarczyka, ikon autorstwa Zofii Porzyckiej, plakaty koncertowe i filmowe autorstwa Karoliny Głanowskiej, malarstwo i rękodzieło wykonane przez seniorów uczestniczących w zajęciach manualnych w CKIF,. Z kolei wernisaż „17. Wystawy Środowiskowej” prezentującej prace 40 lokalnych artystów oraz twórców ludowych uświetnił tradycyjnie obchody „Suskiej Majówki”. W 2023 roku Centrum Kultury i Filmu było organizatorem 7 imprez i uroczystości. Niewątpliwie największym wydarzeniem 2023 roku były Dni Ziemi Suskiej. Suski Jarmark Kulturalny 2023 był swoistą mozaiką różnorodnych inicjatyw kulturalnych. Ciekawy program artystyczny sprawił, że mieszkańcy miasta oraz goście przez dwa dni licznie odwiedzali zespół zamkowo-parkowy, bawiąc się do późnych godzin wieczornych. W utworzonej w zamkowym parku strefie rodzinnej odbywały się warsztaty, pokazy i kiermasz sztuki. Najmłodszy mogli również bezpłatnie korzystać ze zjeżdżalni, trampolin i innych atrakcji. Na scenie wystąpiły zespoły i dziecięce grupy artystyczne. Na dziedzińcu zamku suskiego wystąpiła Natalia Kruźlak, tuż po niej na scenie zagościł zespół Lorein. Wydarzeniem wieczoru był porywający koncert Krzysztofa Cugowskiego z Zespołem Mistrzów. W niedzielne popołudnie na scenie w zamkowym parku wystąpiły zespoły i kapele regionalne oraz zaproszony zespół z partnerskiego miasta Jaszbereny. W strefie rodzinnej, podobnie jak w sobotę, nie brakowało ciekawych warsztatów i zajęć twórczych. Wieczorem publiczność wypełniła widownię na dziedzińcu zamkowym. Wieńczącym Dni Ziemi Suskiej 2023 wydarzeniem był koncert muzyki klasycznej i rozrywkowej w wykonaniu grupy „Tre Voci”. W 2023 roku Centrum Kultury i Filmu było również organizatorem I Festiwalu Artystycznego Urodziny Billy’ego Wildera, w ramach którego zorganizowany został I konkurs Muzyki Filmowej Orkiestr Dętych, spotkania autorskie, projekcje filmów reż. Billy Wildera, wystawy i koncerty. Zwieńczeniem dwudniowego festiwalu był koncert suskiej Miejskiej Orkiestry Dętej i solistów, która wykonała utwory muzyki filmowej pod batutą gościa specjalnego festiwalu - Krzesimira Dębskiego. Na realizację festiwalu Centrum Kultury i Filmu pozyskało dofinansowanie ze środków Narodowego Centrum Kultury z programu „Kultura – Interwencje: Edycja 2023” w wysokości 49 000 złotych. W 2023 roku Centrum Kultury i Filmu było organizatorem cieszących się corocznie dużą popularnością i renomą festiwali i konkursów. Największym wydarzeniem w tej kategorii jest listopadowy Festiwal Pieśni Patriotycznej „To Polska, moja Ojczyzna”, którego zwieńczeniem jest Koncert Laureatów uświetniający corocznie miejskie obchody Święta Niepodległości. W 2023 roku Centrum Kultury i Filmu zorganizowało ponadto 3 spotkania autorskie/prelekcje.

Centrum Kultury i Filmu było ponadto współorganizatorem 31 wydarzeń realizowanych przy współpracy z instytucjami kultury i oświaty, stowarzyszeniami oraz nieformalnymi grupami społecznymi, które cieszyły się równie wysoką frekwencją w liczbie 5404 uczestników. W ramach współpracy m. in. z samorządową Szkołą Muzyczną I Stopnia w Suchej Beskidzkiej zrealizowano w Centrum Kultury i Filmu: Koncert Wiosenny Szkoły Muzycznej, Koncert z okazji Dnia Matki oraz Koncert Kolęd w wykonaniu uczniów. Współpraca ze stowarzyszeniem MeloArte zaowocowała dwoma wydarzeniami koncertowymi. Od lutego 2023 co miesiąc w murach CKIF przy współpracy z Konfraternią Rapsodyczną organizowany był Salon Poezji. Wspólnie z nieformalną grupą StreetArt na deskach sali widowiskowej CKIF wystawione zostały premierowo spektakle „Dziewczynka z Zapałkami” oraz „Szkłana Góra” w wykonaniu dzieci i młodzieży z Suchej Beskidzkiej. W październiku i listopadzie w sali rycerskiej zorganizowane zostały wydarzenia muzyczno – teatralne „Charlstonowa Uczta” oraz andrzejkowa „Czarodziejska Noc w stylu Młodej Polski”. Przy współpracy z miejscowymi artystami we wrześniu otwarto pierwszą wystawę inaugurującą galerię „Pół żartem, pół serio” na I piętrze CKIF, w której następnie w listopadzie przy współpracy ze Stowarzyszeniem Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego otwarto wystawę „Obraz i podobieństwo”. Z kolei w grudniu w zamkowych murach Galerii Sztuki – Zamek wspólnie z Muzeum Miejskim Suchej Beskidzkiej zrealizowano wystawę konkursowych szopek bożonarodzeniowych, a nagrody dla laureatów konkursu szopkarskiego zostały wręczone w czasie Jarmarku Bożonarodzeniowego. W 2023 roku już drugi rok z rządu Centrum Kultury i Filmu zostało partnerem projektu realizowanego przez Krakowską Fundację Filmową, w ramach którego w okresie 5 miesięcy od sierpnia do grudnia na ekranie suskiego kina zaprezentowano pięć filmów dokumentalnych, wyróżnionych i nagrodzonych w czasie 63. Krakowskiego Festiwalu Filmowego. Z kolei współpraca CKIF z krakowską operą i Muzeum Dom Jana Pawła II w Wadowicach zaowocowała koncertem muzyki klasycznej „Jesień z Kiepurą”, natomiast w ramach projektu realizowanego przez zespół Retrospekcje, zorganizowany został bezpłatny koncert piosenek Anny Jantar. Centrum Kultury i Filmu było też areną zmagani uczestników konkursu szkół technicznych „Młoda Liga Kreatorów”, zorganizowanego przy współpracy z Zespołem Szkół im. Walerego Goetla. W maju 2023 w Centrum Kultury i Filmu odbyły się obchody jubileuszu 40 - lecia Szpitala Rejonowego w Suchej Beskidzkiej.

Ponadto w sali widowiskowo – kinowej Centrum Kultury i Filmu zorganizowanych zostało 27 wydarzeń zewnętrznych, na które sale były wynajęte odpłatnie podmiotom zewnętrznym. W minionym roku nawiązano współpracę z Telewizją Śląską TVS SA, której pokłosiem był zorganizowany w sali widowiskowej niemal czterogodzinny koncert szlagierów śląskiej muzyki biesiadnej, który był zarejestrowany przez telewizję i odtwarzany na kanale TVS w grudniu 2023 r.

Wykres 107. Wydarzenia organizowane i współorganizowane przez CKiF w 2023 roku w porównaniu z latami ubiegłymi.

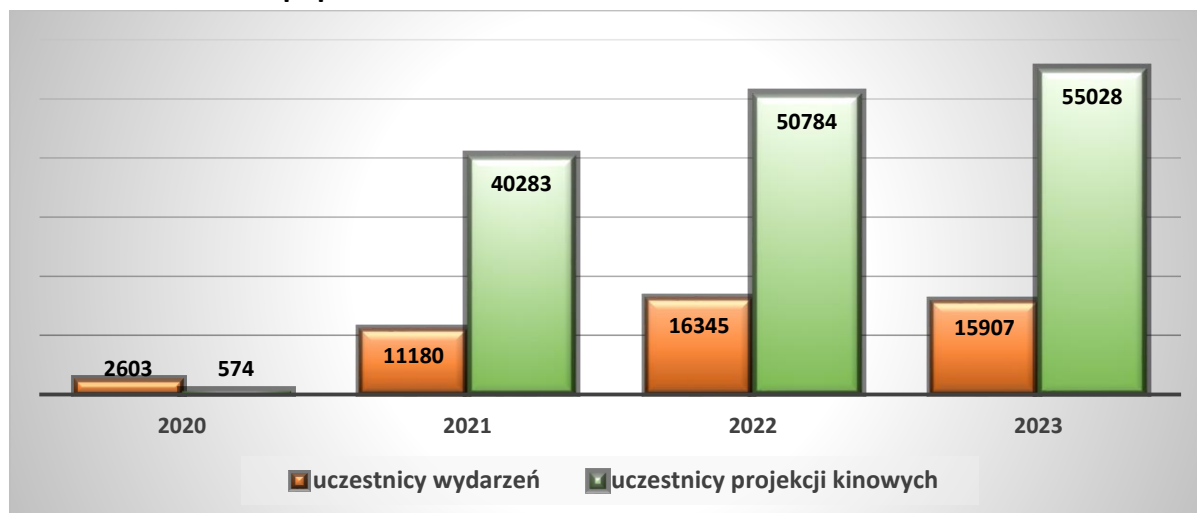

Źródło: Centrum Kultury i Filmu w Suchej Beskidzkiej

Stała działalność kinowa w Centrum Kultury i Filmu rozpoczęła się od dnia 21 maja 2021. W ciągu minionego 2023 roku na potrzeby realizacji oferty kinowej Centrum Kultury i Filmu prowadziło współpracę z 20 dystrybutorami filmów. Repertuar kina oparty jest na aktualnych premierach kinowych, wyświetlanych w cyklu piątek – niedziela. W przypadku innych wydarzeń organizowanych w sali widowiskowej CKiF, filmy wyświetlane są również w pozostałe robocze dni tygodnia. W środowe i czwartkowe wieczory odbywają się projekcje kina artystycznego, gatunkowego i dokumentalnego w cyklu „Kino konesera”. Ponadto kino współpracuje z firmami, placówkami oświatowymi, stowarzyszeniami, klubami sportowymi i instytucjami organizując w tygodniu w godzinach przedpołudniowych specjalne seanse dla grup zorganizowanych. Repertuar kina Centrum Kultury i Filmu programowany jest w cyklach 3 – 4 tygodniowych z uwzględnieniem innych wydarzeń realizowanych w sali widowiskowej CKiF. Od stycznia do 31 grudnia 2023 kino Centrum Kultury i Filmu w Suchej Beskidzkiej zorganizowało łącznie 768 seansów filmowych, na które wydano **55 028 biletów**. Na ekranie suskiego kina wyświetlono łącznie 157 produkcji filmowych kinematografii polskiej i zagranicznej. Największym zainteresowaniem i frekwencją wśród wyświetlanych produkcji cieszyła się animacja „Kot w Butach: Ostatnie życzenie”, którą w suskim kinie obejrzało 4258 widzów, Na podium pod względem frekwencji kinowej w 2023 roku znalazły się kolejno: polska produkcja „Chłopi, na którą wydano 2997 biletów oraz seaquel animacji Psi Patrol - Wielki Film, który zgromadził przed ekranem 2984 widzów. Listę „Top 5” suskiego kina zamykają dwie wielkie światowe premiery 2023 roku – „Barbie” z frekwencją 2687 widzów oraz animacja inspirowana popularną serią gier „Super Mario Bros” – 2571 widzów. W zestawieniu opublikowanym w październiku minionego roku za rok 2022 przez branżowy portal internetowy Box Office'owy Zawrót Głowy opierający się na danych z GUS suskie kino zajęło II miejsce w Polsce pod względem średniej frekwencji na seans (64 widzów) oraz pierwsze miejsce pod względem liczby sprzedanych biletów na mieszkańca (5,69 biletów/mieszkańca).

Podczas odbywającego się w dniach 11 – 14 grudnia w Gdyńskim Centrum Filmowym 53. Forum Wokół Kina, suska instytucja kultury ponownie została nagrodzona, tym razem przez dystrybutora filmu „Chłopi” znajdując się w najlepszej szóstce w kraju w kategorii miast do 10 tysięcy.

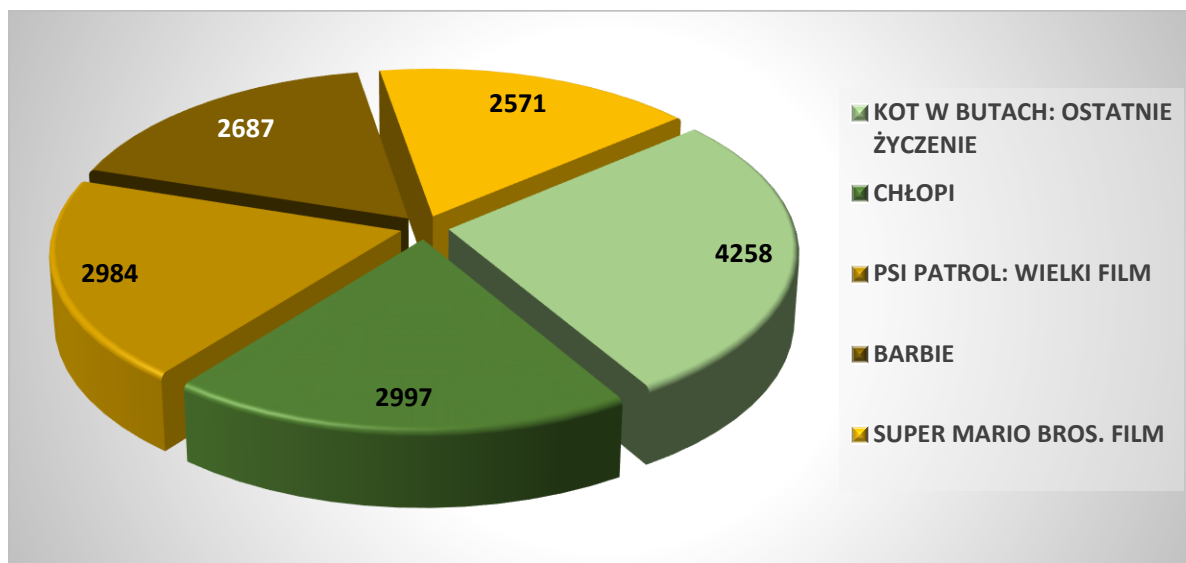
Wykres 108. Liczba uczestników wydarzeń i projekcji kinowych w 2023 roku w porównaniu do lat poprzednich

Źródło: Centrum Kultury i Filmu w Suchej Beskidzkiej

Ceny biletów w centrum kultury i filmu wynoszą: 18 zł – bilet normalny; 15 zł – bilet ulgowy, który przysługuje dzieciom, studentom, emerytom, rencistom, oraz osobom niepełnosprawnym, 13 zł – bilet grupowy, który przysługuje grupom zorganizowanym powyżej piętnastu osób. Ponadto honorowane są zniżki dla rodzin posługujących się Kartą Dużej Rodziny, a w sprzedaży znajdują się także elegancko wydane Karty Podarunkowe do kina w cenie 18 zł – umożliwiające wybór i pojedyncze wejście na dowolną projekcję, wyświetlaną w ciągu 100 dni od daty zakupu. Złożony w 2023 roku przez Centrum Kultury i Filmu wniosek do programu operacyjnego Modernizacja Kin został rozpatrzony pozytywnie i otrzymał dofinansowanie ze środków Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej w wysokości 50% kosztów kwalifikowanych. W ramach zadania zrealizowany został zakup i montaż polaryzacyjnego systemu 3D współpracującego z projektorem i ekranem zainstalowanym w sali widowiskowo – kinowej Centrum Kultury i Filmu w Suchej Beskidzkiej. Całkowity koszt zadania wyniósł 38 000 zł netto, z czego 18 000 tys. złotych stanowi dotacja ze środków PiSF, a pozostałe 20 000 zł to środki z budżetu gminy przekazane przez Burmistrza Miasta Sucha Beskidzka w formie wkładu własnego na realizację zadania. Od lutego 2023 w związku z uruchomieniem seansów 3D do sprzedaży wprowadzono również bilety na projekcje w technologii trójwymiarowej, które wynoszą odpowiednio: 20 zł – bilet normalny; 18 zł – bilet ulgowy, 15 zł – bilet grupowy. Na potrzeby seansów wyświetlanych w technologii trójwymiarowej w kinie można również nabyć okulary w cenie 5 zł/szt.

Wykres 109. Najpopularniejsze tytuły kinowe w roku 2023 wyświetlane w Centrum Kultury i Filmu

Źródło: Centrum Kultury i Filmu w Suchoj Beskidzkiej

Centrum Kultury i Filmu zapewnia mieszkańcom Suchoj Beskidzkiej jak i powiatu suskiego różnorodną ofertę zajęć edukacyjnych. W roku 2023 prowadzone zajęcia bezpłatne jak i odpłatne dzieliły się na muzyczne, ruchowe, językowe oraz plastyczne. Do zajęć muzycznych należały indywidualne lekcje śpiewu, nauka gry muzyki ludowej na skrzypcach i basach góralskich, nauka gry na gitarze elektrycznej i basowej, Ognisko Muzyczne „Allegro”, nauka gry na gitarze akustycznej i ukulele (zajęcia indywidualne oraz grupowe). Zajęcia ruchowe obejmowały gimnastykę dla seniorów, jogę dla seniorów, fitness dla dzieci, kids dance, jogę podstawową oraz ogólną. Do zajęć plastycznych należały warsztaty manualne dla seniorów, Klub Młodego Pokolenia, fabryka kreatywności, ekoplastyka. Zajęcia językowe dotyczyły nauki języka angielskiego i były prowadzone dla grupy dziecięcej oraz dorosłej. Oprócz powyższych zajęć odbywały się także lekcje robotyki. Największym zainteresowaniem wśród dzieci i młodzieży cieszą się odpłatne zajęcia indywidualne z gry na gitarze akustycznej i ukulele oraz zajęcia grupowe kids dance. Z kolei grupa dorosłych systematycznie i z dużą frekwencją uczęszcza na odpłatne zajęcia z jogi podstawowej i ogólnej. Centrum Kultury i Filmu w 2023 roku oferowało bezpłatne zajęcia plastyczne dla dzieci i młodzieży w formie Fabryki Kreatywności, a następnie Ekoplastyki, a także Klubu Młodego Pokolenia, w ramach którego organizowane są wystawy prac, a uczestnicy aktywnie włączają się w przygotowania dekoracji przy różnych wydarzeniach organizowanych przez instytucję. Z kolei suscy seniorzy systematycznie korzystają z bezpłatnej oferty zajęć w formie jogi dla seniorów, warsztatów manualnych jak i gimnastyki. W ramach realizowanej oferty zajęć i warsztatów w Centrum Kultury i Filmu zorganizowanych zostało łącznie 1891 godzin zajęć i warsztatów artystycznych, w tym 1168 lekcji indywidualnych oraz 723 godzin zajęć grupowych (grupy do 15 osób), w których łącznie frekwencja wyniosła ponad 10741 uczestników. Ponadto podmioty zewnętrzne (osoby fizyczne, firmy, kluby sportowe, stowarzyszenia), którym odpłatnie

udostępniano sale zajęciowe w budynku CKiF zrealizowały łącznie 460 godzin zajęć, z szacowaną łączną frekwencją 7200 uczestników, a stowarzyszenia i instytucje oświatowe którym sale warsztatowe udostępniano bezpłatnie w łącznym wymiarze 144 godzin odnotowały szacowaną frekwencję na poziomie 2700 uczestników. Tym samym w 2023 roku w budynku Centrum Kultury i Filmu nasza jednostka i podmioty zewnętrzne zorganizowały łącznie 2495 godz. zajęć, z kolei sumaryczna frekwencja zajęć warsztatów i lekcji indywidualnych organizowanych wyniosła 20641 uczestników. Od czerwca 2023 roku w CKiF prowadzono Ognisko Muzyki Tradycyjnej. Projekt był realizowany we współpracy z Narodowym Instytutem Muzyki i Tańca w ramach programu OGNISKA MUZYKI TRADYCYJNEJ 2023, prowadzonego przez Pracownię Muzyki i Tańca Tradycyjnego. Tradycjami muzycznymi, które stanowiły przedmiot pracy ogniska były nauka gry na instrumentach ludowych takich jak skrzypce, basy, dudy i piszczałki, nauka śpiewu góralskiego oraz poznawanie kultury i zwyczajów regionu. Oprócz zajęć indywidualnych i grupowych dotyczących nauki śpiewu i gry na instrumentach, odbyła się także wycieczka do Skansenu im. Józefa Żaka w Zawoi Markowej, gdzie zachowało się tradycyjne drewniane budownictwo Babiogórców. Kolejno zostały zorganizowane zajęcia w formie spotkań z Mistrzami Tradycji oraz audycje umuzykalniające w szkołach. Podsumowaniem działalności ogniska był koncert finałowy. Całkowity koszt realizacji projektu to 22 800 zł, z czego 20 000 zł stanowiło dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a 2800 zł to środki własne, w tym 900 zł stanowił wkład własny organizacji, 1900 zł - środki pochodzące z wpłat uczestników zajęć.

Za pośrednictwem Centrum Kultury i Filmu samorząd Suchej Beskidzkiej wspiera amatorski ruch muzyczny, umożliwiając mieszkańcom realizację kulturalnych pasji w dziedzinie muzyki, tańca, folklor, poprzez udział w próbach i występach zespołów i grup muzycznych. Działające przy Centrum Kultury i Filmu zespoły mają zapewnione nie tylko zaplecze lokalowe do organizacji prób i występów, ale także instruktaz, wyposażenie (zakup strojów i instrumentów), oraz dofinansowanie do wyjazdów na przeglądy i wydarzenia. W 2023 roku przy Centrum Kultury i Filmu prowadzonych było sześć amatorskich grup muzycznych i zespołów: Miejski Chór - Jasień, Zespół Muzyki Dawnej im. Gaspara Castiglione, Miejska Orkiestra Dęta, Dziecięcy Zespół Regionalny „Mała Ziemia Suska”, Zespół Regionalny „Ziemia Suska” oraz regionalne kapele: Kapela Mała Ziemia Suska, Kapela Skoblicka i Kapela Smrek.

W minionym roku kalendarzowym w ramach działalności zespołów muzycznych zorganizowanych zostało łącznie ok. 802 godzin prób, które zorganizowano dla łącznie 158 osób zrzeszonych w minionym roku w zespołach. Pod koniec roku działający przy Centrum Kultury i Filmu w Suchej Beskidzkiej Dziecięcy Zespół Regionalny „Mała Ziemia Suska” oraz Kapela „Skoblicka” i Kapela „Smrek” wzbogaciły swoją garderobę o nowe komplety i elementy strojów regionalnych. Zakup strojów to efekt projektu realizowanego przez suskie centrum kultury w ramach programu Narodowego Centrum Kultury - EtnoPolska 2023, dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Całkowity budżet zadania wyniósł 45 560 zł, z czego 41 tys. złotych stanowiło dofinansowanie ze środków

Narodowego Centrum Kultury w ramach programu EtnoPolska2023, a 4560 zł to środki przekazane przez Burmistrza Miasta z budżetu Gminy Sucha Beskidzka w formie wkładu własnego na realizację projektu. W ramach projektu „Stworzenie warunków do kultywowania tradycji, rekreacji i sportu dla mieszkańców Podbabiogórza poprzez zakup odpowiedniego wyposażenia” realizowanego przez gminę przy współpracy z Centrum Kultury i Filmu instytucja kultury wzbogaciła się o profesjonalne instrumenty muzyczne z przeznaczeniem dla orkiestry dętej oraz zestawy ćwiczeniowe do zajęć ruchowych. Całkowity koszt realizacji projektu to 81 154,95 tys. zł, z których ponad 49,4 tys. zł to dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 pozyskane przez samorząd miasta poprzez Stowarzyszenie LGD „Podbabiogórze”. Pozostała kwota w wysokości blisko 31 706,95 tys. zł stanowiła wkład własny gminy.

10.2. BIBLIOTEKA SUSKA

Biblioteka Suska im. dra Michała Żmigrodzkiego w Suchoj Beskidzkiej jest samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Gmina Sucha Beskidzka. Na mocy porozumienia Gminy z Powiatem Suskim ksiąźnica pełni również funkcję biblioteki powiatowej. W 2023r. Biblioteka Suska prowadziła jedną filię w Szpitalu Rejonowym.

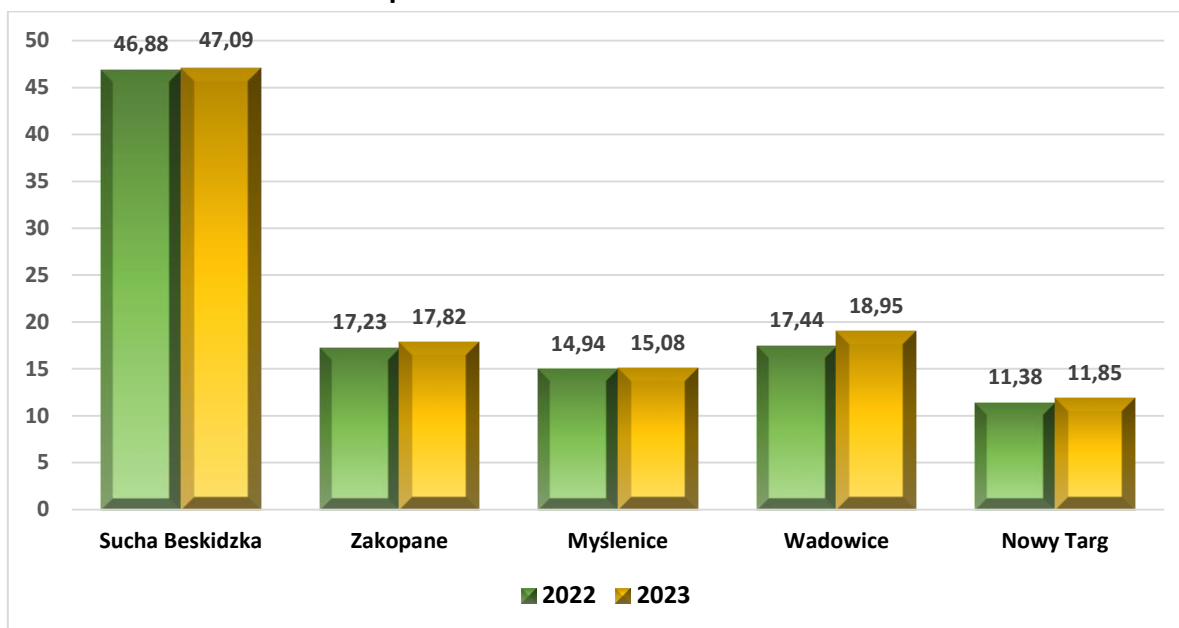
Biblioteka Suska w ciągu ostatnich kilkunastu lat stała się jedną z najbardziej rozpoznawalnych małych bibliotek w Polsce. Jej działania w obszarze edukacji, integracji społecznej i animacji kultury często prezentowane są jako przykłady dobrych praktyk podczas wydarzeń branżowych i w publikacjach dotyczących bibliotek publicznych. Biblioteka jest zapraszana na najważniejsze wydarzenia w branży bibliotekarskiej m.in. Światowy Kongres Bibliotek IFLA WLIC w Stanach Zjednoczonych, Międzynarodowe forum bibliotek w Chinach, Światowy Kongres Bibliotek we Wrocławiu, a także wielokrotnie w roli prelegenta na Ogólnopolski Kongres Bibliotek Publicznych.

W roku 2023 Biblioteka Suska po raz drugi z rzędu okazała się najlepszą biblioteką publiczną w Małopolsce, zajmując pierwsze miejsce na 182 małopolskie biblioteki w obszarze najważniejszego wskaźnika, obrazującego stan czytelnictwa tj. liczby czytelników na 100 mieszkańców. Suska ksiąźnica pobiła kolejny rekord, osiągając wskaźnik **47,09**.

Ubiegły rok był również imponujący pod względem pozostałych wskaźników statystycznych, które pozostały na bardzo wysokich poziomach. Liczba czytelników wyniosła **4203** osób, osiągając najwyższy od 1989 r. poziom. Biblioteka utrzymała również bardzo wysokie wyniki w przypadku liczby wypożyczeń oraz liczby odwiedzin.

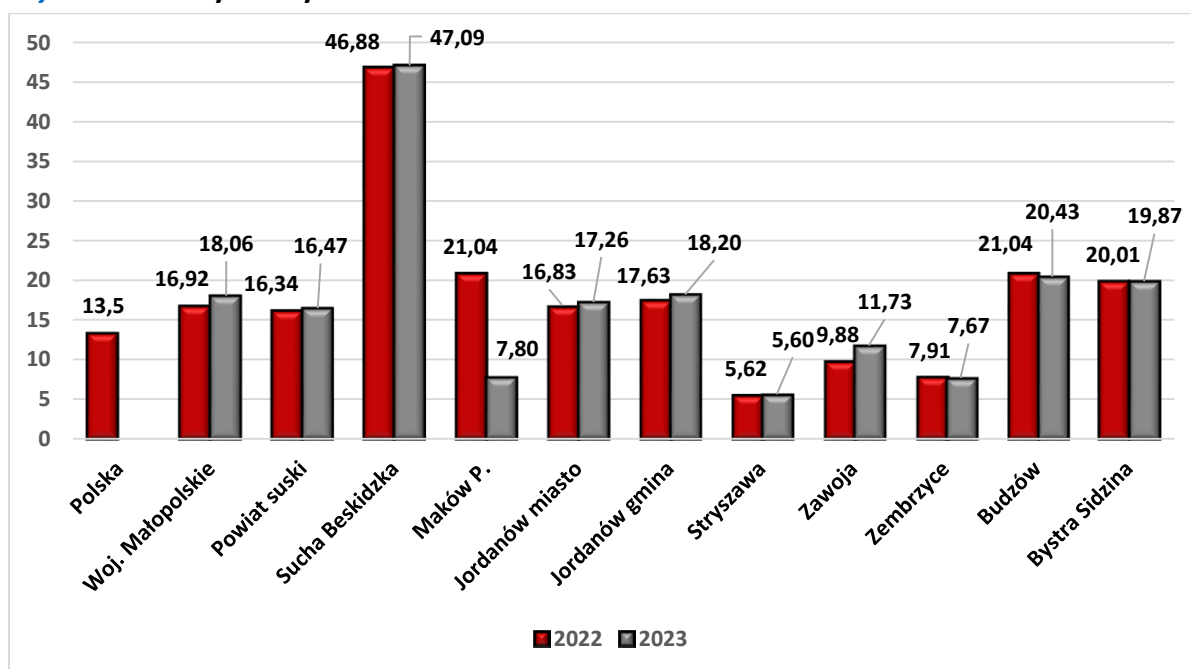

Wykres 110. Czytelnicy na 100 mieszkańców w pobliskich bibliotekach tej samej rangi, w 2023 roku w porównaniu do roku 2022

Źródło: Biblioteka Suska

Wykres 111. Czytelnicy na 100 mieszkańców Powiat Suski w latach 2022 – 2023

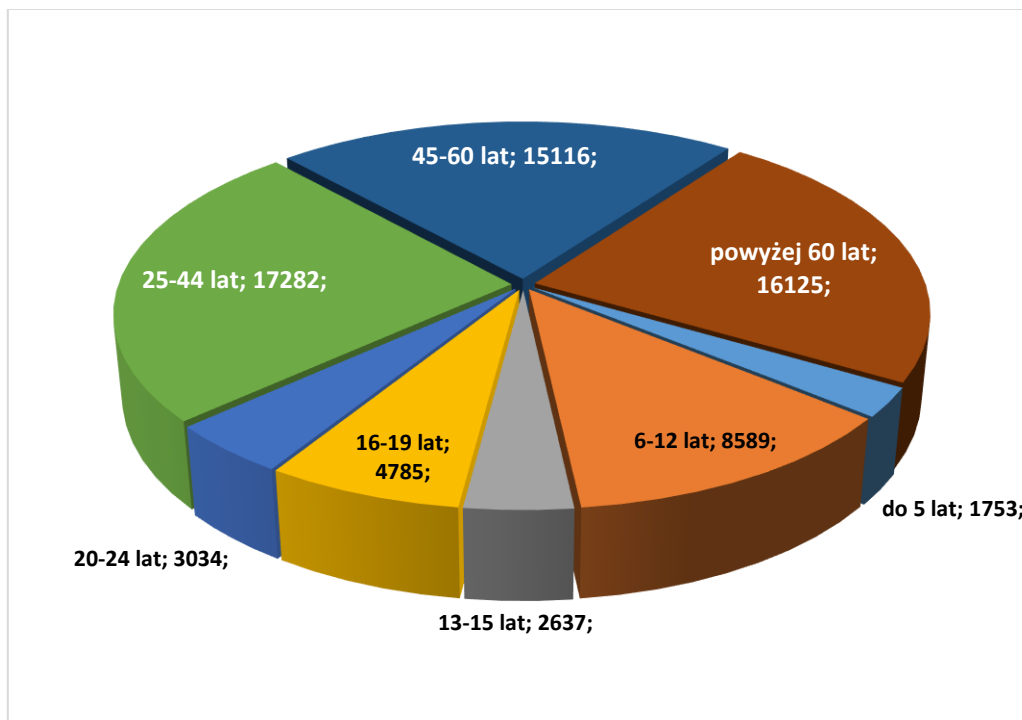

Źródło: Biblioteka Suska

Liczba wypożyczeń w ciągu całego 2023r. wyniosła **69321**. Najwięcej wypożyczeń było w grupach wiekowych powyżej 25 roku życia. W ubiegłym roku liczba odwiedzin osiągnęła

bardzo wysoki wynik tj. **35126 wizyt**, co oznacza, że średnio czytelnik odwiedzał bibliotekę co około 5 minut.

Wykres 112. Liczba wypożyczeń z podziałem na grupy wiekowe czytelników – 2023

Źródło: Biblioteka Suska

Księgozbiór biblioteki liczy **56231 woluminy** (2023), biblioteka oferuje również czasopisma, audiobooki, e-booki, komiksy, gry wideo i gry planszowe. Poza standardową działalnością placówka jest również przestrzenią aktywności społecznej i kulturalnej. W ciągu roku biblioteka zorganizowała 22 różnego typu wydarzenia (konkursy, zajęcia i warsztaty dla dzieci, lekcje biblioteczne, wizyty studyjne, turnieje). Ogromną popularnością cieszyły się kolejne edycje konkursów: Zdjęcie Roku Powiatu Suskiego i Podbabiogórskie Opowieści. Łącznie we wszystkich imprezach **wzięło udział 848 uczestników**.

Stan zatrudnienia w bibliotece wraz z filią wyniósł na koniec 2023 r. 8,25 etatu.

10.3. MUZEUM MIEJSKIE

Muzeum Miejskie Suchoj Beskidzkiej to samorządowa instytucja kultury Gminy Sucha Beskidzka działająca od 2007 roku (powołana na mocy Uchwały Rady Miejskiej Nr XLVI/381/06 z dnia 24 października 2006 roku).

Określony w Statucie zakres działań Muzeum obejmuje: gromadzenie, przechowywanie, udostępnianie, opracowywanie i upowszechnianie zbiorów w zakresie historii miasta Sucha Beskidzka oraz regionu babiogórskiego.

FUNKCJONOWANIE I ORGANIZACJA MUZEUM W ROKU 2023

Muzeum w 2023 roku było czynne w tygodniu w następujących dniach:

- w sezonie tj. w okresie od 1 maja do 30 września od wtorku do niedzieli,
- poza sezonem tj. od 1 października do 30 kwietnia od wtorku do soboty.

Stan zatrudnienia na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosił 7,75 etatu.

Ważną inicjatywą było skupienie przy Muzeum grupy kolekcjonerów z Suchej Beskidzkiej i okolicznych miejscowości. W 2023 roku odbyły się dwa spotkania organizacyjne grupy, która przyjęła nazwę Kolekcjonerzy Suscy. Jednym z pierwszych działań Kolekcjonerów Suskich było włączenie się w organizację Zamkowego Jarmarku Staroci, który odbył się w ramach Dni Ziemi Suskiej. W 2023 roku utworzona została w Muzeum pracownia archeologiczna.

Muzeum zostało wyróżnione dyplomem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w uznaniu za aktywną pomoc materialną dla muzealników na Ukrainie w obliczu agresji rosyjskiej.

UPOWSZECHNIANIE ZBIORÓW (WYSTAWY STAŁE I CZASOWE) I EDUKACJA MUZEALNA

Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej posiada następujące wystawy stałe:

- „Najstarsze osadnictwo w dolinie Skawy”: wystawa historyczno-archeologiczna, w ramach zwiedzania prezentowany jest film pod tym samym tytułem,
- Wystawa historyczna prezentująca rody panujące na suskim zamku oraz historię miasta Sucha Beskidzka do XX wieku,
- Malarstwo nowożytne – kolekcja habsburska wraz z bronią myśliwską (XVII w. – XX w.),
- Miłość do człowieka – Miłość do sztuki – Miłość do natury. Kolekcja Marii i Emila Zegadłowiczów,
- kolekcja etnograficzna obrazująca kulturę ludową mieszkańców Ziemi Suskiej - Górali Babiogórskich i Żywieckich.

W 2023 roku wystawa stała „Najstarsze osadnictwo w dolinie Skawy” wzbogacona została o nowe artefakty archeologiczne, w tym neolityczny wiór odkryty na Babiej Górze.

Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej w roku 2023 zorganizowało następujące wystawy czasowe:

- „Historia kina w Suchej Beskidzkiej”, wystawa przygotowana w ramach Suskiej Majówki 2023 pt. „Suskie fascynacje kinem”,
- „Suskie zainteresowania górami”, wystawa przygotowana w związku z konferencją naukową pt. „Góry: „Podróże, badania, interpretacje. Prof. Walery Goetl: osobowość nauki i Suchej Beskidzkiej”,
- „Marian Bucała - Przeszłość zaklęta w drewnie”,
- „Szpital w Suchej Beskidzkiej: Historia i Patron”, wystawa przygotowana we współpracy z ZOZ Sucha Beskidzka,

- „Adam Loret. Służba - Ofiara – Dziedzictwo” (wystawa plenerowa), wystawa przygotowana we współpracy z Ośrodkiem Kultury Leśnej w Gołuchowie i Nadleśnictwem Sucha,
- „Leśnik na przestrzeni lat. Mundur i narzędzia pracy”, wystawa przygotowana we współpracy z Ośrodkiem Kultury Leśnej w Gołuchowie i Nadleśnictwem Sucha,
- „Bogumiła Leśniak. Od Adwentu do Zapustów”, wystawa przygotowana w ramach stypendium twórczego Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi,
- „Mikołaj Kopernik. Klucz do Wszechświata”, wystawa przygotowana w ramach Roku Mikołaja Kopernika we współpracy z Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku i Europejskim Instytutem Rozwoju Regionalnego w Suchej Beskidzkiej.

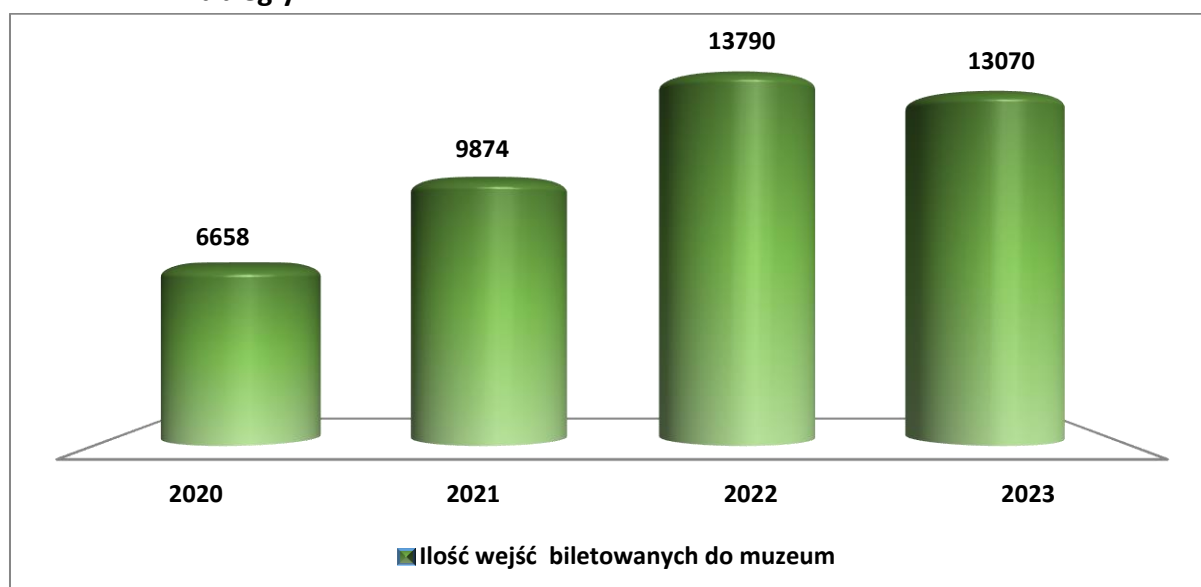
W związku z przygotowaną wystawą Mariana Bucłaty wydane zostały przez Muzeum kartki pocztowe w trzech projektach przedstawiających rzeźby artysty.

Muzeum wraz z Fundacją dla AGH zorganizowało konferencję naukową pt. „Góry: „Podróże, badania, interpretacje. Prof. Walery Goetl: osobowość nauki i Suchej Beskidzkiej”. Patronat Honorowy nad Konferencją objął m. in. Rektor Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie - Prof. dr. hab. inż. Jerzy Lis. W konferencji z referatami uczestniczyło 7 osób, a gościem specjalnym był Konsul Generalny Węgier w Krakowie dr Tibor Gerencsér.

Muzeum było również współorganizatorem konferencji naukowej pt. „Tu się wszystko zaczęło” poświęconej 100. rocznicy powstania Lasów Państwowych. Referat pt. „Adam Loret w dobrach suskich Branickich” wspólnie z Tadeuszem Kosmanem (Nadleśniczym Nadleśnictwa Sucha) wygłosił dyrektor Muzeum Andrzej Peć.

W okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej odwiedziło **19 355** osoby.

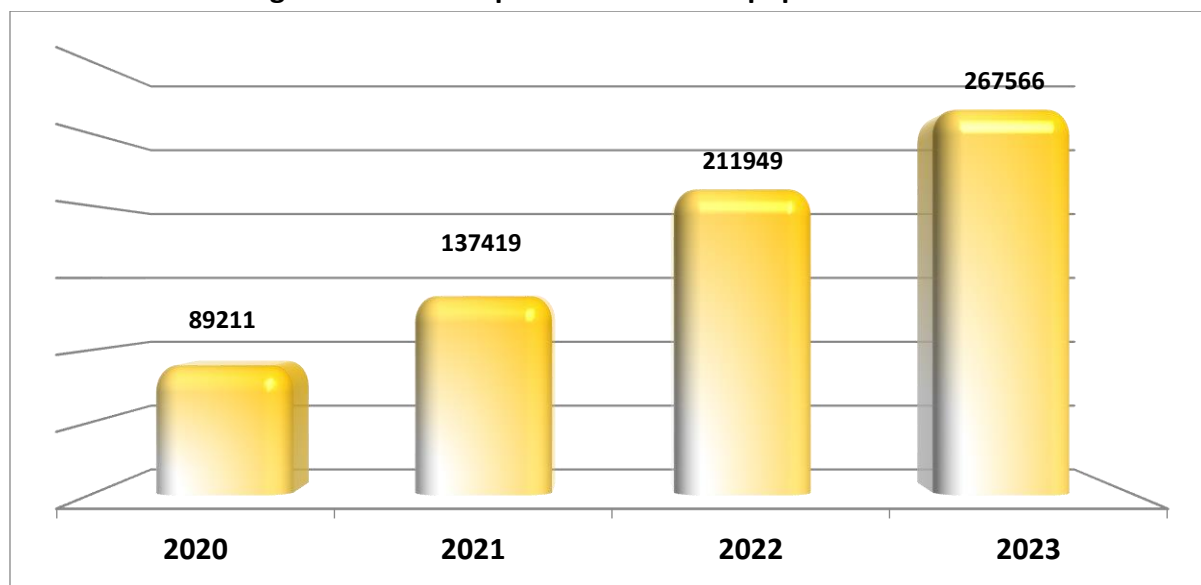
Wykres 113. Ilość wejść biletowanych do muzeum w 2023 roku w porównaniu z latami ubiegłymi

Źródło: Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej

Ze sprzedaży biletów wstępu (w tym usług przewodnickich), wydawnictw i pamiątek uzyskano w 2023 roku przychód w wysokości 267 566 PLN

Wykres 114. Wpływy muzeum w PLN pochodzące ze sprzedaży biletów, wydawnictw i usług w 2023 roku w porównaniu do lat poprzednich

Źródło: Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej

Poszerzanie zbiorów oraz organizacja wystaw nierozzerwalnie wiąże się z prowadzeniem przez muzeum badań naukowych. Jedną z podstawowych form tych badań jest kwerenda, czyli poszukiwanie informacji w zasobach archiwów, bibliotek czy placówek naukowych. W 2023 roku przeprowadzono w zasobach Muzeum Miejskiego Suchej Beskidzkiej dla różnych podmiotów i pracowników naukowych 24 kwerendy, pracownicy Muzeum zrealizowali również 12 kwerend zewnętrznych (w archiwach oraz innych placówkach muzealnych i naukowych).

Jednym z najważniejszych celów działalności muzeum regionalnego jest edukowanie lokalnej społeczności, nakierowane na budowanie trwałej świadomości tożsamości regionalnej, opartej przede wszystkim na identyfikacji z miastem, jego przestrzenią i historią oraz tradycjami kulturowymi. Zadania edukacyjne muzeum winne być realizowane poprzez różnorodne formy, w tym konkursy, lekcje i zajęcia muzealne, prelekcje i wykłady. Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej poprzez swoją ofertę edukacyjną proponuje różnorodne formy działań kierowanych do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. Zajęcia edukacyjne stanowią również uzupełnienie wystaw muzealnych oraz posiadanych kolekcji. Łącznie w 2023 roku przeprowadzonych zostało 38 lekcji muzealnych.

Muzeum wspólnie z Centrum Kultury i Filmu w Suchej Beskidzkiej im. Billy'ego Wildera przeprowadziło etap miejski konkursu pt. „Regionalna Szopka Babiogórska” (listopad – grudzień 2023 r.), szopki te prezentowane były na Jarmarku Bożonarodzeniowym.

Na czas wakacji opracowana została atrakcyjna dla turystów i mieszkańców forma nocnego zwiedzania Muzeum i Suskiego Zamku pt. „Noc w Muzeum”. Wydarzenie cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem zarówno ze strony mieszkańców Suchej Beskidzkiej, jak i turystów – w sumie odbyły się 4 edycje „Nocy w Muzeum”, w których łącznie wzięło udział 120 osób. We wrześniu 2023 roku zorganizowane zostało po raz pierwszy nocne zwiedzanie Muzeum dla dzieci pt. „Nocna Przygoda w Muzeum”. Ważnym działaniem przyciągającym turystów do Muzeum jest realizacja własnej cyklicznej imprezy plenerowej – taką imprezą stał się organizowany na Działyńcu Suskiego Zamku Jarmark Bożonarodzeniowy, który w roku 2023 odbył się w dwóch dniach (sobota- niedziela). W Jarmarku uczestniczyło ponad 50 wystawców, a partnerem Jarmarku zostało Stowarzyszenie Twórców Ludowych i Narodowy Instytut Dziedzictwa i Kultury Wsi, patronat medialny nad Jarmarkiem objęło Radio Kraków.

Muzeum włączyło się w przygotowania 2 dużych imprez masowych, które odbyły się na terenie Zespołu Zamkowo – Parkowego:

- Jubileusz 100-lecia Polskiego Związku Łowieckiego,
- Małopolskiego Festiwalu Smaku.

Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej nawiązało w 2023 roku współpracę z Wydziałem Inżynierii Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, w ramach której zorganizowany został obóz naukowy, w którym brali udział studenci geodezji z Koła Naukowego Geodetów z Wydziału Inżynierii Środowiska i Geodezji oraz pracownicy naukowcy Uniwersytetu Rolniczego. Prace naukowe w ramach obozu prowadzone były m. in. z wykorzystaniem naziemnego skanera laserowego Leica ScanStation P40, za pomocą którego została wygenerowana chmura punktów - będąca wiernym odzwierciedleniem bryły obiektu. Radio Kraków objęło patronatem medialnym Jarmark Bożonarodzeniowy, a w ramach współpracy z Muzeum przygotowało w grudniu 2023 roku dwie audycje radiowe:

- o rodzinnym muzykowaniu i kołędowaniu w Suchej Beskidzkiej (Regiony Kultury),
- Zamek w Suchej Beskidzkiej (Skarby Małopolski).

10.4. DZIAŁANIA W ZAKRESIE SPORTU I REKREACJI

W Suchej Beskidzkiej jest bardzo dobrze rozbudowana infrastruktura sportowa, która umożliwia uprawianie różnych dyscyplin sportowych, co z kolei ułatwia i przyczynia się do propagowania aktywności fizycznej i sprzyja rozwojowi sportu. Realizacją zadań własnych gminy z zakresu kultury fizycznej, sportu i rekreacji zajmuje się Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji „Babia Góra”, które jest jednostką organizacyjną gminy Sucha Beskidzka, a jego pracę koordynuje Referat Promocji i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Sucha Beskidzka. Podstawowym celem jest prowadzenie działalności sportowej i rekreacyjnej oraz zarządzanie powierzonymi obiektami i terenami (tj. stadionem sportowym, boiskami piłkarskimi, kompleksem sportowym „Orlik”, sezonowym lodowiskiem „Biały Orlik”, siłownią plenerową). Sezonowe lodowisko „Biały Orlik” – działa w okresie zimowym.

INFRASTRUKTURA SPORTOWA NA TERENIE MIASTA.

1. **Miejski stadion sportowy**
2. **Zespół boisk sportowych „Orlik 2012”.**
3. **Boisko piłkarskie pełnowymiarowe ze sztuczną nawierzchnią**
4. **Treningowe boiska piłkarskie z naturalną nawierzchnią (2)** pełnowymiarowe - jedno o wymiarach 106m x 59m o nawierzchni syntetycznej spełniającej wymogi FIFA Quality Programme for Football Turf na poziomie FIFA QUALITY. Boisko jest oświetlone, co pozwala na trenowanie, jak i rozgrywanie na nim meczów nawet po zmroku. Drugie treningowe boisko piłkarskie z naturalną nawierzchnią, ma wymiary 38m x 62m, które również posiada oświetlenie.
5. **Korty tenisowe ze sztuczną nawierzchnią.**
6. **Kryta pływalnia.** Kubatura obiektu wynosi 12 550 m³, a powierzchnia użytkowa 2 783,20 m² (finansowana wspólnie z Powiatem Suskim).
7. **Hale i sale sportowe:** mała hala sportowa przy Szkole Podstawowej nr 1 im. Jana Pawła II oraz sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej nr 2. Ponadto na terenie Suchej Beskidzkiej do dyspozycji młodzieży szkolnej pozostają obiekty sportowe należące do Starostwa Powiatowego (hala sportowa oraz trzy sale gimnastyczne).
8. **Boiska sportowe - uniwersalne** o nawierzchni poliuretanowej przy Szkole Podstawowej Nr 1 (ul. Płk Semika 3), przy Filii Szkoły Podstawowej Nr 2 (ul. Błądzonka) oraz nowe, oddane do użytku w 2023 roku przy Szkole Podstawowej Nr 2 (ul. Zasypnicka).
9. **Tor łuczniczy** (znajdujący się przy suskim zamku).
10. **Strzelnica kulowa** (znajdująca się przy ul. Makowskiej).

Zdjęcie nr 12. Centrum Sportu i Rekreacji Babia Góra Sucha Beskidzka (fot M. Godlewski)

Infrastruktura rekreacyjna

1. **Siłownia plenerowa** (znajdująca się przy MŚP)
2. **Place zabaw** (9) (znajdujące się w różnych miejscach na terenie miasta, w tym przy osiedlach mieszkalnych)
3. **Platforma widokowa** (na zboczu Mioduszyny)
4. **Skatepark** (znajdujący się przy ul. Turystycznej)

KLUBY SPORTOWE I STOWARZYSZENIA

1. **Miejski Klub Sportowy „Babia Góra”** - dyscyplina sportowa: piłka nożna i narciarstwo alpejskie zrzeszone w sekcjach. Sekcja piłkarska składa się z 6 grup dziecięcych i młodzieżowych (skrzaty, żaki, orliki, młodziki, trampkarze, junior młodszy) oraz 1 grupy seniorskiej. W sekcji piłki nożnej jest zarejestrowanych 150 zawodników. Zajęcia prowadzi 6 trenerów. Sekcja narciarska liczy 50 zawodników, zajęcia prowadzi 2 instruktorów. W 2023 r. sukcesem klubu było wygranie licznych turniejów piłkarskich w kategoriach młodzieżowych na poziomie wojewódzkim i ogólnopolskim. Również miejsca medalowe zdobyli narciarze. Klub posiada Srebrną Gwiazdkę Certyfikacji PZPN.

2. **Uczniowski Klub Sportowy „Jasień”** – dyscyplina sportowa - pływanie. Klub liczy 208 członków, w tym 53 z licencjami Związku Pływackiego, 5 w Kadrze Wojewódzkiej oraz 2 zawodników w Kadrze Narodowej Polski. Treningi prowadzi: 1 trener klasy mistrzowskiej, 1 trener klasy pierwszej oraz 3 instruktorów. Ponadto klub posiada uprawnienia do prowadzenia zajęć z gimnastyki korekcyjnej w wodzie, konsultacje korekcyjne oraz uprawnienia do przeprowadzania kursów na Ratowników WOPR. UKS "Jasień" Sucha Beskidzka w 2023 roku osiągnął: 10 medali Mistrzostw Polski 15 latków oraz Mistrzostwo Polski na 100m i 200 m stylem klasycznym 17-18 latków, 3 miejsce na 200 m stylem klasycznym M Polski Seniorów. Ponadto, zawodniczki klubu reprezentowały Polskę na EYOFF w: Bańskiej Bystrzycy w Słowacji, Mariborze w Słowenii, na wielomeczach pływackich w Gliwicach, na Europejskiej Olimpiadzie Młodzieży oraz w Mistrzostwach Świata Juniorów w Izraelu w Natanjah.

3. **Beskidzki Klub Karate** – dyscyplina sportowa: karate. Klub zrzesza 61 zawodników, w 4 grupach wiekowych. Treningi prowadzi 2 instruktorów. Szkolenie w klubie prowadzone jest wg programu opracowanego przez Światową Organizację Seido Karate oraz Polską Federację Seido Karate. Z okazji 25-lecia działalności Klubu (18.03.2023 r.) odbył się 7 Suski Turniej Seido Karate Dzieci i Młodzieży, który został zorganizowany w Suchoj Beskidzkiej. W turnieju wystartowało 120 zawodników - dzieci i młodzież od 10 do 18 roku życia, reprezentujący kluby sportowe z małopolski, śląska i centralnej Polski. Zawodnicy startowali

w dwóch konkurencjach kata i kumite. W konkurencji kata w swoich kategoriach wiekowych zawodnicy Beskidzkiego Klubu Karate zdobyli: 2 złote, 1 srebrny i 4 brązowe medale. W konkurencji kumite: 1 złoty medal, 2 brązowe medale. 19 listopada 2023 r. zawodnicy Klubu wzięli udział w turnieju „SEIDO CUP” w Dąbrowie Górniczej zdobywając: 3 złote, 1 srebrny i 3 brązowe medale.

4. **Łucznicze Towarzystwo Sportowe „Zamek Suski”** - dyscyplina sportowa – łucznictwo. Klub liczy 14 zawodników, z podziałem na sekcje: dzieci, młodzików, junior młodszy, junior, senior. Zajęcia prowadzi 1 trener łucznictwa III stopnia. W 2023 r. zawodnicy osiągnęli sukcesy: 1 miejsce i tytuł Halowego Mistrza Małopolski podczas Halowych Mistrzostw Małopolski juniorów i młodzieżowców w Dąbrowie Tarnowskiej (25.02.2023 r.), 1 miejsce i tytuł Mistrzyni Małopolski młodzików młodszych podczas Mistrzostw Małopolski młodzików i dzieci w Dobczycach (07.10.2023 r.), 3 miejsce i tytuł II Wicemistrzyni Małopolski dzieci podczas Halowych Mistrzostw Małopolski młodzików i dzieci w Wolbromiu (15.04.2023 r.) oraz 2 miejsce i tytuł Wicemistrzyni Małopolski dzieci podczas Mistrzostw Małopolski młodzików i dzieci w Dobczycach (07.10.2023 r.). Klub od 20 lat jest organizatorem Turnieju łuczniczego Ligi Robin Hooda, cieszącego się dużym zainteresowaniem wśród łuczników zarówno z Suchej Beskidzkiej jak i całego regionu.

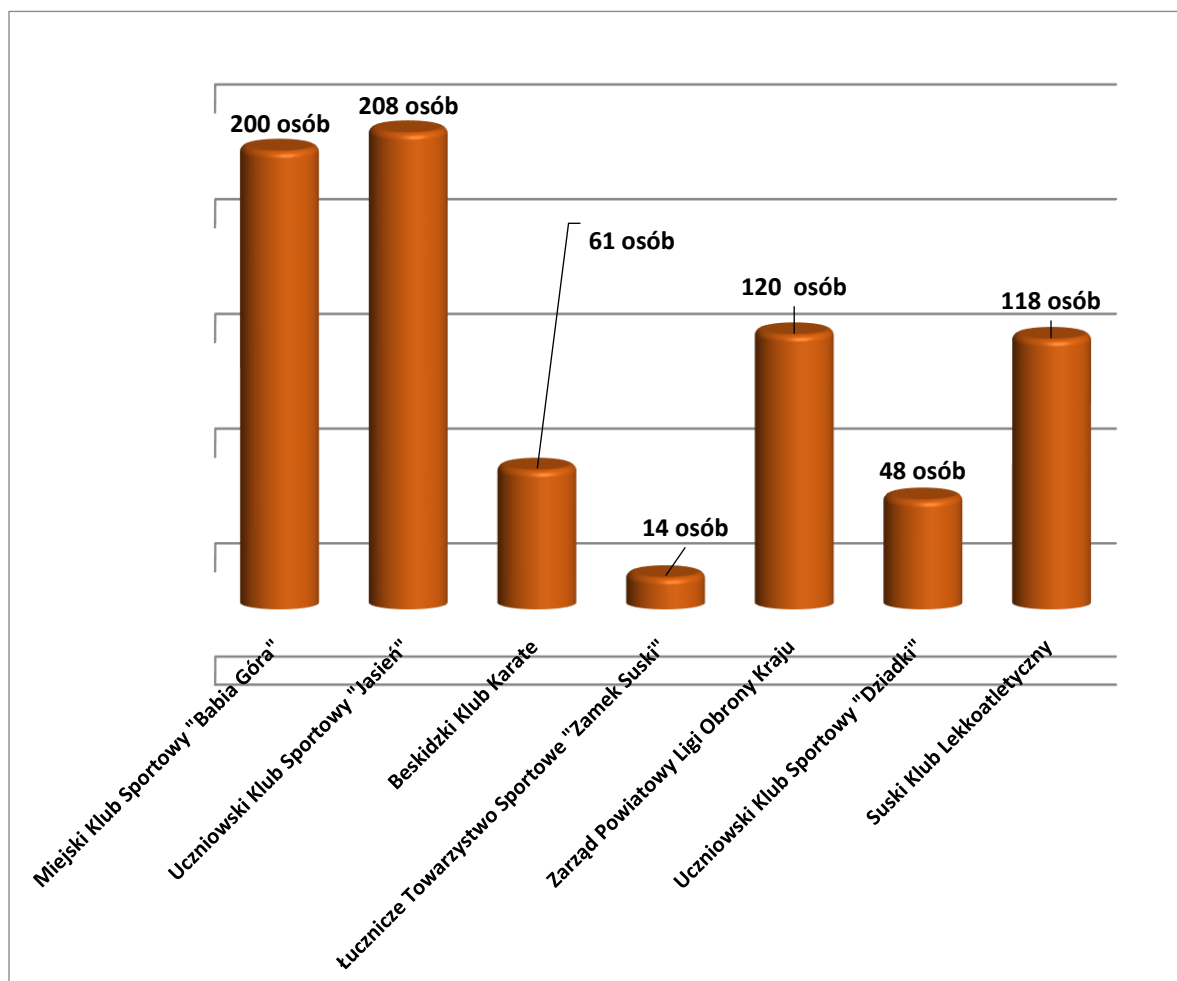
5. **Zarząd Powiatowy Ligi Obrony Kraju** – dyscyplina sportowa – strzelectwo sportowe, strzelectwo dynamiczne oraz strzelectwo bojowe. Klub liczy 120 członków. Zajęcia prowadzi 1 trener, 4 instruktorów PZSS, 40 instruktorów LOK i 40 osób prowadzących strzelanie. Stowarzyszenie jest organizatorem i pomysłodawcą wielu zawodów strzeleckich organizowanych podczas świąt narodowych i miejskich wydarzeń sportowych.

6. **Uczniowski Klub Sportowy „Dziadki”** – dyscyplina sportowa - piłka siatkowa. Klub zrzesza 48 zawodników w 2 grupach wiekowych. Zajęcia prowadzi 2 trenerów.

7. **Suski Klub Lekkoatletyczny** – dyscyplina sportowa – lekkoatletyka. Klub liczy 118 członków i posiada 3 grupy dziecięce i 1 grupę dorosłą. Zajęcia prowadzone są przez 5 trenerów. W 2023 r. zawodnicy osiągnęli sukcesy, w tym miejsca medalowe m. in. na: Halowych Mistrzostwach Województwa Małopolskiego (11.03.2023 r. Brzeszcze), Grand Prix Małopolski w biegach przełajowych w Trzebini (01.04.2023 r.), Grand Prix Małopolski w biegach przełajowych w Skawinie (15.04.2023 r.), na Lekkoatletycznych Nadziejach Olimpijskich w Olkuszu (26.04.2023 r.), Mityngu Edwarda Szklarczyka w Suchej Beskidzkiej (20.05.2023 r.), Otwartych Mistrzostwach Województwa Małopolskiego w wielobojach i sztafetach (28.05.2023 r.), Mistrzostwach Województwa Małopolskiego w Krakowie (17- 18. 06.2023 r.), Finale Czwartków Lekkoatletycznych w Łodzi – (17-18.06.2023 r.) Otwartych Mistrzostwach Tarnowa – (25.06.2023 r.), Lekkoatletycznych Nadziejach Olimpijskich Toruń (31.08. – 01.09.2023 r.), Memoriale Jana Larysza w Pszczynie (17.09.2023 r.) Mistrzostwach Województwa Małopolskiego w Krakowie (30.09.2023 r.), Grand Prix Małopolski w biegach przełajowych w Limanowej (7.10.2023 r.) Grand Prix Małopolski w biegach przełajowych w Olkuszu (14.10.2023 r.) Grand Prix Małopolski w biegach przełajowych w Nowym Wiśniczu – (21.10.2023 r.), Mistrzostwach Województwa Małopolskiego w Biegach Przełajowych

w Trzebini (28.10.2023 r.), Finale Halowej Olimpiady w Spale (25.11.2023 r.), Mistrzostwach Polski Masters w biegach długich (10.09.2023 r.) Piwniczna Zdrój, Mistrzostwach Polski w Biegach Górskich na Ultra Dystansie w Rajczy-Ujsołach (12.08.2023 r.). Klub jest organizatorem biegu ulicznego w Suchej Beskidzkiej na dystansie 5km pn. „Suska Piątka”.

Wykres 115. Ilość zawodników – członków klubów sportowych na terenie Suchej Beskidzkiej w 2023 roku

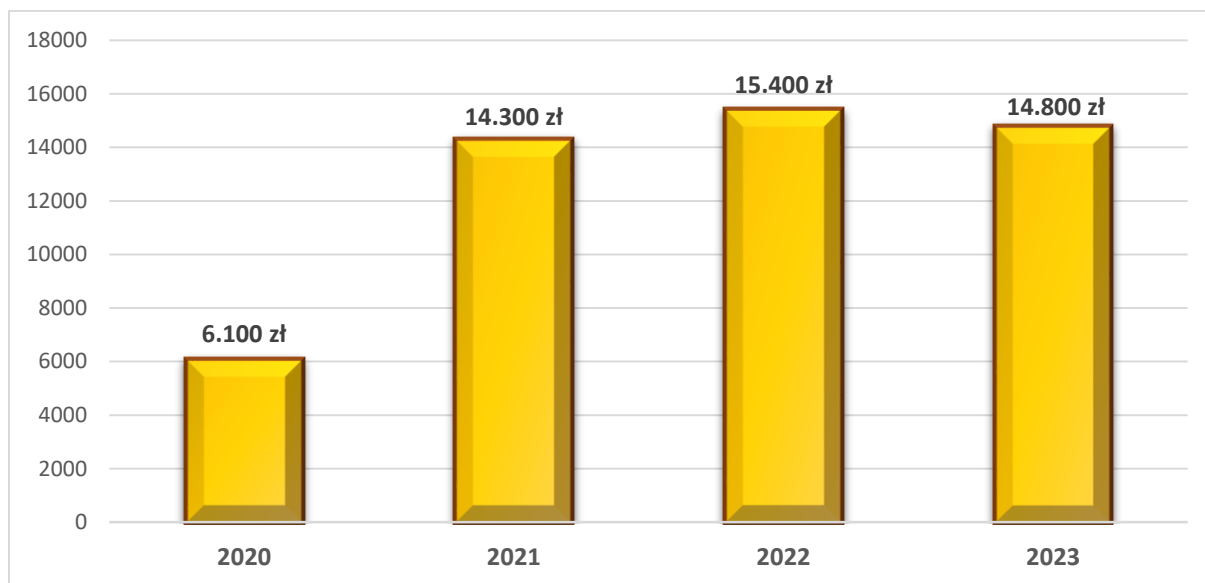
Źródło: Referat Promocji i Spraw Społecznych UM Sucha Beskidzka

Ponadto w Suchej Beskidzkiej zarejestrowaną działalność mają takie kluby sportowe jak: Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” (piłka ręczna), Uczniowski Klub Sportowy „Gladiator” (który w 2021 r. zaprzestał prowadzenia aktywności sportowej na terenie miasta Sucha Beskidzka). Nie występował również o dotację z Gminy Sucha Beskidzka. Łącznie w naszym mieście jest 9 klubów sportowych prowadzących działalność sportową w różnych dyscyplinach sportowych. Istotną częścią działalności klubów sportowych jest ich finansowe wsparcie przez samorząd miasta. Główną formą dofinansowania klubów są dotacje. (Dotacje udzielone w 2023 r. klubom sportowym zostały przedstawione w dziale – **współpraca z organizacjami pozarządowymi**).

NAGRODY ZA OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE SPORTU

W celu wspierania i motywowania utalentowanej młodzieży, doceniania osiągnięć sportowych oraz zachęcania do stałego podnoszenia umiejętności i poziomu sportowego, Burmistrz Miasta Sucha Beskidzka przyznaje nagrody i wyróżnienia sportowe dla zawodników, trenerów i osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej.

Wykres 116. Środki finansowe przekazane przez gminę Sucha Beskidzka w formie nagród dla zawodników i trenerów osiągających wysokie wyniki sportowe w 2023 roku w porównaniu do lat ubiegłych

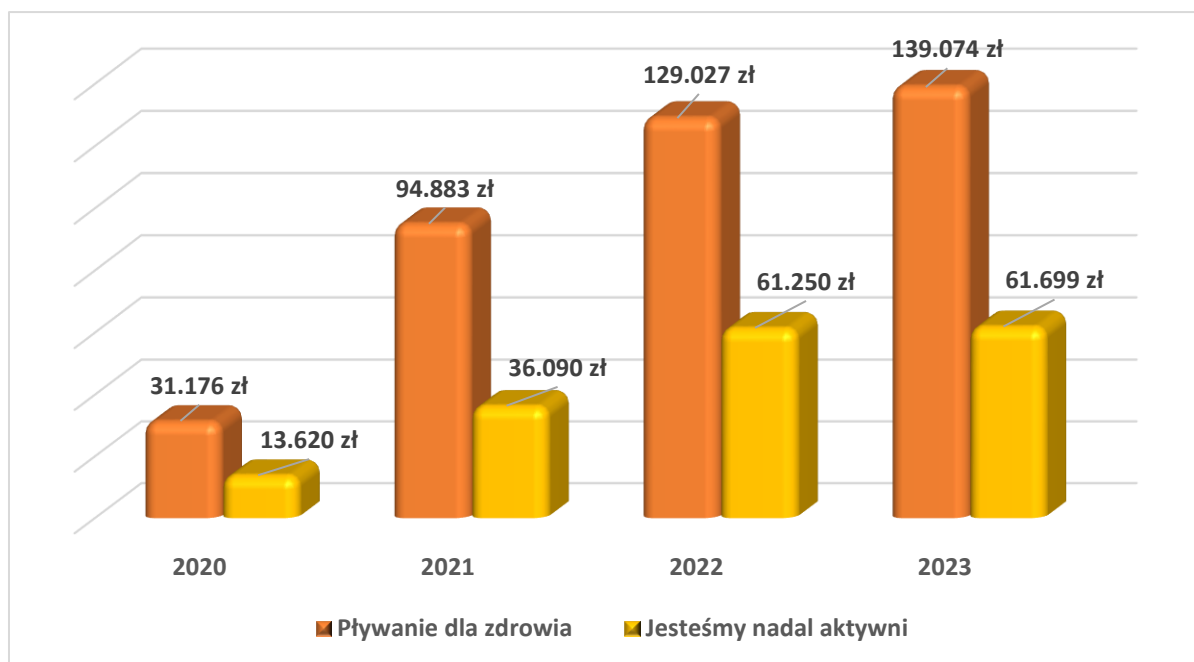
Źródło: Referat Promocji i Spraw Społecznych UM Sucha Beskidzka

W 2023 roku przyznano **19 nagród sportowych**, w tym 15 dla zawodników i 4 dla trenerów w następujących dyscyplinach sportowych: narciarstwo alpejskie, pływanie, łucznictwo, biegi, bieg przez płotki, skok wzwyż, skok w dal, rzut piłeczką palantową.

REALIZOWANE PROGRAMY REKREACYJNO-SPORTOWE

Gmina Sucha Beskidzka realizuje dwa programy rekreacyjne dla swoich mieszkańców tj. „Pływanie dla zdrowia”, który przeznaczony jest dla dzieci do lat 12 i dla uczniów korzystających z zajęć grupowych, w tym zajęcia w ramach wf., organizowanych przez placówki oświatowe, przedszkole i MŚP oraz „Jesteśmy nadal aktywni”, który przeznaczony jest dla emerytów i rencistów. Uczestnik programu może korzystać z pobytu na basenie maksymalnie 60 minut w godzinach pracy obiektu od poniedziałku do piątku.

Wykres 117. Koszty programów realizowanych dla mieszkańców Suchoj Beskidzkiej na Krytej Pływalni w 2023 roku w porównaniu do lat poprzednich

Źródło: Referat Promocji i Spraw Społecznych UM Sucha Beskidzka

W ramach programu w 2023 roku „Pływanie dla zdrowia” skierowanego do dzieci odnotowanych zostało 12.409 wejść na ogólną kwotę 139.074 zł, natomiast w ramach programu „Jesteśmy nadal aktywni”, skierowanego do emerytów i rencistów 5.609 wejść na ogólną kwotę 61.699 zł.

W roku 2023 r. Burmistrz Miasta Sucha Beskidzka zawarł również umowę z Powiatem Suskim, której przedmiotem było udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej z przeznaczeniem na dofinansowanie bieżącej działalności Krytej Pływalni w Suchoj Beskidzkiej. Kwota dotacji z budżetu Gminy Sucha Beskidzka udzielona w roku 2023 na ww. działalność wyniosła 200.000 zł. (W 2022 r. była to kwota 100.000 zł, a w 2021 r. 200.000 zł). Warto podkreślić, że finansowanie Krytej Pływalni jest efektem Porozumienia pomiędzy Powiatem Suskim, a Miastem Sucha Beskidzka w sprawie wspólnego prowadzenia basenu.

ORGANIZOWANE WYDARZENIA SPORTOWE

Organizowanie aktywności fizycznej dla mieszkańców to jedno z ustawowo zapisanych zadań własnych samorządów. W 2023 r. największym sportowym wydarzeniem był:

- VII Ogólnopolski Mityng Lekkoatletyczny „I Ty możesz zostać Mistrzem”** (20 maja 2023 r.), który tradycyjnie został zorganizowany na terenie Miejskiego Stadionu Sportowego. Impreza sportowa wpisana jest w kalendarz Małopolskiego Związku Lekkoatletycznego. W zawodach wzięło udział prawie 263 zawodników reprezentujących 33 kluby sportowe

z Małopolski, Śląska, Podkarpacia, Mazowsza oraz Dolnego Śląska. Zawodnicy rywalizowali w takich dyscyplinach jak: biegi na 100m, 200m, 400m, memoriałowy bieg na 800m, bieg na 1500m, a także skok w dal, pchnięcie kulą, skok wzwyż i rzut oszczepem. Głównym punktem zawodów jest Bieg Memoriałowy im. Edwarda Szklarczyka dla mężczyzn na 800m. Bieg ten poświęcony jest mieszkańcowi Suchej Beskidzkiej wybitnemu lekkoatlecie. Celem imprezy jest przede wszystkim promocja zdrowego stylu życia, popularyzacja i upowszechnienie lekkiej atletyki oraz stworzenie atrakcyjnej oferty zajęć sportowych dla dzieci i dorosłych. Organizatorem mitingu jest Burmistrz Miasta Sucha Beskidzka, Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji „Babia Góra” w Suchej Beskidzkiej oraz Małopolski Związek Lekkiej Atletyki.

Zdjęcia nr 13, 14, 15. Mityng Lekkoatletyczny – Memoriał Edwarda Szklarczyka 2023 rok

- Suska Majówka (01-03.05.2023 r.)** – blok imprez sportowo-rekreacyjno-kulturalnych. Na terenie miasta odbyły się m.in. liczne turnieje i zawody sportowe tj.: **Wiosenny bieg przełajowy**, w którym wzięło udział 88 zawodników, **Rajd Rowerowy** rywalizowało 75

uczestników, **Turniej Łuczniczy dla dzieci i młodzieży „Zamek Suski 2023”** wzięło udział 75 zawodników, **Turniej Piłkarski Zakładów Pracy, Turniej Piłki Siatkowej, Otwarte Zawody Strzeleckie o Puchar Burmistrza Miasta** w rywalizacji wystartowały 64 osoby oraz **Pokaz umiejętności pływackich**, który zgromadził zarówno licznych zawodników jak i sympatyków tej dyscypliny sportowej.

- 3. VIII Wojewódzkie zawody sportowo – pożarnicze młodzieżowych drużyn pożarniczych województwa małopolskiego (18.06.2023r.)** W wydarzeniu rywalizowało 400 młodych strażaków, reprezentujących 39 drużyn strażackich (19 zespołów żeńskich i 20 męskich), które konkurowały ze sobą w sztafecie pożarniczej oraz w ćwiczeniach bojowych.

Ponadto, kluby sportowe przy współpracy z Burmistrzem Miasta Sucha Beskidzka organizowały swoje Jubileusze m.in. 25-lecie Beskidzkiego Klubu Karate podczas Turnieju Seido Karate czy „Turniej Kicka” przeprowadzony z okazji 105-lecia Miejskiego Klubu Sportowego „Babia Góra”.

11. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Działalność pożytku publicznego to rodzaj działalności społecznie użytecznej, prowadzonej przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych. W Suchoj Beskidzkiej zarejestrowanych jest **49 organizacji pozarządowych tj. 32 stowarzyszenia oraz 6 fundacji, w tym 11 organizacji to stowarzyszenia kultury fizycznej i związki sportowe**. Nie wszystkie zarejestrowane w mieście organizacje faktycznie prowadzą działalność – szacujemy, że aktywnych jest około 70% z zarejestrowanych. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w naszym mieście w 2023 r. miała różnorodny charakter – polegała na realizacji wspólnych projektów, wsparciu finansowym czy też komunikacji i wzajemnej wymianie informacji. W 2023 roku realizowany był Program Współpracy Gminy Sucha Beskidzka z organizacjami pozarządowymi uchwalony przez Radę Miasta. W ramach współpracy finansowej zlecane były zadania z obszarów działalności pożytku publicznego w trybie otwartego konkursu ofert oraz w trybie pozakonkursowym udzielania dotacji tzw. „Małe Granty”. Zlecenie realizacji zadań publicznych miało formę wspierania wykonywania zadań tj. częściowego dofinansowania realizacji założonych zadań.

Współpraca Gminy Sucha Beskidzka z organizacjami pozarządowymi w ramach niniejszego Programu dotyczyła następujących obszarów:

- Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.
- Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.
- Działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży.
- Turystyki i krajoznawstwa.
- Ochrony i promocji zdrowia.
- Przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.
- Pomocy społecznej.
- Ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego.
- Promocji i organizacji wolontariatu.

- Działalności na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowych, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.
- Działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym.
- Działalności na rzecz organizacji pozarządowych.

W 2023 r. ogłoszono jeden otwarty konkurs ofert realizacji zadania publicznego w zakresie: wspierania i upowszechniania kultury fizycznej do którego przystąpiły 4 podmioty realizując 4 zadania publiczne. Ponadto, Burmistrz Miasta ogłosił konkurs na wsparcie realizacji projektów z zakresu rozwoju sportu, do którego złożonych zostało 7 projektów.

Tabela 35. Działania z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej w 2023 roku (otwarty konkurs ofert).

Nazwa stowarzyszenia	Zadanie publiczne	Kwota dotacji
Uczniowski Klub Sportowy „Jasień”	„Organizowanie i prowadzenie szkoleń sportowych dla dzieci i młodzieży w pływaniu”	12.500 zł
Beskidzki Klub Karate	„Organizowanie szkoleń dzieci i młodzieży w Karate Seido”	18.000 zł
Suski Klub Lekkoatletyczny	„Organizowanie treningów dla dzieci w lekkoatletyce”	14.000 zł
Miejski Klub Sportowy „Babia Góra”	„Organizowanie szkoleń dla dzieci i młodzieży w narciarstwie alpejskim”	17.000 zł

Tabela 36. Projekty z rozwoju sportu realizowane w 2023 roku

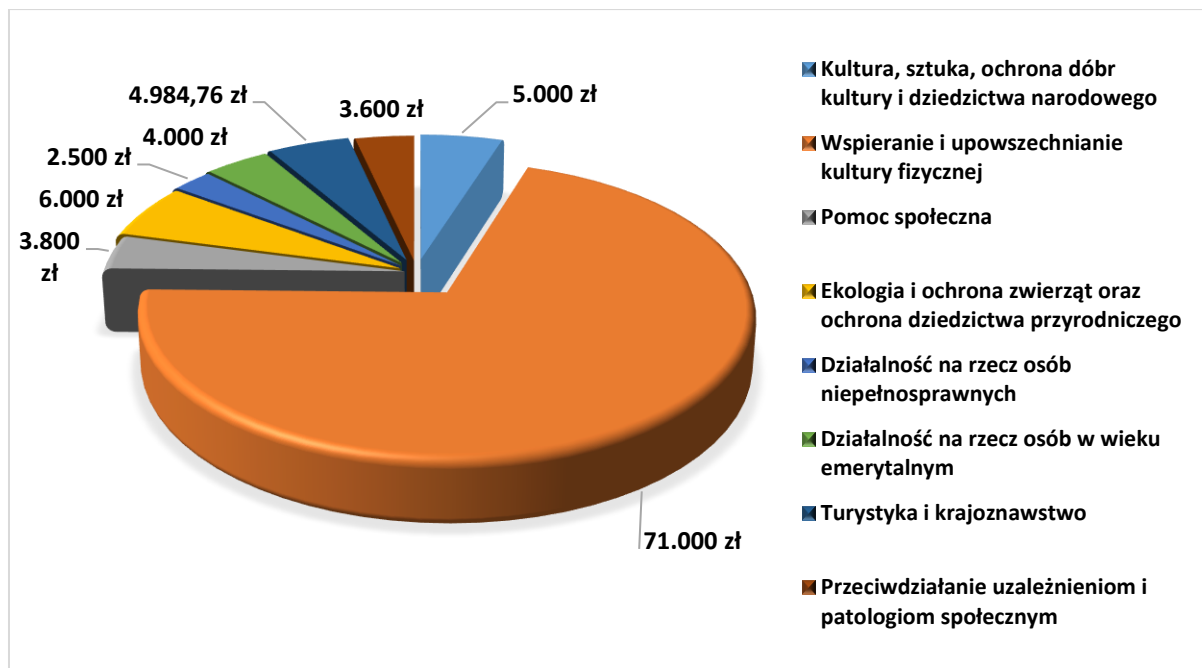
Nazwa stowarzyszenia	Projekt	Kwota dotacji
Uczniowski Klub Sportowy „Jasień”	„Popularyzacja i rozwój pływania wśród dzieci i młodzieży poprzez organizację i uczestnictwo w imprezach i zawodach pływackich”	15.000 zł
Beskidzki Klub Karate	„Będziemy ćwiczyć nasze serca i ciała dla osiągnięcia pewnego niewzruszonego ducha – podnoszenie poziomu sportowego członków Beskidzkiego Klubu Karate poprzez ich przygotowanie i udział w lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich imprezach sportowo-rekreacyjnych”	9.500 zł
Łucznicze Towarzystwo Sportowe „Zamek Suski”	„Podniesienie poziomu sportowego dzieci i młodzieży poprzez ich przygotowanie i uczestnictwo w lokalnych, regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych imprezach sportowo-rekreacyjnych oraz organizację zawodów dla dzieci i młodzieży w łucznictwie”	21.890 zł
Suski Klub Lekkoatletyczny	„Propagowanie lekkiej atletyki dzieci z Suchoj Beskidzkiej poprzez uczestnictwo w treningach i zawodach sportowych”	7.400 zł
Miejski Klub Sportowy „Babia Góra”	„Podnoszenie poziomu sportowego zawodników MKS „Babia Góra” poprzez prowadzenie szkoleń, przygotowań i udział w rozgrywkach piłki nożnej w różnych kategoriach wiekowych”	119.000 zł

Uczniowski Klub Sportowy „Dziadki”	„Podnoszenie poziomu sportowego zawodników UKS „Dziadki” poprzez popularyzację piłki siatkowej wśród mieszkańców Suchej Beskidzkiej, a w szczególności dzieci i młodzieży”	10.000 zł
Zarząd Powiatowy Ligi Obrony Kraju	„Zwiększenie dostępności mieszkańców do zajęć sportowych poprzez organizowanie otwartych zawodów sportowo-rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i mieszkańców miasta w strzelectwie sportowym w 2023 roku”	5.340 zł

We wszystkich ww. działaniach cel jakim było m.in. upowszechnianie i wzrost aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży, rywalizacja dzieci i młodzieży, wspólne spędzanie czasu wolnego, odnoszenie wysokich wyników sportowych na zawodach i turniejach został w pełni osiągnięty.

Ponadto organizacje pozarządowe zrealizowały 13 zadań publicznych w trybie pozakonkursowym (oferta w tym trybie nie może przekraczać kwoty 10.000 zł i realizowana jest w przeciągu 90 dni). Były to zadania z zakresu ekologii i ochrony zwierząt, turystyki i krajoznawstwa, przeciwdziałania uzależnieniom i patologii społecznej, wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym, na rzecz osób niepełnosprawnych oraz pomocy społecznej. Łączna kwota przyznanych i zrealizowanych dotacji na zadania w trybie pozakonkursowym wyniosła **39.384,76 zł**.

Wykres 118. Dotacje przyznane z budżetu gminy Sucha Beskidzka dla organizacji pozarządowych w 2023 roku na podstawie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie

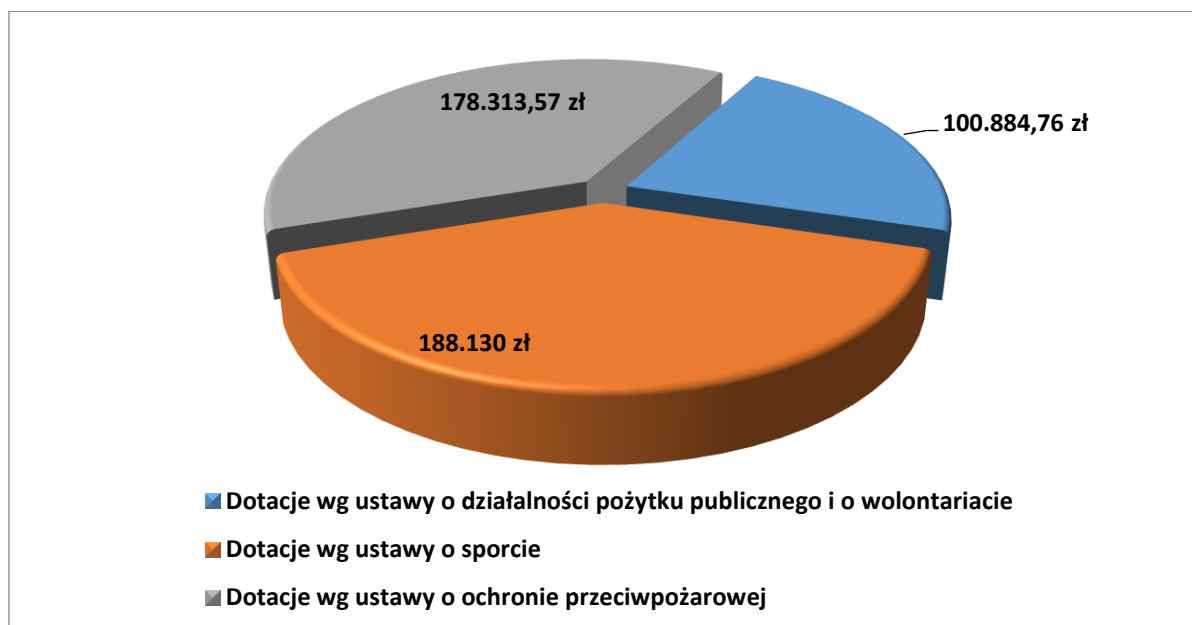
Źródło: Referat Promocji i Spraw Społecznych UM Sucha Beskidzka

Niezależnie od ww. obszarów aktywności, Gmina Sucha Beskidzka udziela wsparcia w celu zapewnienia gotowości ratowniczo-bojowej przez Ochotnicze Straże Pożarne, które również mają status stowarzyszeń. Na ten cel została w 2023 roku przeznaczona łączna kwota w wysokości: **178.313,57 zł**.

W 2023 roku na działalność w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi Gmina Sucha Beskidzka przekazała środki finansowe w łącznej kwocie: **467.328,33 zł**

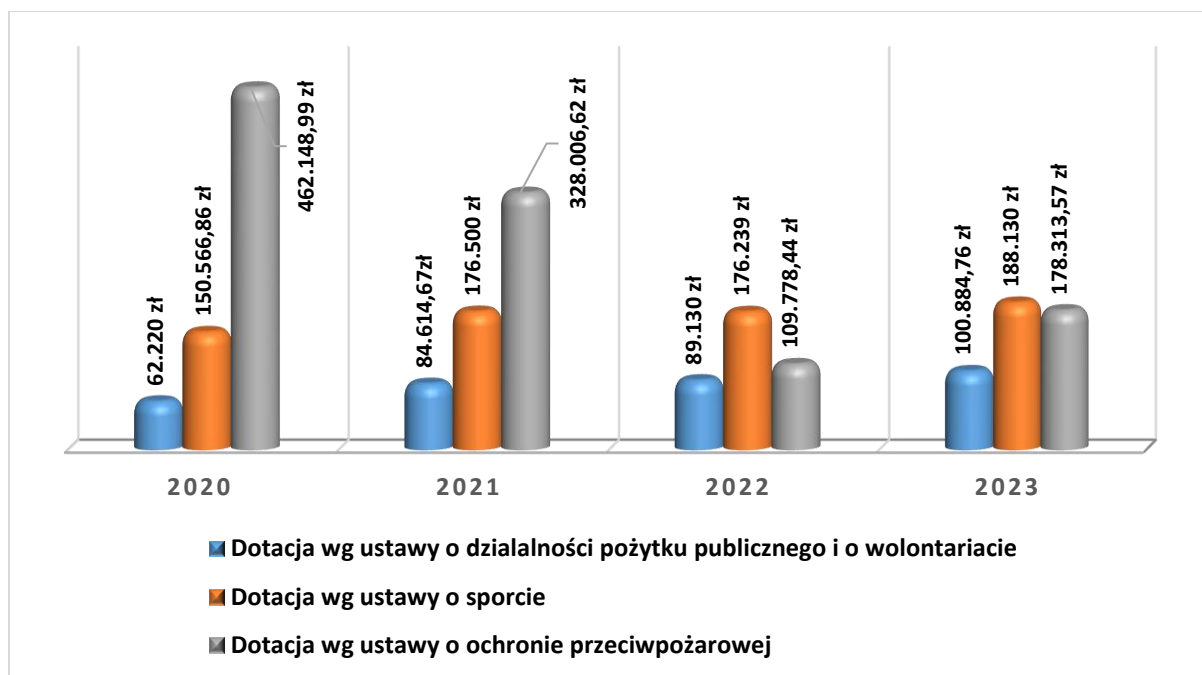
Wykres 119. Środki przekazane z budżetu gminy Sucha Beskidzka w 2023 roku dla stowarzyszeń z podziałem na rodzaje dotacji

Źródło: Referat Promocji i Spraw Społecznych UM Sucha Beskidzka

Współpraca z organizacjami pozarządowymi jest uznawana za szczególnie ważną w Suchej Beskidzkiej. Odbывается ona w sferze finansowej, jak i pozafinansowej w różnorodnej formie. III sektor traktowany jest jako równorzędny partner w dostosowaniu usług, przede wszystkim społecznych oraz zaspakajaniu potrzeb mieszkańców. Podkreślić trzeba doświadczenie i szeroką wiedzę specjalistyczną członków i przedstawicieli organizacji, do której samorząd często się odwołuje.

Wykres 120. Wysokość dotacji przekazanych z budżetu gminy Sucha Beskidzka dla stowarzyszeń w 2023 roku w porównaniu do lat ubiegłych

Źródło: Referat Promocji i Spraw Społecznych UM Sucha Beskidzka

Przedstawiony powyżej wykres uwzględniający wspieranie organizacji pozarządowych w latach 2020-2023 świadczy o wadze, jaką przywiązuje samorząd Suchoj Beskidzkiej do aktywowania i angażowania mieszkańców do działalności w różnych obszarach życia miasta i budowy społeczeństwa obywatelskiego.

12. OCHRONA ZDROWIA

Zadania gminy Sucha Beskidzka w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej realizuje Miejska Przychodnia Zdrowia działająca jako jednostka organizacyjna Gminy. Miejska Przychodnia Zdrowia ma swoją siedzibę przy ulicy Handlowej w budynku trzykondygnacyjnym oddanym Przychodni w użyczenie przez Gminę Sucha Beskidzka.

12.1. MIEJSKA PRZYCHODNIA ZDROWIA W SUCHEJ BESKIDZKIEJ

Miejska Przychodnia Zdrowia w Suchoj Beskidzkiej jako samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej, została wpisana do Rejestru Wojewody Małopolskiego w Krakowie w dniu 27 sierpnia 1998 roku oraz do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie w dniu 16 sierpnia 2001 roku.

Przychodnia na przestrzeni lat rozwija się zwiększając zakres świadczonych usług medycznych i stale podnosząc jakość usług dla Pacjenta. W 2013 roku wdrożony został system zarządzania jakością, zgodny z normą PN ISO 9001:2015.

Budynek Przychodni jest stale modernizowany i dostosowywany do aktualnych przepisów. Na przestrzeni lat Przychodnia wyposażona jest w nowoczesny sprzęt medyczny zgodnie ze standardami medycznymi (min. zakupiono nowe aparaty USG, unity stomatologiczne, sprzęt rehabilitacyjny, sprzęt diagnostyczny).

Organizacja udzielania świadczeń

Przychodnia jest czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 07.00 - 18.00. Cały proces obsługi pacjenta jest w pełni skomputeryzowany, gabinety lekarskie połączone są w sieć komputerową. Pacjent może ustalić termin wizyty: - osobiście,

- przez członków rodziny,
- przez osoby trzecie,
- telefonicznie,
- przez e-rejestrację

Świadczenia zdrowotne udzielane są w dniu zgłoszenia lub w innym terminie, uzgodnionym z Pacjentem. W uzasadnionych przypadkach świadczenia są udzielane w domu. Funkcjonuje system SMS-owy powiadamiania pacjenta o terminie wizyty, kodzie wystawionej recepty. W przychodni codziennie można wykonać badania laboratoryjne oraz w wyznaczonych dniach badania USG.

Zakresy świadczonych usług medycznych w ramach umów podpisanych z Małopolskim Narodowym Funduszem Zdrowia

Podstawowa Opieka Zdrowotna

Poradnia lekarza poz w tym od 01.06.2023 roku opieka koordynowana w zakresie diagnostyki i leczenia cukrzycy

Gabinet pielęgniarki i położnej poz

Higiena szkolna

Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna

Poradnia położniczo – ginekologiczna

Leczenie Stomatologiczne

Świadczenia ogólnostomatologiczne

Świadczenia chirurgii stomatologicznej i periodontologii

Rehabilitacja Lecznicza

Pracownia fizjoterapii

Świadczenia Pielęgnacyjne i Opiekuńcze

Pielęgniarska opieka długoterminowa domowa

Podstawowa Opieka Zdrowotna

Miejska Przychodnia Zdrowia w Podstawowej Opiece Zdrowotnej zatrudnia 8 lekarzy, w tym 2 lekarzy rezydentów.

Lekarze podstawowej opieki zdrowotnej udzielili w 2023 roku **42 924 porady**, w tym 4 225 teleporad, 9 033 e-recept oraz 90 wizyt domowych. Pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej wykonały **3 403 wizyty domowe**. Wykonywane były szczepienia ochronne dla dzieci i młodzieży zgodnie z kalendarzem szczepień oraz dodatkowo szczepienia przeciw grypie oraz covid-19.

W ramach świadczeń medycznych w podstawowej opiece zdrowotnej realizowane były programy profilaktyczne.

Programy zdrowotne finansowane przez NFZ:

CHUK profilaktyka chorób układu krążenia

Wykonano 426 porad

40+ profilaktyka wczesnego wykrywania chorób

Wykonano 259 porad

Programy zdrowotne finansowane ze środków własnych MPZ:

Program zdrowotny w zakresie fizjoterapii

Wykonano 600 zabiegów fizjoterapeutycznych dla 200 Pacjentów zadeklarowanych do MPZ

Profilaktyka raka piersi

Wykonano 301 badań

Profilaktyka raka prostaty

Wykonano 58 badań

Profilaktyka wad postawy

Wykonano 41 badań

Konsultacje neurologiczne dzieci

Skonsultowano 45 dzieci

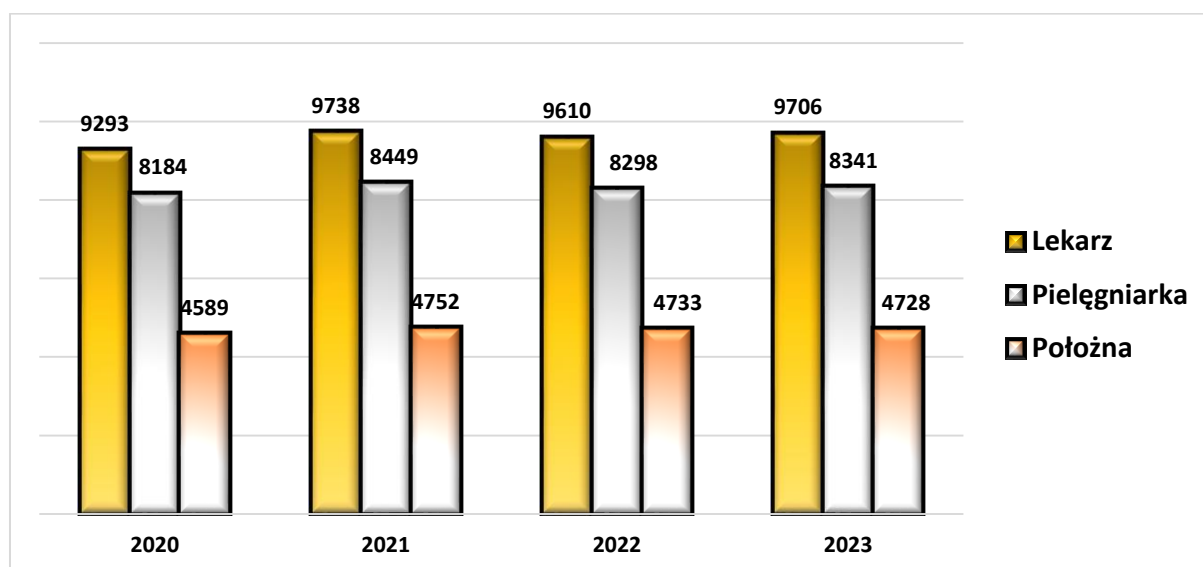
Profilaktyka logopedyczna

Przebadano i objęto kompleksową opieką 61 dzieci

Profilaktyka szczepień przeciwko meningokokom

Zaszczepiono 46 dzieci

Wykres 121. Zestawienie ilości zadeklarowanych osób do MPZ w roku 2023 w porównaniu z latami ubiegłymi

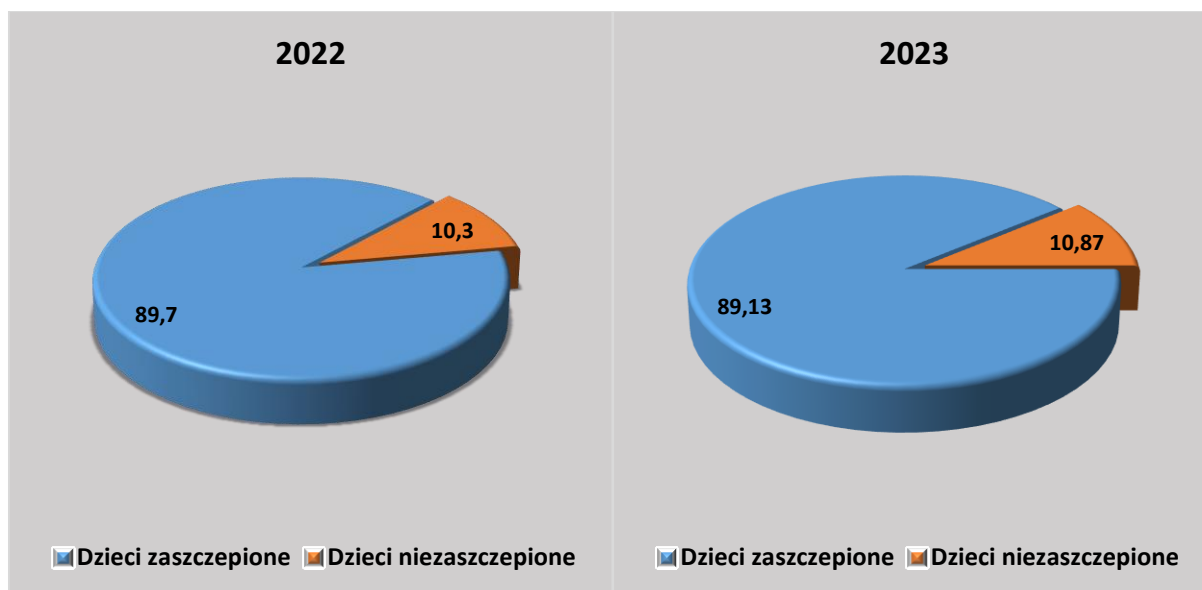
Źródło: Opracowanie własne MPZ

Tabela 37. Zestawienie wybranych świadczeń medycznych w MPZ w latach 2020-2023

Świadczenia medyczne	2020	2021	2022	2023
Porady lekarskie	37 042	41 697	43 855	42 924
Wizyty lekarskie domowe	106	115	165	90
Bilanse zdrowia dzieci	58	234	396	490
Wizyty pielęgniarskie domowe	4 623	5 377	4 405	3 403
Wizyty położnej domowe	809	789	663	756
Pobrania do badań analitycznych	5 100	7 238	7 846	8 453

Źródło: Opracowanie własne MPZ

Wykres 122. Procentowe wyszczepienie dzieci w latach 2020-2023

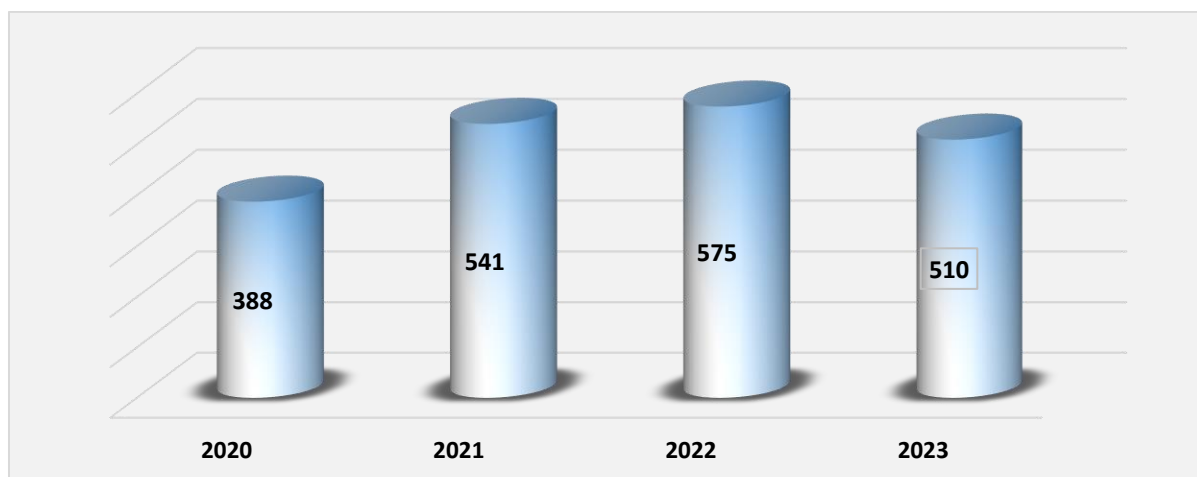

Źródło: Opracowanie własne MPZ

Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna

W 2023 roku w Poradni położniczo-ginekologicznej udzielono 5 268 porad, pobrano 1 259 badań cytologicznych w tym w ramach finansowanego przez NFZ programu profilaktyki raka szyjki macicy 510.

Wykres 123. Zestawienie ilości wykonanych badań - profilaktyka raka szyjki macicy w roku 2023 z porównaniem do lat poprzednich

Źródło: Opracowanie własne MPZ

Stomatologia

W Poradni Stomatologicznej pracuje 3 stomatologów. Poradnia Stomatologiczna w 2023 roku udzieliła 4 240 porad, w tym porad dla dzieci i młodzieży 1 083.

Chirurgia Stomatologiczna

W Poradni zatrudniony jest specjalista chirurgii stomatologicznej. Jest to jedyna Poradnia Chirurgii Stomatologicznej w powiecie suskim, udzielająca świadczeń w ramach kontraktu z NFZ. Poradnia w 2023 roku udzieliła 523 porady.

Rehabilitacja Lecznicza

W 2023 roku w pracowni fizjoterapii wykonano 33 927 zabiegów dla 802 osób. W pracowni pracuje 4 fizjoterapeutów, w tym specjalista fizjoterapii.

Pielęgniarska Opieka Długoterminowa Domowa

Pielęgniarka obejmuje opieką 6 osób zgodnie z wymogami NFZ, wykonując 110 – 120 wizyt miesięcznie w domu pacjenta. Pielęgniarka realizując świadczenia medyczne współpracuje z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Perspektywy rozwoju Miejskiej Przychodni Zdrowia

Miejska Przychodnia Zdrowia posiada możliwości kadrowe i lokalowe, by stale poszerzać zakres świadczonych usług medycznych. Odpowiadając na potrzeby pacjentów kontynuowane będą programy zdrowotne realizowane w latach ubiegłych oraz poszerzany będzie zakres opieki koordynowanej w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Początkiem roku 2024 wdrożona została ścieżka opieki koordynowanej z zakresu nefrologii, a od drugiej połowy roku zostanie uruchomiona kolejna - kardiologiczna.

Przychodnia posiada akredytację i ma uprawnienia specjalizacyjne w zakresie medycyny rodzinnej dla 3 lekarzy. Obecnie szkolenie odbywa 2 lekarzy rezydentów.

12.2. INNE PODMIOTY DZIAŁAJĄCE W ZAKRESIE SŁUŻBY ZDROWIA (INFORMACJA DODATKOWA)

Sucha Beskidzka jako miasto powiatowe ma znakomicie rozwiniętą służbę zdrowia. Na jej terenie znajduje się jeden z najlepszych Szpitali wielospecjalistycznych w województwie małopolskim – Zespół Opieki Zdrowotnej w Suchej Beskidzkiej.

Szpital zatrudnia w różnej formie i specjalnościach **935 osób**, w tym **678** w ramach stosunku pracy i **257** na umowach cywilnoprawnych. (w 2021 r. - 648 w ramach stosunku pracy i 200 na umowach, a w 2022 r. – 675 w ramach stosunku pracy, i 267 na umowach). Największą grupę zawodową stanowią pielęgniarki i położne – **271 etatów** oraz **30 osób** na umowach cywilnoprawnych.

Struktura organizacyjna Zespołu Opieki Zdrowotnej w Suchej Beskidzkiej:

W Szpitalu Rejonowym funkcjonują oddziały: anestezjologii i intensywnej terapii, reumatologiczny, pediatryczny, kardiologiczny, wewnętrzny z pododdziałem nefrologicznym, urologiczny, neurologiczny z pododdziałem udarowym, ginekologiczno-położniczy, neonatologiczny, chirurgiczny z pododdziałem chirurgii onkologicznej, urazowo – ortopedyczny, dzienny chemioterapii onkologicznej, szpitalny oddział ratunkowy, blok operacyjny, stacja dializ, apteka szpitalna, dzienny oddział rehabilitacyjny.

Przychodnia specjalistyczna – w obrębie której działają poradnie: alergologiczna, onkologiczna i chemioterapii onkologicznej, chirurgiczna, chirurgii onkologicznej, chorób płuc, endokrynologiczna, kardiologiczna, ginekologiczno – położnicza, laktacyjna, laryngologiczna, medycyny pracy, medycyny szkolnej, nefrologiczna, neurologiczna dla dorosłych, okulistyczna, ortopedyczna, patologii noworodka, psychologii klinicznej, reumatologiczna i leczenia osteoporozy, rehabilitacyjna, urologiczna, zdrowia psychicznego, szkoła rodzenia, zespół domowego leczenia tlenem, dział rehabilitacji, logopedyczna, anestezjologiczna, pediatryczna, leczenia bólu, gastroenterologiczna, diabetologiczna, gabinety diagnostyczno – zabiegowe przy poradniach.

Zakłady i pracownie diagnostyczno – zabiegowe: zakład diagnostyki laboratoryjnej, zakład diagnostyki obrazowej (RTG, USG, TK), pracownia endoskopii przewodu pokarmowego, pracownia spirometrii, pracownia EEG, pracownia elektrokardiologii nieinwazyjnej, pracownia ultrasonografii dopplerowskiej, pracownia cytologiczna, pracownia EMG.

Dział pomocy doraźnej: zespoły wyjazdowe, nocna i świąteczna opieka zdrowotna, zespół transportu sanitarnego.

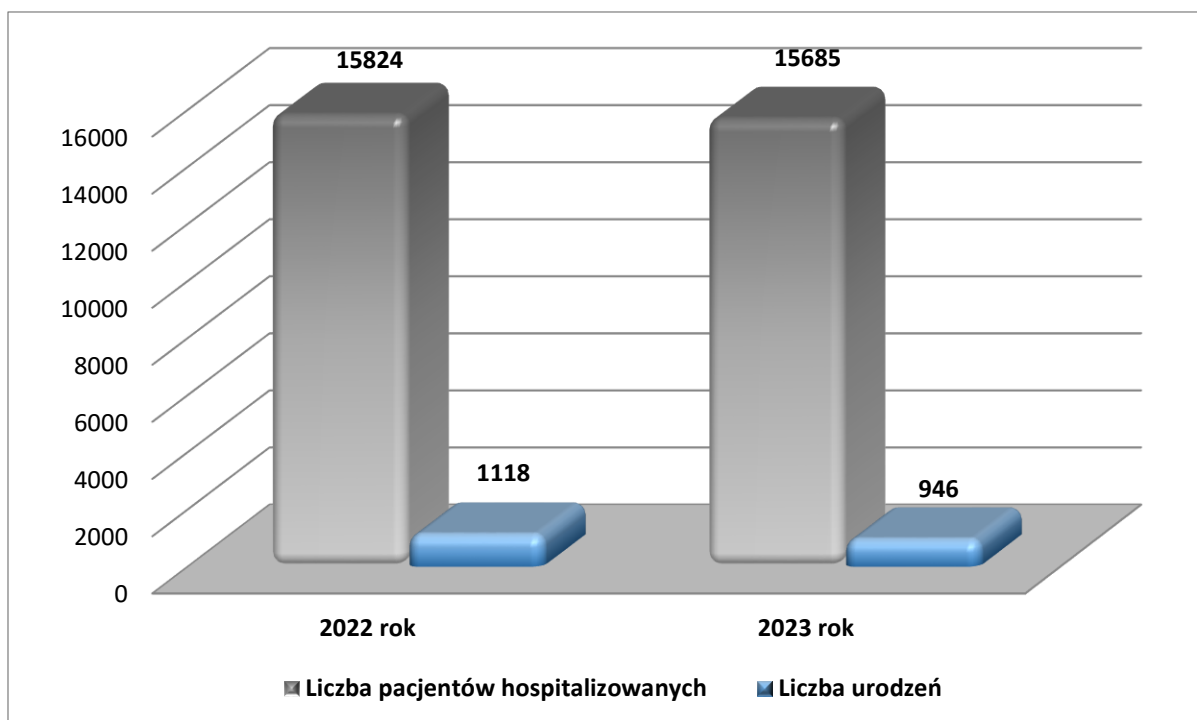
Opieka długoterminowa: zakład opiekuńczo – leczniczy, oddział medycyny paliatywnej.

Podstawowa działalność medyczna w 2023 r.

W roku 2023 liczba pacjentów hospitalizowanych wynosiła **15 685**, w tym **5 108** w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym, to nieco mniej niż w 2022 roku bowiem wówczas hospitalizowano **15 824** osoby, w tym **5657** w Oddziale Ratunkowym. W 2023 roku Urodziło się w naszym Szpitalu **946** dzieci, w tym **7** urodzeń bliźniaczych, to o 172 dzieci mniej niż w roku 2022. Powyższe statystyki obejmują mieszkańców całego regionu, szacuje się, że ok 7 – 10 % dotyczą mieszkańców Suchej Beskidzkiej.

Wykres 124. Zestawienie ilości osób hospitalizowanych oraz dzieci urodzonych w Szpitalu Rejonowym w Suchej Beskidzkiej w roku 2023, w porównaniu do roku poprzedniego

Źródło: Dane własne z ZOZ

Wykorzystanie łóżek szpitalnych kształtowało się na następującym poziomie:

- a) oddziały szpitalne w Suchej Beskidzkiej – **61%**
- b) opieka długoterminowa w Makowie Podhalańskim:
  - Oddział Medycyny Paliatywnej – **99%**,
  - Zakład Opiekuńczo – Leczniczy – **101%**

Średni czas pobytu pacjenta w oddziałach szpitalnych wyniósł **4,95 dnia**.

Liczba udzielonych porad w przychodni specjalistycznej to **114 675**.

Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej – liczba badań analitycznych wyniosła **781 327**.

Zakład Diagnostyki Obrazowej wykonał:

- badania RTG – **31 903**
- badania mammograficzne – **1 135**
- badania USG – **7 422**
- badania TK – **8 450**

Programy profilaktyczne realizowane w Zespole Opieki Zdrowotnej:

- **Koordinacja programów profilaktycznych** realizowanych przez podmiot, tj., **Program Profilaktyki Raka Szyjki Macicy** (wykonano 236 cytologii)
- **Koordinacja zadań związanych z realizacją podmiotu w Programie badań przesiewowych raka jelita grubego z NFZ.** Badania realizowane od 1 kwietnia 2023 roku.

PRYWATNA PRAKTYKA LEKARSKA

Na terenie Suchej Beskidzkiej działają **3 przychodnie zdrowia**. Oprócz Miejskiej Przychodni Zdrowia, która jest jednostką organizacyjną Gminy Sucha Beskidzka funkcjonują przychodnie prywatne tj. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk”, Suskie Centrum Medyczne „ADdent” i Przychodnia pn. „Górcy – Gabinety”. Poza świadczeniami z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej w ramach NFZ – przychodnie te wynajmują m.in. pomieszczenia dla prywatnych praktyk lekarskich. Wykaz prywatnych poradni lekarskich działających w Suchej Beskidzkiej (*w niespełna 10.000 mieście*) w różnych specjalizacjach robi kolosalne wrażenie i może dawać poczucie bezpieczeństwa dla mieszkańców miasta i okolic.

W 2023 roku na terenie Suchej Beskidzkiej funkcjonowało łącznie **105 gabinetów lekarskich** - najwięcej stomatologicznych (30) i w stosunku do roku poprzedniego ilość gabinetów została utrzymana na tym samym poziomie.

Tabela 38. Poradnie oraz prywatne gabinety na terenie miasta Sucha Beskidzka

RODZAJE I ILOŚCI PORADNI ORAZ PRYWATNYCH GABINETÓW LEKARSKICH NA TERENIE SUCHEJ BESKIDZKIEJ:	
ALERGOLOGICZNA	2
CHIRURGIA NACZYNIOWA	1
CHIRURGIA OGÓLNA I ONKOLOGICZNA	1
CHIRURGIA STOMATOLOGICZNA	1
CHIRURGICZNA	3
CHORÓB ZAKAŻNYCH I LECZENIA BORELIOZY	1
DERMATOLOGICZNA	3
DIABETOLOGICZNA	1
DIETETYCZNA	1
ENDOKRYNOLOGICZNA	3
FIZJOTERAPII	3
GASTROENTEROLOGICZNA	3
GINEKOLOGICZNA	4
INTERNISTYCZNA	1
KARDIOCHIRURGICZNA	2
KARDIOLOGICZNA	5
LARYNGOLOGICZNA	1
LOGOPEDYCZNA	1
LOGOPEDYCZNO-PEDAGOGICZNA	1
MEDYCyny ESTETYCZNEJ	1
MEDYCyny PRACY	2
NEFROLOGICZNA	1
NEUROLOGII DZIECIĘCEJ	1
NEUROLOGII	3
OKULISTYCZNA	3
ORTODONTYCZNA	2
ORTOPEDYCZNA	1
PEDIATRYCZNA	5
PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ	1
PRACOWNIA BADAŃ PRENATALNYCH	1
PRACOWNIA BADAŃ USG	2
PRACOWNIA STOMATOLOGICZNA PANORAMICZNA	1
PSYCHIATRYCZNA	1
PSYCHOLOGICZNA	3
PSYCHOTECHNICZNA	1
PSYCHOTERAPEUTYCZNA	2
REHABILITACYJNA	2
REUMATOLOGICZNA	2
STOMATOLOGICZNA	30
UROLOGICZNA	2

Raport o stanie Gminy Sucha Beskidzka za rok 2023 opracował Burmistrz Miasta Sucha Beskidzka Stanisław Lichosyt – przy współpracy z kierownikami referatów Urzędu Miasta Sucha Beskidzka oraz dyrektorami jednostek organizacyjnych Gminy Sucha Beskidzka.